

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут філології

На правах рукопису

Лехніцька Світлана Іванівна

УДК 811.124'373.61

**ЯВИЩЕ СИНОНІМІЇ
У ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ НОМЕНКЛАТУРІ
ГРЕЦЬКО-ЛАТИНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ:
ОНОМАСІОЛОГО-ДЕРИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ**

10.02.14 – класичні мови. Окремі індоєвропейські мови

Дисертація
на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

Науковий керівник –
Михайлова Олена Григорівна,
кандидат філологічних наук, доцент

Київ – 2016

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	5
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМА СІНОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛАТУРІ.....	14
1.1. Фармацевтична термінологія та номенклатура в сучасному науковому дискурсі.....	14
1.1.1. Історія розвитку та становлення латинськомовної фармацевтичної термінології та номенклатури.....	15
1.1.2. Парадигма наукових пошуків у дослідженні фармацевтичної термінології та номенклатури.....	24
1.1.3. Обґрунтування операційного терміноряду сучасної фармакології.....	28
1.1.4. Екстра- / інтралінгвістична зумовленість формування й розвитку фармацевтичної термінології та номенклатури.....	35
1.2. Ресурс синонімії у розвитку фармацевтичної термінології та номенклатури.....	39
1.2.1. Лінгвістичний статус синонімії у фармацевтичній термінології та номенклатурі.....	40
1.2.2. Причини виникнення синонімії у фармацевтичній термінології та номенклатурі.....	46
1.2.3. Джерела виникнення синонімії у фармацевтичній термінології та номенклатурі: торгові назви та знаки.....	55
1.2.4. Різновиди синонімії у фармацевтичній латинськомовній номенклатурі.....	59
1.2.5. «Світова» синонімія у номенклатурі лікарських засобів.....	61
1.2.6. Синонімічний ряд як класифікаційна одиниця у фармакології...	64
1.2.7. Класифікація латинськомовних фармаконімів-синонімів	67
Висновки до Розділу 1.....	71

РОЗДІЛ 2. ОНОМАСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛАТИНСЬКОМОВНИХ ФАРМАКОНІМІВ-СИНОНІМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ АНАЛГЕТИКІВ ТА АНТИПІРЕТИКІВ.....	74
2.1. Номеноелемент і номеноконпонент як одиниці ономасіологічного та морфолого-синтаксичного аналізу синонімів-фармаконімів.....	74
2.1.1. Мовно-категоріальна приналежність частотних номеноелементів у складі латинськомовних фармаконімів на позначення аналгетиків та антипіретиків.....	77
2.2. Основні принципи номінації лікарських препаратів аналгетичної та антипіретичної груп.....	88
2.3. Кількісна характеристика синонімічних рядів групи наркотичних та ненаркотичних аналгетиків і антипіретиків	90
2.4. Ономасіологічна структура фармаконімів-синонімів на позначення аналгетичних і антипіретичних препаратів.....	91
2.5. Класифікація латинськомовних фармаконімів-аналгетиків та антипіретиків за видом ономасіологічної ознаки.....	98
2.6. Види ономасіологічних моделей синонімічних фармаконімів- комполітів зі спільним ономасіологічним базисом «знеболення».....	100
2.7. Види ономасіологічних моделей синонімічних фармаконімів- комполітів зі спільним ономасіологічним базисом «жарозниження».....	108
2.8. Види ономасіологічних моделей складених фармаконімів-синонімів групи аналгетиків та антипіретиків.....	111
2.9. Варіативність як ознака фонетико-морфологічної адаптації фармаконімів у сучасних європейських мовах.....	117
Висновки до Розділу 2.....	120
РОЗДІЛ 3. МОРФОЛОГО-СИНТАКСИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛАТИНСЬКОМОВНИХ ТРИВІАЛЬНИХ ФАРМАКОНІМІВ АНАЛГЕТИЧНОЇ ТА АНТИПІРЕТИЧНОЇ ГРУП.....	123

3.1. Загальна характеристика способів словотворення в сучасних лінгвістичних дослідженнях.....	123
3.2. Асоціативні назви як обов'язковий атрибутивний компонент латинськомовної фармацевтичної номенклатури.....	125
3.3. Лінгвістичний ресурс основокладання у фармацевтичній номенклатурі.....	129
3.4. Аббревіація у фармацевтичній номенклатурі: аббревіальні номеноелементи та номенокомпоненти.....	133
3.5. Дериваційні моделі творення фармаконімів на позначення препаратів групи аналгетиків та антипіретиків.....	137
3.5.1. Дериваційні моделі з одним кореневим номеноелементом.....	137
3.5.2. Дериваційні моделі з двома та трьома кореневими номеноелементами.....	141
3.6. Основні морфонологічні явища словотвору фармаконімів-комполітів.....	146
3.7. Синтаксична будова фармаконімів на позначення аналгетичних та антипіретичних препаратів.....	147
Висновки до Розділу 3	159
ВИСНОВКИ.....	162
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	168
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	211
ДОДАТОК. СИНОНІМІЧНІ РЯДИ ФАРМАКОНІМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ АНАЛГЕТИЧНИХ ТА АНТИПРЕТИЧНИХ ПРЕПАРАТІВ	212

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

КН – комерційна назва

ЛО – лексична одиниця

ЛП – лікарський препарат

МНН – міжнародна непатентована назва

НЕФ – номеноеlement фармаконіма

НКФ – номенокomпонент фармаконіма

ННН – національна непатентована назва

НС – нервова система

НСФ – номеносимвол фармаконіма

ССС – серцево-судинна система

ТН – торгова назва

ТМ – торговельна марка

ФО – фармаконім

ЦНС – центральна нервова система

ВСТУП

Фармацевтична термінологія та номенклатура є вузькоспеціалізованою галуззю медичної науки, яка динамічно розвивається впродовж усієї історії людства. Третє тисячоліття характеризується значним проривом у фармацевтиці, зокрема, у розробці сучасних лікарських препаратів, для найменування яких лікарі та фармацевти створили тисячі спеціальних назв-неологізмів. Важливо усвідомлювати, що фармацевтичні терміни та номени – це не тільки одиниці «мови для спеціального вжитку», але й сучасні індикатори знань, показники рівня розвитку медичної науки в цілому. Також аналізовані мовні одиниці є своєрідними знаками духовної культури людства, що виникають і зберігаються в нашій свідомості.

Постійне зростання кількості фармацевтичних найменувань пов'язане як із прогресом фармацевтичної науки та поширенням виробництва оригінальних лікарських засобів, так і з проблемою тиражування ліків різними фармацевтичними компаніями. Саме тому збільшення кількості фармацевтичних назв набагато випереджає виробництво оригінальних ліків.

Окрім того, фармацевтична термінологія та номенклатура належать до сучасних штучно створених систем. Найбільш цікаву та динамічну групу становлять наукові і тривіальні назви, перелік яких постійно розширюється. Така динаміка зростання кількості нових фармацевтичних назв зумовлена, з одного боку, використанням певного набору частотних кореневих і афіксальних елементів (компонентів) латинського та грецького походження, з іншого – номінативними стратегіями, покладеними в основу процесів наукового словотворення. Саме класичні мови, які традиційно демонструють високий дериваційний потенціал, надають можливість стисло та точно передавати різноманітну інформацію про об'єкт номінації. Латинськомовний фармаконім як одиниця фармацевтичної номенклатури представляє дворівневу ономасіологічну модель, яка складається з *ономасіологічного базиса*, або понятійного компонента (родове поняття), та *ономасіологічної*

ознаки, яка вказує на особливості об'єкта номінації у порівнянні з подібними. Зауважимо, що принцип родо-видових відношень є універсальним у процесі формування сучасної наукової термінології та номенклатури.

Актуалізований когнітивно-ономасіологічний підхід до вивчення фармацевтичної номенклатури дозволяє виявити номінативні стратегії та мотиваційні ознаки, закладені у внутрішній формі фармаконіма, зосередити увагу на способах мовної репрезентації когнітивних структур окремих галузей знань. На нашу думку, фармаконім втілює інформаційно-комунікативну стратегію номінації, оскільки інформація, носієм якої він є, розрахована не тільки на фахівців – лікарів, фармацевтів, провізорів, а й на потенційних споживачів – хворих, які купують ліки. Відповідно, дворівнева ономасіологічна модель побудови фармаконіма дозволяє сконцентрувати в одній назві як спеціальні відомості про лікарський препарат: хімічний склад, фармако-терапевтичні властивості, лікарську форму, групу споживачів тощо, так і товарознавчу інформацію, яка забезпечує успішне просування препарату у торговельному просторі ліків. Таким чином, фармаконім увиразнює дуалістичну стратегію номінації, метою якої є: 1) зорієнтувати лікарів і провізорів у виборі нового лікарського препарату серед широкого асортименту лікарських засобів; 2) звернути увагу потенційного споживача на привабливу назву, яка інколи виконує функцію прихованої реклами, а отже, створює певний «імідж» новим лікам. Наприклад, назви знеболювальних ЛП, які належать до одного фармацевтичного синонімічного ряду, з домінантою *Metamizolum* (МНН): *Analginum Ultra*, *Analginum-Zdorovje*, *Analginum–Darnitsa*, *Optalgin*, *Novalgin*, *Nopain*, *Bolinet* та ін.

Кожна назва ЛП є результатом номінативної діяльності фармацевтів і лікарів, у процесі якої встановлюється зв'язок із мовними когнітивними структурами та когнітивними структурами різних галузей знань, а саме: 1) *хімією* (195 ФО); 2) *клінічною медициною* (285 ФО); 3) *анатомією* (30 ФО); 4) *ботанікою* (3 ФО). Крім наукових галузей знання, у фармаконімах представлені *наївно-буденні знання* (66 ФО), що актуалізують позитивні

асоціації споживачів ліків. Це насамперед асоціативні назви – номеноеlementи та номенокomпоненти у вигляді епонімів (теоніми, антропоніми) і топонімів та аксіологічні прикметники (поганий, найкращий та ін.)

Кожна ономасіологічна модель номінації передбачає вибір потрібного «набору» мовних засобів різного рівня, що має забезпечити досягнення визначеної мети. Такий обов'язковий набір включає дериваційні моделі для створення універбальних фармаконімів, синтаксичні моделі – для багатокомпонентних фармаконімів, а також частотні кореневі й словотвірні номеноеlementи грецько-латинського походження з усталеною семантикою.

Використання однакових ономасіологічних моделей із залученням генетично різного кореневого та словотворчого матеріалу у вигляді номеноеlementів і номенокomпонентів призводить до виникнення повної або часткової синонімії. Наприклад, різні види ономасіологічних моделей з ономасіологічним базисом «*знеболення*» представлені синонімічними еквівалентними номеноеlementами різної генези зі значенням «*біль / відчуття болю*»: 1) лат. **dolor** – *біль* > початковий або кінцевий номеноеlement **dol-** / **-dol**; 2) грец. **ἄλγος** – *біль* > початковий або серединний номеноеlement **alg-**; **ἄλγησις** – *больове відчуття* > серединний або кінцевий номеноеlement **-ges**; **ὀδύνη** – *біль* > кінцевий номеноеlement **-odyne**; 3) англ. **pain** – *біль* > початковий або кінцевий номеноеlement **pain-**; 4) рос. **боль** – *біль* > кінцевий номеноеlement – **bol**, пор.: **Dolodol** (лат. **dolo/r/** – *біль* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Algodol** (гр. **ἄλγος** – *біль* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Dolgesik** (лат. **dol/or/** – *біль* + **ἄλγησις** – *больове відчуття* + **-ic**), **Boldol** (**bol-**, від рос. **боль** – *біль* + лат. **dol/or/** – *біль*) та ін. На відміну від синонімів, варіанти мають спільну генетичну субстанцію та не збігаються тільки в межах фонетичних або інших формально-граматичних трансформацій усередині даного слова, наприклад: **Analgin** – **Proalgin**; **Doloran** – **Dolorex**; **Morfine** – **Morfina**, **Tramadolum** – **Tramolul** та ін.

Актуальність теми дисертації зумовлена необхідністю комплексного дослідження латинськомовних номенклатурних одиниць з компресованою семантикою, що детермінує використання когнітивно-ономасіологічного підходу, визначення лінгвістичного статусу та всебічного аналізу явища номенклатурної синонімії, виникнення якого пов'язане з характерними для латинськомовної фармацевтичної номенклатури номінативно-дериваційними процесами.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження є частиною планової наукової теми Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Мови та літератури народів світу: взаємодія та самобутність» (№ 11 БФ 044-01). Тему дисертації затверджено вченою радою Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 3 від 30 листопада 2005 р.).

Метою дослідження є комплексний аналіз синонімічних назв грецько-латинського походження у фармацевтичній номенклатурі.

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- дослідити історію розвитку та лексичний склад латинськомовної фармацевтичної термінології та номенклатури;
- обґрунтувати теоретичні та методологічні засади дослідження синонімії та варіативності в латинськомовній фармацевтичній номенклатурі;
- проаналізувати поняття «фармаконім» як базову одиницю фармацевтичної номенклатури, схарактеризувати кореляцію понять «термінологія» та «номенклатура»;
- визначити позамовні та внутрішньомовні чинники, що спричиняють виникнення синонімії та варіативності в латинськомовній фармацевтичній термінології та номенклатурі;
- з'ясувати види синонімічних відношень у фармацевтичній номенклатурі;

- визначити номінативну стратегію та види ономасіологічних моделей творення латинськомовних фармаконімів на позначення аналгетиків і антипіретиків;
- обґрунтувати поняття «номеноелемент» і «номенокomпонент» як універсальні одиниці морфолого-синтаксичного аналізу;
- з'ясувати мовно-категоріальну приналежність номеноелементів у складі латинськомовних фармаконімів;
- проаналізувати основні дериваційні та синтаксичні моделі фармацевтичних найменувань.

Об'єкт дослідження – синонімічні ряди латинськомовних фармаконімів на позначення аналгетиків та антипіретиків.

Предметом дослідження є ономасіологічні, дериваційні та синтаксичні моделі творення латинськомовних фармаконімів.

Матеріалом дослідження є 15 синонімічних рядів із загальною кількістю 848 лексичних одиниць, що входять до складу 590 фармаконімів грецько-латинського походження, дібраних методом суцільної вибірки з різних видань фармацевтичних довідників.

Джерельну базу дисертаційного дослідження становлять словниково-довідникові видання М. Машковського «Лікарські засоби» [388], фармацевтичний довідник «Компендіум» [385; 386; 367], міжнародний фаховий інтернет-ресурс [390].

Методи дослідження. У дисертації застосовано комплекс сучасних лінгвістичних методів, вибір яких зумовлений специфікою об'єкта дослідження, а саме: *описовий метод* (комплексна репрезентація отриманих результатів), *зіставний метод* (виявлення спільного та відмінного у складі латинськомовної фармацевтичної номенклатури), *класифікаційний метод* (аналіз та класифікація фактичного матеріалу), *кількісний метод* (лінгвостатистична репрезентація досліджуваних фармаконімів). Виявлення смислових елементів мовних значень та стратегій, покладених в основу номінації, активувало використання *методики лінгвокогнітивного* та

лінгвокультурологічного аналізу; методу моделювання, зокрема, для визначення ономасіологічних, дериваційних і синтаксичних моделей творення фармаконімів, метод компонентного аналізу та етимологічний аналіз.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше:

- *системно досліджено явище синонімії в латинськомовній фармацевтичній номенклатурі;*
- *подальшого розвитку дістала комплексна методика когнітивно-ономасіологічного та морфолого-синтаксичного аналізу латинськомовних фармаконімів на позначення аналгетиків та антипіретиків;*
- *визначені ономасіологічні, дериваційні та синтаксичні моделі творення фармаконімів;*
- *проведений комплексний аналіз латинськомовних фармацевтичних найменувань.*

Теоретичне значення дисертаційної праці полягає в тому, що її результати є внеском у розвиток лінгвістичного термінознавства, зокрема, актуалізуються пошукові ідеї когнітивного напрямку (когнітивно-ономасіологічний аспект дослідження проявів синонімії в латинськомовній номенклатурі). Отримані узагальнення та висновки поглиблюють деякі положення про морфологічну варіантність, критерії розгляду досліджуваного явища у термінознавстві, специфіку функціонування синонімів у фармацевтичній латинськомовній номенклатурі. Результати дослідження, що увиразнюють основні дериваційні та синтаксичні моделі фармацевтичних найменувань, сприятимуть розв'язанню актуальних проблем сучасного мовознавства (вужче – термінознавства) – не лише в контексті поглиблення знань про стратегії розвитку номінативних процесів у галузі фармакології, а й створення загальної концепції становлення фармацевтичної термінології та номенклатури.

Практичне значення. Матеріали дисертаційного дослідження, зроблені автором спостереження та висновки можуть бути використані в

лексикографічній практиці; при викладанні у вищій школі курсів загального та зіставного мовознавства, лексикології, лінгвокультурології, термінознавства, нормативного курсу «Латинська мова» для студентів-медиків, а також спецкурсів, присвячених питанням функціонування медичної та біологічної латини, для студентів-філологів спеціальності «Класичні мови, іноземна мова». Практична частина дисертації та додатки можуть бути використані для укладання підручників та лінгвістичних словників фармацевтичної термінології (тлумачного, перекладного, етимологічного, словотвірного, морфемного та ін.).

Особистий внесок здобувача. Усі результати наукового дослідження отримані дисертантом особисто, усі статті написані без співавторства.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної праці обговорювалися на засіданнях кафедри загального мовознавства та класичної філології, на міжнародних і всеукраїнських конференціях, під час наукових читань. Зокрема, результати дослідження були викладені в 7 доповідях на наукових конференціях: Міжнародній науковій конференції до 75-річчя доктора філологічних наук професора С. В. Семчинського (м. Київ, травень 2006 р.); Всеукраїнській науковій конференції за участю молодих учених «Світоглядні горизонти філології: традиції та сучасність» (м. Київ, квітень 2007 р.); Перших міжнародних читаннях пам'яті проф. Ю. В. Шаніна (м. Київ, червень 2008 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Мовно-культурна комунікація у сучасному медичному просторі: класичні мови як основа медичної термінології» (Читання пам'яті проф. Ю. В. Шаніна) (м. Київ, березень 2010 р.); Міжнародній науково-практичній конференції студентів та молодих вчених «Актуальні проблеми сучасної медицини» (м. Київ, листопад 2010 р.); інтернет-конференції: Scientific and Professional Conference «Urgent problems of philology and linguistics» (м. Budapest, October 2014); XVII Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох:

проблеми та перспективи розвитку» (м. Переяслав-Хмельницький, жовтень 2015 р.).

Публікації. Основні теоретичні положення і результати дисертаційного дослідження висвітлено у 13 одноосібних статтях та одних тезах автора: 10 статей та тези надруковано у фахових наукових виданнях України, 3 статті – у міжнародних.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури (384 позиції, 23 з яких – іноземними мовами), списку джерел ілюстративного матеріалу (6 позицій), додатка з повним переліком досліджуваних одиниць, 2 схем, 5 діаграм. Повний обсяг дисертації становить 256 сторінок, із яких 167 – основного тексту.

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМА СИНОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛАТУРІ

1.1. Фармацевтична термінологія та номенклатура в сучасному науковому дискурсі

Бурхливий розвиток фармацевтичної промисловості у XX ст. призвів до створення величезної кількості лікарських засобів. Природно, ситуація, що склалася, дуже ускладнює вивчення лікарських засобів та їх раціональне застосування. Відтак, особливої актуальності набуває проблема розробки класифікації лікарських засобів, яка б допомогла лікарям чітко орієнтуватися в системі препаратів, а отже, вибирати оптимальний для хворого лікарський засіб. Для повного уявлення про загальну кількість лікарських засобів, які були створені у XX ст., досить показовими є такі факти: на початку століття кількість назв хімічних сполук, які використовувались як назви лікарських засобів, обліковувалася одиницями, натомість у 1994 р. було запропоновано понад 12000 синтетичних сполук [388, с. 17]. Зауважимо, що у наш час кількість останніх значно зросла. Прискорений розвиток фармацевтичної терміносистеми зумовлений передусім потужним доробком у галузі медицини: відкриттям нових широких можливостей лікування й профілактики серцево-судинних, легеневих, шлунково-кишкових, нервових, різноманітних інфекційних, онкологічних та інших захворювань. Таким чином, застосування сучасних лікарських засобів, а також винахід і впровадження у лікувальну практику нових медичних препаратів відіграють найважливішу роль у прогресі медицини та водночас стимулюють створення й поширення нових фармацевтичних назв. Тиражування існуючих препаратів різними фірмами призводить до існування паралельних тривіальних назв для більшості груп сучасних лікувальних препаратів – ще один важливий позамовний фактор, який пояснює появу численних неологізмів у

фармацевтичній термінології та номенклатурі. Фармацевтична галузь є найскладнішою галуззю медичної термінології, яка, разом із тим, є найменш розробленою сучасними мовознавцями через постійну рухомість і мовне різноманіття наукових назв.

1.1.1. Історія розвитку та становлення латинськомовної фармацевтичної термінології та номенклатури

Розвиток лікувальної справи зводиться до вивчення історії пошуків ліків від різних хвороб. Проблема віднайдення ефективних лікувальних препаратів і нині залишається актуальною як для лікаря, так і для пацієнта. Основи латинсько-грецької фармацевтичної терміносистеми були закладені ще за часів античності. Найбільш відомими джерелами формування медичної термінології, зокрема й фармацевтичної, є праці видатних античних лікарів і природознавців: «**Corpus Hippocraticum**» Hippocratis («Гіппократова збірка», Гіппократ (460–377 pp. до н. е.)), «**Materiae medicae**» Dioscoridis («Медичні речовини» Діоскорида (I ст. н. е.)), «**Libri de materia medica**» Claudii Galeni («Книги про медичну речовину» Клавдія Галена (131–201 pp. н. е.)), «**Historia naturalis**» Plinii Secundi (Majoris) («Природнича історія» Плінія Старшого (23-79 pp. н. е.)), «**De medicina**» Cornelii Celsi («Про медицину» Корнелія Цельса (I ст. до н. е. – перша пол. I ст. н. е.)), «**Compositiones medicamentorum**» Scribonii Largi («Приготування ліків» Скрибонія Ларга (I ст. н. е.)), «**De medicamentis**» Marcelli Empirici («Про ліки» Марцела Емпірика (IV–V ст. н. е.)), а також твори «**Medicinae praesentaneae**» Theodori Prisciani («Швидкодіючі ліки» Теодора Прісціана), «**Herbarium sive de herbarum virtutibus**» Apulei Barbari («Травник або про силу трав» Апулея Барбара) та ін.

Природа відкрила першу аптеку для людини. Людина помітила, що для кожної хвороби існують специфічні ліки (йдеться про трави, кору дерев, коріння та квіти рослин), що й стало поштовхом для розвитку фармації.

Зауважимо, терміни «фармацевт», «фармацевтичний», «фармакологія» походять від гр. *φάρμακον* – *ліки*, що первісно мало значення «*чарівне зілля, цілюща речовина, отрута*». На думку С. Верхратського, етимологію аналізованих термінів слід пов'язувати з єгипетською лексемою *pharmaki* – «*те, що дарує зцілення*» [47]. Наголосимо, саме в такому значенні «фармацевтичний» використовується у творах Гомера, Теокріта, Платона, Есхіла. За відсутності офіційної медицини хвороби лікувалися за допомогою знахарства, чаклунства, віри в магію. З цього приводу мовознавець В. Карасик зазначає, що в давні часи прийом лікарських засобів завжди супроводжувався заклинаннями, зверненнями до вищих сил або врученням амулетів [116, с. 73]. Термін *pharmaceuta* з'явився у III ст. н. е. на позначення людини, яка виготовляла ліки і лікувала хворих. З часом поширення набув спеціальний термін *pharmacopola* на позначення аптекаря в сучасному розумінні – людини, яка займалася лише виготовленням ліків.

Відтак, цілком логічно, що основи сучасної фармацевтичної науки та її термінології закладалися у Стародавній Греції. Так, герої гомерівського епосу знали природні лікарські засоби, які виготовлялися з рослин. Першими знавцями лікарських рослин були переважно жінки, божественного або земного походження. Наприклад, в «Іліаді» Гомера описано, як Афродіта змащувала труп Гектора олією, що пахла трояндами. Окрім того, згадуються білявка Агамеда, яка зналася на властивостях усіх трав, а також єгиптянка Полідамна, яка навчила грекиню Єлену використовувати трави з лікувальною метою. Наприклад, у праці Гіппократа є багато відомостей про виготовлення різноманітних ліків з рослинної, мінеральної і тваринної сировини, зокрема, автором описано близько 300 лікарських рослин і засобів тваринного походження: «в рецептах на початку XX ст. можна було побачити такі назви [лікарських] форм, якими користувався Гіппократ» [350, с. 15].

Важливу роль у розвитку фармації і фармацевтичної термінології відіграли давньогрецькі лікарі Теофраст, Герофіл і Діоскорид. Останнього вважають найвидатнішим фармакологом античності, батьком

фармакогнозії – науки про природні фармакологічні речовини, добуті з рослин.

Із римською медициною, яка орієнтувалася на здобутки греків, а також розвинула традиції останніх, пов'язана нова ера розвитку фармакології. Зокрема, віховою подією стала поява праць Клавдія Галена (129 – 199 рр. н. е.), грека за походженням (родом із Пергаму).

Гален започаткував вчення про активні цілющі властивості рослин, способи їх обробки й очищення. Настоюючи їх на воді, вині чи оцті, відварюючи їх, він вилучав із рослин фізіологічно активні речовини, що свідчило про відхід від методологічних напрацювань Гіппократа, який вважав, що цілющі властивості речовин є ефективними тільки в тому випадку, якщо їх вживають у природному вигляді. Гален створив ряд праць, присвячених виготовленню й застосуванню ліків («*Libri de materia medica*» («Книжки про медичну речовину»)). Пріоритет Галена щодо опису отримання деяких витяжок із рослинної сировини, закріплений у назві «галенові препарати», яка широко використовується у сучасній фармації [107, с. 88]

Грецька медична термінологія суттєво вплинула на формування та розвиток мови медицини римлян. Так, наприклад, у працях Галена системно вживаними є такі терміни грецького походження: ***emplastrum*** (пластир), ***antidotum*** (протиотрута), ***cataplasma*** (компрес) та ін. Гален вживає також латинські назви, зокрема: ***unguentum*** (мазь), ***mixtio*** (суміш) та ін.

Про рівень розвитку тогочасної римської фармацевтичної термінології досить повне уявлення дає твір лікаря Авла Корнелія Цельса (І ст. до н. е. – перша пол. І ст. н.е.) «*De medicina*» («Про медицину») у восьми книгах, три з яких висвітлюють питання фармакотерапії та токсикології. Прикметно, що Цельс вживає терміни грецького походження, а саме: ***collyrium*** (очна мазь), ***emplastrum*** (пластир), ***hyssopus*** (ікон) та ін. Крім того, він є автором термінів ***destillatio*** і ***compositio***, які активно вживаються в сучасному науковому дискурсі. Важливо, що саме Цельс вперше зробив спробу впровадити латинські найменування паралельно з традиційними грецькими.

Не менш відомим у той час був твір Скрибонія Ларга (І ст. н. е.) «*Compositiones medicamentorum*» («Приготування ліків») – збірник рецептів для лікування різних хвороб. У праці зафіксовано такі поширені латинські терміни: ***pilula*** (пілюля), ***tinctura*** (настоянка), ***linimentum*** (рідка мазь), ***praeparatio*** (приготування ліків), ***adstringentia*** (в'яжучі засоби) [296, с. 29].

Процес формування медичної і фармацевтичної термінології активно продовжувався і в часи Середньовіччя. Наголосимо, на той час латинська мова виконувала почесні функції мови освіти, релігії, дипломатії, науки; латиною перекладалися твори давньогрецьких та арабських учених, наприклад, знаменитий звід лікувальних настанов «Лікарський канон» Ібн Сіні (Авіценни) (980–1037). Арабська медицина – а особливо напрацювання в галузі хімії – мала потужний вплив на формування наукової парадигми європейських учених Середньовіччя. Саме тому фармацевтична термінологія збагатилася новими назвами арабського походження, які й сьогодні системно представлені в міжнародному науковому обігу: ***alcohol*** (спирт), ***elixir*** (еліксир), ***alkali*** (луг), ***sirupus*** (сірон), ***saccharum*** (цукор), ***benzoë*** (ладан), ***gossypium*** (бавовна, вата) та ін. [296, с. 29].

У давні часи не було аптек, тому ліки виготовляли самі лікарі. Перша аптека була відкрита у 784 р. у Багдаді. У Європі перші аптеки, де безпосередньо виготовляли й продавали ліки, з'явилися в Італії у VIII – X ст. Із аналізованим періодом пов'язана поява відповідної назви – ***apotheca*** (гр. *ἀποθήκη* – сховище, склад). Згодом аптеки поширилися по всій Західній Європі – в Іспанії, Англії, Франції. Ретроспективний погляд із сьогодення дозволяє стверджувати, що саме колишні аптечні лабораторії поступово перетворюються на всесвітньо відомі фармацевтичні фірми – Шерінг (Німеччина), Берроуз-Белком (Англія), Байер (Австрія) та ін.

Епоха Відродження прискорила розвиток природничих наук у галузі біології та медицини. Саме в цей час закладено основи міжнародної медичної термінології, чимало зроблено для уніфікації термінології у фармації та хімії. Важливими для розуміння етапності опрацювання фармацевтичної

термінології є праці швейцарського лікаря, професора Базельського університету Парацельса, справжнє ім'я якого Філіпп Ауреол Теофраст Бомбаст фон Гогенгейм (1493 – 1541 рр.). Зокрема, саме Парацельс обґрунтував і розвинув вчення про дозування ліків, практично репрезентував спробу наблизити хімію до медицини, дослідив лікувальну дію хімічних елементів і сполук.

На початку XVIII ст. значний внесок у розвиток фармації зробив хімік Г. Сталь – автор численних латинськомовних творів, а саме: «*Fundamenta pharmaciae chemicae*» («*Основи хімічної фармації*»), «*Materia medica*» («*Лікарська речовина*»). Засновником фітохімії вважається француз К. Шиле (XVIII ст.), який виділив винну (*acidum tartaricum*), молочну (*acidum lacticum*) кислоти, гліцерин (*Glycerinum*), а також вперше отримав кисень. Процес терміноутворення в біології найінтенсивніше відбувався у XVIII ст., що зумовлено екстралінгвальними факторами – застосуванням нових методів класифікації рослин і тварин. Вершиною наукової класифікації була система, розроблена шведським дослідником К. Ліннеєм (1707–1778 рр.), учення якого детально викладено у латинськомовних працях «*Species plantarum*» («*Види рослин*»), «*Genera plantarum*» («*Роди рослин*»), «*Systema naturae*» («*Система природи*»). Так, дослідник уперше запропонував класифікацію трьох царств природи – рослин, тварин, мінералів. Інноваційним науковим досягненням К. Ліннея є також запровадження біномінальної номенклатури, згідно з якою назва кожного виду включає родову назву та видовий епітет [277, с. 4]. Така система назв рослин і тварин виявилася зручною, а тому закріпилася в сучасній ботаніці й зоології.

Науковий пошук у галузі органічної хімії, зацікавлення природознавчою проблематикою – усе це створило передумови для бурхливого зростання фармацевтичної промисловості на базі органічного синтезу. У такий спосіб були відкриті, зокрема, такі відомі лікарські препарати: *Saccharinum*, *Antipyrinum*, *Phenacetinum*, *Novocainum*.

Медична та фармацевтична термінологія ХХ ст. збагатилася новими, штучно створеними назвами для вираження понять, невідомих раніше в історії медицини. Так, наприклад, термін **vitaminum** (лат. **vita** – *життя*) був введений у 1912 р. на позначення групи біологічно активних сполук; термін **hormonum** (гр. **ὁρμάω** – *збуджувати*) з'явився в 1905 р. і вживався щодо продуктів залоз внутрішньої секреції. Темпи розвитку фармацевтичної термінології нині набирають усе вищих обертів: постійно створюються назви для нових лікарських форм і засобів. Наприклад: **caramel** (*карамель*), **buccalettae** (*букалети*), **lotiones** (*лосьйони*), **inhalationes** (*інгаляції*), **cachetae** (*кахети*), **capletae** (*каплети*) та ін. Зауважимо, найменування з'являються не лише для новостворених, а й відтворених препаратів.

Для уніфікації виготовлення лікарських препаратів і встановлення єдиних обов'язкових методів визначення їхньої якості почали укладати фармакопеї – спеціальні видання (від гр. **φάρμακον** – *ліки* і **ποιέω** – *готувати, виготовляти*; термін «фармакопея» вперше був використаний у ХVІ ст.). Своєрідними фармакопеями у давні часи були збірники рецептів, травники. У 1873 р. в Єгипті, в руїнах Фів, був знайдений папірус «Книга виготовлення ліків для всіх частин тіла», ймовірно, написаний у період Нового царства (II тис. рр. до н. е.) і розшифрований відомим ученим Еберсом. За спостереженнями дослідника, у згаданій праці описано близько 250 хвороб та 874 способи їхнього лікування. Також на особливу увагу заслуговує глиняна табличка з медичним текстом, яка була знайдена під час розкопок шумерського міста Ніппура (160 км від Багдада), і вважається своєрідною фармакопеєю, найдавнішою з відомих в історії людства [47, с. 52].

Основним джерелом свідчень про стан медицини у Стародавній Греції, зокрема, про приготування та використання ліків є «**Corpus Hippocraticum**» («*Гіппократова збірка*»), автором якого є давньогрецький лікар, натурфілософ Гіппократ. У часи Римської імперії був написаний твір, присвячений лікарським засобам, який користувався великою пошаною: йдеться про працю Педанія Діоскорида (I ст. н. е.) «Про лікувальні засоби».

У 1261 р. у Візантії Ніколай Міренс, лікар імператора Михайла III Палеолога, підготував «фармакопею», яка містила 2656 лікувальних форм. Власне, саме це видання стало основним для західної медицини аж до XVII ст.

Мистецтво лікування і виготовлення ліків успішно розвивалося також і в Київській Русі. Вже в XI-XVI ст. були відомі лікувальні властивості багатьох рослин, мінеральних джерел. Найпопулярнішими пам'ятками з медицини минулого є рукописні травники й лікарські поради, які переписувалися й передавалися з рук у руки. Однією з найдавніших таких праць є «Лікарський порадник» – рукописний травник, у якому представлено малюнки лікувальних дерев, трав, плодів. Цікаво, що назви лікарських рослин наведено латинською, грецькою та арабською мовами.

Східні слов'яни запозичували латинську медичну й фармацевтичну термінологію через посередництво греко-візантійської літератури. Перші паростки фармакологічної науки в Україні було закладено у Києво-Могилянській Академії. Зокрема, йдеться про російськомовний посібник із лікознавства, розроблений Н. Амбодиком-Максимовичем (1744 – 1812 рр.).

У 1763 р. у Москві створено Медичну колегію, у межах діяльності якої були укладені фармакопеї: у 1765 р. вийшла перша військова фармакопея, у 1778 р. в Росії видано загальногромадську фармакопею латинською мовою, яка нараховувала 408 найменувань лікарських засобів, перевірених лікарською практикою [319, с. 6]. Перша російськомовна фармакопея була видана в 1866 р., а одинадцяте видання російської фармакопеї було зроблене в 1987 р. Знаковою подією в історії розвитку української медичної науки є видання у 2000 р. перших двох томів українськомовної фармакопеї.

Зауважимо, фармакопеї є періодичними виданнями, які постійно оновлюються, оскільки змінюється номенклатура лікарських засобів, підвищуються вимоги до їхньої якості, вдосконалюються методи хімічного та біологічного контролю за якістю препаратів тощо. Всесвітня організація охорони здоров'я розробила Міжнародну Фармакопею (*Pharmacopoea*

Internationalis), у якій кожний лікарський засіб супроводжується латинським найменуванням.

Фармацевтична терміносистема об'єднує ряд спеціальних терміносистем для позначення понять окремих галузей медичної науки, які забезпечують пошук, виготовлення й конкретне застосування лікарських засобів рослинного, тваринного, мінерального та синтетичного походження. Таким чином, аналізована термінологія включає поняття таких дисциплін, як ботаніка, фармакогнозія, фармацевтична хімія, теорія виготовлення лікарських засобів, фармакологія. Фармакогностична термінологія складається з найменувань лікарської сировини рослинного чи тваринного походження, наприклад, **gemmae Betulae** – бруньки берези: рослина, сировина якої використовується, – **Betula verrucosa** – береза бородавчаста належить до родини **Betulaceae** – березові; або **folium Plantaginis majoris** – листя подорожника великого: рослина, з активною речовиною – **Plantago major** – подорожник великий з родини **Plantaginaceae** – подорожникові. Також наголосимо, термінологія фармацевтичної хімії включає найменування: 1) тривіальні (умовно-хімічні) синтетичних лікарських засобів, наприклад: **Chlorozilum** – хлорозіл, **Sulfocamphocainum** – сульфокамфокаїн, **Aethimizolum** – етимізол; 2) наукові назви хімічних сполук, наприклад: **Acidum nicotinicum** – нікотинова кислота; **Aethylii chloridum** – хлоретил; **Chlorbutanoli hydras** – хлорбутанол гідрат та ін.

Термінологія, безпосередньо пов'язана з теорією виготовлення лікарських засобів, складається з назв лікарських форм (**capsulae** – капсули, **infusa** – настої, **mixturae** – мікстури, **suspensiones** – суспензії), а також із коротких позначень деяких виробничих, аптечних операцій із ліками.

Відтак, фармакологічна термінологія включає: 1) терміни, які позначають групи лікарських засобів за призначенням, наприклад: **fungicidus** – протигрибковий, **cholagogus** – жовчогінний, **oestrogenus** – естрогенний; 2) номенклатурні найменування окремих лікарських засобів, що відображають фармакотерапевтичну ефективність, наприклад:

Panadolum, де елемент **-dol-**, що походить від лат. **dolor, oris, m** – *біль*, вказує на знеболюючу дію; **Antispasminum**, де елемент **anti-** означає *проти*, а **-spasm-** (від гр. *σπᾶσμα, ατος* – *судома, спазм*) вказує на препарати зі спазмолітичною дією [350, с. 12].

Досліджуваний у нашій роботі матеріал вимагає з'ясування суті фундаментальних, а отже, операційних для обраної наукової проблематики понять, а саме: *лікарський засіб, або препарат, а також лікарська речовина*.

Лікарський засіб – речовина, або суміш речовин зі встановленою фармакологічною активністю, що застосовуються з метою лікування, попередження та діагностики захворювань [272, с. 71]

Лікарська речовина – речовина з біологічною активністю, що при введенні в організм у певній дозі спричиняє фармакологічний ефект [272, с. 71].

Важливо, що кожен новий лікарський засіб отримує оригінальну назву – номенклатурне найменування. Сукупність найменувань усіх лікарських засобів, що використовуються в наш час, і є сучасною номенклатурою лікарських засобів [350, с. 82].

За класифікацією лікарських засобів, запропонованою російським науковцем М. Чернявським, існують типові групи найменувань, кожна з яких відрізняється деякими загальними особливостями:

- 1) назви рослинної та тваринної сировини. До даної групи належать назви частин, органів рослин і тварин, а також продукти їхньої первинної переробки;
- 2) найменування лікарських препаратів, які є витяжками з рослинної сировини (настої, відвари, екстракти);
- 3) тривіальні найменування органічних хімічних речовин;
- 4) найменування лікарських препаратів на позначення певної лікарської форми (мазі, таблетки);
- 5) найменування сироваток, вакцин, анатоксинів;
- 6) фармакопейна хімічна номенклатура.

Для нашого дисертаційного дослідження ми обрали тривіальні найменування, що складаються з назв індивідуальних органічних речовин, виділених із рослин (алкалоїди та глікозиди), та назв синтетичних речовин чи їхніх сполук.

1.1.2. Парадигма наукових пошуків у дослідженні фармацевтичної термінології та номенклатури

Зважаючи на те, що основне призначення фармацевтичних термінів і номенклатурних найменувань полягає в тому, що останні є засобом спілкування між фахівцями не лише однієї, а й суміжних галузей знання, цілком логічним є постійне звернення вчених до наукового опрацювання визначеного предмета дослідження. Також слід враховувати той факт, що фармацевтична термінологія і номенклатура використовуються у навчальному процесі, зокрема, коли йдеться про підготовку студентів [144, с. 43].

Проаналізувавши праці, предметом вивчення яких є фармацевтична термінологія та номенклатура, можна виокремити такі напрями дослідження:

1) праці, присвячені класифікації та понятійній характеристиці фармацевтичної термінології. Як правило, авторами таких робіт є фахівці фармацевтичної галузі;

2) праці, присвячені лінгвістичному аналізу фармацевтичної термінології та номенклатури. Як правило, авторами вказаних робіт є фахівці-філологи.

Більша частина досліджень із фармацевтичної термінології і номенклатури присвячена науковим розвідкам філологічного характеру, які проводяться на кафедрах латинської мови або іноземних мов у вищих медичних навчальних закладах. Отримані результати використовуються при роботі зі студентами, для створення методичних рекомендацій, підручників, практикумів, робочих зошитів із дисципліни тощо [254; 265; 373].

Означені напрямки досліджень мають давню традицію. Так, у радянські часи вивченням основ фармацевтичної термінології активно займався вже згаданий нами російський науковець М. Чернявський, спостереження якого викладені у підручнику з латинської мови. Зокрема, автор ґрунтовно аналізує власне термін, види терміносистем у фармакології, фармацевтичні номенклатури, принципи термінотворення номенклатурних одиниць із залученням матеріалу класичних мов [349].

Паралельно подібні дослідження актуалізувалися і за кордоном, зокрема, в Інституті історії медицини (Дюссельдорф, Німеччина) у навчальний процес впроваджено спеціальні курси з термінології та історії природничих наук для студентів, що вивчають фармацію. Серед основних напрямків іноземних студій чільне місце належить питанням ідентифікації значення термінів (нових або ж таких, що використовуються з давніх-давен у фармакології), надання оцінки правильності/неправильності використання терміна, обґрунтування чи перегляду змісту понять або ж відповідних класифікацій [144, с. 44].

У 70-х рр. минулого століття вітчизняний дослідник Б. Парновський у праці «Інформаційний підхід до аналізу розвитку фармацевтичної науки», використовуючи фармакопею як фіксовану модель стану фармацевтичної науки, проаналізував динаміку зміни тезаурусу фармації за період із 1937 по 1968 рр. У результаті проведеного дослідження встановлено, що загальна кількість термінів, представлених у Державній фармакопеї, послідовно зростала упродовж аналізованого часового проміжку, а також виявлено кардинальне оновлення термінології в останні роки [247, с. 86–88].

Серед зарубіжних досліджень минулого століття у галузі фармацевтичної термінології на особливу увагу заслуговують напрацювання чеського дослідника М. Мелічара, який вивчав фармацевтичну термінологію саме в мовознавчій парадигмі [374, с. 138–142]. Шляхом застосування системного підходу до аналізу фармацевтичної термінології в румунській мові науковцеві М. Флайзеру вдалося виявити її неоднорідний склад,

визначити основні тенденції розвитку даної терміносистеми, а також вказати на зростання кількості лексичних одиниць інтернаціонального походження, зокрема латинсько-грецького [367, р. 246–250]. Низка праць зарубіжних науковців присвячена дослідженню етимології фармацевтичних термінів, серед яких, у першу чергу, варто назвати французького науковця П. Делава, американського дослідника Ф. Гантнера, японського науковця М. Ухібаяші [365; 368; 383] та ін.

У другій половині ХХ ст. науковий пошук зосередився передусім на дослідженні найменувань лікарських засобів та їх типології. Проаналізувавши праці, присвячені визначеній проблемі, можемо зробити висновок, що спеціалісти різних країн практично одночасно звернули увагу на дискусійні питання, пов'язані з уніфікацією фармацевтичної термінології та номенклатури. На нашу думку, така тенденція зумовлена паралельним існуванням міжнародної непатентованої номенклатури, національної непатентованої номенклатури і номенклатури торгових найменувань лікарських засобів. Зокрема, відомий російський лінгвіст Р. Березнікова, проаналізувавши найменування лікарських засобів, обґрунтувала основні питання формування, графічного та граматичного оформлення, написання й вимови найменувань лікарських засобів. Також дослідниця систематизувала словотвірні елементи найменування, які містять фармацевтичну, фармакотерапевтичну інформацію, що дозволило отримати первинну інформацію про споживчу цінність препарату [20]. Також етапними для розвитку та становлення фармацевтичної термінології та номенклатури стали праці В. Гусятинської та М. Дремової, які зосередили увагу на особливостях формування найменувань лікарських засобів [89; 97]. Серед зарубіжних науковців, у першу чергу, варто згадати австрійського дослідника П. Анрейтера, який, досліджуючи найменування лікарських препаратів, запропонував вживати на їх позначення термін «фармаконім» [362]. В останні роки питаннями формування фармацевтичної термінології, зокрема, найменувань лікарських засобів займаються російські науковці Л. Бабошкіна,

Р.Березникова, Т. Бужина, О. Воронова, М. Лазарева, М. Нечай, Н. Федюкович [16; 34; 60; 175; 176; 234; 335], дані питання аналізованої проблематики висвітлюються також у працях українських учених: І. Гнідець, О. Кісельова, Р. Піняжко, П. Подорожний, І. Толок, М. Туркевич [127; 250; 272; 308; 316] та ін. До укладання словників із фармацевтичної термінології долучилися Н. Горчакова, Л. Киричок, В. Туманов, Л. Фоміна, І. Чекман [266; 307] та ін. Особливості терапевтичної дії лікарських засобів досліджують М. Бергольц, І. Гнідець, Л. Гольцгакер, Р. Піняжко, П. Подорожний, І. Толок, М. Туркевич, Н. Федюкович [18; 71; 250; 308; 316; 335] та ін.

Аналіз бібліографічного матеріалу свідчить про те, що фармацевтична термінологія та номенклатура вивчається як в Україні, так і за її межами. Найінтенсивніше досліджується етимологічний аспект формування фармацевтичних термінів і найменувань, що безпосередньо пов'язаний із навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах. А отже, усе це вимагає створення низки методичних рекомендацій, тлумачних словників, перекладних словників (дво- або багатомовних), термінологічних словників, положень щодо прийняття нових найменувань лікарських препаратів (фармаконімів) шляхом централізованої процедури, що передбачає формулювання конкретних вимог до формування нового найменування, словників найменувань лікарських засобів тощо.

Незважаючи на масив праць, присвячених вивченню фармацевтичної термінології, зокрема, номенклатури, низка питань і досі потребують вирішення. Так, вітчизняні дослідниці Є. Світлична та І. Толок вважають, що «фармацевтична латинська термінологія має свою специфіку, яка наочно проявляється в найбільш рухомій її частині – номенклатурі лікарських засобів, яка ускладнюється ще і вживанням словотвірних елементів греко-латинського походження і їх різною транслітерацією» [272, с. 65]. Саме на ці недоліки вказують також російські дослідники Р. Березнікова та Н. Дремова [97], що свідчить про об'єктивованість проблематики та її актуальність. Зокрема, сучасні терміносистеми мають суттєві недоліки:

відсутність кодифікованих значень, ускладненість, багатоскладовість тощо. Таким чином, існує нагальна необхідність у виробленні загальнодержавних стандартів і правил утворення та використання тривіальних найменувань лікарських засобів. У першу чергу, необхідно розробити моделі номенклатурних одиниць, чітко визначити загальні правила та допустиму норму у транслітерації та вживанні грецькомовних номеноелементів та номенокомпонентів, використанні сталих префіксів та суфіксів грецько-латинського походження з метою уникнення помилок у латинськомовних найменуваннях у довідниковій та навчальній літературі, наукових журналах та газетах, на аптечних етикетках: «Умовні назви препаратів повинні мати єдині правила творення, вимови, написання та вживання» [272, с. 67]. При цьому варто пам'ятати, що інтернаціональний фонд грецько-латинських номеноелементів може використовуватися по-різному в національних варіантах тієї ж терміносистеми.

1.1.3. Обґрунтування операційного терміноряду сучасної фармакології

Сучасна наукова термінологія будь-якої галузі спирається на базові поняття «термінологія» і «номенклатура». Питання про їх співвідношення, формулювання дефініцій залишаються актуальними завданнями сучасного термінознавства. Вирішення цієї складної проблеми не є метою нашого дослідження, але вважаємо за потрібне попередньо визначити ці поняття. Питання розмежування понять термінологія і номенклатура ґрунтовно опрацьоване у дослідженнях Р. Березнікової, В. Веселова, Г. Винокура, С. Вільчинського, О. Герда, А. Д'якова, Н. Забінкової, Т. Канделаки, Т. Кияка, З. Комарової, Г. Краковецької, З. Куделько, В. Лейчика, Д. Лотте, Г. Мельникова, А. Рейцак, О. Реформатського, О. Суперанської, О. Тимощука, С. Шелова [21; 22; 23; 48; 49; 52; 50; 65; 66; 67; 100; 106; 114;

115; 129; 139; 140; 141; 152; 164; 165; 180; 181; 182; 183; 201; 202; 203; 204; 205; 217; 218; 261; 262; 263; 264; 293; 294; 295; 311; 353] та ін.

«Неоднорідність спеціальної лексики, яка по-різному проявляється під час її функціонування в мовленні, подачі у словниках, передачі засобами інших мов, при зіставленні із загальноповжитою лексикою призводить до необхідності виділення двох принципово різних підрозділів – термінології і номенклатури» [20, с. 4–5]. Номенклатура лікарських засобів – це перелік найменувань усіх лікарських засобів, які використовуються у фармакології. Номенклатура лікарських засобів є важливою складовою усієї фармацевтичної термінології. На думку російської дослідниці О. Суперанської, на необхідності розмежування понять «термінологія» і «номенклатура» наголосив ще наприкінці XIX ст. англійський логік Хьюел [295, с. 74]. При цьому зауважимо, у сучасному термінознавстві найбільш поширений функціональний підхід до розмежування даних понять, започаткований та науково аргументований відомими російськими ученими Г. Винокуром та О. Реформатським: «Термінологія, перш за все, пов'язана із системою понять даної науки, номенклатура ж лише позначає, дає «етикетку» її об'єктам. З цієї причини, номенклатура може бути представлена і як послідовність букв алфавіту (*вітамін А*, *вітамін Б*), і як послідовність цифр (*МАГ-5*, *МАГ-8*) та інших довільно умовних позначень. Номенклатура прямо не співвідноситься з поняттями науки» [264, с. 47]. Більше того, Г. Винокур зауважує, що номенклатура є «системою цілком абстрактних і умовних символів, єдине призначення якої полягає в тому, щоб дати максимально зручні, з практичної точки зору, засоби для позначення предметів, речей без прямого відношення до потреб теоретичної думки, яка оперує даними речами» [52, с. 8]. Подібної думки дотримується і український науковець С. Вільчинський: «номенклатурний знак – це етикетка предмета, умовно присвоєна даному предмету <...>, які нагадують імена та прізвища людей, і ніби є власними іменами предметів» [50, с. 36]. У контексті аналізу даної проблеми важливим також є визначення О. Ахманової, автора

«Словаря лингвистических терминов»: номенклатура – «це сукупність спеціальних термінів-назв, які використовуються в даній науковій галузі; назви типових об'єктів даної науки». Натомість термінологія включає позначення абстрагованих понять та категорій [13, с. 270]. Відмінність аналізованих понять актуалізує потребу введення спеціальної одиниці номенклатури – номена, не тотожної загальному поняттю «термін». Різниця між «номеном» і «терміном» полягає в тому, що «номен» безпосередньо співвідноситься з предметами та об'єктами дійсності, а не з теоретичними одиницями – поняттями про ці предмети.

Ми цілком поділяємо думку російського лінгвіста В. Веселова, згідно з якою і «терміни», і «номени» перебувають в одному поняттєвому полі, тому «номенклатура» не протиставляється, а включається в «термінологію» як змістовно нижній, більш конкретний її рівень [49]. Принагідно варто зазначити, що українська дослідниця Г. Краковецька дотримується такої позиції: «номенклатура – це та сама термінологія, але використовується не в гносеологічному, як терміни, а в онтологічному плані» [152, с. 16].

Отже, термінологічна діяльність у широкому розумінні включає термінологічну діяльність, яка орієнтована на розробку класифікації, дефініції і номінації елементів спеціального знання, і на номенклатурну діяльність, яка класифікує, дефінізує і називає ті ж самі одиниці у прагматичному аспекті. Подібну думку висловлює українська дослідниця О. Михайлова, яка вважає, що номенклатура є нижчим рівнем термінологічної лексики [222, с. 14].

Витоки розмежування понять «термінологія» і «номенклатура» російська дослідниця Т. Канделаки вбачає у науковій логіці, відповідно до теоретичних постулатів якої поняття поділяються: на конкретні і абстрактні, на одиничні, загальні і збірні. Згідно з цією теорією, «слова спеціальної лексики виражають поняття трьох груп: 1) загальні конкретні і загальні абстрактні поняття; 2) одиничні конкретні та одиничні абстрактні поняття; 3) збірні абстрактні поняття. Кожен із цих типів слів спеціальної лексики

повинен мати в теорії термінології своє найменування» [114, с. 66]. На думку дослідниці, з номенклатурними назвами слід співвідносити одиничні поняття, як конкретні, так і абстрактні. Також Т. Канделаки зауважує, що «номенклатурні найменування безпосередньо «прив'язані» до термінів. Вони групуються навколо певних родових понять. Разом з ними вони утворюють систему понять відповідної галузі знання, але виражають поняття дещо іншого характеру» [114, с. 67].

Відповідно до концепції російського дослідника В. Лейчика, систему позначень класів предметів, що належать до однорідного ряду, можна назвати номенклатурою. Планом змісту номенклатурних одиниць, подібно до термінів, є загальні поняття, а планом вираження, подібно до власних назв, слугують несуттєві часткові ознаки. Отже, можна стверджувати, що номенклатура є проміжною ланкою в системі номінативних одиниць – між термінами і власними назвами [180, с. 78]. Розроблюючи аналізовану проблему, З. Комарова зазначає: «Номен співвідноситься з поняттям через термін і функціонує у спеціальній комунікації завдяки існуванню відповідних термінів. Номени є власними назвами або займають проміжне положення між термінами і власними назвами» [141, с. 3]. З іншого боку, українська дослідниця Г. Воскобойник-Шпинта висловлює думку про те, що «поняття «номенклатура» класифікується як сукупність конкретно визначених назв певної сфери застосування» [61, с. 16].

На прикладі онтологічної системи рослинного світу, яка є об'єктом вивчення і має практичне застосування в фармакології, а отже, є об'єктом термінологічної і номенклатурної діяльності, розглянемо різні функціональні підходи до проблеми наукової номінації. Якщо дослідник підходить до вивчення рослинного світу з позицій його функцій і розвитку, то такі поняття будуть основними. Якщо це поле класифіковане за основними ознаками і описане в системі дефініцій, то після розробки найменувань для кожного з понять цього поля ми отримуємо відповідну терміносистему. Під

терміносистемою ми розуміємо сукупність термінів, яка сформувалася під впливом як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів.

У разі необхідності дослідження термінологізованих у такий спосіб понять, наприклад, у прагматичному аспекті, результатом діяльності термінолога є вже не терміносистема, а певна «номенклатура». Так, відомий російський термінолог Г. Мельников зосереджує увагу на вивченні «номенклатури» рослин, які аналізуються за такими критеріями: придатність для їжі, джерела лікарських речовин, можливість використання у якості будівельного матеріалу тощо. При цьому дослідник наголошує, що прагматичний аналіз має орієнтуватися на вже створену терміносистему, однак будь-який вид номенклатурної діяльності повинен передбачати найбільш доцільну класифікацію об'єктів «номенклатури», їх дефініцію і номінацію як доповнення до існуючої класифікації дефініцій і номінацій. Саме в такому випадку доцільно розмежовувати терміни і номени, адже одному найменуванню поняття в терміносистемі може відповідати стільки номенів, скільки повних номенклатур розроблено у даному полі термінованих понять, які розглядаються у різних прагматичних аспектах [217, с. 48]. Наприклад, одна й та сама рослина з певними основними ознаками, які відображені у класифікації і дефініції терміносистеми, може виявитися кровоспинним засобом у медичній «номенклатурі», багатою на олії у фармацевтичній «номенклатурі», гниlostійкою в «номенклатурі» будівельних матеріалів. Одиниці номенклатури, які є лише частиною одиниць терміносистеми, можуть бути класифіковані не лише як підсистеми даної системи, але і як підсистеми іншої зовнішньої системи. Наприклад, рослини, які становлять особливий інтерес для фармацевтики, повинні бути відображені у спеціальній «номенклатурі» не лише як підсистеми рослинного світу, але і як підсистеми такої зовнішньої терміносистеми, що охоплює всі поняття, пов'язані з фармацевтичною діяльністю. Відтак, у терміносистемі рослин, які увійдуть до номенклатури фармацевтичних найменувань, будуть представлені також

одиниці нижчих рівнів. Бажано, щоб у прагматичній «номенклатурі» рослин відображалися властивості та відношення понять щодо цих рослин, важливість яких залежить від їхнього місця у системі понять фармацевтичної діяльності. Отже, номени в системах «термінології» і «номенклатури» повинні утворюватися як доповнення до існуючих термінів, тому цілком логічним є твердження О. Суперанської, за яким «не доводиться говорити про жодну номенклатуру, якщо у відповідній галузі знання ще не вироблена термінологія» [295, с. 73].

Створення «прагматичних номенклатур» має бути процесом вторинним щодо термінотворення та формування терміносистем. Таким чином, термінотворча діяльність і, відповідно, створення на її основі терміносистеми, є первинною, базисною, а інша – діяльність, підпорядкована створенню номенклатур, – вторинною, надбудівною [217, с. 50].

Отже, можемо дійти висновку, що створення номенклатури певної наукової галузі є логічним продовженням загальної термінологічної діяльності. Аналізуючи проблему протиставлення «термінології» і «номенклатури» з позиції системної лінгвістики, ми дотримуємося думки російського вченого П. Веселова, який вважає таку абсолютизацію протиставлення між аналізованими поняттями абсолютно неприпустимою [48]. Свого часу дискусивна ситуація призвела до опозиції терміна і номена як одиниць різної природи. Розробка номенклатур певної галузі науки – це лише окремих аспект, особливий етап термінознавчої діяльності у широкому розумінні. Номен як одиниця номенклатури – це спеціалізований різновид терміна в широкому розумінні. За визначенням вітчизняного дослідника термінології О. Тимощука, «номен – завжди лише структурний компонент існуючої номінації, тобто він завжди гіпонім по відношенню до родового поняття гіпероніма і без останнього не вживається, що цілком зрозуміло, оскільки без фонових знань його розуміння є неможливим» [311, с. 55]. Отже, номенклатура, на відміну від термінології, – це прикладна терміносистема, призначення якої деталізувати поняття

фундаментальних наукових галузей у певному прагматичному аспекті. Номени, номенклатурні позначення, які називаються також номенклатурними найменуваннями або номенклатурними знаками, є ще одним різновидом спеціальних лексичних одиниць [260, с. 16].

Одиницею або складовою частиною номенклатури є «номен». Різниця між «номеном» і «терміном» полягає в тому, що «номен» безпосередньо співвідноситься із предметами та об'єктами дійсності, а термін – із теоретичними одиницям, тобто поняттями про ці предмети. «Номен» є більш конкретним і наближається до категорії *nomina propria* «власних назв», оскільки позначає насамперед конкретні предмети, а не класи однорідних предметів. Таким чином, номен і термін виконують основну спільну функцію – номінативну, але різняться вторинними функціями. Зокрема, для номена такою є ідентифікативна функція (індивідуалізації), а для терміна – дефінітивна (класифікації).

На думку російського термінознавця А. Лємова, функціональна особливість терміна полягає в його «професійній спрямованості», що відрізняє аналізовану мовну одиницю від слів загальноповсякденної мови [185, с. 175]. Зауважимо, подібна особливість властива також номенам – одиницям наукової номенклатури.

Номенклатура (від лат. *nomen* – *ім'я, назва* та *calo, avi, atum, are* *скликати, називати*) – це сукупність найменувань конкретних предметів даної галузі науки чи виробництва, наприклад, біологічна номенклатура, технічна номенклатура, медична номенклатура та ін. Медична номенклатура, залежно від наукової галузі, поділяється на анатомічну, клінічну та фармацевтичну номенклатури. Залежно від сфери застосування номенклатури (призначення), виділяють різні типи: «номенклатура природничих наук, технічна номенклатура (номенклатура виробника), комерційна номенклатура (номенклатура споживача)» [295, с. 80]. Складність фармацевтичної номенклатури у порівнянні, наприклад, з анатомічною або клінічною, полягає у її *синкретизмі*, адже вона поєднує всі три визначені

типи: 1) номенклатуру виробника (хімічна номенклатура); 2) номенклатуру споживача (номенклатура тривіальних назв); 3) номенклатуру природничих наук (ботанічна та частково зоологічна номенклатури). При цьому деталізуємо: хімічна фармацевтична номенклатура – формула ліків, де зафіксований склад діючих речовин у препараті, наприклад, ***Chinidini sulfas.*** Ботанічна та частково зоологічна номенклатури представлені в назвах лікувальних засобів рослинного або тваринного походження, наприклад, ***Mentholum*** – *ментол*, від лат. ***Mentha piperita*** – *м'ята перцева*. Найбільш складною та кількісно вагомою є номенклатура тривіальних назв. Через свою комерційну спрямованість вона постійно оновлюється та поповнюється новими одиницями. Для прикладу, препарат із МНН ***Drotaverinum*** широко відомий під комерційною назвою ***No-Spa.***

З метою увиразнення особливого статусу номенклатурної одиниці фармакології пропонуємо використовувати термін *фармаконім* (від гр. *φάρμακον* ‘ліки’ та *ὄνομα, ατος* ‘ім’я, назва’), який був уперше використаний у праці австрійського вченого П. Анрейтера «Фармаконім: словотвірні моделі та їх мотивації у назвах препаратів» на позначення назви лікарського препарату у складі фармацевтичної номенклатури [362]. Таким чином, у складі фармацевтичної номенклатури можемо виділити *наукові фармаконіми* і *тривіальні фармаконіми* (лат. ***trivialis***, *e – простий, звичайний*), які увійшли до складу фармацевтичної номенклатури. Об’єктом нашого дослідження є насамперед тривіальні фармаконіми.

1.1.4. Екстра- / інтралінгвістична зумовленість формування й розвитку фармацевтичної термінології та номенклатури

Сучасна фармацевтична терміносистема належить до наукових систем відкритого типу, тобто такої, що постійно оновлюється й розвивається за рахунок появи нових одиниць та виходу з ужитку застарілих. Вказаний

процес зумовлений впливом не тільки позамовних, а й власне мовних чинників. Головний позамовний фактор розвитку фармацевтичної терміносистеми полягає в необхідності найменування нових лікарських засобів, які з'являються внаслідок розвитку фармацевтичної науки.

Таким чином, фармацевтична термінологія, як і будь-яка сучасна наукова терміносистема, формується під впливом 3 головних факторів:

- 1) практична необхідність номінації нових наукових об'єктів;
- 2) носії мови, які використовують різні за походженням мовні джерела у фармацевтичній номенклатурі;
- 3) загальні принципи та механізми словотворення [109, с. 168].

Зважаючи на проведений аналіз матеріалу, можна стверджувати, що один лікарський препарат може мати одну назву або декілька синонімічних найменувань. Суттєвими в такому разі є зауваження М. Машковського: «одну назву мають відповідні своїй хімічній назві метали, солі металів, неорганічні кислоти і луги. Одна назва характерна і для алкалоїдів» [388, с. 4]. Цілком логічним у такому разі є звернення до класифікаційних характеристик лікарських засобів, що мотивує актуальні для фармацевтичної термінології процеси.

У науковій традиції сформувалося кілька класифікацій, що ґрунтуються на різних ознаках лікарських засобів:

- за хімічною будовою (наприклад, сполуки-похідні фурфуроли, імідазоли, піримідини та ін.);
- за походженням – природні, синтетичні, мінеральні;
- за фармакологічною групою – найпоширеніша класифікація, заснована на впливі препарату на організм людини;
- нозологічна класифікація – класифікація, побудована на особливостях захворювань, для лікування яких використовується лікарський препарат;
- анатомо-терапевтично-хімічна класифікація (АТХ) – міжнародна класифікація, в якій враховується фармакологічна група препарату, його

хімічна природа й нозологія захворювання, для лікування якого призначений препарат.

Сучасні фармацевтичні довідники, компендіуми зорієнтовані на таку класифікацію лікарських засобів:

I. Засоби, що діють на ЦНС: 1. Засоби для наркозу; 2. Снодійні засоби; 3. Психотропні препарати; 4. Протисудомні (протиепілептичні) засоби; 5. Засоби для лікування паркінсонізму; 6. Аналгезуючі та нестероїдні протизапальні препарати; 7. Блювотні та протиблювотні препарати.

II. Лікарські засоби, що діють на периферичну НС: 1. Засоби, що діють на периферичні холінергічні процеси; 2. Засоби, що діють на периферичні адренергічні процеси; 3. Дофалін і дофамінергічні препарати; 4. Гістамін та антигістамінні препарати; 5. Серотонін, серотоніноподібні та антисеротонінові препарати.

III. Засоби, що діють переважно в області чутливих нервових закінчень: 1. Місцевоанестезуючі препарати; 2. Обволікаючі та адсорбуючі засоби; 3. В'язучі засоби; 4. Засоби, дія яких пов'язана переважно з подразненням нервових закінчень слизових оболонок і шкіри; 5. Відхаркувальні засоби; 6. Проносні засоби.

IV. Засоби, що діють на ССС: 1. Серцеві глікозиди; 2. Антиаритмічні препарати; 3. Судинорозширювальні та спазмолітичні засоби; 4. Антиангінальні препарати; 5. Препарати, що покращують мозковий кровообіг; 6. Антигіпертензивні засоби; 7. Спазмолітичні засоби різних груп; 8. Речовини, що впливають на ангіотензинову систему; 9. Ангіопротектори.

V. Засоби, що підсилюють видільну функцію нирок: 1. Діуретичні засоби; 2. Засоби, що сприяють виведенню сечової кислоти та видаленню сечових конкрементів.

VI. Жовчогінні засоби.

VII. Засоби, що впливають на мускулатуру матки (маткові засоби): 1. Засоби, що стимулюють мускулатуру матки; 2. Засоби, що розслаблюють мускулатуру матки (токолітики).

VIII. Засоби, що впливають на процеси обміну речовин: 1. Гормони, їх аналоги та антигормональні препарати; 2. Вітаміни та їх аналоги; 3. Ферментні препарати та речовини з антиферментною активністю; 4. Засоби, що впливають на згортання крові; 5. Препарати гіпохолестеринемічної та гіполіпопротеїнемічної дії; 6. Амінокислоти; 7. Плазмозаміщуючі розчини та засоби для парентерального харчування; 8. Препарати, що застосовуються для корекції кислотно-лужної та іонної рівноваги в організмі; 9. Різні препарати, що стимулюють метаболічні процеси.

IX. Лікарські препарати, які модулюють процеси імунітету («імуномодулятори»): 1. Препарати, що стимулюють імунологічні процеси; 2. Імунодепресивні препарати (імуносупресори).

X. Препарати різних фармакологічних груп: 1. Анорексигенні речовини (речовини, які пригнічують апетит); 2. Специфічні антидоти, комплексони; 3. Препарати для профілактики та лікування синдрому променевої хвороби; 4. Фотосенсибілізуючі препарати; 5. Спеціальні засоби для лікування алкоголізму.

XI. Протимікробні, протипаразитні та противірусні засоби: 1. Хіміотерапевтичні засоби; 2. Антисептичні засоби.

XII. Препарати, які застосовуються для лікування злоякісних новоутворень: 1. Хіміотерапевтичні засоби; 2. Ферментні препарати, що застосовуються для лікування онкологічних захворювань; 3. Гормональні препарати та інгібітори утворення гормонів, що застосовуються переважно для лікування пухлин.

XIII. Діагностичні засоби: 1. Рентгеноконтрастні засоби; 2. Різні діагностичні засоби [333, с. 9].

Також на увагу заслуговує вже згадана класифікація лікарських засобів російського науковця В. Чернявського [349], який орієнтується на дію препаратів на організм людини. Зокрема, дослідник виділяє такі фармакологічні групи: сильнодіючі, жарознижувальні, антисептичні,

аналгезуючі, або знеболюючі, спазмолітичні, гіпотензивні, серцево-судинні, снодійні, наркотичні, заспокійливі, аналептичні, послаблюючі, протигрибкові, гормональні, ферментні, вітаміни та ін.

У репрезентованому дисертаційному дослідженні увагу зосереджено передусім на аналізі тривіальних найменувань на позначення аналгетиків та антипіретиків.

1.2. Ресурс синонімії у розвитку фармацевтичної термінології та номенклатури

Питання полісемії, синонімії та антонімії в українській науковій термінології неодноразово порушувалися у працях Л. Веклинець, О. Гриджук, І. Корнейко, І. Кочан, А. Крижанівської, Г. Мацюк, О. Микитюк, Б. Михайлишина, Т. Панько, Л. Симоненко, М. Сташко [44; 45; 46; 82; 83; 145; 147; 148; 149; 153; 216; 219; 220; 267; 268; 281; 291; 324] та інших українських мовознавців, які зробили вагомий внесок у розроблення цих питань. На матеріалі науково-технічної термінології семантичні відношення вивчалися І. Кочан, О. Литвин, Л. Малевич, В. Марченком, С. Стасевським [147; 148; 149; 200; 209; 210; 214; 298] та ін. Однак проблеми семантичної організації сучасних терміносистем залишаються дискусійними, остаточно не вирішеними, до того ж, учені вивчають їх переважно на матеріалі окремих терміносистем, відповідно, у сучасному термінознавстві немає узагальнювального дослідження семантичних відношень у науковій терміносистемі. Доведено, що терміни вступають у семантичні відношення синонімії, антонімії, багатозначності, що висвітлюється в низці наукових праць [87; 125; 126; 136; 138; 147; 173; 225; 294; 328; 334; 338; 380]. Попри те, донині питання синонімії в термінології перебуває на периферії досліджуваних інтересів: синонімія розглядається як результат деякого недоопрацювання (недоліка) наукового пізнання, що спричинило певну фрагментарність в аналізі та реєстрації окремих синонімічних відношень у

медичній і фармацевтичній термінологіях [334, с. 27]. Інші дослідники вважають існування синонімії у професійній лексиці явищем закономірним, оскільки однією з основних причин виникнення синонімів є прагнення авторів до того, щоб термін відповідав основним вимогам, серед яких: точність, лаконічність, однозначність, термінологічність, можливість утворювати похідні терміни та зручність у використанні [171, с. 17]. Разом із тим, слід зауважити, що досі залишаються невисвітленими, а тому і не достатньо поясненими визначені семантичні відношення між термінами. Таким чином, існує нагальна необхідність у створенні методологічно обґрунтованого і теоретично аргументованого пояснення випадків багатозначності, синонімії, антонімії в межах медичної і фармацевтичної термінології – проблеми, що частково висвітлювалася у наукових розвідках М. Володіної, Л. Кирилової, І. Мотченко [57; 125; 225] та ін. Особливий інтерес становить дослідження проявів синонімії у термінології з точки зору когнітивної семантики, а саме способів репрезентації різних галузей знань [38].

Перш ніж аналізувати синонімічні відношення між термінами, необхідно доказово аргументувати доцільність існування синонімії в термінології та номенклатурі, зокрема, в фармацевтичній, яка є об'єктом нашого дисертаційного дослідження.

1.2.1. Лінгвістичний статус синонімії у фармацевтичній термінології та номенклатурі

Значення і роль термінознавства постійно зростає зі збільшенням ролі науково-технічної інформації в житті сучасного суспільства. Значну частину нових слів становить спеціальна лексика, яка активно входить у загальнономовний вжиток. Однією з важливих особливостей терміна, на яку вказують Р. Будагов, Л. Кутіна, В. Фаворін, О. Шапіро [29; 31; 32; 33; 172; 330; 351], є його однозначність, що забезпечує точність передачі інформації в

різних галузях науки і техніки. Хоча в ідеалі терміни мають бути моносемічними, їхня семантична структура припускає існування таких системних явищ як полісемія, синонімія, антонімія. Терміни не є ізольованими, незалежними, «вибраними» одиницями загальноживаної мови, які мають лише їм притаманні властивості, а становлять повноцінну частину загального складу мови, де властивості слів проявляються більш визначено, регламентовано, відповідно до вимог професійного спілкування та взаєморозуміння. Таким чином, можна відзначити переважаючий характер властивості терміна, порівняно із загальноживаним словом, а не про повну відсутність тієї чи іншої особливості в межах диферентних сфер мови; можна стверджувати про бажані властивості термінологічної одиниці, але не можна вважати її неповноцінною чи непотрібною лише на тій підставі, що вона не має цієї властивості, хоча даний термін давно застосовується користувачем [100].

Важливим також для розуміння семантичних відношень у межах терміносистеми є поняття варіативності – явище, яке проявляється на всіх мовних рівнях. Традиційно мовна варіативність розглядається науковцями як властивість мовної системи, що торкається всіх мовних підсистем і одиниць у плані форми і змісту, у синхронії та діяхронії, а також стосується внутрішньосистемних відношень та зовнішніх відношень. Варіативність не є власне лінгвістичним поняттям, дане явище характеризує різні галузі суспільного й наукового дискурсу (наприклад, термодинаміка, статистика). Сам термін «варіативність» науковцями визначається по-різному: наприклад, ідеться про здатність до видозміни, процес видозміни, часткову видозміну, модифікацію тощо. Окрім того, вважається, що дане явище є однією з фундаментальних характеристик одиниць у мовній системі. Основою варіативності є інваріант або певна домінанта, що зберігає тотожність у серії або ряді видозмін об'єкта та поєднує даний ряд або серію в тотожність більш високого рангу або підсистеми. Будь-якій мові притаманна постійна видозміна часткових елементів за умови збереження головного. На думку

В. Солнцева, «варіантність, проявляючись у функціонуванні мови, є одним із внутрішньомовних факторів розвитку і зміни мови, дія якого пов'язана з іншими внутрішніми та зовнішніми фактами мовного розвитку» [288, с. 41]. З іншого боку, Е. Макаєв стверджує, що «у напрямку від нижчих одиниць до вищих, від нижчих рівнів до вищих зростає кількість конститутивних одиниць рівня, збільшується архітектонічна складність даних одиниць, зростає складність їх парадигматичних і синтагматичних відношень, зростає ступінь їх варіантності» [207, с. 87].

При цьому варто взяти до уваги той факт, що формування сучасних мов залежить від ряду внутрішньомовних і позамовних чинників, а отже, є фактичним результатом численних змін. Праці багатьох зарубіжних та вітчизняних дослідників історії мови присвячені аналізу варіативності та динаміці мовних змін. В аналізованому контексті не зайвою є апеляція до здобутків діяльності Празького лінгвістичного гуртка, асоційованого з функціональним підходом у мовознавстві, у колі якого було обґрунтовано ідею «еластичної стабільності» мовної норми – рушійного чинника розвитку та становлення літературної мови [253].

Додамо, механізми мовних змін визначаються як мовними, так і позамовними факторами. Усім розмовним мовам притаманний постійний рух, і як наслідок, видозмінюються і мовні одиниці. Як зазначалося вище, варіативність притаманна одиницям різних рівнів: лексичного, морфологічного, фонологічного, синтаксичного та ін. Зважаючи на проаналізований теоретико-лінгвістичний матеріал, можемо дійти висновку: до факторів, які породжують лінгвістичну варіативність, належать: 1) соціолінгвістична варіативність (вплив соціальних змін на розвиток мови, глобалізація суспільства); 2) текстуальна варіативність (взаємодія тематики і жанру); 3) регіональна варіативність (відмінності та схожості регіональних говірок і діалектів); 4) індивідуальна варіативність.

Специфіка мовлення, зумовлена взаємодією фонетичних систем контактуючих або споріднених мов, є також одним із проявів варіативності

мови. Така варіативність, викликана контактом або впливом мовних систем, породжує ефект запозичених властивостей мови, тобто «іншомовний акцент». Наголосимо, дане явище характеризує, в першу чергу, середовище, у якому існує білінгвізм.

Розглянемо порушені питання в парадигмі синонімії у фармацевтичній термінології та номенклатурі. Особливість номенклатурної варіативності зумовлюється тим, що найменування, зазнавши впливу синтагматичних, парадигматичних і варіантних властивостей, відзначаються значно ширшим діапазоном варіювання, більшою кількістю факторів, що зумовлюють різноманітні комбінації номеноеlementів і номенокomпонентів. У репрезентованому дисертаційному дослідженні номенклатурними варіантами вважаються одиниці, в основі яких – єдиний образ або об’єкт, незалежно від форми його вираження. На особливу увагу заслуговують ідеї О. Куніна та Т. Черданцевої, які вбачають у лексичних видозмінах перехідність між варіантністю і синонімією, називаючи їх синонімічними варіантами [169, с. 152; 343, с. 58–60]. Відтак, синонімічними можемо вважати номенклатурні найменування, які позначають той самий об’єкт, характеризуються спорідненістю значень, але відрізняються етимологічними образами.

Синонімізація найменувань полягає, перш за все, не лише у здатності виражати відтінки одного й того ж поняття (об’єкта), але й у здатності даних одиниць виражати різні поняття, про один і той же предмет, тобто характеризувати предмет за різними його властивостями. На думку С. Бережана, «синонімія – це тотожність, але тотожність не слів, а окремих їх елементів, їх смислової структури» [19, с. 87]. Аналіз синонімічних найменувань підтверджує те, що «їх семантична близькість проявляється, як правило, у збігові, у тотожності частини їх смислового змісту: певних лексико-семантичних варіантів (їх семем), а також частини сем (компонентів) таких семем» [237, с. 225].

Якщо ж ідеться конкретно про термінологічну синонімію, то в лінгвістичній літературі досі не існує єдиної думки щодо детермінації її

статусу. Хоча синонімія не є бажаним явищем у термінології, але факт її існування визнається багатьма вченими. Наприклад, Д. Лотте стверджує, що «не менше поширення, ніж багатозначність, у технічній термінології має синонімія, за якою для одного поняття існує два, три чи більше термінів. Такі терміни називаються термінами-синонімами або просто синонімами» [205, с. 21]. Також наявність термінологічної синонімії і причини її існування вказує у своїх працях В. Даниленко: «синонімія в термінології, як і в інших мікросистемах, має повноправні функції. В синонімічні відношення вступають слова вітчизняного та іншомовного походження, термінологічні словосполучення і одне слово синонімічне першому. В систему включаються також запозичені і вітчизняні терміни, які означають те саме поняття: *інфікувати – заразити*» [90, с. 55–56]. Принагідно до розвитку аналізованого питання згадаймо теоретичні постулати А. Соколової, яка пояснює синонімію існуванням «асиметрії терміна як мовного знака в його особливій функції» [287, с. 94]. Російська дослідниця М. Черемісіна висловлює думку про те, що «синонімію можна розуміти як функціональну рівність (еквівалентність) між лексемами. В цьому розумінні синонімія постає як відношення (рівність, еквівалентність) між денотатами» [345, с. 20]. Уточнюють розуміння лінгвістичної природи термінологічної синонімії і напрацювання Б. Головіна й Р. Кобріна, зокрема, вчені висловлюють думку про те, що «велика кількість термінів виражає ті самі поняття, позначає ті самі предмети та явища дійсності. Це так звані терміни-синоніми» [70, с. 151]. Ще один російський дослідник Г. Куришко вважає, що «термінологічна синонімія стала неминучим наслідком формування й розвитку термінологій, особливо в галузі медицини, біології та агрохімії» [171, с. 22]. Доводить існування синонімії в термінології, зокрема, в медичній, російська дослідниця О. Каледіна, стверджуючи, що «медична термінологія використовує ті самі явища і закономірності, що й загальнолітературна мова, і мова науки в цілому, тому такі явища, як синонімія та антонімія притаманні медичній термінології» [113, с. 92].

Таким чином, цілком очевидним є те, що серед масиву спеціальної лексики існують слова, які ми можемо визначити як синонімічні терміни і номен, у тому числі й у галузі фармакології. Зокрема, це стосується фармацевтичних термінів і номенів грецько-латинського походження на позначення назв хвороб і порушень фізіологічних процесів в організмі людини, частин людського тіла, лікарських засобів і форм, які належать до основного фонду сучасної наукової термінології. Так, В. Греб, яка досліджує ресурс синонімії в анатомічній термінології, вважає синонімічні терміни в аналізованій медичній галузі одним із найсуттєвіших та найбільш розповсюджених недоліків терміносистеми [79]. Як негативне явище термінологічна синонімія кваліфікується також у працях С. Коршунова та О. Терпігорева [146; 309].

Деякі дослідники, наприклад, О. Пророченко, А. Тимофєєва [255], навпаки, вважають існування синонімії у професійній лексиці явищем закономірним і позитивним, властивим будь-яким терміносистемам, які розвиваються. У такому дослідницькому контексті З. Булат зауважує, що «синоніми справедливо вважаються показником багатства, розвиненості, гнучкості мови. Розрізняючись відтінками значень, терміни-словосполучення-синоніми виконують цілу низку функцій: сприяють точності і зрозумілості висловлювань, фонетично урізноманітнюють мову, визначають різноманітність стилів усної і писемної мови» [35, с. 14]. Більше того, науковець стверджує, що «терміни прагнуть до однозначності. Однак ми спостерігаємо велику кількість синонімів і варіантів в англійській науково-технічній літературі ..., як серед однослівних термінів, так і серед термінів-словосполучень» [35, с. 14]. Російський лінгвіст Г. Куришко, досліджуючи явище синонімії в медичній терміносистемі, додає: «в медичній літературі функціонують деякі терміни, які виражають те саме поняття, позначають однакові поняття і явища дійсності, і, відповідно, можуть взаємозамінюватися в контексті» [171, с. 16]. Поглиблюючи аналіз лінгвістичного статусу синонімії в термінології, російська дослідниця

О. Федіна відзначає, що в медичній термінології, зокрема, у фармацевтичній, синонімію можна виділити на різних мовних рівнях, а саме: морфологічному, лексичному, синтаксичному. Цьому сприяє паралельне використання в терміносистемі грецизмів і латинізмів [334, с. 19].

Деякі дослідники ототожнюють синонімію в термінології із явищем дублетності [59; 92; 121; 315]. Так, характерною рисою термінів-дублетів, за спостереженнями І. Ворони, є те, що вони співвідносяться з тим самим об'єктом, мають спільний денотат, але не мають жодних семантичних відмінностей [59]. Деталізуючи артикульовані ідеї, О. Толікіна зазначає, що «між дублетами відсутні емоційно-експресивні, стилістичні чи відтіночні опозиції, вони можуть відрізнятися лише етимологією чи структурою» [315, с. 61]. Проте, на думку вітчизняних дослідників, термін «дублет» не варто використовувати щодо аналізу терміносистем через його багатозначність у лінгвістиці. Як свідчать результати дослідження, синонімія існує як у сфері наукової термінології, так і в площині наукової номенклатури. Синоніми в термінології – це терміни зі спільним денотатом, але різною формою вираження, що мають тотожні або майже тотожні значення [147, с. 16]. Натомість синоніми в номенклатурі – це номени, що мають спільне позначуване, але різняться позначаючим. Наше дослідження присвячене аналізу явища синонімії у фармацевтичній номенклатурі, що не тотожне синонімії у медичній термінології.

1.2.2. Причини виникнення синонімії у фармацевтичній термінології та номенклатурі

Як зазначалося вище, у сучасному мовознавстві існують різні варіанти визначення поняття «синонімія», відтак, залежно від обраного наукового підходу, науковці вказують на різні причини її існування. У контексті знакової теорії мови причиною появи синонімів є асиметрія мовного знака, яка виявляється «в розходженні між позначуваними і позначаючими мовних

знаків, а також у розрізненні центральної частини та периферії в кожній внутрішній мовній системі» [275, с. 45]. Специфіка терміносистеми припускає існування різних позначуваних в одного мовного знака, оскільки номінативна одиниця, крім термінологічного, може мати також загальновживане значення. Наприклад, *suppositorium*, *i n* – *підпора* (загальномовне), *свічка / лікарська форма* (спеціальне). Але найбільш характерною для фармацевтичної термінології є синонімія, яка виникає в тому випадку, коли «одне й те саме позначуване може бути виражене кількома позначаючими» [275, с. 45]. Так, російська дослідниця О. Суперанська пропонує загальне визначення синонімів: «це матеріально різні слова, які можуть взаємозамінятися в контексті, не порушуючи пізнавальну або емоційну цінність лексеми» [294, с. 294].

Натомість О. Реформатський дещо по-іншому розглядає синонімію, вважаючи, що синоніми «називають ту саму річ, але співвідносять її з різними поняттями і тим самим через називання розкривають різні якості даної речі» [262, с. 91]. Окрім того, важливими для розуміння сутності синонімії в мовознавстві є такі зауваження: «У загальнолітературній мові синоніми – нерівнозвучні слова, які співпадають за значенням або мають близьке значення слова» [90, с. 21]. При цьому наголосимо, ідеальна терміносистема не допускає існування синонімів, оскільки в ідеальному терміні одному позначуваному, відповідає одне позначаюче. Так, відомі російські лексикологи Н. Васильєва, Н. Подольська, О. Суперанська, дотримуються поглядів, розроблених зарубіжними вченими Ф. Рігзом та Г. Рондо. Зокрема, термін розглядається як унівокативна одиниця: «одне значення – одне слово; одне слово – одне значення» [293, с. 127]. Відтак, запропоноване визначення практично заперечує можливість існування синонімів у термінології. Подібну «ідеальну» думку висловлює радянський лексиколог Д. Лотте, який пропонує використовувати термін «мононім» – єдиний термін для даного поняття, протиставляючи його терміну «синонім», отже, як зауважує зарубіжний лінгвіст Г. Рондо, терміну має

бути властива ознака, яку він називає «монореферентністю», а О. Реформатський – «мононімічністю». Подібну позицію можна вважати нормативною вимогою, яка висувається до співвідношення між поняттями і термінами, що їх означають. У сучасній лексикології доведено, що унівокативність не лише неможлива, але й не потрібна. На думку Г. Рондо, термінологія вивчає номінацію понять у різних аспектах [380, с. 23]. У теоретичному плані вона може досліджувати термінологічний матеріал у лінгвістичному або філософському аспектах. Лінгвістичний аспект стосується насамперед лексичної семантики, а філософський аспект передбачає аналіз номінації понять логіки та онтології.

Додамо, логічний аспект вивчення явища синонімії суттєво відрізняється від лінгвістичного. Так, для логіків синонімічною є будь-яка пара рівних за значенням виразів (наприклад, 25 і 5^2), оскільки вони виводять синонімію з поняття логічної еквівалентності. Отже, у межах сучасної логіки синонімами є лише тотожні за значенням одиниці, а рівнозначним є все, що має повний збіг значень [293, с. 50]. Схожої думки дотримується І. Волкова: «термін повинен позначати лише одне наукове або технічне поняття, останньому повинен відповідати лише один термін, але деякі терміни можуть отримати свої термінологічні синоніми, які були утворені внаслідок пошуку більш точного позначення» [56, с. 69]

Синонімія в термінології, зокрема, у фармацевтичній, представлена двома видами синонімічних відношень: внутрішньогалузева та міжгалузева синонімія. Кількість внутрішньогалузових синонімів збільшується з розвитком науки, що сприяє появі нових позначень наукових понять. Внутрішньогалузева синонімія характеризується різноманітністю термінологічних форм всередині окремих синонімічних рядів. При цьому наголосимо, міжгалузеві синоніми в термінології представлені стійкими парами.

Причини виникнення явища синонімії у термінології тісно пов'язані як з асиметрією мовних знаків, так і безпосередньо з процесами

термінотворення, які активно розвиваються у двох напрямках: 1) використання мовних одиниць, які вже існують, можливо, в інших терміносистемах або у загальнонавчальній лексиці; 2) конструювання відносно нового позначення на базі існуючих слів і словосполучень [109, с. 15].

У першому випадку причиною виникнення термінологічної синонімії є приналежність термінологічних назв, що позначають той самий об'єкт, до різних термінологічних систем: «предмет залишається незмінним, змінюється спосіб його позначення в мові» [48, с. 77–81]. Також слушну думку висловлює М. Черемісіна про те, що «близькості денотатів відповідає повний або частковий паралелізм вживання» [345, с. 21]. Подібна функціональна синонімія спостерігається серед фармацевтичних термінів і номенклатурних найменувань, зокрема, йдеться про випадки, коли одна і та сама речовина (позначуване) отримує різні найменування (позначаюче), залежно від професійної диференціації – приналежності до різних номенклатур, наприклад, хімічна (наукова) назва – торгова назва: **Acidum ascorbinicum** (аскорбінова кислота) – **Vitaminum C**, **Acidum nicotinicum** (нікотинова кислота) – **Niacinum**; **Zinci sulfas** (сульфат цинка) – **Zinkit**, **Zincteral**; **Zinci oxydum** (оксид цинка) – **Desitinum**.

Особливу групу утворюють фармацевтичні синоніми, які походять від прізвищ тих, хто вперше виготовив або дослідив лікарський препарат, – так звані терміни-епоніми, наприклад: **solutio Ringer-Locke** (розчин Рінгера-Локка) – **solutio Natrii chloridi** (розчин хлориду натрію); **unguentum Wishnevsky** (мазь Вишневського) – **linimentum balsamicum** (бальзамічний лінімент) та ін.

Другий напрямок термінотворення, тісно пов'язаний з «протиріччям між тенденцією до точності терміна та тенденцією до скорочення його форми» [337, с. 116], призводить до співіснування двох синонімічних варіантів найменування – повного та короткого: наприклад, **Acidum acetylsalicylicum** – **Aspirinum**. На думку дослідниці В. Даниленко, до цієї групи термінів-синонімів належать випадки паралельного існування повної

форми терміна та його варіанта – аббревіатури: наприклад, **АСТН** (**АКТГ**) від ***adrenocorticotropum hormonum*** – *адренокортикотропний гормон*.

Факт існування синонімії в термінології аргументовано доводить М. Козлик у праці «Явление синонимии в русской химической терминологии», стверджуючи, що під синонімами «можна розуміти семантично близькі слова, які відповідають одному й тому ж поняттю» [138, с. 6]. Радянські дослідниці А. Лагутіна та О. Нечитайло не лише підтверджують існування явища синонімії в термінології, але й вказують на те, що «більшість таких синонімів є абсолютними, які виникають у даній мові внаслідок контакту з іншими мовами» [173, с. 122; 235, с. 18]. Подібну думку висловлює і Л. Гумецька, називаючи ще одну причину виникнення синонімів – «змістова еволюція слова, викликана вживанням його в нових контекстах, і внаслідок цього співпадіння з іншим терміном, який вже існує в даній сфері людської діяльності» [87, с. 174].

Ми поділяємо думку авторів енциклопедії «Російська мова», які вважають, наприклад, термінами-синонімами: *карбонат натрію* (наукова назва) – *сода* (загальноновживана назва) [Энциклопедия, 2003, с. 558].

Враховуючи різні погляди, підходи у вивченні цієї складної проблеми, можемо дійти висновку, що явище синонімії притаманне фармацевтичній термінології. Головною причиною його існування є належність синонімів до різних номенклатур, що зумовлено науково-професійною диференціацією номенів.

Серед головних мовних характеристик сучасної фармацевтичної терміносистеми та номенклатури особливо важливою в контексті порушеної проблематики є гетерогенність, яка створює передумови для існування синонімії. Як вже зазначалося, базовими джерелами творення фармацевтичних найменувань є грецька та латинська мови. Разом із тим, останнім часом з'явилась чимала кількість найменувань лікарських засобів, створених на базі сучасних європейських мов, наприклад, англійської, російської та ін. Подібна тенденція до «багатомовності» фармацевтичної

термінології суттєво впливає на виникнення синонімічних фармацевтичних назв, що дозволяє, з одного боку, вважати процес формування номенклатури незавершеним, з іншого – констатувати наявність широкого діапазону синонімічних номенотворчих засобів, аналізу яких присвячена практична частина нашого дослідження. Новостворені найменування-синоніми можна визначити як спеціальні номенклатурні назви, призначені для диференціації часто вже існуючих об'єктів. Поява цих фармацевтичних «неологізмів» зумовлена насамперед потребами споживачів та виробників ліків, тобто, позамовними факторами.

На думку Й. Левінштейна, витоки синонімії лікарських засобів були закладені ще в часи єгипетських жерців, які «для приховання своїх знань від народу вигадували для пропонованих ними засобів різні незрозумілі назви» [178, с. 29]. Як правило, це були найменування релігійного характеру, що слугувало підвищенню довіри до медицини, її авторитету, а отже, і віри в даний засіб. Подібна тенденція простежується і в період ятрохімії, коли лікарі й аптекарі пропонують нові засоби або засоби під новими назвами, ретельно приховуючи зміст останніх [178, с. 30].

Апелюючи до праць Г. Ахманової, М. Глушко, М. Кузьміна, О. Реформатського, О. Толікіної, В. Турчина [13; 68; 167; 264; 315; 321] та ін., наголосимо, що синонімія є *універсальним* мовним явищем, що простежується як на мовному, так і на метамовному рівнях. Залежно від мовного матеріалу, можна говорити про існування загальномовної, термінологічної, номенклатурної синонімії тощо.

Універсальність явища синонімії доводить факт існування синонімів, наприклад, у біологічній номенклатурі. Так, згідно з визначенням Міжнародного кодексу зоологічної номенклатури, номенклатурним синонімом є «кожна з двох або декількох назв однакового рангу, вживаних на позначення одного й того ж таксона» [223, с. 121].

Явище синонімії властиве також фармацевтичній номенклатурі, що зафіксовано у різноманітних виданнях фармакопеї, довідниках лікарських

засобів. Окрім того, у фармакології існують поняття «ліки-аналоги» та «ліки-синоніми». Аналоги і синоніми допомагають споживачеві не залишитися без необхідних ліків, якщо препарат знятий із виробництва чи проходить планову перереєстрацію, про що свідчать такі тези: «Багато лікарських засобів є синонімами, містять в собі однакові за хімічною структурою та фармакологічним ефектом діючі речовини, при цьому мають різні торгові (фірмові) назви» [389, с. 2].

Ліки-синоніми мають той самий список діючих речовин (МНН), але різні торгові найменування, оскільки випускаються різними фірмами. Це і є препарати-генерики (дженерики). У такому разі слушною є теза М. Машковського: «Синтетичні органічні лікарські засоби мають, як правило, ряд назв (синонімів). При виробництві того ж самого лікарського засобу різними фірмами їм надається фірмова (торгова назва)» [388, с. 5]. Аналоги відрізняються від синонімів тим, що це ліки, які містять різні активні речовини (МНН), мають іншу назву, але використовуються для лікування тих самих хвороб. Відповідно, такі лікарські засоби мають подібний лікувальний ефект. У той же час вони можуть різнитися ступенем терапевтичного ефекту, викликати індивідуальну непереносимість, мати суттєві відмінності у протипоказаннях та побічних діях.

Головною позамовною причиною виникнення синонімії в будь-якій номенклатурі, а отже, і фармацевтичній, є *гносеологічна* функція мови, оскільки на процес номінації впливає розвиток фармакології, що стимулює появу нових або вдосконалення вже відомих лікарських засобів та, відповідно, створення назв для них. Іншою позамовною причиною є, як ми вже зазначали, *синкретичний характер* фармацевтичної номенклатури, що об'єднує різні за походженням і призначенням номенклатури. Це, у свою чергу, призводить до появи *міжноменклатурних* (біноменклатурних) синонімів. Так, номенклатура сучасних синтетичних лікарських препаратів тісно пов'язана з хімічною номенклатурою, оскільки кожна лікарська речовина має **наукову** назву (хімічний фармаконім) та **тривіальну** назву

(тривіальний фармаконім). Наприклад, препарат, відомий як «**Вітамін А**», представлений у фармацевтичній номенклатурі науковою назвою $C_{20}H_{30}O$ та синонімічними тривіальними латинськомовними назвами **Retinolum**, **Vitaminum A**. Як бачимо, наукова назва відображає склад і молекулярну структуру хімічної сполуки, а отже, належить до хімічної номенклатури. Розгорнута формула ліків потрібна під час процесу виготовлення (номенклатура виробника), натомість у фармацевтичній та лікарській практиці оперувати такими найменуваннями досить складно, тому, зазвичай, використовуються латинізовані тривіальні назви (номенклатура споживача). Таким чином, назви на позначення однієї речовини належать до різних наукових номенклатур (хімічна та тривіальна), що дозволяє нам визначити особливий вид синонімії – *біноменклатурну* синонімію. У сучасних лінгвістичних дослідженнях інколи такий вид синонімії називають ще еквівалентною [147, с. 16].

Позамовною причиною виникнення тривіальної номенклатурної синонімії є також поява у різних країнах, відповідно, й в Україні, готових лікарських засобів з однією й тією ж активною речовиною (формулою), які представлені кількома комерційними назвами. Відмінності у способі творення, мотивація назви, як правило, відповідають певним комерційним цілям. Функціональна цінність сприяє утриманню й закріпленню таких назв у терміносистемі [номенклатурі – *Л.С.*], що не дає підстав вважати такі назви зайвими [80, с. 132].

Тривіальна фармацевтична номенклатура орієнтована передусім на споживачів (лікарів і хворих), тому є мотивованою: фармаконім як одиниця фармацевтичної номенклатури є носієм корисної інформації про склад ліків, терапевтичну дію, сферу застосування тощо. Таким чином, тривіальні назви ідентичного лікарського засобу можуть ґрунтуватися на даних про різні властивості препарату, спосіб його дії, орган або захворювання, для лікування яких він призначений тощо.

Важливим позамовним джерелом виникнення синонімії є також поява фармаконімів-епонімів, або відонімних номенів, утворених від прізвищ учених або лікарів, які винайшли або першими застосували той чи інший лікарський засіб. У такому разі епонімічна назва виконує «меморіальну» функцію, а саме – зберігає ім'я винахідника для науки. Це явище є універсальним для будь-якої наукової галузі, а отже, і для медицини. Так, аналізуючи німецьку медичну термінологію, Г. Куришко зазначає: «...причиною появи термінів-синонімів є випадки, коли виникають так звані терміни-прізвища, тобто терміни-епоніми» [171, с. 24]. Артикульовану думку поділяють також О. Пророченко та А. Тимофєєва, предметом наукового аналізу праць яких є фактори виникнення синонімії у термінології залізничного транспорту [255, с. 67]. Подібні відонімні найменування широко представлені також у фармацевтичній номенклатурі. Серед них можна виділити як біноменклатурні синоніми (тривіальний фармаконім і хімічний фармаконім), наприклад, **balsamum Schostakowsky** ‘бальзам Шостаковського’ – **Vinylinum** ‘вінілін’; так і уніноменклатурні синоніми, які належать тільки до тривіальної номенклатури, наприклад, **unguentum Wishnevsky** ‘мазь Вишневського’ – **linimentum balsamicum** ‘бальзамічний лінімент’.

До власне мовних факторів виникнення синонімії належить спеціалізація загальноживаної лексики, пов'язана з розвитком медичної, зокрема, фармацевтичної галузі науки. Так, у фармакології набувають нового значення і виконують функцію термінів (фармаконімів) на позначення лікарської форми такі загальноживані лексеми, запозичені з латинської мови: **solutio** ‘розчин’, **guttae** ‘краплі’, **liquor** ‘рідина’, **pulvis** ‘порошок’ та ін. Причиною такого переосмислення, на нашу думку, є спеціалізація лексичних одиниць.

Іншим внутрішньомовним фактором виникнення синонімії у фармацевтичній номенклатурі є функціонування багатокomпонентних складних фармаконімів, а також фармаконімів-сполучень. Такі

багатокомпонентні та багатослівні номени незручні й непрактичні. Натомість мова сучасної медицини тяжіє до більш коротких варіантів, скорочених форм, або навіть аббревіатур. Скорочені варіанти термінів / номенів широко вживаються та поширюються як у спеціальній, так і в загальноповсякденній мові. Схожі процеси характерні для будь-якої сучасної наукової терміносистеми / номенклатури. Так, російська дослідниця С. Бабанова зауважує, що «в сучасному термінознавстві простежуються дві різні тенденції: по-перше, прагнення до економії вербального вираження, а по-друге, прагнення до надлишку графічних синонімів, що зумовлено різними причинами, в тому числі впливом розмовної мови з її еліптичними й аббревіатурними формами» [15, с. 16]. Такі пари є *міжрівневими* синонімами (аббревіатура й словосполучення), досить поширеними серед хімічних фармаконімів: **PASC** (*ПАСК*), від лат. *acidum para-aminosalicylicum* ‘пара-аміносаліцилова кислота’; **ATF** (*АТФ*), від лат. *acidum adenosintriphosphoricum* ‘аденозінтрифосфорна кислота’.

Тяжіння до еліпсів й аббревіатур інколи призводить до появи у межах тривіальної номенклатури синонімічних фармаконімів-символів – буквених найменувань препаратів, раніше відомих під іншими назвами, наприклад: **Vitaminum A** – *Retinolum*; **Vitaminum B₁** – *Thiaminum*; **Vitaminum B₂** – *Riboflavinum*; **Vitaminum C** – *Acidum ascorbinicum*; **Vitaminum D** – *Calciferolum*; **Vitaminum E** – *Tocoferolum* та ін.

1.2.3. Джерела виникнення синонімії у фармацевтичній термінології та номенклатурі: торгові назви та знаки

Як відомо, першим різновидом торгових назв і торгових знаків були тамги. Тамга – це знак приналежності, знак особистої чи колективної власності, якою володіють заради накопичення і за рахунок якої збагачуються [286, с. 14]. З часом замість тамги з’являється тавро – це знак власника, яким позначалася приналежність товару. На відміну від тамги,

тавро вказувало на власність, якою володіли не з метою накопичення, а для продажу. Тавро також вважалося свідоцтвом високої якості товарів, що викликало особливу довіру споживачів [286, с. 14]. Сучасним «тавром», що свідчить про якість продукту і визначає товарного виробника, є знак ® – графічний символ, який походить від англ. **registered** – *зареєстрований*. Таким чином, і в наш час існують товарні знаки – особливі символи товарної власності, які позначають, кому належить виключне право розпоряджатися даним товаром, отримувати прибуток, відшкодовувати збитки за неякісний товар. Товарний знак для свого існування, розпізнавання і вдалого функціонування потребує реклами. Саме реклама скорочує шлях товару до покупця і є необхідною інформацією про те, хто, де, що виготовляє, де і за якою ціною продає. Реклама має тривалу традицію: від найдавніших часів спеціально дібрані люди за певну винагороду займалися сповіщенням публіки про наявність певних товарів. На ринкових площах вони вигукували назви нових товарів і повідомляли, хто та звідки приїхав, що привіз, тому слово «реклама» походить від лат. слова **reclamāre** – *голосно викрикувати*.

Важливою складовою запатентованого товару є його патентна назва. Патентна назва – це торгове фірмове найменування, тобто товарний знак – слово, словосполучення, що зареєстроване як знак власності окремої фірми-виробника і захищене патентом або свідоцтвом про реєстрацію [97, с. 9]. Патентне найменування завжди є марочним. На запатентовану назву вказує знак ®, який розміщується праворуч від назви лікарського засобу, наприклад, **Carsil®**. Якщо російська або українська назва не має такої позначки, а в найменуванні мовою виробника даний символ присутній, це означає, що назва не зареєстрована в Росії або Україні як товарний знак. Наприклад, повертаючись до поданого вище прикладу, можна констатувати, що даний препарат у російськомовній назві має відповідний символ (*Карсил®*), відтак, принаймні в Росії це найменування є запатентованим.

Інколи патентні назви лікарських засобів, транслітеровані російською мовою, замість знаку ® мають значок «ТМ» – ініціальна аббревіатура

англ. **Trade Mark** – торгова марка. Аббревіатуру «ТМ» використовують нарівні з товарним знаком, але, на відміну від останнього, це маркування не одного, а декількох або навіть усіх товарів даної фірми-виробника: наприклад, **Humulin[®] L – Хумулин^{ТМ}Л**.

Після закінчення терміну дії патенту на право виготовлення препарату та його продаж він стає доступним усім іншим фірмам, які бажають виготовляти препарат, але це правило не поширюється на запатентовану назву. Відтворений препарат, як правило, випускається під новою торговою назвою, яку пропонує фірма-виробник. Такий лікарський засіб називається генерик (від лат. **genus, eris** – *рід, походження*), оскільки має однаковий з оригінальним препаратом хімічний склад, тобто містить ту ж саму діючу речовину, у тій самій дозі і лікарській формі та має аналогічну терапевтичну дію [97, с. 12]. Таким чином, генерик є відтворенням (копією) первинного оригінального препарату, що з'являється після закінчення терміну дії патенту першого розробника лікарського засобу. Принагідно зазначимо, за своїм хімічним складом нові препарати є препаратами-аналогами. Хоча, на думку російської дослідниці Р. Березнікової, непатентовані лікарські засоби можуть мати близько 300 різноманітних умовних «синонімів», дещо відрізнятися за складом, за вихідною речовиною і за механізмом дії на хворого. Таке нелінгвістичне вживання терміна «синонім» стосується, в першу чергу, позначуваного (денотату), тобто «вмісту» і призначення препарату-аналога. Висловлюється думка, що в такому разі слід говорити не про синонім, а про термін-аналог [22]. Протилежної думки дотримуються автори посібника «Синоніми лікарських засобів», стверджуючи, що «багато лікарських засобів є синонімами, містять в собі однакові за хімічною структурою та фармакологічним ефектом діючі речовини, при цьому мають різні торгові (фірмові) назви» [389, с. 2]. Ми поділяємо висловлену думку і вважаємо, що назви препаратів-генериків, які мають тотожний склад, дозування, вихідну речовину, той самий терапевтичний ефект, але відрізняються позначаючим, є синонімами, оскільки мають спільний денотат.

Таким чином, явище синонімії є ознакою розвитку фармацевтичної терміносистеми, адже асортимент лікувальних препаратів постійно оновлюється й розширюється. Вказана характеристика пояснюється кількома причинами: по-перше, виробництвом нових оригінальних лікарських засобів; по-друге, одночасним тиражуванням оригінальних лікарських препаратів багатьма різними фірмами (препарати-генерики).

До позамовних (зовнішніх) чинників виникнення синонімії у фармацевтичній номенклатурі належить також безпосередній вплив мовного середовища споживачів, залежно від країни, де поширюється той чи інший лікарський засіб. Наприклад, *Negrustin* (Hexal AG, Німеччина) – «*Негрустін*», антидепресивний препарат, призначений для поширення у країнах СНД.

За загальним правилом творення фармацевтичних термінів, назви препаратів-генериків обов'язково містять інформацію про лікарську форму, фірму-виробника, рекомендації щодо дозування та групи споживачів тощо. Отже, назви препаратів-генериків є невід'ємною складовою фармацевтичної номенклатури лікарських засобів. Номенклатурне найменування повинно виражати одиничне поняття про конкретний предмет і, тим самим, відрізнятися від інших назв того ж типу. Відповідно, основну вимогу до фармацевтичних термінів можна сформулювати в такий спосіб: найменування за своїм звучанням та написанням має чітко виділятися в загальній номенклатурі лікарських засобів.

1.2.4. Різновиди синонімії у фармацевтичній латинськомовній номенклатурі

Функціональний підхід до проблеми мовної синонімії зумовлює існування «стилістичних» синонімів, які розрізняються за сферами вжитку. Подібна особливість характеризує також фармацевтичну номенклатуру, яка, відповідно, має різні сфери застосування. Перш за все, як ми вже зазначали, кожна лікарська речовина має **наукову** (систематичну) і **тривіальну** назви. Логічно, що наукова назва відображає склад і молекулярну структуру хімічної сполуки, що вкрай важливо у процесі виробництва. Попри те, використовувати ці назви лікарських речовин практично неможливо внаслідок складності їхнього найменування. Саме тому в лікарській практиці застосовують не наукові, а тривіальні назви. Так, наприклад, поряд із науковою (систематичною) назвою **транс-9,13-Диметил-7-(1,1,5-триметилциклогексен-5-іл-6)-нонатетраен- 7,9,11,13-ол** вживається тривіальна назва цього засобу – **Vitaminum A**. Тривіальні назви, на відміну від наукових, розраховані на широке коло користувачів – і практикуючих лікарів, і потенційних пацієнтів. Усе це мотивує існування синонімії у фармацевтичній номенклатурі [350, с. 92].

На фармацевтичних заводах речовині або суміші речовин у необхідних дозах надають певну лікарську форму і таким чином виготовляють готові лікарські засоби, які під торговою назвою потрапляють на склади, у торгівлю, в аптеки. У колишньому СРСР, як правило, офіційне найменування лікарської речовини (тривіальне найменування) зберігалось у назві готового лікарського препарату, тому не існувало необхідності у створенні нової, особливої комерційної назви, яка б відрізнялася від тривіального найменування речовини. Лікарський засіб, який виготовлявся різними заводами, міг мати єдину офіційно прийняту торгову назву [349, с. 417]. Нині в різних країнах, а також і в Україні готові лікарські засоби з однією й тією

ж активною речовиною з'являються у торгівлі під декількома комерційними назвами, що цілком об'єктивно можна вважати ще однією причиною існування термінологічної синонімії. Так, російський мовознавець М. Чернявський серед тривіальних назв виділяє три специфічні групи: 1) загальні або вільні найменування; 2) міжнародні непатентовані найменування; 3) товарні знаки [348, с. 67–68]. Загальні найменування вважаються єдиними офіційними найменуваннями для лікарських засобів, які входять до національної або регіональної фармакопеї. Міжнародні непатентовані найменування (МНН) – це назви, які добираються і рекомендуються Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ). Кожне таке найменування є міжнародним словесним індикатором лікарської речовини. Товарний знак у такому разі використовується для розрізнення готових лікарських засобів, що випускаються різними підприємствами. Поряд із товарним знаком (торговим найменуванням) на етикетці або в анотації подається міжнародне непатентоване найменування, що дозволяє ідентифікувати лікарську речовину, приховану під різними товарними знаками [348, с. 68].

Крім номінативної функції, тривіальні назви виконують також пізнавальну і комунікативну функції, оскільки є своєрідними засобами пізнання навколишнього світу та носіями комерційної інформації. Торгові найменування, або назви готових лікарських засобів, призначені для розповсюдження у торгівельній мережі, виконують також диференційну функцію. Найменування лікарських засобів можуть містити додаткову інформацію: характеристика способу дії, віковий ценз, статева приналежність, назва країни або фірми виробника тощо. Мета так званої комерційної інформації полягає в тому, щоб за допомогою назв розрізнити препарати з однаковим складом діючих речовин, які випускаються різними виробниками. Тип торгового найменування дуже часто залежить від того, чи лікарський препарат є оригінальним, чи відтвореним, тобто препаратом-синонімом. Під оригінальним лікарським засобом, брендом (англ. **brand** –

‘*клеймо, заводська марка*’) розуміється новий лікарський засіб, який вперше з’явився на фармацевтичному ринку. Оригінальні лікарські препарати створюються найбільшими фармацевтичними компаніями, які мають значний науковий потенціал і фінансові можливості. Назва оригінального лікарського засобу, його хімічний склад, вважаються об’єктом інтелектуальної власності, тому захищаються патентом, починаючи з моменту створення, і далі протягом 15-20 рр. Патентування гарантує офіційно визнаній фірмі-розробнику ексклюзивне право на виготовлення і продаж цього лікарського засобу [97, с. 12].

1.2.5. «Світова» синонімія у номенклатурі лікарських засобів

Назва ліків – це особливий вид медичної інформації, яка має не тільки вузько галузеве, але величезне міжнародне значення, оскільки саме від цілеспрямованості мотивації, точності формулювання та граматичного оформлення фармаконіма залежить ефективність застосування ЛП. Але сприйняття інформації, яку містить фармаконім, ускладнюється тим, що фармації, як жодній іншій науковій терміносистемі, притаманний ефект «Вавілонської вежі», або «змішування мов» [143, с. 8].

Саме тому основним критерієм розмежування синонімії та варіативності, на нашу думку, є *генетичний принцип* (походження одиниць). Так, за визначенням російського лінгвіста К. Горбачевича, «...синоніми мають різну субстанцію. Навіть однокореневі синоніми *генетично* не є тотожними мовними одиницями», оскільки вони мають різну дериваційну будову та різний набір словотворчих морфем [75, с. 8]. На відміну від синонімів, зауважує К. Горбачевич, варіанти мають спільну генетичну субстанцію та не збігаються винятково в межах фонетичних або інших граматичних перетворень всередині даного слова. Таким чином, у

фармацевтичній номенклатурі існують різні варіанти транслітерації ЛП: наприклад, **Morphinum – Morfin**.

З іншого боку, дослідники О. Кунін та Т. Черданцева вбачають у лексичних видозмінах перехідність між варіантністю та синонімією, детермінуючи останні як синонімічні варіанти [169, с. 152; 343, с. 58–60]. Відповідно, синонімічними можемо вважати номенклатурні найменування, які позначають той самий об'єкт, характеризуються спорідненістю значень, але відрізняються етимологічними образами. Синонімізація найменувань полягає, перш за все, не тільки у здатності виражати відтінки одного й того ж поняття (об'єкта), а й у здатності даних одиниць виражати різні поняття, про один і той самий предмет, тобто характеризувати предмет за різними його властивостями. На думку дослідника С. Бережана, «синонімія – це тотожність, але тотожність не слів, а окремих їхніх елементів, їхньої смислової структури» [19, с. 87]. Аналіз синонімічних найменувань аргументує об'єктивність ідеї про те, що «їхня семантична близькість проявляється, як правило, у збігові, в тотожності частини їхнього смислового змісту: певних лексико-семантичних варіантів (їх семем), а також частини сем (компонентів) таких семем» [237, с. 225].

Сучасну фармацевтичну номенклатуру характеризують такі процеси: зникнення деяких лексем, поява нових лексичних одиниць, міграція номенклатурних одиниць, варіативність новоутворень тощо. Наявність у готових лікарських препаратів (засобів) з однією тією ж лікарською речовиною або складниками великої кількості найменувань (торговельних назв) призводить до виникнення «світової» синонімії лікарських засобів.

У такому дослідницькому контексті важливо враховувати тісний зв'язок фармаконімної лексики з екстралінгвістичними факторами, мотивованими, у першу чергу, об'єктами суміжних галузей знання. Окрім слів загальноновживаної лексики, що можуть виділити об'єкт чи предмет з навколишнього середовища, вагому роль у вивченні процесів номінації та деривації відіграють також власні імена дослідників, дотичних до створення

лікарського препарату. Ономасіологічний аналіз фармаконіма дозволяє реконструювати діяльність його автора. Створення ономасіологічних моделей фармаконімів аналгетичних та антипіретичних лікарських препаратів, відтак, дозволить визначити особливості денотатів у синонімічному ряді, а також виділити індивідуалізуючі характеристики останнього. Окрім того, до уваги слід взяти те, що аналіз мотивуючих основ увиразнює той засіб, який перетворив зміст свідомості номінатора у новий знак [142]. Тому в нашому дослідженні науковий пошук зосереджено не лише на аналізі ономасіологічних моделей, а й дериваційних, за допомогою яких номінатор матеріалізував зміст ономасіологічних моделей. Також у репрезентованому дисертаційному дослідженні зафіксовано ті способи і засоби номінації лікарських препаратів грецько-латинського походження, які оформлюють мотивуючу основу та перетворюють її на фармаконімну підсистему фармацевтичної номенклатури. Ми пристаємо до думки української дослідниці О. Селіванової, відповідно до якої «мисленнєві аналоги ситуацій, що характеризуються відносною об'єктивністю, внутрішньою несуперечливістю, позначаються мовними одиницями у прямих значеннях» [273, с. 153].

Відтак, має рацію І. Гусєва, вважаючи, що використання ономасіологічного методу в аналізі номенклатури дозволяє, визначити, як співвідносяться поняття, що відображені в семантиці та структурі даних номенклатурних одиниць, виявити понятійні механізми утворення найменувань, характер мотивованості нового найменування тощо [88, с. 115]. Саме такий підхід ми вважаємо одним із магістральних напрямків наукового пошуку в нашому дисертаційному дослідженні.

1.2.6. Синонімічний ряд як класифікаційна одиниця у фармакології

Специфіка сучасної фармацевтичної номенклатури полягає в тому, що остання містить велику кількість синонімічних тривіальних фармаконімів, які мають спільний денотат – лікарський засіб з однаковим складом діючих речовин (препарат-синонім), але з різними назвами. Подібні фармаконіми утворюють умовні синонімічні ряди.

Відношення між домінантою синонімічного ряду та іншими членами даного ряду зводиться до відношень між загальним і конкретним, родом і видом [51, с. 42]. Свого часу Ш. Баллі звернув увагу на ту обставину, що синоніми можуть ефективно вивчатися лише в межах утворюваних ними синонімічних рядів. Окрім того, порівняння синонімів неможливе, якщо вони не згруповані навколо «родового слова», слова-ідентифікатора, домінанти ряду [51, с. 43]. Саме відмінність між «родовими» і «видовими» словами покладена в основу аналізу явища синонімії. Таким чином, для порівняння кожного члена ряду, як із будь-яким іншим, так і зі словом-ідентифікатором, що виражає загальний зміст, необхідно згрупувати назви [у нашому випадку – фармаконіми, *С. Л.*] в синонімічний ряд.

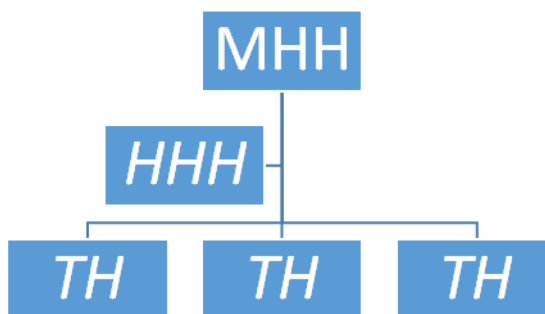
У такому випадку досить продуктивною є класифікація тривіальних найменувань, запропонована М. Чернявським. Так, на першому місці в синонімічному ряді знаходиться МНН (міжнародна непатентована назва), або індикатор лікарської речовини, який може використовуватися як торгова назва, – синонімічна домінанта. Наступними є ННН (національні непатентовані найменування) та торгові патентні найменування, марковані такими знаками: ® або TM. Після патентованих назв наводяться інші існуючі найменування препаратів-генериків. Зауважимо, подібна структура синонімічного ряду є особливо актуальною для фармацевтичної номенклатури, оскільки фармаконіми-синоніми, на відміну від

загальнономовних синонімів, не мають емоційно-експресивних чи стилістичних нашарувань, які впливають на статус синоніма в ряді. Залежно від кількості тривіальних фармаконімів-синонімів на позначення одного препарату, можемо виділити *бінарні* синонімічні ряди (два синонімічні номени; наприклад, **Buserelinum** – *Superfact*) та *полінарні* (характеризуються більшою кількістю синонімічних номенів; наприклад, **Acidum ascorbicum**: *Vitaminum C*, *Acidum ascorbinicum*, *Acidum ascorbinicum (Vitaminum C)*, *Acidum ascorbinicum-Darnitsa*, *Acidum ascorbinicum-Zdorovje*, *Vitaminum C 500*, *Vitamin C-Astrafarm*, *Vitamin C-Zdorovie*, *Upsavit Vitamin C*, *Celaskon[®] Red orange*). Синонімічними домінантами таких номенклатурних рядів у нашому випадку є опорний фармаконім: **Buserelinum**, **Acidum ascorbicum**. При цьому наголосимо: синонімічний ряд може нараховувати до 200 найменувань.

Аналіз фактичного матеріалу свідчить про те, що в основу фармацевтичного синонімічного ряду покладено ієрархічний принцип побудови фармацевтичної номенклатури, відповідно до якого таксоном вищого рангу вважається *міжнародна непатентована назва* лікарського препарату (МНН), рекомендована Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ). Аналізована назва в синонімічному ряді є домінантою. Крім МНН, країна-виробник надає еквівалентний національний відповідник МНН – *національну непатентовану назву* (ННН), яка вважається нижчим таксоном, ніж МНН. Відтак, таксонами найнижчого рангу є *торговельні назви* (ТН), під якими лікарський препарат поширюється у торговельній мережі.

Схема № 1

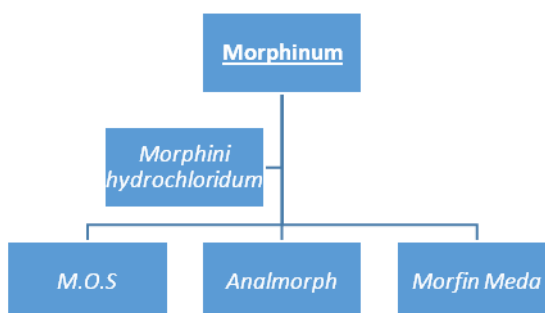
Будова фармацевтичного синонімічного ряду

Таким чином, ми маємо трирівневу схему фармацевтичного синонімічного ряду, у якому кожен рівень підпорядкований таксону вищого рангу та пов'язаний з міжнародним (МНН) або національним статусом фармаконімів (ННН, ТН). Найбільшу кількість фармаконімів становлять таксони найнижчого рангу, що представлено на третьому рівні (ТН).

Схема № 2

Будова фармацевтичного синонімічного ряду
з домінантою **Morphinum** (26 ФО)

Згідно з рекомендацією експертного комітету ВООЗ щодо вибору назв для лікарських препаратів, фармаконіми всіх трьох рівнів мають бути мотивованими, що досягається за рахунок вживання спеціальних лексичних одиниць і кореневих морфем, які містять класифікаційні ознаки,

орієнтаційно-важливі для потенційних розповсюджувачів (лікарів) і споживачів ліків (хворих).

1.2.7. Класифікація латинськомовних фармаконімів-синонімів

Найбільш складним і дискусійним у лінгвістиці досі залишається питання класифікації термінів-синонімів, що виділяються різними дослідниками. Як відомо, синонімами в термінології вважаються окремі терміни та терміни-словосполучення, які в межах однієї терміносистеми позначають тотожне наукове поняття, але відрізняються звуковим (фонетико-графічним) складом. Вартими уваги в такому разі є спостереження В. Турчина, відповідно до яких термінологічні синоніми характеризуються лише екстралінгвістичним відношенням до об'єктів і відсутністю емоційно-експресивних та оціночних опозицій в парадигмах терміносистем [321, с. 6]. На думку С. Худолєєвої, «походження терміна й особливості його функціонування визначаються взаємодією лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів, що і є причиною розвитку синонімічних відношень» [338, с. 63].

Наявність декількох синонімічних термінів іноді викликає проблему вибору конкретної мовної одиниці. Окрім того, на позначення поняття *синонімія* у мовознавстві існує декілька термінів: «синонімія», «дублетність», «варіантність», «еквівалентність», «квазісиноніми», «термінологічна синонімія» та ін. [260, с. 77].

Традиційно синоніми поділяються на повні (абсолютні) та неповні (часткові): наприклад, *лінгвістика і мовознавство* – абсолютні синоніми; *примірник і екземпляр* – часткові синоніми. При цьому зауважимо, абсолютні синоніми деякими дослідниками синонімії визначаються як дублети [81; 183; 224; 256; 314], тому термін «синонімія» іноді замінюється терміном «дублетність». Так, дублетність передбачає співвідношення синонімічних

назв з одним денотатом, але в науковій терміносистемі такі співвідношення є набагато складнішими. Погоджуючись із відомим російським лексикологом В. Лейчиком, наголосимо: синоніми, які позначають те саме поняття, можуть мати різну семантичну структуру. Застосування методу компонентного аналізу для дослідження цієї структури, що дозволяє вичленити елементарні смисли, свідчить про те, що спільними виявляються лише основні компоненти змісту. Таким чином, маємо справу з дублетами лише в тому випадку, коли збігаються всі без винятку компоненти значень синонімів [183]. Також варто врахувати те, що «між дублетами немає тих відношень, які утворюють синонімічний ряд, немає опозицій емоційно-експресивних, стилістичних чи відтінкових. Їхнє протиставлення нейтралізується в тотожності, між собою вони ніяк не співвіднесені, кожний з них відноситься прямо до позначуваного і може відрізнитися від інших етимологічно чи структурно» [314, с. 63].

Натомість Д. Лотте вважає, що в термінології слід розрізняти «абсолютні» та «відносні» синоніми [205, с. 22]. Російський лексиколог І. Рахманов розрізняє в семантичному аспекті рівнозначні та нерівнозначні синоніми [258, с. 85]. Для порівняння: дослідники С. Грін'ов, А. Лагутіна, О. Нечитайло та Л. Ткачова вважають, що в термінології існують переважно абсолютні синоніми [84, с. 109; 173, с. 122; 235, с. 18; 313, с. 122]. Цікавою є позиція українського мовознавця З. Булата, який розглядає три групи синонімічних термінів: ідеографічні, часткові, територіальні. Так, ідеографічні терміни-синоніми, на думку вченого, позначають те саме поняття, однак відрізняються додатковими ознаками, що зумовлюють відмінність у відтінках значення. Ідеографічні синоніми не можуть замінити один одного в контексті, оскільки мають відмінність у відтінках значення. Багатозначні терміни, що збігаються в одному зі своїх значень з іншими термінами, є частковими термінами-синонімами. І врешті-решт, синоніми, які виникли на території декількох країн, поєднаних спільною державною мовою (наприклад, англійською), визначають як територіальні синоніми [35, с. 19].

Вартими уваги в аналізованому контексті також є ідеї В. Турчина, який класифікує терміни-синоніми за двома ознаками – семантичною і структурно-семантичною. За семантичною ознакою терміни-синоніми поділяються на повні, дистинктивно-семантичні та часткові; за структурно-семантичною – на різнокореневі та варіантні [321, с. 7].

Г. Куришко, російський дослідник наукової термінології, який зіставляє німецьку й російську медичну термінологію, вважає, що чільне місце в ній належить частковим синонімам. Зокрема, вчений пропонує градуальну класифікацію синонімів і визначає три ступені синонімії: часткова сильна синонімія, часткова середня синонімія та часткова слабка синонімія [171, с. 20].

Натомість С. Гриньов виділяє абсолютні синоніми – синоніми з тотожним значенням, та умовні синоніми – синоніми з подібним значенням (у певних умовах використовуються як абсолютні синоніми). Абсолютні синоніми, у свою чергу, поділяються на варіанти – абсолютні синоніми, які були утворені шляхом варіації форми терміна, та дублети – абсолютні синоніми з різною формою [84, с. 109].

Також ми поділяємо думку відомого російського лінгвіста М. Чернявського, який зауважує, що «з семантичної точки зору терміни-синоніми, залежно від тотожності або різниці у мотивуючих ознаках, поділяються на два типи: *еквівалентні* та *інтерпретаційні*» [349, с. 423]. До першого типу (*еквівалентні* терміни-синоніми), за науковою коцепцією М. Чернявського, належать терміни-синоніми, у звукових комплексах яких відображена спільна мотивуюча ознака, зафіксована різними кореневими чи словотвірними елементами з однаковим чи близьким значеннями. Так, до означеної групи належать терміни, один із яких утворений, наприклад, за допомогою аббревіації; пари термінів, у якій один складається з основи або терміноелементів латинсько-грецького походження, інший – з еквівалентів, які належать сучасним мовам (**АСТН** / **АКТГ**, лат. **adrenocorticotropum hormonum** ‘адренокортикотропний гормон’). У звукових комплексах синонімів іншого типу (*інтерпретаційні* терміни-синоніми) відображені

різномірні мотивуючі ознаки. Синоніми такого типу виникають внаслідок того, що один об'єкт може бути відкритий чи описаний різними науковцями, а отже, мати різні назви в різних країнах. Такі синонімічні назви можуть виникнути одночасно або ж у різні часи, незалежно одна від одної. Також існує принципова ймовірність виділення у того самого об'єкта різних мотивуючих ознак, які відображені в номінації (наприклад, на сьогодні відомою є назва гормону **Oestronum** (від гр. *οἶστρος* – бажання, *пристрасть*), початковими назвами якого були **Folliculinum** і **Theelinum** (від д-гр. *θηλινος* – жіночий).

На нашу думку, фармацевтичну номенклатуру найповніше характеризують синоніми *еквівалентного типу*, які в межах однієї терміносистеми інколи називають міжмовними дублетами. Отже, у межах одного синонімічного ряду можна виділити синоніми повні та часткові, синоніми еквівалентного типу та варіанти.

Висновки до Розділу 1

1. Сучасна фармацевтична номенклатура належить до штучно створених наукових систем відкритого типу, що постійно оновлюються і розвиваються за рахунок появи нових одиниць та виходу з ужитку застарілих – процес, зумовлений взаємовпливом позамовних та власне мовних чинників. Головним позамовним фактором розвитку номенклатури є необхідність у найменуванні нових лікарських засобів, які з'являються внаслідок розвитку фармацевтичної науки. Згідно з міжнародною класифікацією лікарських засобів, що мають подібні дії на організм людини, а також на основі фармакологічних властивостей, ЛП поділяються на такі групи: сильнодіючі, жарознижувальні, антисептичні, анагезуючі, знеболюючі, спазмолітичні, гіпотензивні, серцево-судинні, снодійні, наркотичні, заспокійливі, аналептичні, послаблюючі, протигрибкові, гормональні, ферментні, вітаміни та ін.

2. Фармацевтична термінологія та номенклатура – це гетерогенна система, яка складається з мікросистем термінів та номенклатурних найменувань таких дисциплін: фармакологія, фармацевтична хімія, фармакогнозія, ботаніка, рецептура. На відміну від термінології, *номенклатура* (лат. **nomen** – ім'я + **calare** – *скликати*) – це сукупність *стандартизованих* назв, правил їх утворення та вживання. Номенклатурні назви створюються на основі термінології в результаті систематизації наукових понять у певному прагматичному аспекті. Термін стає номенклатурною одиницею тоді, коли отримує особливий номенклатурний статус у визначеній класифікаційній групі. Фармаконім – номенклатурна одиниця фармакології, яка використовується на позначення найменувань лікарських засобів.

3. Для аналізу лінгвістичних характеристик фармацевтичної термінології та номенклатури, як і будь якої розвиненої лексико-семантичної системи, визначальними є семантико-парадигматичні явища синонімії та

антонімії. Синонімія в термінології та номенклатурі представлена двома видами синонімічних відношень: внутрішньогалузева і міжгалузева синонімія. Кількість міжгалузевих синонімів збільшується з розвитком науки, що сприяє появі нових позначень наукових понять. Натомість внутрішньогалузева синонімія відрізняється різноманітністю синонімічних форм усередині окремих синонімічних рядів. Суттєвим також для аналізу синонімії фармацевтичної термінології та номенклатури є поняття «варіативність». На відміну від синонімів, варіанти завжди мають спільну генетичну субстанцію, але не збігаються в межах фонетичних або інших формально-граматичних перетворень всередині даного слова, наприклад: ***Morphinum* / *Morfin* / *Morfina***.

4. Серед причин, що призводять до появи синонімії у фармацевтичній номенклатурі, можна виділити загальні і специфічні. Специфіка терміносистеми допускає існування різних позначуваних в одного мовного знака, оскільки номінативна одиниця, крім спеціального значення, може мати також загальномовне значення. Можливі також зворотні процеси, коли одне позначуване передається різними мовними знаками, оскільки денотат може мати наукову і загальноновживану назву, наприклад: ***карбонат натрію*** (наукова назва) – ***soda*** (загальноновживана назва).

5. Специфічною внутрішньою причиною існування синонімії у фармацевтичній номенклатурі є співіснування наукової (систематичної) назви та тривіальної (звичайної) назви ЛП. Тривіальні назви поділяються на загальні, або вільні найменування, міжнародні непатентовані найменування, а також товарні знаки. Товарний знак використовується для розрізнення готових лікарських засобів, що випускаються різними підприємствами. Готові лікарські засоби з однією й тією ж активною речовиною з'являються у торговій мережі під декількома комерційними назвами (торговими найменуваннями), що також сприяє виникненню номенклатурної синонімії. Наявність великої кількості торгівельних назв для готових лікарських

препаратів з однаковою лікарською речовиною або аналогічним хімічним складом призводить до виникнення «світової» синонімії лікарських засобів.

6. До позамовних чинників виникнення синонімії у фармацевтичній номенклатурі належить також вплив мовного середовища споживачів, що відображено у непатентованих національних назвах, які створюються за мовними зразками країни, де поширюється лікарський засіб (пор. **Nopain**, **Bolinet**). Національні непатентовані найменування є валідними тільки в межах однієї країни.

7. Структура фармацевтичного синонімічного ряду ґрунтується на ієрархічному принципі побудови фармацевтичної номенклатури, де таксоном вищого рангу вважається *міжнародна непатентована назва* лікарського препарату (МНН), рекомендована Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ). У синонімічному ряді МНН є домінантою. Крім того, країна-виробник подає еквівалентний національний відповідник МНН – *національну непатентовану назву* (ННН), яка є нижчим таксоном, ніж МНН. Таксонами найнижчого рангу можемо вважати *торговельні назви* (ТН), під якими лікарський препарат розповсюджується в торговельній мережі.

8. Номенклатурними синонімами вважаємо фармаконіми, які належать до того ж синонімічного ряду, що й фармаконім-домінанта (міжнародна непатентована назва (МНН), що вказує на діючу речовину лікарського препарату). Більшість таких фармаконімів є повними або частковими синонімами *еквівалентного типу*, оскільки складаються з синонімічних номеноелементів різної генези, наприклад: **Boldol**, **Dolodol**, **Algodol**, які відрізняються одним кореневим номеноелементом, але мають спільне значення.

Основні положення розділу відображено у відповідних публікаціях автора: [194; 195; 196; 197; 199].

РОЗДІЛ 2

ОНОМАСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛАТИНСЬКОМОВНИХ ФАРМАКОНІМІВ-СИНОНІМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ АНАЛГЕТИКІВ ТА АНТИПРЕТИКІВ

2.1. Номеноелемент і номенокomпонент як одиниці ономасіологічного та морфолого- синтаксичного аналізу синонімів-фармаконімів

Більшість сучасних досліджень дериваційних процесів у медичній термінології спирається на поняття «терміноелемент», під яким ми розуміємо об'єднання морфем у формально-семантичні блоки, що регулярно відтворюються в термінах. У нашій дисертаційній праці **номеноелементом** вважається усталений *сегмент морфемного складу* фармаконіма зі стабільним значенням, представлений коренем або сполученням кореня з афіксами. Термін «*номеноелемент*» фармаконіма (НЕФ) використовується на позначення кореневої морфеми або сполучення кореневої морфеми з афіксами у складі номенклатурного найменування лікарського засобу. НЕФ може вважатися мінімальною одиницею лексико-семантичної структури фармаконіма на морфемному рівні, наприклад, **-alg-** (від гр. *algos* – *біль*) у складі таких назв: **Analginum** і **Viperalginum**.

У значенні «одиниця синтаксичного аналізу (членування)» у роботі використовується термін «*номенокomпонент*» фармаконіма (**НКФ**). Номенокomпонент – це лексична одиниця (**ЛО**) у складі фармаконіма-словосполучення або складеного фармаконіма. Відповідно до кількості таких одиниць ми поділяємо фармаконіми на одно-, дво- або трикомпонентні: **Chloroformium**, **Pyridoxini hydrochloridum**, **Pyridoxinum-Darnitsa**, **Vitaminum A**, **Morfina Clorhidrato Monico**. У значенні «одиниця графічного аналізу (членування)» ми використовуємо термін «*номеносимвол*» фармаконіма (**НСФ**). НСФ вживається на позначення графічних елементів,

що виділяються за допомогою зображувально-графічного членування, при якому у складі терміна або номена наявні символи, які мають лише графічне зображення: наприклад, літери **A** і **C** в найменуваннях ***Vitaminum A*** і ***Vitaminum C***, або цифри **24** і **300** в найменуваннях ***Trama 24*** та ***Ibutard 300***.

Використані у дисертаційній роботі поняття «елемент» і «компонент» як одиниці морфолого-синтаксичного аналізу ґрунтовно опрацьовані у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних лінгвістів. Відтак, вихідним є положення про те, що **фармаконім** є лексичною одиницею, яка, подібно до інших слів, має матеріальну оболонку (план вираження) та змістове наповнення (план змісту), що забезпечує єдність мовного знака.

Уперше поняття «терміноелемент» увів у науковий обіг російський дослідник Д. Лотте, який під терміноелементами розуміє «слова, що мають самостійне значення і входять до складу простого чи складного терміна» [205, с. 15]. Подібної точки зору дотримуються й інші російські термінознавці, зокрема, Т. Канделаки, В. Сіфоров, які вважають терміноелементом «мінімальну одиницю, яка має термінологічне значення» [115, с. 38; 282].

Натомість по-різному лінгвісти визначають змістове навантаження терміноелемента як частини терміна. Так, на думку Т. Канделаки, терміноелементи – це «значущі частини термінів, зумовлені ознаками поняття, яке виражає термін» [115, с. 38]. Іншу позицію обстоюють мовознавці, які вважають, що терміноелемент, на відміну від терміна, не виражає поняття, а лише вказує на певне термінологічне поле [293, с. 101].

На нашу думку, НЕФ у складі фармацевтичного номенклатурного найменування частково виражає поняття, а не тільки вказує на номенклатурне поле. Російський дослідник М. Чернявський компоненти складного найменування лікарського засобу кваліфікує як «частотні відрізки», тобто йдеться про «структурні компоненти фармацевтичного найменування, що мають усталене написання і значення» [350, с. 103].

Дискусійне питання про співвідношення плану вираження та плану змісту терміноелемента детально розроблене у наукових працях відомого термінознавця В. Лейчика. Зокрема, дослідник запропонував власне визначення терміноелемента з урахуванням зв'язків останнього із поняттям «термін». Якщо термін, зауважує В. Лейчик, має одиницю *плану змісту* – поняття, то в *плані вираження* йому відповідає терміноелемент. Отже, «найменша одиниця плану вираження терміна отримує назву терміноелемент» [181, с. 65]. Дотримуючись артикульованого підходу, можемо логічно резюмувати: оскільки в плані вираження термін може розкладатися на ряд терміноелементів, то і в плані змісту він має розкладатися на ряд понять.

Подібне визначення терміноелемента ґрунтується на змістовому аналізі терміна та його елементів, але існує й інший підхід, орієнтований на аналіз лінійної (формальної) структури терміна, внаслідок чого терміноелементи визначаються екстенсіонально: як цілком формальні складові терміна. Так, дослідник В. Даниленко вважає терміноелементом будь-який структурний компонент терміна – від морфеми до цілого слова чи умовного знака [94, с. 37]. Відповідно до обраного в нашій роботі підходу у фармацевтичних номенклатурних найменуваннях ми розрізняємо найменшу одиницю плану вираження морфемного рівня – номеноеlement фармаконіма (НЕФ) та одиницю плану вираження лексико-синтаксичного рівня – номенокomпонент складеного фармаконіма (НКФ). Схожу думку висловлює й український науковець Р. Беляєв: терміноелемент – це «словосполучення, морфемний комплекс, морфема, символ, які структурно вичленовуються в термінах даної термінології (номенах певної номенклатури), маючи сталу форму; регулярно використовуються на позначення одного чи декількох близьких понять чи ознак понять відповідної науки» [17, с. 14]. Варто зазначити, що досить часто у лінгвістичних дослідженнях у значенні терміноелемента використовується поняття термінокомпонент або терміносимвол [130].

Натомість Н. Васильєва, С. Казаріна, Л. Кім, І. Кочан, В. Новодранова розмежовують поняття терміноелемент, термінокомпонент і терміносимвол [42, с. 7; 112, с. 80; 148, с. 28; 124; 238, с. 47]. На думку російського термінолога Н. Васильєвої, терміноелементом слід вважати складову терміна, що виділяється шляхом морфологічного членування, термінокомпонент – це складова частина, що виділяється шляхом синтаксичного членування, а терміносимвол, утворений внаслідок графічного членування терміна [42, с. 7].

Таким чином, у наукових працях різних авторів складові найменувань визначаються як: 1) елементи, що виділяються за допомогою морфологічного членування терміна-слова або номена-слова; 2) елементи, що виділяються внаслідок синтаксичного членування терміна-словосполучення або номена-словосполучення; 3) елементи, що виділяються за допомогою зображувально-графічного членування, при якому у складі терміна або номена наявні символи, що мають лише графічне зображення [293, с. 102; 148, с. 123].

2.1.1. Мовно-категоріальна приналежність частотних номеноелементів у складі латинськомовних фармаконімів на позначення аналгетиків та антипіретиків

Значна кількість фармацевтичних найменувань традиційно створюється на базі латинсько-грецьких компонентів. Врахуймо те, що традиційне морфологічне членування на корінь, префікс та суфікс не може застосовуватися принагідно до цієї групи фармаконімів, оскільки вони складаються зі змістових і службових компонентів основи [293, с. 103]. Змістові сегменти добираються з лексичного складу латинської та грецької мов, частково зберігаючи вихідну семантику, але у процесі фонетичної та лексико-граматичної адаптації вихідна морфологічна структура сприймається як неподільна, без будь-якого морфологічного членування.

Більшість подібних фармаконімів зберігає вихідне поняття та має прозору внутрішню форму.

Змістові (кореневі) номеноеlementи утворюються переважно на ґрунті класичних мов (латинської і давньогрецької), але в останні десятиліття поширення набули випадки використання кореневих номеноеlementів, запозичених із лексичного фонду сучасних європейських мов (англійської, французької, німецької, іспанської, російської, української та ін.). Така тенденція пояснюється виникненням торгових найменувань препаратів-синонімів на територіях різних країн. Відібрані номеноеlementи зазнають фонетико-морфологічної адаптації відповідно до латинської граматики, тому в більшості випадків вихідна словоформа сприймається повністю, без будь-якого морфологічного членування. Разом із тим, варто врахувати, що змістові номеноеlementи походять від різних частин мови, але трансформація в номеноеlement фармаконіма призводить до втрати граматичних ознак приналежності до певної частини мови. Відтак, лексико-граматичний аналіз номеноеlementів на позначення лікарських засобів групи анагетиків і антипіретиків дозволив нам виділити найбільш частотні змістові (кореневі) та службові номеноеlementи та класифікувати їх за приналежністю до частин мови, позиції у ФО та мовного джерела запозичення. Зауважимо, що у складних ФО, залежно від позиції та типу синтаксичного зв'язку між номеноеlementами, визначаємо базовий ономасіологічний елемент (як правило, кінцевий) та ономасіологічну ознаку (початковий номеноеlement). Базові номеноеlementи в більшості випадків походять від іменників (відіменникові), а ознакові – від прикметників (відприкметникові).

Класифікація корневих номеноеlementів грецької генези

Найбільшу групу становлять грецькі кореневі номеноеlementи, що походять від іменників зі значенням «біль, відчуття болю», а також тих, що називають частини тіла людини – «серце», «око», «кишечник/кишківник» та ін.

1) похідні від іменників (29 НЕФ):

alfa- початковий номеноелемент від **άλφα** – перша літера грецького алфавіту;

alg- початковий або серединний номеноелемент від **ἄλγος** – біль;

-alges- / **-ges** серединний або кінцевий номеноелемент від **ἄλγησις** – больове відчуття;

angi- початковий номеноелемент від – судина;

astra- початковий номеноелемент від **ἄστρον** – зірка;

bio- початковий номеноелемент від **βίος** – життя;

card(i)- / **-card** початковий або кінцевий номеноелемент від **καρδία** – серце;

eco- початковий номеноелемент від **οἶκος** – середовище;

eti- початковий номеноелемент від **αἰτία** – причина;

-gen кінцевий номеноелемент від **γένησις** – походження;

hydr- початковий номеноелемент від **ὕδωρ** – вода;

kran- початковий номеноелемент від **κρανίον** – череп;

lis- початковий номеноелемент від **λίσ** – лев;

met- початковий номеноелемент від **μετέωρα** – небесні явища, погода;

morph- початковий номеноелемент від **Μορφεύς** – бог сну;

nevr- початковий номеноелемент від **νεῦρον** – нерв;

-odyne- серединний номеноелемент від **ὀδύνη** – біль;

ophth- / **oftal-** початковий номеноелемент від **ὀφθαλμός** – око;

-ot- серединний номеноелемент від – вухо;

osma- початковий номеноелемент від – нюх;

phar- початковий номеноелемент від **φάρμακον** – ліки;

pyr- початковий або серединний номеноелемент від – жар;

soma- початковий номеноелемент від – тіло;

tart- початковий номеноелемент від **Τάρταρος** – тартар, підземелля;

thera- початковий номеноелемент від **θεραπεία** – лікування;

thromb- / **tromb-** початковий номеноелемент від **θρόμβος** – тромб;

-ton кінцевий номеноеlement від **τόνος** – *сила, напруження*;

top- початковий номеноеlement від **τόπος** – *місце*;

-zona кінцевий номеноеlement від **ζώνη** – *поясниця*;

2) *похідні від прикметників і займенникових прикметників (10 НЕФ):*

al- початковий номеноеlement від **ἄλλος** – *інший*;

bar- початковий номеноеlement від **βαρύς** – *важкий*;

brad- початковий номеноеlement від **βράδυς** – *повільний*;

chlor- початковий або серединний номеноеlement від **χλωρός** – *зелений*;

-gesic кінцевий номеноеlement від **ἀνᾰλγινός** – *безболісний*;

-lit кінцевий номеноеlement від **λίτός** – *простий*;

neo- початковий номеноеlement від **νέος** – *новий*;

-oxy- початковий або серединний номеноеlement від **ὀξύς** – *гострий*;

pan- початковий номеноеlement від **πάν** – *увесь*;

-pi- серединний номеноеlement від **πίων** – *багатий*;

3) *похідні від числівників (3 НЕФ):*

di- початковий номеноеlement від **δύο** – *два*;

hex- початковий номеноеlement від **ἕξ** – *шість*;

mono- початковий номеноеlement від **μόνος** – *один*;

4) *похідні від дієслів (2 НЕФ):*

-dam кінцевий номеноеlement від **δαμάζω** – *приборкувати*;

-ten кінцевий номеноеlement від **τείνω** – *напружувати*.

Класифікація кореневих номеноеlementів латинської генези

У порівнянні з проаналізованими грецькими номеноеlementами серед відіменникових номеноеlementів латинського походження, крім лексики клінічно-терапевтичного спрямування (26 НЕФ), широко представлені хімічні назви, що вказують на діючу речовину ЛП (18 НЕФ). Наголосимо, кількісно переважають латинські НЕФ також у групі відад'єктивних номеноеlementів: пор., 19 латинських НЕФ, включно з одним дієприкметником, і 10 НЕФ грецького походження. При цьому

номеноеlementи цієї групи, як правило, є початковими і виражають ономасіологічну ознаку ФО.

1) *похідні від іменників* (26 НЕФ):

alv- початковий номеноеlement від **alvus** – *черево, живіт*;

cal- початковий номеноеlement від **calor** – *жар*;

-cap кінцевий номеноеlement від **capsula** – *капсула*;

chors- початковий номеноеlement від **chors** – *череда, скотний двір*;

-citr- серединний номеноеlement від **citrum** – *лимон*

cor- / **-cor** початковий або кінцевий номеноеlement від **cor** – *серце*;

cort- початковий номеноеlement від **cortex** – *кора, оболонка*;

Corsa-початковий номеноеlement від **Corsica** – *Корсика*;

-doc/t кінцевий номеноеlement від **doctor** – *лікар, учитель*;

dol- / **-dol** початковий або кінцевий номеноеlement від **dolor** – *біль*;

influ- початковий номеноеlement від **influenza** – *застиуда*;

-grip кінцевий номеноеlement від **grippus** – *грип*;

lix- початковий номеноеlement від **lix** – *лужна зола / основа*

lumi- початковий номеноеlement від **lumen** – *надія, допомога*;

meda- початковий номеноеlement від **medicamentum** – *ліки*;

mora- початковий номеноеlement від **mora** – *затримка*;

norma- початковий номеноеlement від **norma** – *правило, норма*;

-nox кінцевий номеноеlement від **nox** – *ніч*;

ocu- початковий номеноеlement від **oculus** – *око*;

sul- початковий номеноеlement від **Sulfur** – *сірка*;

-tab кінцевий номеноеlement від **tabuletta** – *таблетка*;

tem- початковий номеноеlement від **temperatura** – *температура*;

-tor кінцевий номеноеlement від **tortura** – *больові судоми*;

vet- початковий номеноеlement від **veterina** – *робоча худоба*;

-viran кінцевий номеноеlement від **virus** – *вірус, отрута*;

-vit кінцевий номеноеlement від **vita** – *життя*.

2) *похідні від поширених у хімічній номенклатурі іменників* (18 НЕФ):

Ace- початковий номеноеlement від **Acidum acetylsalicylicum**;

Amina- початковий номеноеlement від **Ammoniacum**;

Asp- / Aspe- / Aspi- початковий номеноеlement від **Acidum spiricum**;

-aspirin / -prin кінцевий номеноеlement від **Acidum spiricum**;

Butor- / Torbu- (метате́за) / **Bufi-** початковий номеноеlement від **Butorphanolum**;

Fen- початковий номеноеlement від **Fenolum**;

Ket- / Ket(o)- / Ken- початковий номеноеlement від **Ketorolacum**;

-kan / -ket / -ker / -lac / -lak кінцевий номеноеlement від **Ketorolacum**;

Nal- початковий номеноеlement від **Naloxonum**;

Op- / -op початковий і кінцевий номеноеlement від **Opium** – *опій*;

Prom/e/- початковий номеноеlement від *триметил-4-пропіонілокси-4-фенілпіперидина гідрохлорид*

Tram/a- / Tra- початковий номеноеlement, **-tral / -tram** кінцевий номеноеlement від *транс-2-(диметиламіно) метил-(метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид (CH)*.

3) *похідні від прикметників (19 НЕФ)*:

alter- початковий номеноеlement від **alter** – *рівний, подібний*;

acu- початковий номеноеlement від **acutus** – *гострий*;

-cit кінцевий номеноеlement від **citus** – *швидкий*;

clar- початковий номеноеlement від **clarus** – *виразний*;

dur- початковий номеноеlement від **durus** – *суворий*;

fort- початковий номеноеlement від **fortis** – *сильний*;

magn- початковий номеноеlement від **magnus** – *великий*;

-mal кінцевий номеноеlement від **malus** – *поганий*;

maxi- початковий номеноеlement від **maximus** – *найбільший*;

mini- початковий номеноеlement від **minimus** – *найменший*;

-narc- серединний номеноеlement від **narcoticus** – *наркотичний*;

nov- початковий номеноеlement від **novus** – *новий*;

opt- початковий номеноеlement від **optimus** – *найкращий*;

or-/ora- початковий номеноелемент від **oralis** – *оральний*;

par- початковий номеноелемент від **par** – *рівний, підходящий*;

-sic кінцевий номеноелемент від **siccus** – *сухий*;

sta- початковий номеноелемент від **stabilis** – *постійний*;

-sol кінцевий номеноелемент від **solubilis** – *розчинний*;

-tard кінцевий номеноелемент від **tardus** – *повільний*;

tec- початковий номеноелемент від дієприкметника минулого часу пасивного стану **tectus** – *прихований*.

4) *похідні від дієслів* (13 НЕФ):

-cur кінцевий номеноелемент від **curo** – *лікувати, доглядати*;

doma- початковий номеноелемент від **domo** – *приборкувати*;

effe- початковий номеноелемент від **effero** – *виносити, позбавляти*;

-fin кінцевий номеноелемент від **finio** – *завершувати*;

-fur кінцевий номеноелемент від **furor** – *викрадати, позбавляти*;

-lax кінцевий номеноелемент від **laxo** – *послаблювати*;

-mi- серединний номеноелемент від **mico** – *пульсувати*;

-mo кінцевий номеноелемент від **modifico** – *встановлювати міру, видозмінювати*;

ori- початковий номеноелемент від **orior** – *починатися*;

-retard кінцевий номеноелемент від **retardo** – *уповільнювати*;

-san – кінцевий номеноелемент від **sano** – *лікувати*;

sublim- початковий номеноелемент від **sublimo** – *підіймати*;

-ten кінцевий номеноелемент від **teneo** – *стримувати*;

5) *похідні від прислівників* (2 НЕФ):

-bene кінцевий номеноелемент від **bene** – *добре*;

ultra- початковий номеноелемент від **ultra** – *більше, надмірно*.

6) *похідні від числівників* (1 НЕФ):

milli- початковий номеноелемент від **mille** – *тисяча*.

Класифікація кореневих номеноелементів, які походять із сучасних європейських мов (англійської, німецької, російської)

Серед корневих номеноелементів, що походять із сучасних європейських мов, найбільш широко представлені елементи англійської мови як основи міжнародної наукової комунікації.

1) *похідні від іменників англійської генези (8 НЕФ):*

-flash кінцевий номеноелемент від **flash** – *спалах, просвіт*

-gard кінцевий номеноелемент від **guard** – *захисник*;

pain- / **-pain** початковий і кінцевий номеноелемент від **pain** – *біль*;

-span кінцевий номеноелемент від **span** – *проміжок, протяжність*;

-sprint- серединний номеноелемент походить від **sprint** – *біг на коротку відстань*;

Bos- початковий номеноелемент від **Bosnia** – *Боснія*;

-bel кінцевий номеноелемент від **Belgium** – *Бельгія*;

Pol- початковий номеноелемент від **Poland** – *Польща*;

2) *похідні від прикметників англійської генези (6 НЕФ):*

best- початковий номеноелемент від **best** – *найкращий*

far- початковий номеноелемент від **far** – *віддалений, слабкий*;

-key кінцевий номеноелемент від **key** – *основний*;

-long кінцевий номеноелемент від **long** – *довгий, довготривалий*;

new- початковий номеноелемент від **new** – *новий*;

rapid- початковий номеноелемент від **rapid** – *швидкий*;

3) *похідні від дієслів англійської генези (8 НЕФ):*

-care кінцевий номеноелемент від **to care** – *піклуватися*;

-calm кінцевий номеноелемент від **to calm** – *заспокоювати*;

-kill кінцевий номеноелемент від **to kill** – *вбивати*;

nur- початковий номеноелемент від **to nourish** – *живити*;

-protect кінцевий номеноелемент від **to protect** – *захищати, запобігати*;

-rem кінцевий номеноелемент від **to remove** – *знімати*;

scan- початковий номеноелемент від **to scan** – *розпізнавати*;

-stop кінцевий номеноелемент від **to stop** – *зупиняти*;

4) *похідні від лексем німецької генези* (3 НЕФ):

-kern кінцевий номеноелемент від **kern** – *ядро*;

paz – кінцевий номеноелемент від **paz-** *пас*;

-stad кінцевий номеноелемент від **stadt** – *місто, зупинка*;

5) *похідні від лексем російської генези* (1 НЕФ):

boli- / **-bol** початковий і кінцевий номеноелемент від **боль** – *біль*;

6) *похідні від лексем іспанської генези* (3 НЕФ):

bebe- кінцевий номеноелемент від **bebe** – *немовля*;

-pensa кінцевий номеноелемент походить від **pensa** – *думати, мислити*;

ron- початковий номеноелемент від **ronda** – *раунд, коло*;

7) *похідні від лексем італійської генези* (1 НЕФ):

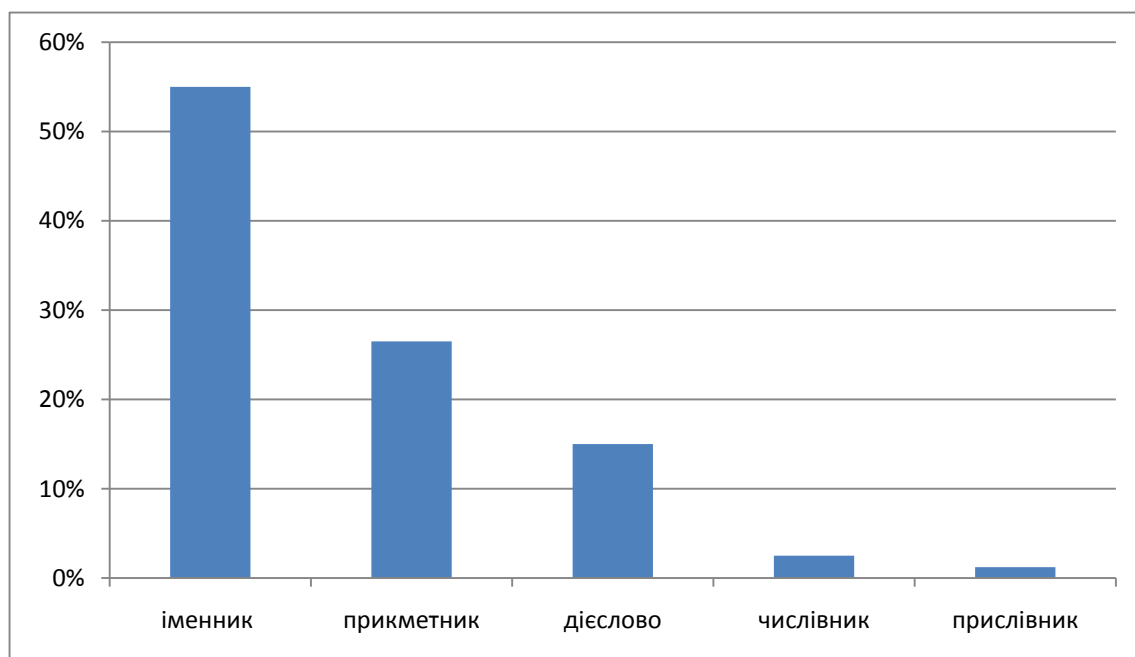
pronto- початковий номеноелемент від **pronto** – *готовий*.

Проведений лексико-граматичний аналіз найбільш частотних номеноелементів різної мовної генези дозволив нам дійти таких висновків: залежно від позиції номеноелемента у ФО, ми розрізняємо початкові, серединні та кінцеві номеноелементи. Кінцевий номеноелемент у складному фармаконімі, як правило, є базовим, а початковий виражає

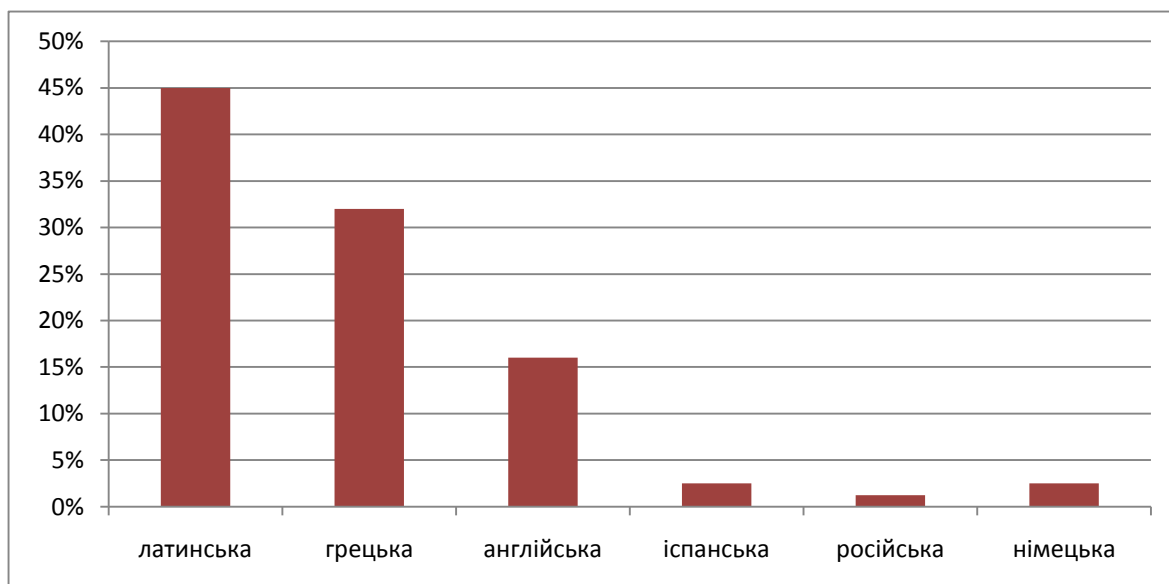
ознаку, яка може змінюватися. Найбільш уживані номеноелементи можуть мати два чи три позиційні варіанти (гр. **alg-** / **-alges-** / **-ges** початковий, серединний і кінцевий номеноелементи від **ἄλγος** – *біль*; лат. **dol-** / **-dol** початковий або кінцевий номеноелементи від **dolor** – *біль*). Чільне місце при утворенні номеноелементів у групі аналгетиків та антипіретиків належить іменнику (86 НЕФ) як найбільш продуктивній частині мови, далі – прикметнику (36 НЕФ), дієслову (24 НЕФ), числівнику (4 НЕФ), натомість найменш продуктивним виявився прислівник (2 НЕФ).

За мовною приналежністю домінують номеноелементи латинського (79 НЕФ) та грецького походження (44 НЕФ), також нами засвідчено незначну кількість національних номеноелементів, більшість яких походить з англійської мови (24 НЕФ). Результати статистичного дослідження представлені в Діаграмі 1.

**Діаграма 1. Характеристика номеноелементів
за мовно-категоріальною приналежністю (%)**

**Діаграма 2. Характеристика номеноелементів
за мовою-джерелом запозичення
(%)**

Класифікація службових номеноеlementів латинсько-грецької генези

Службові номеноеlementи при запозиченні з класичних мов можуть змінювати вихідну семантику та набувати нового номенклатурного значення. Службові номеноеlementи за позицією у фармаконімі поділяються на *ініціальні* (префікси, частки) та *фінальні* (суфікси):

1) ініціальні службові номеноеlementи:

- грец. **an-** / **ant/i-** / лат. **contra-** – *відсутність, спротив*. Префікси вказують на терапевтичну дію ЛП (16 НЕФ);
- грец. **syn-** / лат. **con-** – *разом*. Префікси визначають комбінаційний характер лікувальної дії ЛП (3 НЕФ);
- англ. **no-** *відсутність*. Заперечна частка, що може виконувати функцію префікса (6 НЕФ).

2) фінальні службові номеноеlementи:

- лат. суфікс **-in-** *властивість, приналежність*. Інколи може вказувати на речовини, що були лікарською сировиною (93 НЕФ);
- лат. суфікс **-ol-** *вміст речовини* (26 НЕФ);
- лат. суфікс **-ic-** *властивість, приналежність* (8 НЕФ);
- грец. суфікс **-id-** *препарат-аналог* (1 НЕФ);
- грец. суфікс **-yl-** *присутність кислотних і вуглеводневих радикалів* (4 НЕФ);
- лат. суфікс **-at-** *наявність ознаки, присутність аніона солі* (4 НЕФ);
- лат. суфікс **-al-** *властивість* (4 НЕФ);
- лат. суфікс **-on-** *насиченість* (2 НЕФ);
- лат. суфікс **-it-** *запалення* (1 НЕФ).

Серед фінальних службових номеноеlementів переважають суфікси-категоризатори латинсько-грецького походження, які вказують на приналежність ФО до категорії іменника. Як виняток, у якості фінального номеноеlementа можуть вживатися префікси, що в результаті метатези перетворилися на суфікси, наприклад, грец. префікс **an-** зі значенням відсутність (6 НЕФ) або національні номеноеlementи: англійський

прийменник **off** зі значенням «*припинення*» (1 НЕФ) та російська заперечна частка **нет** (1 НЕФ).

2.2. Основні принципи номінації лікарських препаратів аналгетичної та антипіретичної груп

Аналгетики (лат. **an** – *проти, відсутність чогось* + гр. **algos** – *біль*) – лікарські речовини природного, напівсинтетичного та синтетичного походження, що використовуються для зняття больових відчуттів.

Щоб винайти перші знеболюючі препарати знадобилося багато часу. До появи нині звичних нам аналгетиків для зняття болю використовувалися народні способи знеболення, а при проведенні операцій біль втамовували алкоголем, скополамином, опієм, індійською коноплею. Також у крайніх випадках використовувалися дії, що суперечать медицині, а саме: використання грубої сили, наприклад, удару по голові, що призводив до непритомності, або часткове удушення для досягнення такого самого ефекту. У народній медицині для зняття гарячки та болю відомі факти використання кори верби, відповідно, вчені встановили, що кора верби містить речовину, яка здатна втамовувати біль. Ідеться про саліцин, який при гідролізі перетворюється на саліцилову кислоту.

Ацетилсаліцилова кислота була синтезована ще в 1853 р. і використовувалася в медицині аж до 1899 р. Протягом 46 років були накопичені дані щодо ефективності застосування та стерпності ЛП при лікуванні артрити. Лише тоді був розроблений добре відомий сьогодні *Aspirinum* – препарат ацетилсаліцилової кислоти, який допомагає від гарячки та болю. Відтоді під назвою «аналгетики» було синтезовано велику кількість лікувальних засобів різного хімічного складу, які спрямовані на усунення больових відчуттів без втрати свідомості. Препарати групи аналгетиків залежно від виду анестезії (загальна, локалізована) та хімічного складу поділяються на такі групи:

- **за способом призначення:** 1) для наркозу: *Chloroformium, Aether diaethylus, Ftorotanium, Isofluranum, Sevofluranum, Xenonum*; 2) для місцевої анестезії: *Anaesthesinum, Novacainum, Trimecainum, Dicainum, Promecainum, Lidocainum*.

- **за хімічним складом:**

1) *ненаркотичні аналгетики*, а саме:

- похідні саліцилової кислоти: *Acidum acetylsalicylicum, Natrii salicylas*;
- похідні піразолону: *Analginum, Butadionum, Amidopyrinum*;
- похідні індолоцтової кислоти: *Indometacinum*;
- похідні аніліна: *Phenacetinum, Paracetamolum, Panadolum*;
- похідні алканових кислот: *Bruphenum, Voltaren (Natrii diclofenac)*;
- похідні антранілової кислоти: мефенамова і флуфенамова кислоти;

2) *наркотичні аналгетики*, а саме:

- агоністи опіюїдних рецепторів: *Morphinum, Promedolum, Phentanylum*;
- агоністи-антагоністи та часткові агоністи опіюїдних рецепторів: *Pentasocinum, Butorfanolum, Buprenorfinum*.

За класифікацією аналгетичних засобів М. Машковського [388], *наркотичні аналгетики* поділяються на:

1) препарати групи морфіну та близькі за структурою синтетичні сполуки: *Morphinum, Nalbuphinum, Buprenorphinum, Butorphanolum*.

2) похідні фенілпіперидину та інші опіюїдні синтетичні аналгетики: *Trimeperedinum, Phentanylum, Tramadololum*.

У групі *ненаркотичних аналгетиків* дослідник виділяє антагоністи опіатів (*Naloxonum; Nalorphinum*), що, у свою чергу поділяються на:

а) аналгетики-антипіретики похідні піразолону: *Metamizolum; Phenazonum*; похідні пара-амінофенолу: *Paracetamololum; Ketorolacum*.

б) нестероїдні протизапальні засоби – саліцилати: *Acidum acetylsalicylicum*; похідні піразолідіндіона, похідні фенілпропіонової, фенілоцтової, індолоцтової та антранілової кислот: *Ibuprofenum*.

Спираючись на класифікацію М. Машковського, ми відібрали препарати, назви яких мають декілька варіантів найменувань та утворюють фармацевтичний синонімічний ряд. Фармаконіми кожного синонімічного ряду аналгетичних препаратів проаналізовано за кількісними та якісними параметрами.

2.3. Кількісна характеристика синонімічних рядів групи наркотичних та ненаркотичних аналгетиків і антипіретиків

У групі аналгетиків представлено 15 синонімічних рядів, до складу яких увійшло 590 ФО. Кількість фармаконімів одного синонімічного ряду варіюється від двох (пара) – із домінантою **Promedolum** до 104 ФО у синонімічному ряді з домінантою **Tramadolum**.

Далі у висхідному порядку маємо такі кількісні показники:

синонімічний ряд із домінантою **Phentanylum** – 9 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Nalorphinum** – 10 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Ibuprofenum** – 12 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Phenazonum** – 16 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Buprenorphinum** – 22 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Butorphanolum** – 23 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Morphinum** – 26 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Nalbuphinum** – 30 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Naloxonum** – 42 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Paracetamolum** – 68 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Ketorolacum** – 69 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Acidum acetylsalicylicum** – 78 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Metamizolum** – 79 ФО;
 синонімічний ряд із домінантою **Tramadolum** – 104 ФО.

Наголосимо, щодо синтаксичної будови, то серед фармаконімів-аналгетиків переважають однокомпонентні найменування – 332 ФО, також

представлені двокомпонентні найменування – 240 ФО та трикомпонентні найменування – 18 ФО відповідно.

2.4. Ономасіологічна структура фармаконімів-синонімів на позначення аналгетичних та антипіретичних препаратів

Різноаспектна характеристика найменувань у сфері фармакології дозволяє розширити уявлення про розвиток медичних термінологічних підсистем, і, в першу чергу, фармацевтичної, що межують із загальнонавчаними лексичними засобами. Водночас варто враховувати те, що фармаконіми-синоніми можуть стати прецедентним матеріалом для досліджень у галузі теорії номінації.

Автори фармацевтичних номінацій намагаються створити інформативно насичену назву з різноплановою характеристикою ЛП, що призводить до появи композитних найменувань. Широке розуміння терміна «композит» передбачає те, що в номенклатурі лікарських засобів представлена група композитів, кожен із яких може містити два (*Sedavit*) чи декілька НЕФ (*Pyrcofenum*). Поряд із композитами у фармацевтичній номенклатурі функціонують прості однослівні назви, а також складносуфіксальні та складноскорочені найменування, серед яких виділяються назви, що пишуться через дефіс. Лінгвістичний статус таких найменувань не детермінований остаточно, він варіюється між словом і словосполученням.

Кожна назва ЛП є результатом номінативної діяльності фармацевтів і лікарів, у процесі якої встановлюється зв'язок із когнітивними структурами різних галузей знання. Репрезентовані у фармаконімах відомості орієнтовані водночас і на виробників, і на споживачів ліків, а саме: на фармацевтів, лікарів, хворих. Таким чином, за номінативними стратегіями фармаконіми можна поділити на *клінічно-терапевтичні*, *хімічні* та *мішаного типу*. Найбільшу групу становлять фармаконіми *клінічно-терапевтичного*

спрямування, оскільки останні інформують розповсюджувачів ліків (лікарів) і потенційних споживачів (хворих) про бажаний результат лікування та умови вживання лікарського препарату. На думку російського дослідника фармацевтичної термінології та автора стратегії формування оптимальної моделі найменування ЛП Д. Яворського, «інформація, яку містять найменування ЛП, має соціальний і економічний аспект», тому основою фармацевтичних назв є «дуалістична інформаційно-комунікативна модель» [356, с. 19].

Економічний аспект номінації в галузі фармації пов'язаний із тим, що найбільш поширеними серед фармаконімів є торгові назви ліків, які належать до групи маркуючих найменувань, торгових знаків чи прагмонімів (від гр. *πραγμα, ατος* – річ, товар і *ὄνομα* – ім'я), чи прагматонімів [111, с. 5]. Так, О. Суперанська вважає, що дані назви перебувають на межі між власними назвами та апелятивами [294, с. 81]. Маркуючі найменування, подібно до топонімів та антропонімів, є лінгвокультурами, оскільки до звичайних складових (знак – значення) додається понятійний компонент [259, с. 16].

Питання, пов'язані з найменуванням предметів та явищ навколишньої дійсності за допомогою слів або висловлювань, як правило, розглядаються в межах ономасіології. Такий підхід став визначальним у працях багатьох російських науковців (Е. Азнаурова, Н. Арутюнова, Н. Голєв, В. Даниленко, О. Кубрякова, А. Малинка, В. Телія, Т. Трафименкова, А. Уфімцева [4; 10; 11; 12; 69; 90; 91; 92; 157; 158; 159; 160; 161; 163; 211; 299; 300; 317; 326; 327; 328; 329]), а також українських дослідників (С. Жаботинська, Л. Іванова, Т. Карлова, О. Кісельова, С. Насакіна, В. Неклесова, Є. Отін, К. Першина, О. Селіванова, Л. Сосніна, В. Теркулов [101; 102; 103; 108; 117; 118; 127; 228; 229; 231; 232; 243; 244; 245; 246; 248; 273; 274; 289; 301; 302; 303; 304; 305; 306]).

Оскільки ономасіологія спрямована на дослідження одиниць мови, зокрема, знаків різних структур (слова, словосполучення, речення) з увагою до аналізу номінативної функції, ономасіологічне вчення передбачає, відтак,

розгляд номінації щодо реальної дійсності [158, с. 345]. Проте найменування досліджується не лише як процес утворення мовних одиниць, що називають різноманітні явища і предмети, але і як результат складного процесу «опредмечування» людиною об'єктивної дійсності [326, с. 8], шляхом вербалізації «зразків думок» у мовні одиниці [211, с. 45].

При дослідженні мови «як інструмента створення і передачі інформації постає питання про характер ментальних і мовних дій щодо найменування явищ і об'єктів дійсності, що вимагає розширення області лінгвістичного аналізу» [211, с. 45]. Таким чином, номінація стає об'єктом дослідження суміжних із лінгвістикою дисциплін, зокрема, нейролінгвістики.

Метою нейролінгвістики, що інтегрує знання з неврології, психології та лінгвістики, є вивчення мозкових механізмів у мовній і мовленнєвій діяльності у процесі найменування в умовах нормальної діяльності мозку та при його локальних ураженнях. Вивчаючи процеси породження мовлення з погляду операцій, що відбуваються у мозку, при кодуванні і декодуванні нейролінгвісти прагнуть дослідити процеси породження, розуміння та інтерпретації мовних номінацій [211, с. 46]. Таким чином, під процесом номінації розуміються конкретні операції кодування інформації щодо навколишньої дійсності. У межах біологічного мовознавства при аналізі найменування закладена ідея про те, що «матеріальною основою мови» та всіх її функцій (зокрема, номінативної, є насамперед мозок, а також органи мовлення і чуттів) [211, с. 46].

У цілому дослідження мовної номінації, тенденцій до поглибленого аналізу номінаційних процесів та їх результатів характеризується антропоцентричним спрямуванням сучасної лінгвістичної парадигми: «Антропологічний підхід до усвідомлення природи й сутності мови сприяв фокусуванню дослідницької уваги на мисленні, почуттях, самосвідомості, світосприйнятті суб'єкта мовлення, детермінованого певною культурою» [74, с. 400]. Представлене дисертаційне дослідження актуалізує антропоцентричний підхід у лінгвістиці, оскільки звернене до характеристик

інтенцій сучасних номінаторів, до комунікативно-прагматичних основ функціонування цих найменувань, зокрема, у нашій праці увага зосереджена також на позиції людини, яка сприймає та осмислює вже створений знак. Відтак, використовуючи словотвірно-структурні та лексико-семантичні механізми прагматичного впливу, адресант досягає найбільшого впливу на адресата – покупця лікарських засобів [352, с. 3].

Назви лікарських препаратів, так само, як і інші прагматоніми, мають високий ступінь відтворюваності в сучасному комунікативному процесі: увійшовши у свідомість носія мови, вони беруть участь у формуванні його картини світу. Комунікативно-прагматичний аналіз найменувань лікарських засобів, які досить часто відображають соціальну орієнтованість, а також і гендерні, і вікові фактори (**Androfort**, де **Andr-** від гр. **Andros** – чоловік і **-fort** від лат. **fortis** – сильний; **Progynon**, де **Pro-** від лат. **pro** – для і **gyn-** від гр. **gyne** – жінка), має, відповідно, вагоме значення і для соціолінгвістики [198, с. 285].

Вивчення мовних засобів, за допомогою яких утворені новітні назви лікарських засобів для профілактики і лікування захворювань людини, дозволяє встановити деякі тенденції та закономірності функціонування визначальних особливостей наукових номінацій у сучасних професійних мовах. Зауважимо, вирішальним у дослідженні принципів, типів номінування лікарських препаратів, структурно-семантичних і функціональних особливостей їхніх назв є фактор *адресата* [352, с. 5].

Назви препаратів є результатом регулярної взаємодії традицій найменування в офіційній і народній медицині з образно-експресивними засобами мови, що зумовлено їхнім периферійним положенням в онімному просторі мови. Принципи та джерела найменувань досліджуваних одиниць визначили виділення таких різновидів: узуальні / авторські; образні / безобразні; індексальні, символічні, іконічні, «змістові» та «функціональні», композитні і некомпозитні.

В останні десятиліття у дослідженні та розвитку особливої ваги набуває когнітивна лінгвістика, завданням якої є вивчення когнітивних процесів репрезентації зовнішнього та внутрішнього світу суб'єкта, що мислить за допомогою мовних знаків. Зокрема, номінація в такому разі розуміється як співвіднесеність мовних форм з їхніми когнітивними аналогами, або як результат об'єктивованого осмислення дійсності [163, с. 58]. Ґрунтовний аналіз проблем семантики найменувань-комполітів з позицій когнітивної лінгвістики дозволяє встановити ментальні чинники утворення комполітів, що позначають лікарські засоби, сформуваи уявлення про структуру знань, об'єктивовану в складному слові з увагою до особливостей реалізації ним номінативної функції.

Ономасіологічний підхід до вивчення номінації передбачає дослідження мовних одиниць в аспекті «переведення позамовного змісту в конкретну мовну форму» [93, с. 108]. Номінація, відтак, розуміється як процес перетворення фактів дійсності в надбання структурної системи мови, конкретніше – у мовні значення. Дані мовні значення відображають у свідомості носіїв мови їхній соціальний досвід. Так, Ф. де Соссюр наголошує, що найменування в мові завжди є змістовними та опосередковані мисленням, що дозволяє пов'язувати дві сторони мовного знака – власне поняття та акустичний образ номінації [290, с. 69].

У такому контексті варто зауважити, що становлення латинськомовних найменувань аналгетиків та антипіретиків здійснюється на основі сформованої лексичної бази латинськомовних найменувань лікарських препаратів.

Мета ономасіологічного вивчення слова, що передбачає аналіз руху від його змісту до форми, коли вихідною точкою дослідження слугує поняття, явище чи предмет дійсності, полягає у виявленні засобів і способів реалізації цих процесів, що увиразнює взаємозв'язок мови, мислення та дійсності. Ономасіологічний підхід до аналізу семантики новостворених найменувань дозволяє розглядати словотвірну структуру мовних одиниць у проекції

зв'язків, що виявляються людиною спершу між предметами та явищами навколишньої дійсності, які згодом фіксуються і закріплюються в акті номінації. Кожне новостворене найменування, відтак, є результатом узагальнено-розмовної діяльності людини, яка спрямована на перетворення фактів дійсності у форму мовних одиниць. Таким чином, існує зв'язок між ономасіологією і словотворенням, що займається вивченням процесу створення нових слів і будови похідних слів. Семантичні наслідки різних способів словотворення призводять до різної структури похідних [271].

Запропонований відомою російською дослідницею у галузі когнітивної лінгвістики О. Кубряковою ономасіологічний підхід до номінативних процесів дозволяє виявити зв'язок між ономасіологічною структурою наукової назви та структурою знань щодо об'єкта номінації. Існування такого підходу зумовлене тим, що «...людина була змушена диференціювати різні класи об'єктів за допомогою різних класів слів <...>, надаючи подібним класам об'єктів однотипні найменування» [159, с. 19].

На нашу думку, фармаконім є дворівневою ономасіологічною структурою (моделлю), яка складається з *ономасіологічного базиса*, або поняттєвого компонента (родове поняття), та *ономасіологічної ознаки*, яка вказує на особливості об'єкта номінації у порівнянні з подібними. Зауважимо, що принцип родо-видових відносин є універсальним у процесі формування сучасної наукової термінології та номенклатури.

Крім того, «ономасіологічна модель похідного слова, яка відображає його морфологічну будову і називає ономасіологічні розряди компонентів, що входять до його складу, вказує на тип семантичних відношень, у які вступає основа й афіксальний елемент для найменування того чи іншого предмета чи особи» [159, с. 8].

У серії наукових праць С. Жаботинська пропонує «розглядати ономасіологічні структури як концептуальні схеми, елементи яких мають узагальнююче значення, що відповідає категоріям мислення» [103, с. 119].

Також у сучасному лінгвістичному дискурсі виокремлюють ономасіологічні класи дериваційних композитів, які визначаються «з урахуванням мотиваційних відношень між вихідним словосполученням і утвореним на його базі композитом» [289, с. 258].

На нашу думку, на особливу увагу заслуговує визначення ономасіологічної структури, запропоноване О. Селівановою: ономасіологічна структура, на думку дослідниці, вказує не тільки на зв'язок «ономасіологічної ознаки-мотиватора та базиса-форманта, а й складне співвідношення формальних властивостей із семантичними, а також із когнітивними структурами знань про номіноване з урахуванням реляцій свідомості та ментального лексикону...» [273, с. 30].

Отже, аналіз актуальних у лінгвістиці тенденцій свідчить про те, що саме ономасіологічний підхід до номінативних процесів дозволяє виявити зв'язок між ономасіологічною структурою наукової назви та структурою знань щодо об'єкта номінації. Кожна назва ЛП є результатом номінативної діяльності фармацевтів і лікарів, у процесі якої встановлюється зв'язок із когнітивними структурами різних галузей знань. Процес формування фармацевтичних назв ґрунтується на використанні інформаційно-комунікативної стратегії номінації, яка реалізується у дворівневих ономасіологічних моделях. Перший рівень становить *ономасіологічний базис*, що вказує на архісему головного слова прототипного словосполучення, другий – *ономасіологічна ознака*, яка реалізує семантичний множник головного слова прототипного словосполучення.

2.5. Класифікація латинськомовних фармаконімів- аналгетиків та антипіретиків за видом ономасіологічної ознаки

Опрацьована у нашій роботі методологія дослідження ономасіологічної структури фармаконіма дозволяє, з одного боку, виділити його з загальної групи назв ЛП, з іншого – об'єднати з подібними до нього на основі *ономасіологічного базису та диференційних ознак*.

Наголосимо, російський лінгвіст Н. Голєв, визначаючи основні принципи номінації, тяжіє до тлумачення їх як певних *ономасіологічних моделей*, що узагальнюють найбільш характерні ознаки, на основі яких відбувається номінація однорідних предметів, наприклад, за кольором, розміром, дією, формою, походженням, властивостями тощо [69, с. 17]. Представник донецької лінгвістичної школи композитології В. Теркулов ускладнює параметри ономасіологічного опису універбалізаційних композитів і пропонує власне визначення *ономасіологічної моделі*, яка «вміщує *ономасіологічний базис*, що вказує на архісему головного слова прототипного словосполучення та *ономасіологічну ознаку*, що реалізує актуалізований у залежному слові семантичний множник головного слова прототипного словосполучення» [306, с. 14]. Таким чином, центром опису номінативних процесів є ономасіологічна модель. В. Теркулов пропонує також тричленну структуру опису, тобто, йдеться про ономасіологічний клас, ономасіологічний базис та ономасіологічну ознаку.

Ономасіологічні ознаки, актуалізовані в номінативній моделі фармаконімів-синонімів, можна об'єднати у групи на позначення:

- 1) *фармакотерапевтичного ефекту* (знеболювальний, жарознижувальний тощо);
- 2) *діючої речовини* (хімічного складу препарату);
- 3) *способу дії* (повільно, добре, безпосередньо);
- 4) *лікарської форми* (капсули, таблетки);
- 5) *клінічного спрямування* (грип, мігрень);
- 6) *способу введення* (епідуральний, перорально);
- 7) *симптомів захворювання* (біль, жар);
- 8) *вікової групи*

споживачів (діти, підлітки, дорослі). Семантичний аналіз номеноеlementів і номенокomпонентів, представлених у кожній групі, виявив кореляцію з такими галузями наукових знань: 1) *хімією* (195 ФО); 2) *клінічною медициною* (285 ФО); 3) *анатомією* (30 ФО); 4) *ботанікою* (3ФО). Крім наукових галузей, номеноеlementи та номенокomпоненти у вигляді епонімів (теоніми, антропоніми), топонімів або аксіологічних прикметників (поганий, найкращий та ін.) репрезентують *наївно-буденні знання* (66 ФО).

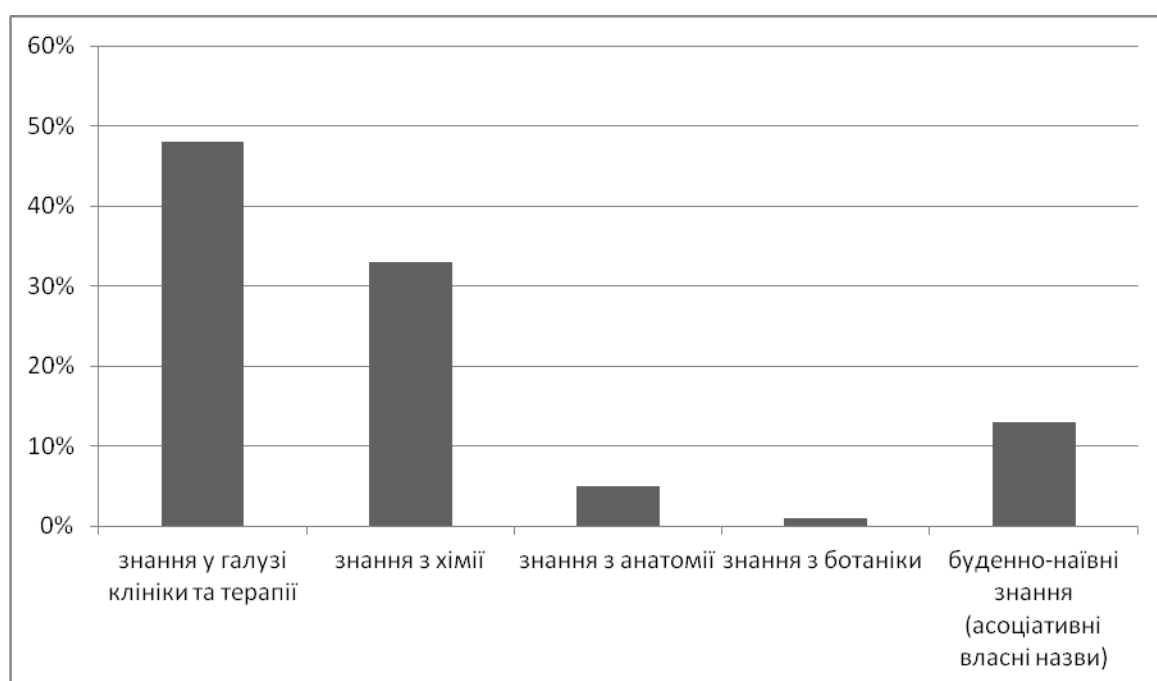
Зауважимо, ономасіологічні ознаки представлені у фармаконімах різної синтаксичної будови. Проаналізований матеріал свідчить про те, що ознаку може номінувати окремий *номеноеlement* у складі універбального фармаконіма-комполита, також ознака може бути увиразнена у сполученні *номенокomпонентів* (складені фармаконіми).

Ономасіологічний базис проаналізованих фармаконімів формується з *еквівалентних* номеноеlementів латинсько-грецького або латинізованих номеноеlementів англійського, французького, російського та ін. походження зі *спільною архісемою*, але різними ономасіологічними ознаками. Це дозволяє нам виокремити такий вид системних відношень – *синонімія еквівалентного типу*. Отже, фармаконіми зі спільним ономасіологічним базисом є повними або частковими синонімами, об'єднаними спільною архісемою. Ономасіологічний базис може виражатися різними номеноеlementами, починаючи зі службових, наприклад, суфікса *-іо* зі значенням процесу (*curatio* – *лікування*), закінчуючи синонімічними за значенням номенокomпонентами складеного фармаконіма.

У плані вираження фармаконіма-комполита або фармаконіма-словосполучення, залежно від складу *номеноеlementів* чи *номенокomпонентів*, представлених в ономасіологічній моделі, та співвіднесеності їх із репрезентованими типами знань, ми виділяємо: 1) *хімічні* номенокomпоненти та номеноеlementи (хімічний склад препарату) (195 ФО); 2) номенокomпоненти та номеноеlementи *клінічно-терапевтичного спрямування* (терапевтичний ефект, лікарська форма, назва

хвороби, симптоми захворювання) (285 ФО); 3) *анатомічні* номеноконпоненти та номеноементи (орган, на який спрямована дія ЛП) (30 ФО); 4) *ботанічні* номеноконпоненти та номеноементи (сировина рослинного походження) (3 ФО); 5) *асоціативні* номеноконпоненти та номеноементи (різні види епонімів і топонімів) (66 ФО). Проаналізуємо універсальні фармаконіми за видами ономасіологічних моделей.

Діаграма 3. Співвідношення ономасіологічних моделей за репрезентованими типами знань

2.6. Види ономасіологічних моделей синонімічних фармаконімів-комполітів зі спільним ономасіологічним базисом «знеболання»

1. Перша група синонімічних фармаконімів-аналгетиків представлена різними видами ономасіологічних моделей з **ономасіологічним базисом «знеболання»**. До цієї групи належать моделі фармаконімів-комполітів, до складу яких увійшли еквівалентні номеноементи різної генези зі значенням «біль / відчуття болю»:

- 1) лат. **dolor** – біль > початковий або кінцевий номеноеlement **dol-** / **-dol**;
- 2) грец. **ἄλγος** – біль > початковий або серединний номеноеlement **alg-**;
ἄλγησις – больове відчуття > серединний або кінцевий номеноеlement – **ges**;
- 3) **ὀδύνη** – біль > кінцевий номеноеlement **-odyne**;
- 4) англ. **pain** – біль > початковий або кінцевий номеноеlement **pain-**;
- 5) рос. **боль** – біль > кінцевий номеноеlement **-bol**.

1. Ономасіологічні моделі з архісемою «біль»

(симптом захворювання)

- ономасіологічна модель: **біль + біль** (вища міра якості): **Dolodol** (лат. **dolo/r/** – біль + лат. **dol/or/** – біль), **Algodol** (грец. **ἄλγος/ς** – біль + лат. **dol/or** – біль), **Dolgesik** (лат. **dol/or/** – біль + **-ges-** від **ἄλγησις** – больове відчуття), **Boldol** (**bol-**, від рос. **боль** – біль + лат. **dol/or/** – біль). Модель побудована на основі повторення (редуплікації) або метатези еквівалентних номеноеlementів для підсилення міри якості. За походженням номеноеlementи є латинськими або гібридними (грецько-латинські та латинсько-грецькі);
- ономасіологічна модель **біль + жар** (підвищена температура) / **жар + біль**: **Algopyrinum** (грец. **ἄλγος/ς** – біль + **-πυρ** – вогонь), **Pyralginum** (гр. **ρ** – вогонь + **ἄλγος/ς** – біль); **Pyronal** (гр. **ρ**, **ρο/ς** – жар + **ἄλγος/ς** – біль); **Temgesic** (лат. **tem/peratura/** – температура + гр. **ἄλγησις** – больове відчуття). Модель побудована на основі метатези грецько-латинських номеноеlementів: грец. **ἄλγος** – біль / грец. **-πυρ** – вогонь / лат. **tem(peratura)** – температура, які визначають основні симптоми захворювання;
- ономасіологічна модель **група споживачів + біль**: **Vetalgin** (лат. **vet/erina/** – робоча худоба + гр. **ἄλγος/ς** – біль, больове відчуття); **Chorsalgan** (лат. **chors** – череда, скотний двір + гр. **ἄλγος/ς** – біль, больове відчуття);

- ономасіологічна модель **біль + лікарська форма:**
Dolocap (лат. **dolo/r/** – *біль* + лат. **cap/sula/** – *капсула*).

2. Ономасіологічні моделі

з архісемою «відсутність болю» (терапевтичний ефект)

- ономасіологічна модель **заперечення + біль / біль + заперечення:**
Nonalges (лат. **non** – *не* + гр. **ἄλγησις/** – *больове відчуття*), **Nogesic** (англ. **No** – *не* + гр. **ἄλγησις** – *больове відчуття*), **Anbol** (гр. префікс **an-** *відсутність* чогось + **-bol** від рос. **боль** – *біль*), **Andol** (гр. префікс **an-** *відсутність* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Dolorex** (лат. **dolor** – *біль* + лат. преф. **-ex-** – *від*), **Andolor** (гр. префікс **an-** *відсутність* + лат. **dolor** – *біль*), **Antidol** (гр. префікс **anti-** *проти* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Antalgin** / **Antalgina** (гр. префікс **ant(i)-** *проти* + гр. **ἄλγος** – *біль, больове відчуття*), **Adol** (гр. префікс **a(n)-** *відсутність* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Anodyninum** (гр. префікс **an-** *відсутність* + гр. **ὀδυνή** – *біль*), **Analginum** (гр. префікс **an-** *відсутність* + гр. **ἄλγος** – *біль, больове відчуття*) / **Bolinet** (рос. **боль** – *біль* + рос. **нет** – *заперечення*). Більшість фармаконімів-синонімів утворена шляхом афіксації. Найбільш продуктивними в такому разі є префікси: гр. **an-** – *відсутність*, гр. префікс **ant(i)-** – *проти*; заперечні частки: лат. **non**, англ. **no**, рос. **нет**. Окрему групу становлять синтаксичні композити, які походять від еліптичного речення: **Norain** (англ. **no** – *ні* + англ. **pain** – *біль*), **Bolinet** (рос. **боль** – *біль* + рос. **нет** – *заперечення «боли нет»*);
- ономасіологічна модель **темпоральна ознака + відсутність болю:**
Neoanalginas (гр. **νέος** / – *новий* + гр. префікс **an-** – *відсутність* + гр. **ἄλγος/** – *біль, больове відчуття*), **Novandol** (лат. **nov/us/** – *новий*, гр. префікс **an-** – *відсутність*, лат. **dol/or/** – *біль*). Модель активізує дві ономасіологічні ознаки (темпоральна ознака та ознака заперечення), тому складається із трьох номеноелементів, є ускладненим різновидом моделі **заперечення + біль**.

- ономасіологічна модель **біль + протидія болю**: *Dolostop* (лат. **dolo/r/** – *біль* + англ. **to stop** – *зупиняти*), *Painoff* (англ. **pain** – *біль* + англ. **off** – *вимикати*), *Effergal* (лат. **effe/o/** – *виносити, позбавляти* + гр. **ἄλγ/ος** – *біль*), *Dolofur* (лат. **dolo/r/** – *біль* + лат. **fur/or/** – *викрадати, позбавляти*), *Algiafin* (лат. **algia**, від гр. **ἄλγος** – *біль, больове відчуття* + лат. **fin/io/** – *завершувати*), *Painlax* (англ. **pain** – *біль* + лат. **lax/o/** – *послаблювати*), *Dolocalma* (лат. **dolo/r/** – *біль* + англ. **to calm** – *заспокоювати*), *Remopain* (англ. **to remo/ve/** – *знімати* + англ. **pain** – *біль*), *Algocalminum* (гр. **ἄλγος/ς** – *біль, больове відчуття* + англ. **to calm** – *заспокоювати*), *Algoreminum* (гр. **ἄλγος/ς** – *біль, больове відчуття* + англ. **to rem/ove/** – *знімати*) та ін. Фармаконіми є частковими синонімами та синтаксичними композитами гібридного походження зі значенням «дія проти болю»: лат. **effero** – *позбавляти* / **finio** – *завершувати* / **furor** – *викрадати* / **laxo** – *послаблювати*; англ. **to calm** – *заспокоювати* / **to remove** – *знімати* / **to stop** – *зупиняти* / **off** – *вимикати* (біль);
- ономасіологічна модель **локатив (орган) + біль**: *Ocudol* (лат. **ocu/lus/** – *око* + лат. **dol/or/** – *біль*), *Oftalgesic* (гр. **ὀφθ/αλμός/ς** – *око* + гр. **ἄλγησις** – *больове відчуття*), *Alvegesic* (лат. **alv/us/** – *череві, живіт* + гр. **ἄλγησις** – *больове відчуття*);
- ономасіологічна модель **локатив (орган) + відсутність болю**: *Topadol* (гр. **τόπ/ος/ς** – *місце* + **a/n/** – *префікс* + лат. **dol/or/** – *біль*), *Antotalgin* (гр. префікс **ant/i/-** *проти* + гр. **/ος/** – *вухо* + гр. **ἄλγ/ος/ς** – *біль, больове відчуття*). Композит грецького походження *Antotalgin* зі значенням «проти вушного болю» є частковим синонімом фармаконімів, представлених ономасіологічною моделлю **локатив + біль**;
- ономасіологічна модель **метафорична ознака + біль / біль + ознака**: *Acugesic* (лат. **acu/tus/** – *гострий* + гр. **ἄλγησις** – *больове відчуття*), *Aldolor* (гр. **ἄλλος/ς** – *інший* + лат. **dolor** – *біль*), *Algikey* (гр. **ἄλγ/ος** – *біль* + англ. **key** – *основний*), *Claradol* (лат. **clar/us** – *виразний* + **a/n/** – *префікс* + лат.

dol/or – *біль*), **Dolotec** (лат. **dolo/r/** – *біль* + лат. **tec/tus/** – *прихований*), **Dolpar** (лат. **dol/or/** – *біль* + лат. **par** – *рівний, відповідний*), **Dolten** (лат. **dol/or/** – *біль* + лат. **ten-** від гр. **τείν/ω** – *напружувати*), **Durogesic** (лат. **dur/us/** – *суворий* + /o/ + гр. **ἄλγησις** – *больове відчуття*), **Farpain** (англ. **far** – *віддалений, слабкий* + **pain** – *біль*) та ін. Фармаконіми-синоніми на позначення інтенсивності дії болю є синтаксичними композитами, прототипом яких є атрибутивні словосполучення з метафоричним значенням;

- ономасіологічна модель **етіологічна ознака + біль**: **Biodol** (гр. **βίος/ς** – *життя* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Biogesic** (гр. **βίος/ς** – *життя* + гр. **ἄλγησις** – *больове відчуття*), **Ecodolor** (гр. **οἶκος/ς** – *середовище* + лат. **dolor** – *біль*), **Etigesic** (гр. **αἰτία/α/** – *причина* + гр. **ἄλγησις** – *больове відчуття*), **Dolviran** (лат. **dol/or/** – *біль* + лат. **vir/us/** – *вірус, отрута*), **Metalgina** (гр. **μετ/έωρα/** – *небесні явища, погода* + гр. **ἄλγος/ς** – *біль, больове відчуття*);
- ономасіологічна модель **параметрична ознака + біль** (ступінь інтенсивності): **Magnidol** (лат. **magn/us/** – *великий* + /i/ + лат. **dol/or/** – *біль*), **Maxidol** (лат. **maxi/mus/** – *найбільший, максимальний* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Minidol** (лат. **mini/mus/** – *найменший* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Minalgin** (лат. **min/imus/** – *найменший* + гр. **ἄλγος/ς** – *біль, больове відчуття*). До складу аналізованої моделі увійшли латинські прикметники у формі різних ступенів порівняння: **magnus** – *великий* (gradus positivus), **maximus** – *найбільший* (gradus superlativus), а також прикметник-антонім **minimus** – *найменший* (gradus superlativus);
- ономасіологічна модель **кількісна ознака** (число компонентів ЛП) + **біль**: **Monoalgic** (гр. **μόνος/ς/** – *один* + гр. **ἄλγος/ς/** – *біль*), **Dialgin** (**di-** від гр. **δύο** – *два* + гр. **ἄλγος/ς/** – *біль*), **Hexalgin** (гр. **ἕξ** – *шість* + гр. **ἄλγος/ς/** – *біль*);
- ономасіологічна модель **ознака особливості дії (препарату) + біль**: **Panadolum** (гр. **πάν** – *весь, усюди* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Panagesic** (гр. **παν** – *весь, усюди* + гр. **ἄλγησις** – *больове відчуття*), **Syndol** (гр. **συν** – *разом* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Stadol** (лат. **sta/bilis/** – *постійний* + лат. **dol/or/** – *біль*),

Bradol (гр. *βράδους* – *повільний* + лат. *dol/or/* – *біль*), **Rapidolum** (англ. *rapid* – *швидкий*, лат. *dol/or/* – *біль*). Ономасіологічна ознака «швидкість дії» вказує на проміжок часу до настання терапевтичного ефекту. У групі фармаконімів-аналгетиків аналізована ономасологічна модель представлена також номеноелементами-антонімами: гр. *βράδους* «повільний» та англ. *rapid* «швидкий», які у сполученні з номеноелементом *dol/or/* «біль» спричиняють морфонологічне явище накладання морфем;

- ономасіологічна модель **аксіологічна ознака + біль / біль + аксіологічна ознака**: **Dolmal** (лат. *dol/or/* – *біль* + *mal/us/* – *поганий*), **Optalgin** (лат. *opt/imus/* – *найкращий* + гр. *ἄλγος* – *біль, больове відчуття*). Фармаконіми-композиції утворюють антонімічну пару: **malus** «поганий» – **optimus** «найкращий» (*gradus superlativus* від **bonus** «хороший»).

3. Ономасіологічні моделі з архісемою «біль»

та ознакою «хімічний склад ЛП» (діюча речовина)

Ономасіологічні моделі з ознакою «хімічний склад ЛП», як правило, містять початкові номеноеlementи-аббревіатури у складі фармаконімів-композицій або номенокomпоненти складних фармаконімів, які відповідають латинській назві діючої речовини ЛП. Прототипом номеноеlementa може бути наукова систематична назва (CH) або міжнародна непатентована назва (MHN):

- 1) **Amina-** > початковий номеноеlement від **Ammoniacum** (MHN);
- 2) **Butor-** / **Torbu-** (метатеза) / **Bufi-** > початковий номеноеlement від **Butorphanolum** (MHN);
- 3) **Fen-** > початковий номеноеlement від **Fenolum** (MHN);
- 4) **Ket-** / **Ket(o)-** / **Ken-** > початковий номеноеlement; **-kan** / **-ket** / **-lac** / **lak-** > кінцевий номеноеlement від **Ketorolacum** (MHN);
- 5) **Nal-** > початковий номеноеlement від **Naloxonum** (MHN);
- 6) **Prom/e/** > початковий номеноеlement від *триметил-4-пропіонілокси-4-фіенілпіперидина гідрохлорид* (CH);

7) **Tram/a-** / **Tra-** > початковий номеноеlement, **-tral** / **-tram** > кінцевий номеноеlement від *транс-2-(диметиламіно)метил-(метоксифеніл)циклогексанола гідрохлорид (CH)*.

Відтак, можемо виділити такі моделі:

- ономасіологічна модель **діюча речовина + біль** / **біль + діюча речовина**: **Aminadol** (**Amina-** + лат. **dol/or/** – *біль*); **Butordol** (**Butor-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Bufidol** (**Bufi-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Torbugesic** (**Torbu-** + гр. **ἄλγῆσις** – *больове відчуття*); **Fenalgina** (**Fen-** + гр. **ἄλγος** – *біль, больове відчуття*); **Ketalgin** (**Ket-** + гр. **ἄλγος** – *больове відчуття*), **Ketogesic** (**Ket-o-** + гр. **ἄλγῆσις** – *больове відчуття*), **Ketopain** (**Ket-o-** + англ. **pain** – *біль*), **Kenalgescic** (**Ken-** + гр. **ἄλγῆσις** – *больове відчуття*); **Dolikan** (лат. **dol/or/** – *біль* + **-i-** + **-kan**), **Doloket** (лат. **dol/or/** – *біль* + **-ket**), **Dolac** / **Dolak** (лат. **dol/or/** – *біль* + **-lac** / **-lak**); **Nalpain** (**Nal-** + англ. **pain** – *біль*); **Promedolum** (**Prome-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Tramadolum** (**Tram/a-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Tradol** (**Tra-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Dolotral** (лат. **dol/or/** – *біль* + **-tral**), **Dolotram** (лат. **dol/or/** – *біль* + **-tram**). Модель побудована на основі метатези латинсько-грецьких номеноеlementів зі значенням «біль / больове відчуття» як симптому захворювання та латинських номеноеlementів зі значенням «діюча хімічна речовина»;

- ономасіологічна модель **ознака способу дії + діюча речовина + біль**: **Fortradol** (лат. **fort/is** – *сильний* + **-tra-** + лат. **dol/or/** – *біль*). Модель містить дві ономасіологічні ознаки (швидкість настання терапевтичного ефекту та вказівка на діючу речовину), складається із трьох номеноеlementів. Окрім того, в аналізованій ономасіологічній моделі простежується накладання морфем, зокрема, якщо йдеться про первинний і серединний номеноеlementи.

4. Ономасіологічні моделі з архісемою «біль» та ознакою «фірма-виробник» (асоціативні назви)

Ономасіологічні моделі можуть мати у своєму складі номеноеlementи, які містять інформацію про виробничі потужності компанії (власне компанія, завод, фабрика тощо) з виготовлення ліків або про країну-виробника. Подібна інформація є своєрідною гарантією якості виготовлених ліків, має економічне призначення, тому маркуючі номеноеlementи-прагматоніми та топоніми, як правило, є початковими, наприклад:

- 1) **Astra-** > початковий номеноеlement від **Astra Pharmaceutical Products** (Швеція);
- 2) **Bos-** > початковий номеноеlement від **Bosnia & Herzegovina**;
- 3) **Corsa-** > початковий номеноеlement від **Corsa Industries** (Індонезія);
- 4) **Cromat-** > початковий номеноеlement від **Croma-Pharma** (Австрія);
- 5) **Daf-** > початковий номеноеlement (аббревіатура) від **Department of Assistance Pharmacy** (США);
- 6) **Lek-** > початковий номеноеlement від **Lek pharmaceutical and chemical company D.D.** (Словенія).

Своєрідним винятком із загального правила є **-bel** > кінцевий номеноеlement від **Belgium**.

На основі проведеного лінгвістичного аналізу нами виявлено такі моделі:

- ономасіологічна модель **назва виробника + біль**: **Astradol** (**Astra-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Corsadol** (**Corsa-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Cromatadol** (**Cromat-o-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Dafalgan** (**Daf-** + гр. **ἄλγος** – *біль, больове відчуття*), **Lekadol** (**Lek- a-** + лат. **dol/or/** – *біль*);
- ономасіологічна модель **країна-виробник + біль / лікування (болю) + країна-виробник**: **Bosalgin** (англ. **Bos/nia/** + гр. **ἄλγος** – *біль, больове відчуття*); **Therabel** (гр. **θερ/απεία/** – *лікування* + англ. **Bel/gium/** – *Бельгія*).

2.7. Види ономасіологічних моделей синонімічних фармаконімів-комполітів зі спільним ономасіологічним базисом «жарозниження»

Ненаркотичні анагетики, крім знеболувальної, також мають жарознижувальну дію. Дану властивість виробники лікарських засобів намагаються уобразити в самих назвах, відповідно, з'являються номенклатурні найменування з ономасіологічним базисом «жар».

1. Ономасіологічні моделі з архісекою «жарозниження» (терапевтичний ефект)

- ономасіологічна модель заперечення + жар: *Antipyrinum* (гр. **ant(i)-** – *проти* + гр. **ρ** – *жар*), *Anopyrin* (гр. **an/o/-** відсутність + гр. **ρ** – *жар*). Модель утворена шляхом афіксації (префікс, суфікс);
- ономасіологічна модель нормалізація (зниження) + температура: *Normotemp* (лат. **norm/alis** – *правильний, нормальний* + **-o-** + лат. **temp/eratura/** – *температура*);
- ономасіологічна модель кількісна ознака (число компонентів) + жар / жар + кількісна ознака (число компонентів): *Dipyrone* (лат. **di-**, від гр. **δύο** – *два* + гр. **ρ** – *жар*), *Pyrahexal* (гр. **ρ /a/** – *жар* + гр. **ἕξ** – *шість*).

2. Ономасіологічна модель з архісекою «жар»

та ознакою «хімічний склад ЛП» (діюча речовина)

- 1) **-pol** > кінцевий номеноелемент (аббревіатура) від *Paracetamol*: *Calpol* (лат. **cal/or/** – *жар* + **-pol** – аббревіатура від *Paracetamol*).

3. Універсальні ономасіологічні моделі з архісекою «хвороба» та ознакою дії (клінічна спрямованість)

Аналізовану групу презентують моделі комполітів, до складу яких увійшли номеноементи різної генези клінічного спрямування, що належать до групи анагетиків та антипіретиків:

- 1) лат. **grippus** – *грип* > кінцевий номеноелемент **-grip**;
- 2) лат. **influenza** – *застиуда* > початковий номеноелемент **influ-**;

3) грец. *ἡμικρανία* – половина черепа/голови > лат. **hemicrania** > франц. *migraine* – міґрень;

4) грец. *θρόμβος* – тромб > лат. початковий номеноеlement **Thromb-/Tromb-**.

У такому разі йдеться, зокрема, про такі моделі:

- ономасіологічна модель **ознака дії + хвороба / хвороба + ознака дії**: **Biogrip** (грец. *βίος*/ – життя + лат. *grip/pus*/ – грип); **Influbene** (лат. *influenza*/ – застуда + лат. *bene* – добре);
- ономасіологічна модель **хвороба + суфікс приналежності –in-**: **Migränin**;
- ономасіологічна модель **заперечення + хвороба**: **Anti-Gripe** (гр. *ant(i)* – проти + лат. *grip/pus*/ – грип);
- ономасіологічна модель **хвороба + протидія хворобі**: **Thrombogard** (гр. **Thromb-** – тромб + **-gard**, від англ. *guard* – захисник), **Thrombostad** (гр. **Thromb-** – тромб + нім. *-stad/t*/ – зупинка).

4. Ономасіологічні моделі з архісемою «орган»

та ознакою «діюча речовина» (клінічна спрямованість)

- ономасіологічна модель **локатив (орган) + діюча речовина / діюча речовина + локатив (орган)**. До цієї групи належать моделі композитів, до складу яких увійшли номеноеlementи різної генези, пов'язані з *анатомією*:
 - 1) гр. *κρανίον* – череп > початковий номеноеlement **kran-**;
 - 2) гр. *ὀφθαλμός* – око > початковий номеноеlement **ophth-/oftal-**;
 - 3) лат. *oculus* – око > початковий номеноеlement **ocu-**;
 - 4) гр. *καρδία* – серце > початковий номеноеlement **card(i)-** / кінцевий номеноеlement **-card**;
 - 5) лат. *cor* – серце > початковий або кінцевий номеноеlement **cor-** / **-cor**;
 - 6) гр. – судина > початковий номеноеlement **angi-**.

У якості ономасіологічної ознаки вживаються також номеноеlementи *хімічного* походження із вказівкою на діючу речовину. Хімічні

номеноеlementи представлені різними варіантами основ – усіченою або у вигляді аббревіатури чи ініціала:

1) **A-** / **Ace-** / **As-** > початковий номеноеlement від **Acidum acetylsalicylicum** (МНН);

2) **Asp-** / **Aspe-** / **Aspi-** > початковий номеноеlement, **-aspirin** / **-prin** > кінцевий номеноеlement від **Acidum spiricum** (МНН);

3) **-ker** > кінцевий номеноеlement від **Ketorolacum** (МНН);

- ономасіологічна модель **діюча речовина + орган / орган + діюча речовина**: **Acard** (**a-** + гр. καρδία – *серце*), **Asecardin** (**ace-** + гр. καρδία – *серце*), **Ascard** (**as-** + гр. καρδία – *серце*); **Aspecard** (**aspe-** + гр. καρδία – *серце*) / **Aspicard** (**aspi-** + гр. καρδία – *серце*); **Aspicor** (**aspi-** + лат. cor – *серце*) / **Aspi-Cor** (**aspi-** + лат. cor – *серце*); **Cardioaspirin** (гр. καρδία – *серце* + **-aspirin**), **Angiprin** (гр. /ov – *судина* + **-prin**); **Ophthaker** (гр. ὀφθαλμός – *око* + **-ker**). Наголосимо, у синонімічних найменуваннях **Aspicard** і **Aspicor** спостерігаємо чергування грецького та латинського кінцевого номеноеlementa зі значенням «серце», при утворенні найменування **Cardioaspirin** відбувається метатеза;

- ономасіологічна модель **орган + лікування**: **Cardioton** (гр. καρδία/ – *серце* + гр. τόνος – *сила, напруження*), **Cardiphar** (гр. καρδία/ – *серце* + φάρμακον/ – *ліки*); **Alfacor** (гр. άλφα – *перша літера грецького алфавіту, «першочергове»* + лат. cor – *серце*), **Oricalm** (лат. ori/ri – *починатися* + англ. to calm – *заспокоювати*);

- ономасіологічна модель **орган + словотворчий афікс**: **Cardio** (гр. καρδία/ – *серце* + суфікс **-io**), **Kranit** (гр. κρανίον/ – *череп* + суфікс **-it/is/**). Модель представлена анатомічним номеноеlementом і різними варіантами субстантивних суфіксів: **-io** зі значенням процес (лікування) та **-it-**, що означає «запалення» та є скороченим варіантом суфікса **-it(is)**.

5. Ономасіологічна модель з архісемою «процес / спосіб лікування» та ознакою «діюча речовина» (терапевтична спрямованість)

Початковим номеноеlementом у таких назвах є **Tram/a-** / **Tra-**, що походить від *транс-2-(диметиламіно) метил-(метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид* (CH), **Ace-** - складноскорочений номеноеlement від *Acidum acetylsalicylicum* – *ацетилсаліцилова кислота* (МНН), зокрема:

- ономасіологічна модель **діюча речовина + процес лікування**: *Tramacalm* (**Trama-** + англ. *to calm* – *заспокоювати*); *Tramacur* (**Trama-** + лат. *cur/o/* – *лікувати*); *Tramabene* (**Trama-** + лат. *bene* – *добре*); *Acesan* (**Ace-** + лат. *san/o/* – *лікувати*).

6. Ономасіологічні моделі з архісемою «діюча речовина»

- ономасіологічна модель **діюча речовина**: *Ibuprofenum*, *Ibuprom*, *Ibufen*[®], *Imet*[®] – аббревіатури мішаного типу, від *(RS)-2-(4-ізобутілфеніл) – пропіонова кислота* (CH); *Acetisal*, *Acetylin* – поєднання складноскорочених кореневих номеноеlementів, від *Acidum acetylsalicylicum* – *ацетилсаліцилова кислота* (МНН);
- ономасіологічна модель **теонім + суфікс-категоризатор**: *Morphinum* (лат. *Morph/eus/* – *бог сну* + *-in-*), *Morphasol* (лат. *Morph/eus/* + лат. – *-sol* – *сонце*);
- ономасіологічна модель **ознака + теонім + суфікс-категоризатор**: *Normorphinum* (лат. *nor/ma* – *норма* + лат. *Morph/eus/* – *бог сну* + *-in-*).

2.8. Види ономасіологічних моделей складених фармаконімів-синонімів групи аналгетиків та антипіретиків

Крім проаналізованих ономасіологічних моделей фармаконімів-комполітів, представлених синонімічними номеноеlementами, досить репрезентативною є група багатокполітентних фармаконімів. У складених фармацевтичних назвах ономасіологічна модель розширюється, оскільки

може мати не одну, а дві чи навіть три ознаки номінації. У такому випадку ономасіологічну ознаку може репрезентувати як окремий номеноеlement опорного слова-композита, так і самостійна лексична одиниця або аббревіатура у складі багатокomпонентного фармаконіма. Інформація, яку містять складені фармаконіми, розрахована водночас на фахівців-медиків та на групу споживачів. Для потенційних покупців ліків важливими є насамперед ринкові характеристики ЛП, а саме: вікова категорія, лікарська форма, фірма-виробник тощо. Для підвищення виразності та атрактивності найменування, а отже, і ЛП, який представляє фармаконім, часто вживаються власні назви. Епоніми, теоніми, топоніми виконують роль ономасіологічної ознаки та викликають позитивні асоціації у фармацевтів, лікарів і споживачів ліків.

1. Ономасіологічні моделі складених фармаконімів

з архісемою «діюча речовина»

та ознакою «група споживачів» / «лікарська форма»

- ономасіологічна модель діюча речовина + вікова група споживачів:

- 1) англ. **baby** – немовля (до 1-1,5 років);
- 2) ісп. **bebe** – немовля;
- 3) лат. **infantilis** – дитячий / франц. **infantil** / англ. **infantil** – дитя;
- 4) лат. **junior** / англ. **junior** – молодший;
- 5) англ. **children's / for children** – дитячий /для дітей;
- 6) лат. **adultus** / англ. **adult** – дорослий.

Наприклад, *Panadol Baby*, *Algo-Bebe*, *Panagesic Infantil*, *Panadol Junior*, *Aspirin Children's / Aspirin for Children*, *Aspirin Adult*, *Panadol Adultos*, *Panagesic Adultos*;

- ономасіологічна модель діюча речовина + лікарська форма: *ASA-Tabs* (*Acidum acetylsalicylicum* + лат. *tab/uletta/* – таблетка);

- ономасіологічна модель діюча речовина + швидкість дії + лікарська форма: *Ibuprom Sprint Caps (RS)-2-(4-изобутилфенил)* – пропіонова кислота + англ. **sprint** – біг на коротку відстань + лат. **caps/ula/** – капсула);

- ономасіологічна модель: діюча речовина + спосіб введення + (лікарська форма): *Morfin Epidural* (Morfin + лат. *epidural/is/* – епідуральний); *M.O.S.* (аббревіатура англ. *morphine oral solution* – розчин морфіну для прийому через рот, що походить від лат. *morphini solutio peroralis*).

2. Ономасіологічні моделі складених фармаконімів

з архісемою «діюча речовина»

та ознакою-епонімом (асоціативні антропоніми)

- ономасіологічна модель діюча речовина + назва фірми-виробника («меморіальні» антропоніми):
 - 1) *Aguettant* – прізвище одного із засновників фармацевтичного підприємства «Tavernier & Aguettant»;
 - 2) *Bayer* – акціонерне товариство, засноване Фрідріхом Байером у Німеччині;
 - 3) *Braun* – компанія «B. Braun medical»;
 - 4) *Chobet* – засновник аптеки в Аргентині (1912 р.);
 - 5) *Gray* – засновники компанії Стефан і Ендрю Грей;
 - 6) *Grindeks* – Девід Ієронім Гріндель, перший фармацевт із Латвії;
 - 7) *KD / Kade* – фармацевтична фірма в Німеччині, названа на честь засновника аптеки Рудольфа Каде;
 - 8) *Northia* – назва рослини, а потім – фармацевтичної компанії, яка пов'язана з іменем автора ботанічних ілюстрацій і художниці Маріанни Норт (Marianne North);
 - 9) *Norton* – засновник фармацевтичної корпорації, яка була відкрита у 1886 р. спочатку як лазарет;
 - 10) *Nycomed* – норвезький провізор Мортен Ньюегард (Morten Nyegaard);
 - 11) *Renaudin* – прізвище засновників фармацевтичної компанії «Renaudiny»;
 - 12) *Sandoz* – прізвище одного із засновників хімічної компанії – Едуарда Сандоза (1853 – 1928). Також важливу роль у відкритті компанії (1886 р.) відіграв Альфред Керн (1850 – 1893);
 - 13) *Molteni* – прізвище засновника фармацевтичного підприємства;

14) **Monico** – прізвище засновника італійської фармацевтичної фірми «Silvano Monico».

Наприклад, *Nalbuphine Aguetant*, *Aspirin Bayer* / *Bayer Aspirin*, *Morfina Braun*, *Nalbufina Chobet*, *Nalbufina Gray*, *Ketorolac Grindeks*, *Trama KD*, *Morfina Clorhidrato Molteni*, *Morfina Clorhidrato Monico*, *Ketorolac Northia*, *Ketorolacum Norton*, *Morfin Nycomed*, *Morphine Renaudin*, *Buprénorphine Sandoz*.

3. Ономасіологічні моделі складених фармаконімів

з архісемою «діюча речовина» і ознакою «місце виробництва» (асоціативні топоніми)

На особливу увагу заслуговує те, що ономасіологічну ознаку презентує також топонімічний номеноконпонент у складеному фармаконімі або номеноелемент у складі аббревіатури, який визначає країну, місто, район, де розміщене виробництво ліків. Окрему групу становлять *прагматоніми* – торговельні знаки виробників, що позитивно характеризують виробництво. Останні виконують роль ономасіологічної ознаки та є своєрідними гарантами якості, що дозволяє збільшити продаж і залучити якомога більше споживачів. Ідеться, зокрема про такі одиниці:

- 1) **AWD** – аббревіатура від нім. *Arznei mittel werk Dresden* – *виробництво лікарських засобів у Дрездені* (астіонім);
- 2) **Berli/n/** - назва міста (Німеччина);
- 3) **BC** – аббревіатура від назви німецької фармацевтичної компанії *Berlin-Chemie*;
- 4) **Dak** – аббревіатура від англ. *Denmark* – *Данія*;
- 5) **Denver** – назва міста у штаті Колорадо (США);
- 6) **Memphis** – назва міста (США);
- 7) **Nufarindo** – складноскорочена назва фармацевтичної компанії *Nusa Jaya Farma Indonesia*, яка знаходиться в містечку Nusa Jaya в Індонезії;
- 8) **Perugen: Peru** – *Перу*, назва країни + гр. *γέν/εσις* / – *походження*;
- 9) **Soph** – скорочена назва м. Софія (Болгарія);

10) **York** – усічена назва міста New-**York** (США).

Наприклад, *Buprenorphin AWD*, *Paracetamol BC*, *Morfin Dak*, *Morfina Denver*, *Tramadol Memphis*, *Aspirin York*;

- ономасіологічна модель **аналгетичний засіб + місце виробництва**: *Analginum Darnitsa* (лат. **Darnitsa** – район м. Києва), *Analginum Rusfar* (англ. **Rus/sia/** – Росія + англ. **-far** – *далекий*), *Analginum Ros* (**Ros** – транслітерація *Рос/ія/*), *Antalgin Sopharma* (лат. **Soph** – м. *Софія* + гр. *φάρμακον* – *ліки*), *Antalgin Berlico* (лат. **Berli/n/** – м. *Берлін* + **co-** англ. **company** – *компанія*);

- ономасіологічна модель **діюча речовина + торгівельний знак виробника**:

1) *Alternova* (лат. **alter** – *один з двох, інший* + **novus, a, um** – *новий*);

2) *Angenerico* (гр. *ἀν/αλογός/* – *співмірний* + лат. **generic/us/** – *похідний*);

3) *Biogaran* (фр. **bio-équivalence garantie** – *гарантія біо-еквівалентності*);

4) *biomo* (гр. *βίος/* – *життя* + лат. **mo/dificāre/** – *змінювати*);

5) *Ciclum* (гр. *κύκλος* – *коло, цикл*), що вказує на послідовність дій компанії при багаторазовому виготовленні препаратів;

6) *Copyfarm* (англ. **to copy** – *відтворювати* + гр. *φάρμακον/* – *ліки*);

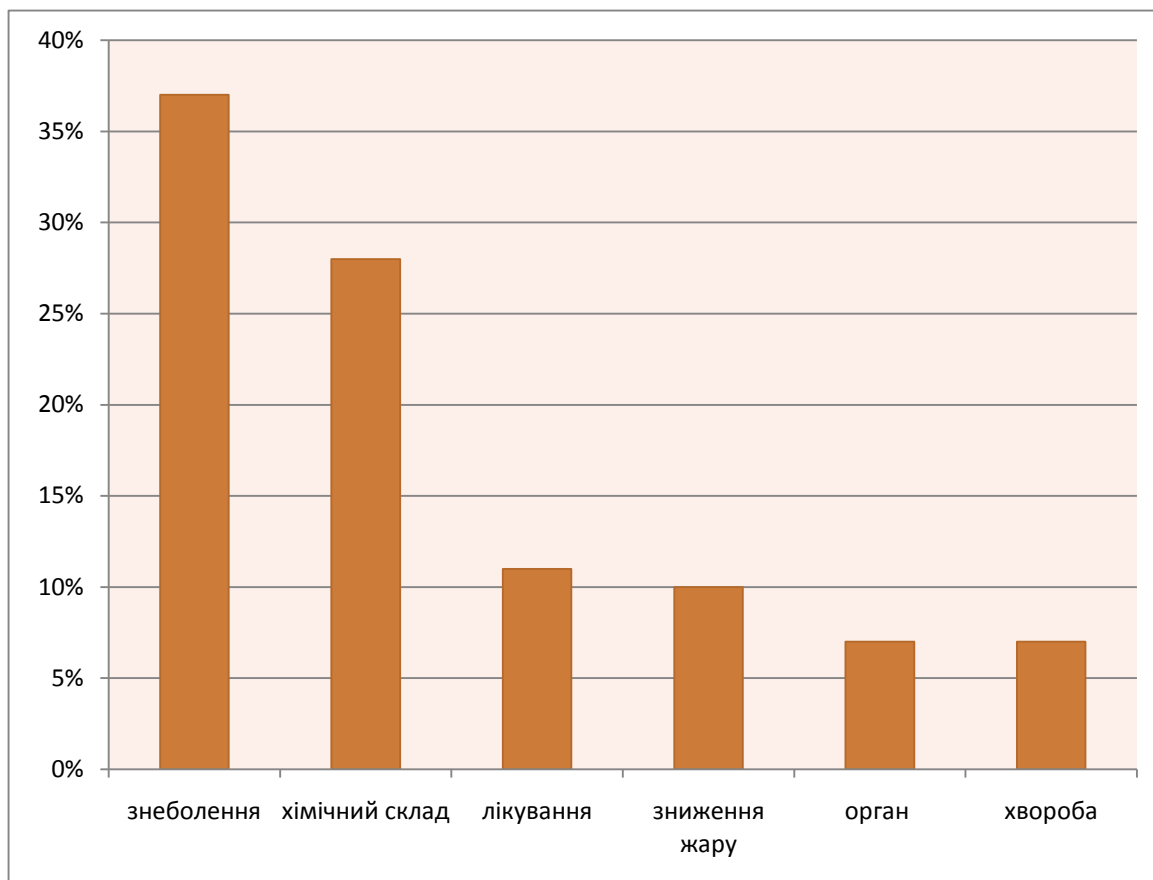
7) *Ethypharm* (гр. *αἴτιον/* – *справжній* + гр. *φάρμακον/* – *ліки*);

8) *Genfar* (лат. **gen/ericus/** – *генерик* + гр. *φάρμακον/* – *ліки*);

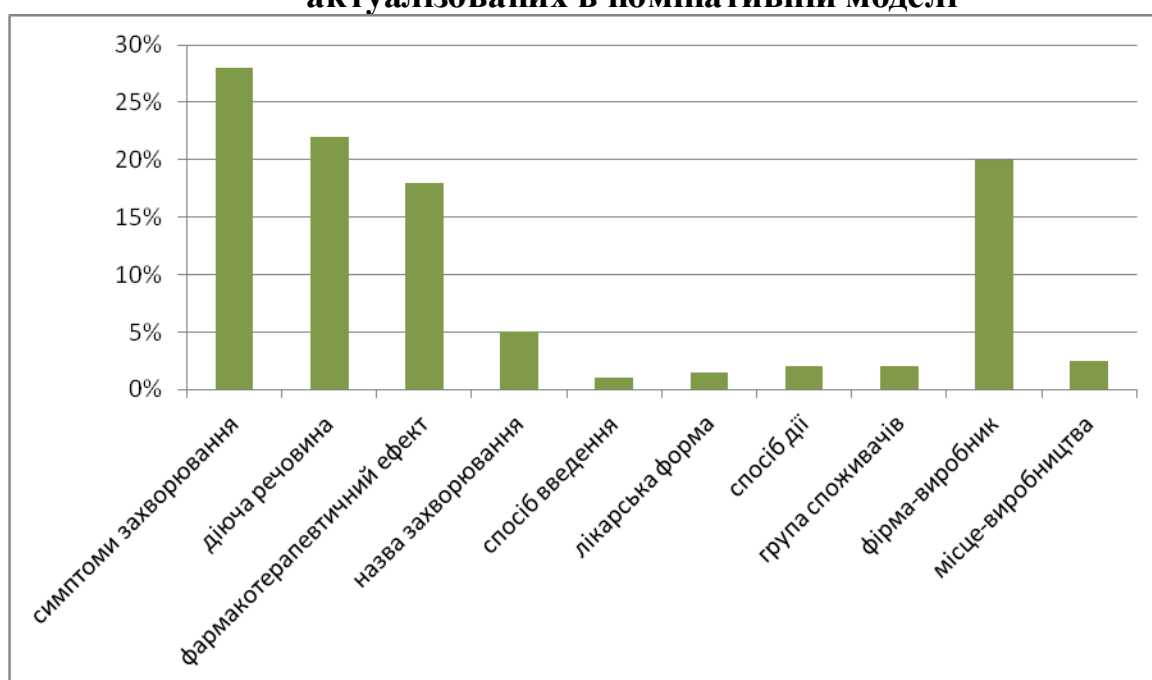
9) *OrPha* (лат. **or/iginalis/** – *справжній* + гр. *φάρμακον/* – *ліки*).

Наприклад, *Tramadol Alternova*, *Tramadol Angenerico*, *Buprenorphine Biogaran*, *Tramadol biomo*, *Tramadol Ciclum*, *Tramadol Copyfarm*, *Buprenorphinum Ethypharm*, *Tramadol Genfar*, *Naloxon OrPha*.

Діаграма 4. Співвідношення ономасіологічних моделей за архісемою (%)

Діаграма 5. Співвідношення ономасіологічних ознак, актуалізованих в номінативній моделі

2.9. Варіативність як ознака фонетико-морфологічної адаптації фармаконімів у сучасних європейських мовах

Як зазначалося в попередньому розділі нашої роботи (1.2.5. «Світова» синонімія у номенклатурі лікарських засобів), основним критерієм розмежування синонімії та варіативності ми вважаємо *генетичний принцип* (від грец. *γένεσις* – *походження*). Так, за визначенням російського лінгвіста К. Горбачевича, «...синоніми мають різну субстанцію. Навіть однокореневі синоніми *генетично* не є тотожними мовними одиницями», оскільки вони мають різну дериваційну будову та різний набір словотворчих морфем [75, с. 18]. Наприклад, *Dolodol – Algodol* (лат. *dol/or/* – *біль* та грец. *ἄλγος* – *біль*), *Algopyrin – Pyralgin* (грец. *ἄλγος* – *біль* + *πῦρ* – *вогонь*). На відміну від синонімів, зауважує К. Горбачевич, варіанти мають спільну генетичну субстанцію та не співпадають тільки у межах фонетичних або інших формально-граматичних перетворень всередині даного слова.

Ономасіологічний аналіз фармаконімів-синонімів засвідчив наявність різних видів графічних, словотвірних, еліптичних, аббревіатурних і синтаксичних варіантів. Так, графічна та граматична форма фармаконіма-теоніма *Morphinum* може варіюватися залежно від країни-виробника та мовної приналежності потенційних споживачів ЛП. У міжнародній номенклатурі тривіальних ЛП зафіксовано такі варіанти написання аналізованого фармаконіма-теоніма: англійський та французький – *Morphine*; іспанський – *Morphina*; румунський – *Morfină*. Мовна приналежність фармаконіма також впливає на його транслітерацію, про що свідчить наявність графічних варіантів грецького буквосполучення **ph / f** у складі найменування: наприклад, *Morphin / Morfin*.

Те саме спостерігаємо у двокомпонентних найменуваннях, де узгоджене означення виражене прикметником, що вказує на склад хімічної сполуки, назва якої *Morfina Clorhidrato* граматично адаптована до іспанської

та італійської мов. В іншому ряді двокомпонентне найменування ***Nalbuphine Hydrochloride*** є граматично адаптованим до англійської мови. У наступному ряді представлені адаптовані англійський та французький варіант ***Buprenorphine***; іспанський та італійський – ***Buprenorphina***. Серед двокомпонентних найменувань даного ряду також присутній англійський варіант назви із закінченням -e, а саме: ***Buprenorphine Hydrochloride***. Наступний ряд містить назву, в якій узгоджене означення виражене прикметником, що вказує на склад хімічної сполуки ***Butorphanol Tartrate***, граматично адаптованої до англійської мови. У німецькому та англійському орфографічному варіанті ***Tramadol*** має нульове закінчення. Серед двокомпонентних найменувань міститься англословний відповідник ***Tramadol chloride***. У наступному синонімічному ряді представлений англословний відповідник назви із закінченням –e: ***Naloxoni hydrochloride***, а також іспанський варіант назви із закінченням –o: ***Naloxona Clorhidrato***. Варто зазначити, що в деяких синонімічних рядах може зустрічатися французький варіант написання назви – ***Nalorphine***. Для найменувань, що адаптовані до англійської та німецької мов, характерний варіант написання з нульовим закінченням – ***Metamizol***. Також існує адаптований англійський варіант написання – ***Antipyrine***. У мовних одиницях ***Paracetamol BC***, ***Paracetamol CF*** опорне слово не має традиційного для латинської мови закінчення -um, оскільки дані назви адаптовані до англійської та німецької мов. Нами засвідчені також варіанти, адаптовані до англійської та німецької мов – ***Ketorolac***, до іспанської та італійської – ***Ketorolaco***. В іншому ряді представлений адаптований італійський та іспанський варіант написання назви – ***Acido Acetilsalicilico***, або англійський – ***Acetylsalicylic Acid***.

Така мовна адаптація зумовлена поширеністю певних мов у світі, а отже, й орієнтацією на відповідне коло споживачів. За даними Вікіпедії, серед найбільш поширених нині у світі європейських мов на першому місці знаходиться іспанська мова, далі – англійська, німецька, французька та італійська мови. Аналіз представлених варіантів написання фармаконімів

засвідчив такі результати: 11 найменувань адаптовані до англійської мови, 8 – до іспанської, 4 – до німецької, по 3 – до французької та італійської і 1 – до румунської. Деякі міжнародні довідники містять інформацію про те, які назви є адаптовані до тих чи інших мов [390].

Серед варіантів номенклатурних найменувань, які утворилися шляхом формальної заміни номеноелементів або номенокомпонентів, нами виділені такі:

1. **Графічні варіанти** – варіанти, що різняться написанням: *Dolac* – *Dolak*; *Morphin* – *Morfin*; *Nalbuphinum* – *Nalbufinum*; *Aspicor* – *Aspi-Cor*.

2. **Словотвірні варіанти** – варіанти, що різняться допоміжними номеноелементами (дериваційними або словозмінними афіксами): *Analgin* – *Proalgin*; *Doloran* – *Dolorex*; *Morfine* – *Morfina*, *Nalbuphinum* – *Nalbuphin*, *Antalgin* – *Antalgina* та ін.

3. **Еліптичні варіанти** – варіанти, що були утворені за допомогою еліпса, тобто випущення одного з номеноелементів: *Nalbuphinum* – *Nalphinum*; *Naloxonum* – *Naxonum*; *Paracetamolum* – *Pamolum*; *Tramadolum* – *Tramolum*.

4. **Абревіатурні варіанти** – варіанти, утворені шляхом складанням початкових (ініціальних) частин слова, складанням літер багатокomпонентного номенклатурного найменування: *Trombo ACC* – *Thrombo AS* – *Thrombo ASS*, *de ACC / AS / ASS* – ініціальні абревіатури від *Acidum acetylsalicylicum* (МНН).

5. **Синтаксичні варіанти** – варіанти словосполучень із різними видами синтаксичного зв'язку або з різною послідовністю номенокомпонентів: *Aspirin Children's* – *Aspirin for Children*; *Aspirin Bayer (CIIIА)* – *Bayer Aspirin (IIAP)*.

Висновки до Розділу 2

1. Мінімальною одиницею плану вираження фармаконіма на морфемному рівні є номеноеlement (НЕФ) – *сегмент морфемного складу* фармаконіма зі стабільним значенням, представлений коренем або сполученням кореня з афіксами. Мінімальною одиницею плану вираження фармаконіма на лексико-синтаксичному рівні є номенокomпонент (НКФ) – лексична одиниця (ЛЮ) у складі фармаконіма-словосполучення.

2. У результаті статистичного аналізу частотності функціонування кореневих номеноеlementів виявлено найбільш продуктивні частини мови при утворенні фармаконімів у групі анагетиків та антипіретиків: іменник (86 НЕФ), прикметник (36 НЕФ), дієслово (24 НЕФ), числівник (4 НЕФ), найменш продуктивним є прислівник (2 НЕФ). Залежно від позиції номеноеlementa у ФО нами виділено початкові, серединні та кінцеві номеноеlementи. Кінцевий номеноеlement у складному фармаконімі, як правило, є базовим, а початковий репрезентує ознаку, яка може змінюватися.

3. За мовною приналежністю домінують частотні номеноеlementи латинського (79 НЕФ) та грецького походження (44 НЕФ), незначною є кількість національних номеноеlementів, переважно англomовної генези (24 НЕФ).

4. Ономасіологічний підхід до номінативних процесів дозволяє виявити зв'язок між ономасіологічною структурою наукової назви та структурою знань щодо об'єкта номінації. Кожна назва ЛП є результатом номінативної діяльності фармацевтів і лікарів, у процесі якої встановлюється зв'язок із когнітивними структурами різних галузей знань.

5. Вставлено, що процес формування фармацевтичних назв ґрунтується на використанні інформаційно-комунікативної стратегії номінації, яка реалізується у дворівневих ономасіологічних моделях. Перший рівень становить *ономасіологічний базис*, що вказує на архісему головного

слова прототипного словосполучення, другий – *ономасіологічна ознака*, яка реалізує семантичний множник головного слова прототипного словосполучення.

6. Ономасіологічні ознаки, актуалізовані в номінативній моделі фармаконімів-синонімів, можна об'єднати у групи на позначення: 1) *терапевтичного ефекту* (знеболювальний, жарознижувальний тощо); 2) *діючої речовини* (хімічного складу препарату); 3) *способу дії* (повільно, добре, безпосередньо); 4) *лікарської форми* (капсули, таблетки, перорально); 5) *клінічного спрямування* (грип, мігрень); 6) *способу введення* (епідуральний, перорально); 7) *симптомів захворювання* (біль, жар); 8) *вікової групи споживачів* (діти, підлітки, дорослі).

7. У плані вираження фармаконіма-композиції, залежно від складу *номеноелементів*, представлених в ономасіологічній моделі, та їх співвіднесеності з репрезентованими типами знань, ми виділяємо: 1) *хімічні* номеноконпоненти та номеноелементи (діюча речовина, хімічний склад препарату) (195 ФО); 2) номеноконпоненти та номеноелементи *клінічно-терапевтичного спрямування* (терапевтичний ефект, лікарська форма, назва хвороби, симптоми захворювання) (285 ФО); 3) *анатомічні* номеноконпоненти та номеноелементи (орган, на який спрямована дія ЛП) (30 ФО); 4) *ботанічні* номеноконпоненти та номеноелементи (сировина рослинного походження) (3 ФО); 5) *асоціативні* номеноконпоненти та номеноелементи (різні види власних назв) (66 ФО).

8. Семантичний аналіз номеноелементів і номеноконпонентів фармаконімів на позначення аналгетичних і антипіретичних ЛП засвідчив, що найчастіше поширюється інформація клінічного спрямування (285 ФО), яка призначена водночас і для лікарів, і для пацієнтів-споживачів ліків. Менш поширеною є інформація про діючу речовину або хімічний склад ЛП (195 ФО), орієнтована на міжнародну непатентовану назву (МНН) або систематичну назву (СН) та розрахована на фармацевтів і лікарів.

9. У результаті ономасіологічного аналізу фармаконімів-синонімів виявлено **43** види ономасіологічних моделей. Синонімічні фармаконіми-аналгетики та антипіретики представлені ономасіологічними моделями з різним ономасіологічним базисом і ознаками. Найбільшу кількість (**16** моделей) становлять моделі з архісемою «знеболення», з архісемою «жар», «зниження жару» – **4** моделі; «хвороба» – **3** моделі; «лікування, запобігання» – **5** моделей, «орган» – **3** моделі, «діюча речовина», «хімічний склад» – **12** моделей.

10. Основним критерієм розмежування синонімії та варіативності є *генетичний принцип*. Варіанти, маючи спільну генетичну субстанцію, однак не збігаються в межах фонетичних або інших формально-граматичних трансформацій всередині даного ФО. Залежно від виду варіативного номеноелемента або номенокомпонента фармаконіма, ми розрізняємо *графічні, словотвірні, еліптичні, аббревіатурні та синтаксичні* варіанти.

Основні положення розділу відображено у відповідних публікаціях автора: [187; 188; 189; 190; 192; 199; 372].

РОЗДІЛ 3

МОРФОЛОГО-СИНТАКСИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛАТИНСЬКОМОВНИХ ТРИВІАЛЬНИХ ФАРМАКОНІМІВ АНАЛГЕТИЧНОЇ ТА АНТИШРЕТИЧНОЇ ГРУП

3.1. Загальна характеристика способів словотворення в сучасних лінгвістичних дослідженнях

Складність та багатофункціональність словотворення породжує множинність поглядів щодо ідентифікації лінгвістичного статусу аналізованого явища. Так, досі не існує єдиного визначення словотворення, яке б дозволило звести відомі нині ідеї до спільного знаменника. На думку О. Кубрякової, «це механізм творення слів, тобто сукупність правил, способів, моделей творення слів» [162, с. 3]. Натомість К. Тимофеев пропонує розглядати досліджуване лінгвістичне явище як «результат творення вторинних знаків, структурно-семантичними зв'язками між спорідненими словами і процесами виникнення нових слів» [310, с. 4]. Ширше визначення цього поняття пропонують українські мовознавці. Зокрема, на думку І. Ковалика, словотвір – це «сукупність словотвірних типів у їх взаємодії, тобто це словотвірна система» [283, с.13]. Увиразнює аналізовану дефініцію В. Горпинич, який під словотвором розуміє «процес, систему, результат і механізм творення похідних слів, що перебувають між собою у структурно-семантичних зв'язках» [77, с. 78]. Звернімо увагу і на варіативність назв самого лінгвістичного явища: у наукових працях абсолютно тотожними за семантико-функціональним значенням є два терміни – спільнокореневі лексеми з різними афіксальними формантами – словотвір та словотворення. У нашій роботі, зважаючи на сформовану традицію в українській лінгвістиці, перевага надається останньому варіанту.

Дослідженню способів словотворення присвячені також праці І. Вихованця, В. Даниленко, Н. Клименко, М. Кочергана, С. Семчинського,

С. Яхонтова [54; 90; 132; 133; 150; 151; 275; 361] та ін. На особливу увагу заслуговують дослідження, у яких аналізуються проблеми словотворення в медико-біологічній термінології, зокрема, йдеться про праці Г. Воскобойник-Шпинти, О. Михайлової, В. Новодранової, М. Сеніва, А. Ткач, Б. Чернюха [61; 221; 222; 238; 239; 240; 276; 278; 279; 312; 347] та ін. Досить часто в науковому дискурсі поняття словотворення замінюють поняттям *дери́вація*, які не можна повністю ототожнювати. Як відомо, поняття «дери́вація» було введено польським мовознавцем Є. Куриловичем на початку ХХ ст. [170]. У сучасній лінгвістиці під дери́вацією розуміється процес утворення одних мовних одиниць на базі інших, тобто процес творення вторинних мовних знаків, які можна пояснити за допомогою вихідної одиниці [77, с. 78.]. Окрім того, розрізняють дери́вацію семантичну, лексичну, морфологічну, словотвірну і синтаксичну.

Словотвірна дери́вація полягає в утворенні похідних слів, вихідною формою яких можуть бути морфеми, інші слова, прийменниково-іменникові форми, синтаксичні словосполучення, фразеологізми тощо.

У нашому дослідженні здійснено спробу виявити зв'язок між принципами процесу номінації в латинськомовній фармацевтичній номенклатурі та системою словотворення, що мотивувало потребу аналізу різних способів словотворення, характерних для латинськомовної фармацевтичної номенклатури, встановлено та описано різні модифікації типових дери́ваційних і синтаксичних моделей. Проведений морфологічний аналіз дозволив виділити значущі частини ФО – номеноементи та номеноконпоненти, визначити ієрархічні відношення між ними, встановити приналежність до лексико-граматичної категорії, виявити кореляції між словотвірною будовою фармаконіма та номінативними стратегіями його формування.

3.2. Асоціативні назви як обов'язковий атрибутивний компонент латинськомовної фармацевтичної номенклатури

Процес номінації у фармакології ґрунтується переважно на виділенні окремих зовнішніх ознак та лікувальних властивостей препаратів. Різні способи номінації, різноманітність мотивуючих ознак, варіативність додаткових ономастичних номеноконпонентів сприяють виникненню великої кількості синонімічних найменувань. Основною метою фірм-виробників, що створюють оригінальні препарати або препарати-аналоги, є бажання привернути увагу і зацікавити споживача ліків. Досягнення цієї мети уможлиблюється за допомогою вибору привабливої назви, яка містить корисну інформацію або добре відоме (прецедентне) ім'я. Саме тому до складу фармаконімів широко залучаються так звані асоціативні назви – епоніми та топоніми. Вживання ономастичних номеноконпонентів значно підвищує рівень мотивованості та «привабливості» назви ліків. Більше того, прецедентні власні імена привертають увагу потенційного покупця до засобів, які тиражує фірма-виробник, а сама назва виділяє такий препарат серед інших [221, с. 547–555].

Серед епонімічних назв достатньо показовими є епоніми-міфологізми, або теоніми – імена античних богів і героїв, покладені в основу ФО, зокрема: 1) *Adonis brom*, *Adonisdum* – назви походять від імені міфічного давньогрецького героя Адоніса; 2) *Aurora hot sip*, де лат. *Aurora* – богиня ранкової зорі, англ. *hot sip* – *гарячий ковток*, оскільки лікарський засіб застосовується при застуді вранці в гарячому вигляді; 3) *Morphinum* – снодійний аналгетичний засіб, назва якого походить від імені давньогрецького бога сну Морфея; *Atropinum* – препарат, виділений із рослини *Atropa belladonna*, де родова назва *Atropa* (від гр. *atropos* – *невідворотній, невблаганний*) є іменем однієї з трьох мойр – грецьких богинь долі, що перерізає нитку життя; 4) *Higia* – назва, що походить від імені давньогрецької богині здоров'я Гігії, дочки Асклепія; 5) *Dian-35* – назва

препарату вказує на антиандрогенну дію та походить від імені римської богині цнотливості Діани, яка уникала чоловіків; 6) **Hypnonorm, Hypnogen, Hypnotal** – снодійні препарати, назви яких походять від імені Гіпноса – бога сну, сина богині ночі Ніктос; 7) **Ikaron** – лікарський засіб, який застосовується при раптовому зниженні артеріального тиску внаслідок прийняття вертикального положення тіла (ортостатична гіпотонія), назва засобу походить від імені Ікара (сина Дедала), який упав у море через те, що піднявся високо над землею, і сонце розтопило віск, яким було з'єднано пір'я на його крилах; 8) **Neptusan** – засіб, що застосовується при морській хворобі, назва походить від імені римського бога морів і океанів Нептуна; 9) **Novanox, Eunoclin** – назви містять номеноеlementи **-nox / -noct-**, які походять від імені римської богині ночі (лат. **Nox, Noctis**, від грец. Νύξ, Νυκτός) [189, с. 444].

Наступну групу ономастичних фармаконімів утворюють найменування, до складу яких входять антропоніми (особові імена або прізвища). Особові імена у назвах препаратів, як правило, орієнтовані на потреби користувача, наприклад, назви контрацептивних препаратів: **Jeanine** (Жанін), **Yarina** (Ярина). Фармаконіми, компонентом яких є епоніми-прізвища, належать до історичних епонімів, що ідентифікують науковця-винахідника означеного лікарського засобу, наприклад: **balsamum Schostakowsky** – бальзам Шостаковського, **liquor Burovi** – рідина Бурова, **liquor Novicovi** – рідина Новікова, **solutio Lugoli** – розчин Люголя, **solutio Ringer-Locke** – розчин Рінгер-Локка, **unguentum Wishnevsky** – мазь Вишневського та ін. [189, с. 444].

Окрему групу становлять ФО-композиції, у яких епоніми представлені у вигляді одного з номеноеlementів, наприклад: **Acidum nicotinicum**, де номеноеlement **nicotin-** походить від назви роду в номенклатурі рослин **Nicotiana tabacum** – тютюн, пов'язана з іменем французького посла в Португалії Жана Ніко де Вільмена. У 1560 р. саме він уперше надіслав рослину та її насіння до Парижу, рекламуючи можливість медичного

застосування останньої. Як відомо, пізніше з рослинної сировини *Nicotiana tabacum* виділено нікотинову кислоту. Інший приклад – *Acidum barbituricum*, перший номеноеlement **barbit-** якого походить від імені Варвари (Barbara), а другий – від лат. **urina** – *сеча*, оскільки кислоту видобувають із сечовини. Кислота, на основі якої отримують барбітурати, винайдена німецьким хіміком Адольфом фон Байером 4 грудня 1864 р. – у День святої Варвари, або Барбари.

Четверту групу ономастичних ФО утворюють найменування, у яких вживаються топоніми – географічні назви, що вказують на місце, де був винайдений або виготовлений лікарський засіб. У якості топонімічного компонента може вживатися назва міста або місцевості, наприклад: *Thebainum* – препарат групи опіатів, утворений на основі рослинної сировини *Papaver somniferum* – *мак снодійний*. ФО походить від латинізованої назви **Thebae, arum** – *місто Фіви* та містить допоміжний номеноеlement –**ain-**, який вказує на приналежність до опійної групи, пор.: *Cocainum*, *Nubainum*. Зауважимо, у ФО *Nubainum* кореневий номеноеlement **Nub-** походить або від назви народності **Nuba**, або від назви місцевості, де вона проживала (Нубійські гори) на території сучасного Судану. Деякі історики вважають, що народність *Нуба* мешкала на території Єгипетського царства, столицею якого в епоху Середнього царства були Фіви, а представники цієї народності мали пристрасть до опію; *Veronalum* – одне з найменувань барбіталу, яке походить від назви міста *Верона*, де відбувалися події Шекспірівської трагедії «Ромео і Джульєтта», трагічний фінал якої пов'язаний із застосуванням сильнодіючого снодійного.

Назва міста може функціонувати у вигляді прикладки у складеному ФО, наприклад: *Aspirin York*, де астіонім *York* вказує на назву міста *New-York*; або бути ініціально-складовою аббревіатурою, наприклад, *Nystatinum* від англ. *NewYork State* – *штат Нью-Йорк*, що ідентифікує місце винаходу антибіютика [189, с. 445]

У якості топонімічного номеноелемента або номенокompонента може виступати не тільки назва міста, але й назва країни-виробника, наприклад: 1) ФО-композит **Bosalgin** має початковий номеноелемент **Bos-**, який походить від назви країни *Bosnia & Herzegovina* (англомовний варіант), у якій виготовляється препарат; 2) ФО-композит **Poltram** містить номеноелемент **Pol-**, що походить від назви країни **Poland** (англомовний варіант) – *Польща*. У складеному ФО **Morfin Dak** другим номенокompонентом є аббревіатура-топонім **Dak**, утворений від англ. **Denmark** – *Данія*.

Топонімічним за походженням можна вважати ФО **Viagra**, утворений шляхом складової аббревіації від лат. словосполучення **Vis Niagarae** – *сила Ніагари*. Окрім того, варто наголосити й на асоціативних паралелях, які були враховані при творенні аналізованої назви: швидкість та потужність дії даного препарату порівнюються з аналогічними характеристиками Ніагарського водоспаду [189, с. 446].

В останнє десятиліття спостерігається зростання кількості фармацевтичних найменувань із топонімічним номенокompонентом, що виразнює вказівку на країну або фірму-виробника. Відтак, топонім може називати район міста, де знаходиться виробництво ліків, наприклад: **Ibuprofen-Darnitsa**. Такі назви виконують, перш за все, рекламну функцію та уможлиблюють розрізнення оригінального лікарського засобу від синонімічного, виділення за топонімічною ознакою певного ФО у переліку синонімічних найменувань, поширених у фармацевтиці. Активне рекламування лікарських препаратів, а отже, віднайдення вдалої рекламної назви, яка «навіює» споживачеві думки про цінність лікарського засобу, – процес, що визначає продуктивність використання засобів усіх мовних рівнів: фонетико-графічних, лексико-семантичних і граматичних.

3.3. Лінгвістичний ресурс основоскладання у фармацевтичній номенклатурі

Розглянемо основні види морфологічного словотворення, а саме: складання та аббревіацію. За визначенням відомого українського лінгвіста М. Плюща, *складання* – це спосіб творення складних слів шляхом поєднання двох або більше основ чи цілих слів або їх скорочень [249, с. 31].

У синонімічному ряді фармаконімів на позначення ЛП анагетичної та антипіретичної груп простежується така тенденція: при творенні міжнародних непатентованих найменувань (МНН) використовуються, як правило, тільки морфологічні способи деривації (суфіксація, префіксація, основоскладання), натомість при творенні торгових назв (ТН), крім перерахованих вище, залучається також синтаксичний спосіб (насамперед при творенні ФО-словосполучень).

Як відомо, у творенні похідного слова беруть участь твірна база та словотвірні засоби. У якості словотвірної бази похідного слова може використовуватися слово, словосполучення, словоформа, відмінково-прийменникова форма, висловлювання, що формують семантичну основу похідного слова [110; 207; 208].

Морфологічні способи словотворення передбачають поєднання корневих номеноелементів із додаванням або без додавання службових номеноелементів до складу похідного фармаконіма. У такому випадку номеноелемент розглядається нами як сегмент похідного слова (семантичний, структурний, структурно-семантичний), за допомогою якого утворено ФО.

Прототипом більшості складних фармаконімів є словосполучення, тому об'єктом проведеного нами морфолого-синтаксичного аналізу є дериваційні моделі та їх модифікації, задіяні у словотворчих процесах, а також синтаксичні моделі побудови фармаконімів-словосполучень, які утворилися внаслідок *семантико-синтаксичної* компресії [339, с. 192]. На

нашу думку, такі компресивні словосполучення можуть вважатися прототипами для подальшого створення складних ФО.

Наголосимо, різні аспекти дослідження складних слів розробляються також у межах композитології української мови. Відтак, на особливу увагу в межах аналізованої проблематики заслуговують напрацювання В. Горпинича, Н. Клименко, М. Плюща [77; 132; 133; 134; 249] та ін. Визначальною не лише для української лінгвістики, а й для слов'янської, і ширше – світової, стала система поглядів В. Горпинича, який використовує поняття «словотвірні засоби» в широкому розумінні. При цьому зауважимо, що дефініція дослідника є основоположною в нашій роботі. Так, крім звичних способів словотворення (суфіксація, префіксація, основоскладання, аббревіація), словотвірними В. Горпинич вважає такі матеріально невиражені явища: зрощення, скорочення компонентів словосполучення, зміну семантики, перехід слова з однієї частини мови в іншу (субстантивація), перетворення прийменника на префікс, семантичну конденсацію – універбацію, тобто пропуск компонента словосполучення, перенос наголосу [77, с. 89].

Для фармацевтичної номенклатури найбільш характерним способом словотворення є основоскладання, в результаті якого утворюються фармаконіми-композиції. Подібне спостереження артикульоване також уже згаданим російським термінологом В. Новодрановою, яка аргументовано доводить, що словоскладання та афіксація є найбільш продуктивними морфологічними способами творення латинських медичних термінів [239, с. 14]. На думку відомої української дослідниці Н. Клименко, яка проаналізувала семантику та словотвірну будову українських складних слів, у галузі дериваційної композитології первинним є словоскладання, а вже потім на цьому ґрунті з'явилося основоскладання, яке характеризується вищим ступенем зв'язку між компонентами [134, с. 9].

Більшість фармаконімів-композицій утворюється із двох, як правило, скорочених змістових номеноелементів із можливим, але не обов'язковим

приєднанням службових номеноеlementів, наприклад, **Angi(o)-trop-in-um**, **Cardi(o)-val-en-um**, але **Sulpyrinum**. Багатокомпонентність складу препаратів та вибір композитивного способу словотворення пояснюється, перш за все, прагненням авторів найменувань сконцентрувати у фармаконімі різнопланову інформацію, що відповідає інтересам різних груп споживачів. Номеноеlementи, із яких утворюються фармаконіми-композити, розрізняються:

- 1) за позицією у слові;
- 2) за словотвірною будовою;
- 3) за походженням;
- 4) за вихідною формою.

Залежно від позиції номеноеlementа у ФО виділяють початкові, серединні та кінцеві номеноеlementи: **Viper-alg-in**, де **viper-** – початковий номеноеlement, що походить від лат. **vipera** – змія, **alg-in** – кінцевий номеноеlement, що складається з грецького кореня **ἄλγος/** – біль та латинського суфікса **-in**. Найбільш уживані в латинськомовній фармацевтичній номенклатурі номеноеlementи можуть мати як початковий, так і кінцевий варіанти, наприклад, **Magnidol** (лат. **magnus** – великий + лат. **dolor** – біль), **Dolviran** (лат. **dol/or/** – біль + лат. **vir/us/** – вірус, отрута). Також зауважимо, номеноеlementи можуть виконувати різні синтаксичні функції у *мікросинтагмах*, під якими у нашій роботі розуміються власне фармаконіми-композити. Вперше такий підхід до морфолого-синтаксичного аналізу терміноelementів природничих наук запропонував французький термінолог А. Котте, автор «Структурного словника наукової мови. Терміноelementи і моделі термінотворення», у якому представлені 2700 терміноelementів інтернаціонального походження [364]. Більшість фармаконімів-композитів – це скорочений описовий зворот, що пояснює їхнє подальше розгортання в атрибутивні сполучення з різними видами означення: **Magnidol** – «сильний біль», **Bradol** – «повільно діючий біль», **Dolviran** – «біль, викликаний вірусом» [222, с. 47].

У фармаконімах латинсько-грецького походження номеноеlementи можуть поєднуватися за допомогою сполучного голосного **-i-**, наприклад, **Buf-i-dol**, **Dol-i-kan**, **Magn-i-dol**, **Alg-i-key**, або сполучного голосного **-o-**, наприклад, **Cardi-o-aspirin**, **Dur-o-gesic**, **Pol-o-card** та ін.

Більшість латинськомовних фармаконімів-комполитів утворено без сполучного голосного, незалежно від варіанта закінчення (на голосний чи приголосний) або початку номеноеlementів-складників, що наближає їх до складових аббревіатур. Як правило, це пов'язано з бажанням максимально скоротити ФО. Така модифікація відбувається за умов, якщо початковий номеноеlement закінчується на голосний або другий (кінцевий) елемент розпочинається з голосного, наприклад, **Sta-dol** (лат. **sta/bilis/** – *постійний* + лат. **dol/or/** – *біль*), **Min-algin** (лат. **min/imus** – *найменший* + гр. **ἄλγος** – *біль, больове відчуття*) та ін. При цьому сполучний голосний може бути відсутнім на стику кореневих морфем, які закінчуються на приголосний (переважно на плавний **l**) і розпочинаються з приголосного: **Dol-ten** (лат. **dol/or/** – *біль* + лат. **ten-**, від гр. **τείνω** – *напружувати*), **Dol-par** (лат. **dol/or/** – *біль* + лат. **par** – *рівний, відповідний*), **Dol-viran** (лат. **dol/or/** – *біль* + лат. **vir/us/** – *вірус, отрута*).

Прикметно, що на стику номеноеlementів для скорочення кількості складів ФО, а отже, для полегшення сприйняття назви може відбуватися накладання кореневих морфем, наприклад: **Bradol** (гр. **βράδους** – *повільний* + лат. **dolor** – *біль*), **Rapidolum** (англ. **rapid** – *швидкий* + лат. **dolor** – *біль*).

Варто зазначити, що традиційні словотвірні моделі, утворені на основі латинсько-грецьких кореневих і допоміжних номеноеlementів, у процесі адаптації зберігаються передусім у слов'янських або романських мовах. Якщо ж ідеться про англійську мову, то аналізовані комполити, по-перше, яскраво вирізняються «на тлі інших новоутворень» [381, р. 41–45], по-друге, останні обов'язково змінюють свій склад. Усе це призводить до появи в сучасній латинськомовній фармацевтичній номенклатурі фармаконімів, утворених із похідних з англійської мови номеноеlementів, наприклад, **Deep**

Relief, Coldflu та ін. Вплив сучасних європейських мов проявляється також у поширенні латинськомовних фармаконімів із нульовою флексією замість традиційної граматичної форми із закінченням **-um**, характерної для латинських іменників середнього роду II відміни однини, пор.: **Anopyrin, Antalgin, Terapin** та ін.

3.4. Аббревіація у фармацевтичній номенклатурі: аббревіальні номеноелементи та номенокомпоненти

Традиційно у лінгвістичних працях *аббревіація* розглядається як особливий різновид деривації, який реалізується за допомогою скорочених до звука або до складу компонентів твірного словосполучення [64, с. 7]. Аббревіація відрізняється від основоскладання тим, що для творення слів використовуються основи із довільним, *асемантичним* усіченням принаймні однієї з них. Певні уточнення щодо визначення поняття «аббревіація» пропонує російський термінолог Є. Ожогін, який наголошує на тому, що це «процес утворення одиниць вторинної номінації, який полягає в скороченні лінійної довжини вихідного найменування та внаслідок застосування низки формальних операцій призводить до утворення скороченого структурного варіанта цього найменування» [241].

Аббревіація як спосіб словотворення є особливо поширеною серед фармаконімів, наприклад, **PASC** – *Acidum para-aminosalicylicum*; **MAP** – *praeparatum musculoadenilicum* та ін. Російський дослідник медичної термінології М. Чернявський, проаналізувавши найменування лікарських засобів, висловлює думку про те, що даний спосіб словотвору є найбільш показовим для номенклатури лікарських засобів [349, с. 417].

Аналіз *морфемної* будови аббревіатур вказує на існування подільних та неподільних аббревіатур. До останніх належать *буквені* та *звукові* аббревіатури. Залежно від складу елементів, що утворюють аббревіатуру, розрізняють такі

їхні види: літерні, або ініціальні (ООН, США, НАН), звукові («ВНЗ», «рацс»), складові (колгосп) та мішані (морфлот, мопед) [323, с. 72].

Натомість більш поширеною є класифікація аббревіатур за *способом скорочення*, яка передбачає три типи: 1) *складовий* – утворення складноскороченого слова шляхом поєднання скорочених основ кількох слів, наприклад: **Ibufen**, **Ibuprom** (від **Ibuprofenum**); **biomo** (гр. βίος – *життя* + лат. **mo/dificāre/** – *змінювати*); 2) *мішаний* – утворення складноскороченого слова шляхом поєднання скороченої початкової основи (одного чи двох слів) із цілим словом, наприклад: **Aspicor** (від **Acidum spiricum** + лат. **–cor–** *серце*); 3) *ініціальний* – утворення складноскороченого слова на основі початкових букв чи звуків, наприклад, **ACC/AS/ASS** (від лат. **Acidum acetylsalicylicum**), **Gemepe** (від англ. **Generic medical preparation**) та ін.

Структура частково скорочених слів свідчить про їх проміжний характер між аббревіацією й основоскладанням. Це дозволяє нам класифікувати перші два види аббревіатур як різновиди основоскладання, оскільки скорочені основи, представлені у вигляді НЕФ, не є асемантичними, вони зберігають семантику вихідних лексем. Подібної думки дотримуються й сучасні авторитетні дослідники наукової термінології, серед яких на особливу увагу заслуговує твердження В. Новодранової про те, що словоскладання та його різновид – основоскладання – є найпродуктивнішими способами іменного словотвору в латинськомовній медичній термінології [239, с. 14–16]. Натомість В. Березинський, І. Борисенко та Ю. Жлуктенко називають такий спосіб словотвору «телескопією» та вказують на його проміжне місце між словоскладанням і аббревіацією [105, с. 101].

У свою чергу, у межах ініціального виду аббревіатур інколи виділяють підвиди. Так, *звуковий* підвид репрезентують слова, утворені шляхом поєднання початкових звуків слів (НОП – наукова організація праці; ІТА – інформаційне телеграфне агентство). Особливістю аббревіатур звукового виду є те, що вони читаються як звичайне слово. У межах *буквеного* підвиду

розглядаються аббревіатури, утворені від назв початкових букв слів (МВС – Міністерство внутрішніх справ, або «ем-ве-ес»; НПУ – Національний педагогічний університет, або «ен-пе-у»). До *буквено-звукового*, або *змішаного*, підвиду належать слова, утворені шляхом поєднання звуків і букв (ДТСААФ – Добровільне Товариство Сприяння Армії, Авіації і Флоту, або «де-те-са-аф»). Ініціальний тип найбільш продуктивний у перших двох різновидах (звуковий і буквенний), натомість змішаний використовується значно рідше [297, с. 181].

Таким чином, для латинськомовної фармацевтичної номенклатури характерним є використання ініціальних аббревіатур, наприклад, **M.O.S.** (англ. **morphine oral solution**, від лат. **solutio Morphini oralis**), та різних видів змішаних аббревіатур, утворених шляхом поєднання ініціальної аббревіатури та усіченої кінцевої основи, наприклад, **Acard, Ascard** (від **acidum acetylsalicylicum** + гр. **καρδία** – *серце*), або ініціальної та складової аббревіатур, наприклад, **Nystatin** (від англ. **New-York+stat/e/** – *штат* + суфікс **-in**). Важливо, що артикульовану думку поділяє також українська дослідниця О. Мацько, доповнюючи змішаний вид аббревіатурами, які поєднують початкову частину слова із формою непрямого відмінка: на зразок, завкафедри – завідувач кафедри [215, с. 34].

Відомий російський лінгвіст Р. Березнікова у своєму дисертаційному дослідженні «Лінгвістичний аналіз найменувань лікарських засобів», опрацьовуючи проблеми фармацевтичної номенклатури, виділяє ще один спосіб словотвору комерційних назв лікарських препаратів – інкорпорацію. Зокрема, інкорпорацію дослідниця розглядає як «спосіб словотворення, завдяки якому елементи одного слова вставляються в середину іншого або між компонентами зі спільною семантикою вставляються компоненти, які відрізняються за своєю семантикою» [20, с. 19]. Так, фармаконім **Adebit** утворений від клінічної назви грецького походження **diabetes** – *діабет*. Проаналізуємо різні види аббревіатур, представлені у латинськомовних ФО на позначення анагетиків та антипіретиків.

Морфолого-синтаксичний аналіз аббревіальних ФО дозволив виявити тяжіння цього способу словотворення до хімічних номенклатурних назв, що пояснюється бажанням виробника скоротити громіздкі систематичні назви, які складаються іноді з чотирьох або п'яти компонентів, наприклад, аббревіальний кореневий номеноеlement **tra-**, утворений від СН «*транс – 2-(диметиламіно) метил*». Аббревіальному скороченню підлягають і міжнародні непатентовані назви, присутність яких у складі ФО вважається, відповідно до рекомендацій ВООЗ, бажаною, наприклад, **AS/ ASA** від **acidum acetylsalicylicum** (МНН). Також зауважимо, ініціальні аббревіатури можуть передаватися великими літерами та становити окремий номенокomпонент у складі ФО-словосполучення, але, як правило, вони є початковими номеноеlementами у складі фармаконіма-компози́та. Серед фармаконімів на позначення анагетичних та антипіретичних ЛП можна виділити два типи аббревіатур: ініціальні (18 ФО) та мішані (7 ФО). Зокрема, розглянемо детальніше вказані види:

а) *ініціальні аббревіатури*, в яких поєднані початкові звуки або букви, залежно від семантики вихідного номена поділяються на дві групи. *Першу* групу утворюють аббревіатури, похідні від хімічних назв, наприклад: **ASA** (від лат. **Acidum acetylsalicylicum**), **APA** (від лат. **Paracetamolum**), **TDL** (від лат. **Tramadolum**), **HCl** (від лат. **hydrochloridum**) та ін. *Друга* група представлена ініціальними та звуковими аббревіатурами, які утворені від назви фірми-виробника, наприклад: **AWD** (від нім. **Arznei mittel werk Dresden**); **BC** (**Berlin-Chemie**); **B&H** (англ. **Bosnia & Herzegowina**), **Daf-** (від англ. **Department of Assistance Pharmacy**) та ін.

б) *мішані аббревіатури* поєднують елементи ініціальних та складових аббревіатур: **Acet** (від лат. **Acidum acetylsalicylicum**); **Aspi / Asper** (від лат. **Acidum spiricum**), **Calpol** (від лат. **calor** – *жар* і лат. **Paracetamolum**), **Dak** (від англ. **Denmark**), **OrPha** (від лат. **originalis/** – *справжній* і гр. **φάρμακον/** – *ліки*) та ін.

3.5. Дериваційні моделі творення фармаконімів на позначення препаратів групи аналгетиків та антипіретиків

У групі фармаконімів-синонімів на позначення препаратів групи аналгетиків та антипіретиків 15 синонімічних рядів нараховують 590 ФО. За синтаксичною будовою вони поділяються на однокомпонентні та багатокомпонентні фармаконіми. У свою чергу, однокомпонентні фармаконіми, залежно від кількості корневих номеноелементів, поділяються на складні (312 ФО) та прості (20 ФО). Найбільш поширеною дериваційною моделлю з одним корневим номеноелементом є афіксальна, коли фармаконім утворюється шляхом приєднання суфікса / префікса або префікса і суфікса [222, с. 34–43]. Проаналізуємо різні модифікації афіксальної дериваційної моделі. Зауважимо, після назви моделі у дужках зазначено кількість фармаконімів, утворених у такий спосіб.

3.5.1. Дериваційні моделі з одним корневим номеноелементом

Дериваційна модель М 1 (11 ФО)

Модель **М 1** передбачає приєднання до кореневого номеноелемента фінальних елементів у вигляді суфікса або суфікса та закінчення. У результаті проведеного лінгвістичного аналізу ми виявили тенденцію до спрощення граматичної форми однокомпонентних фармаконімів через відсутність традиційного для латинськомовних назв ЛП закінчення **–um**, пор.: *Migrānin*, *Terapin* замість очікуваних *Migrāninum*, *Terapinum*. Окрім того, серед словотворчих суфіксів, представлених у досліджуваній моделі,

переважає іменниковий суфікс-категоризатор **-in-** зі значенням «приналежність, властивість», зокрема: **Morph-in-um**, де кореневий номеноеlement **Morph-** походить від імені давньогрецького бога сну – Морфея; **Nuba-in-um** – кореневий номеноеlement **Nuba-** походить від назви народності **Nuba**, що проживала у Нубійських горах на території Судану; **Migrän-in** – кореневий номеноеlement походить від лат. **hemicrania** > франц. **migraine** – *міґрень*; **Terap-in** – кореневий номеноеlement **Terap-** походить від гр. **θεραπεία** – *догляд, лікування*. Менш поширеними є приклади фармаконімів, утворених за допомогою іменникових суфіксів-категоризаторів **-io** зі значенням «процес (лікування)» та **-it** (скорочений варіант клінічного суфікса **-it(is)**) зі значенням «процес запалення»: **Cardio** (гр. **καρδί/α/** + суфікс **-io**), **Kranit** (гр. **κραν/ίον/** – *череп* + суфікс **-it(is)**). Суфікс також може приєднуватися до скороченої основи, наприклад: **Acetalis** (лат. **acet/ylsalicylicus/** + суфікс **-al(is)**), де прикметниковий суфікс **-al(is)** вказує на присутність ацетилсаліцилової кислоти у складі ФО.

Особливу групу становлять фармаконіми, утворені шляхом метатези префіксів (грец. **an-**, **anti-**, лат. **ex-**), у яких ініціальна позиція змінена на фінальну, а отже, префікси перетворилися на суфікси: **Doloran / Dolan / Dolana** (лат. **dolor** – *біль* + гр. **-an-** – *заперечення*), **Narcan / Narcotan** (лат. **narcoticus** – *наркотичний* + гр. **-an-** – *заперечення*), **Narcanti** (лат. **narc/oticus/** – *наркотичний* + гр. **-anti-** – *проти*), **Dolorex** (лат. **dolor** – *біль* + лат. **-ex** – *відсутність*).

Дериваційна модель М 2 (14 ФО)

Модель **М 2** передбачає приєднання до кореневого номеноеlementa ініціального елемента у вигляді префікса. Протибольовий і жарознижувальний ефект ЛП проаналізованої нами групи фармаконімів

зумовив переважання грецьких префіксів **a(n)-/ anti-** зі значенням «проти, відсутність чогось» [222, с. 34-39]. Треба зауважити, що допоміжні номеноеlementи можуть приєднуватися як до повної форми кореневого номеноеlementa, наприклад, еквівалентні синоніми, утворені додаванням префіксів **a(n)- / anti-** до різних за генезою кореневих номеноеlementів: **Andolor** (гр. **an-** – *відсутність* + лат. **dolor** – *біль*), **Anbol** (гр. **an-** – *відсутність* + рос. **bol** – *біль*), так і до скороченої основи, наприклад, варіативні пари фармаконімів, які вирізняються завдяки префіксу, пор.: **Andol / Adol** (гр. **a/n/-** – *відсутність* + лат. **dolor** – *біль*) – **Antidol** (гр. префікс **anti-** – *проти* + лат. **dolor** – *біль*).

Крім префіксів зі значенням «заперечення», у цій групі фармаконімів функціонують також префікси із нехарактерною для цієї групи ЛП семантикою, наприклад, грецький префікс **σύν-** зі значенням «разом, сукупно»: **Syndol** (гр. **σύν** – *разом* + лат. **dol/or/** – *біль*).

Ініціальний словотвірний елемент може бути представлений часткою **no** зі значенням «не, немає чогось» – англійський еквівалент латинської заперечної частки **non**. У такому випадку прототипом фармаконіма є еліптичне речення, наприклад: **Nopain** (англ. **no** – *ні* + англ. **pain** – *біль*), **Nomal** (англ. **no** – *ні* + лат. **mal/us/** – *поганий* або від лат. **Tramadolum**), **Bolinet** (рос. **боли** – *біль* + рос. **нет** – *заперечення*) та ін.

Дериваційна модель М 3 (16 ФО)

Модель **М 3** передбачає приєднання до кореневого номеноеlementa ініціального допоміжного елемента у вигляді префікса та фінального допоміжного елемента у вигляді суфікса. Як свідчить проведений лінгвістичний аналіз фармаконімів, найбільш поширеними допоміжними

номеноелементами є префікси **a(n)-** / **anti-** та суфікс-категоризатор **-in(um)**: *Analginum* (гр. **an-** – відсутність + гр. **ἄλγος** – біль + лат. **-in-/ um**), *Anodyninum* (гр. **an-** – відсутність + гр. **ὀδύνη** – біль + лат. **-in-/ um**), *Anopyrin* (гр. **an/o/-** – відсутність + гр. **πῦρ** – жар + лат. **-in**), *Antipyrinum* (гр. **ant(i)-** – проти + гр. **πῦρ** – жар + лат. **-in**), *Antalgin* / *Antalgina* (гр. **ant(i)-** – проти + гр. **ἄλγος/** – біль + лат. **-in-/ a**), *Anarcon* (гр. префікс **an-** – відсутність + лат. **narc/oticus/** + лат. **-on**) та ін.

Окрему групу становлять фармаконіми з ініціальними словотвірними елементами різної генези (грецький префікс **an-**, латинська заперечна частка **non**, англійська заперечна частка **no**) зі спільним значенням «відсутність» та грецьким іменниковим суфіксом **-ησ(ις)**, латинськими суфіксами **-in-** або з прикметниковим суфіксом **-ic**: *Analgesium* (гр. **an-** – відсутність + гр. **ἄλγησ/ις** – больове відчуття + **-i/um**), *Nonalges* (лат. **non** – не(ма) + гр. **ἄλγησ/ις** – больове відчуття), *Nogesic* (англ. **no** – не(ма) + гр. **/ἄλγησ/ις/** – больове відчуття + лат. **-ic**) та ін.

Крім префіксів, що вказують на «відсутність болю», в аналізованій дериваційній моделі представлені також префікси з іншим значенням, наприклад, лат. префікс **pro-** – *Proalgin* (лат. **pro-** – для + гр. **ἄλγος** – біль + лат. **-in**).

У якості ініціальних допоміжних номеноелементів можуть вживатися префіксоїди, утворені від грецьких і латинських числівників, а фінальним номеноелементом переважно є суфікс **-in**: *Dialgin* (**di-** від гр. **δύο** – два + гр. **ἄλγος/** – біль + лат. **-in**), *Hexalgin* (гр. **ἕξ** – шість + гр. **ἄλγος/** – біль + лат. **-in**) та ін. До цієї групи належить також фармаконім *Monoalginic* (гр. **μόνο/ς/** – один + гр. **ἄλγος/** – біль + лат. **-ic**), де фінальним номеноелементом є латинський ад'єктивний суфікс приналежності **-ic-**.

3.5.2. Дери́ваційні моделі з двома та трьома кореневими номеноелементами

Дери́ваційна модель М 4 (200 ФО)

Модель **М 4** передбачає об'єднання двох корневих номеноелементів шляхом основоскладання. Серед проаналізованих фармаконімів-комполітів, залежно від категоріальної приналежності кореневого номеноелемента (вихідного слова) та виду синтаксичного зв'язку в мікросинтагмі, виділяємо три модифікації моделі **М 4**: 1) прикметникова модель: *прикметник*+*іменник*; 2) іменникова модель: *іменник* + *іменник*; 3) дієслівна модель: *дієслово* + *іменник* (*прямий додаток*). Більшість корневих номеноелементів у фармаконімах-комполітах представлені одним або двома складами та поєднуються за допомогою сполучних голосних (-о-/ -і-) або безсполучникового зв'язку.

1. *Прикметникова* модель комполітів репрезентована атрибутивним словосполученням, до складу якого входять іменник (базисний номеноелемент) і прикметник (ономасіологічна атрибутивна ознака). Як правило, атрибутивний номеноелемент знаходиться у препозиції, наприклад, **Analmorph** (гр. *ανάλογος*/ – *відповідний* + гр. **Morph/inum**), **Biodol** (гр. *βίος*/ – *життя* + лат. **dol/or**/ – *біль*), **Biogrip** (грец. *βίος*/ – *життя* + лат. **grip/pus**/ – *гріп*), **Bradol** (гр. *βράδυς* – *повільний* + лат. **dolor** – *біль*), **Durogesic** (лат. **dur/us**/ – *суворий*+*о*/ + гр. *ἄλγησις* – *больове відчуття*), **Farpain** (англ. **far** – *віддалений, слабкий* + **pain** – *біль*), **Magnidol** (лат. **magn/us** – *великий* + */і*/ + лат. **dol/or** – *біль*), **Maxidol** (лат. **maxi/mus** – *найбільший, максимальний* + лат. **dol/or** – *біль*), **Minidol** (лат. **mini/mus** – *найменший* + лат. **dol/or**/ – *біль*), **Rapidolum** (англ. **rapid** – *швидкий* + лат. **dol/or**/ – *біль*).

Як виняток, атрибутивний номеноеlement може знаходитися у постпозиції, наприклад, **Dolmal** (лат. **dol/or/** – *біль* + **mal/us/** – *поганий*), **Algikey** (гр. **ἀλγ/ος/** – *біль* + **/i/** + англ. **key** – *основний, ключовий*) та ін.

2. *Іменникова* модель композитів представлена поєднанням двох рівнозначних номеноеlementів за допомогою сурядного зв'язку, наприклад, синонімів: **Algodol** (грец. **ἄλγος/** – *біль* + лат. **dol/or/** – *біль*) або утворення ФО на основі редуплікації номеноеlementа – **Dolodol** (лат. **dolo/r/** – *біль* + лат. **dol/or/** – *біль*).

Іншу групу утворюють ФО, де початковий кореневий номеноеlement використовується у ролі неузгодженого означення (ономасіологічної ознаки): **Cardioton** (гр. **καρδί/α/** – *серце* + **/ο/** + гр. **τόν/ος/** – *сила, напруження*), **Dolocap** (лат. **dolo/r/** – *біль* + лат. **cap/sula/** – *капсула*), **Ocudol** (лат. **ocu/lus/** – *око* + лат. **dol/or/** – *біль*) та ін.

Роль неузгодженого означення може також виконувати початковий номеноеlement фармаконіма, представлений безпосередньо назвою фірми або країни-виробника. У такому разі власна назва вказує на приналежність ЛП виробнику: **Astradol** (**Astra-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Corsadol** (**Corsa-** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Cromatodol** (**Cromat-** + **/ο/** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Polocard** (англ. **Pol/and** + **/ο/** + гр. **καρδί/α** – *серце*), **Therabel** (гр. **θερα/πεία/** – *лікування* + англ. **Bel/gium/** – *Бельгія*) та ін.

Окрему групу становлять іменникові композити, до складу яких увійшли атрибутивні номеноеlementи із вказівкою на діючу речовину ЛП: **Butordol** (лат. **Butor/phanolum/** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Ketopain** (лат. **Keto/rolacum/** + англ. **pain** – *біль*), **Nalpain** (лат. **Nal/oxonum** + англ. **pain** – *біль*) та ін.

3. *Дієслівна* модель композитів репрезентована об'єктною дієслівною конструкцією, яка складається з дієслова (базисний номеноеlement) та іменника (прямий додаток), поєднаних за допомогою зв'язку керування. Початковим номеноеlementом у такому разі виступає об'єкт дії, виражений іменником, кінцевим – номеноеlement віддієслівного походження: **Dolostop**

(лат. **dol/or/** – біль + англ. **to stop** – зупиняти), **Dolofur** (лат. **dol/or/** – біль + лат. **fur/or/** – викрадати, позбавляти), **Algiafin** (лат. **algia**, від гр. **ἄλγος** – біль, больове відчуття + лат. **fin/io/** – завершувати), **Painlax** (англ. **pain** – біль + лат. **lax/o/** – послабляти), **Thrombogard** (гр. **θρόμβος** – тромб + англ. **to guard** – захищати) та ін.

Дериваційна модель М 5 (37 ФО)

Модель **М 5** є модифікацією моделі **М 4** та передбачає поєднання шляхом основоскладання двох корневих номеноелементів, а також допоміжного номеноелемента у вигляді суфікса. Найбільш частотними є традиційний для латинських назв ЛП суфікс-категоризатор **-in-** зі значенням *речовинності* разом із закінченням **-um** або з нульовим закінченням.

1) *прикметникова* модель: **Minalgin** (лат. **min/imus/** – найменший + гр. **ἄλγος** – біль + лат. **-in-**), **Optalgin** (лат. **opt/imus/** – найкращий + гр. **ἄλγος** – біль + лат. **-in-**), **Vetalgin** (лат. **vet/erina/** – робоча худоба + гр. **ἄλγος** – біль + лат. **-in-**) та ін. За цією моделлю утворені також ФО з прикметниковим суфіксом-категоризатором **-ic**: **Acugesic** (лат. **acu/tus/** – гострий + гр. **ἄλγησις** – больове відчуття + лат. **-ic**), **Biogesic** (гр. **βίος** – життя + гр. **ἄλγησις** – больове відчуття + **-ic**), **Biodalgic** (гр. **βιόδωρος** – даруючий життя + гр. **ἄλγος** – біль **-ic**), **Durogesic** (лат. **dur/us** – суворий + **/o/** + гр. **ἄλγος** – біль + лат. **-ic**); **Etigesic** (гр. **αἰτία** – причина + гр. **ἄλγησις** – больове відчуття + лат. **-ic**); **Topalgic** (гр. **τόπος** – місце + гр. **ἄλγος** – біль + лат. **-ic**) та ін.

2) *іменникова* модель: **Algorpyrinum** (грец. **ἄλγος** – біль + **πῦρ** – жар + лат. **-in-/ um**), **Pyralginum** (гр. **πῦρ** – жар + **ἄλγος** – біль + лат. **-in-/ um**), **Nevralginum** (гр. **νεῦρον** + гр. **ἄλγος** – біль + лат. **-in** + гр. **ἄλγος** – біль +

лат. **-in**), **Bosalgin** (англ. **Bos/nia/** + гр. **ἄλγος/** – біль + лат. **-in**), **Cornalgin** (лат. **corn/u/** – пік, вершина + гр. **ἄλγος/** – біль + лат. **-in**), **Tonialgin** (гр. **τόνος/** – тонус + **/i/** + гр. **ἄλγος/** – біль + лат. **-in-/ um**), **Chorsalgan** (лат. **chors** – череда, скотний двір + гр. **ἄλγος/** – біль + гр. **-an** – заперечення), **Dolviran** (лат. **dol/or/** – біль + лат. **vir/us/** – вірус + гр. **-an** – заперечення), **Tradolan** (**tra-**транс-2-(диметиламіно)метил + лат. **dol/or/** – біль + гр. **-an** – заперечення), **Ketalginum** (лат. **Keta/nolum** – кетанол + гр. **ἄλγος/** – біль + лат. **-in-/ um**), **Sulpyrinum** (лат. **Sul/fur/** – сірка + гр. **πῦρ** – жар + лат. **-in-/ um**) та ін.

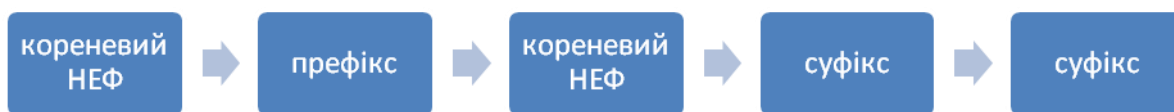
3) дієслівна модель: **Algocalminum** (гр. **ἄλγος/** – біль + англ. **to calm** – заспокоювати + лат. **-in-/ um**), **Algoreminum** (гр. **ἄλγος/** – біль, больове відчуття + англ. **to remove/** – знімати + лат. **-in-/ um**), **Efferalgan** (лат. **effer/o/** – виносити, позбавляти + гр. **ἄλγος/** – біль + гр. **-an**).

Дериваційна модель М 6 (2 ФО)

Модель **М 6** передбачає утворення фармаконімів шляхом осново-складання, йдеться про поєднання трьох скорочених корневих номеноеlementів, а саме: **Gelotradol** (**Gelo/s** – назва фірми-виробника + лат. **-tra-** від **транс-2-(диметиламіно)метил** + лат. **dol/or** – біль), **Fortradol** (лат. **fort/is** – сильний + лат. **-tra-** від **транс-2-(диметиламіно)метил** + лат. **dol/or** – біль). Зауважимо, при формуванні останнього ФО на стику початкового та серединного номеноеlementa відбулося накладання морфем: **fort-** + **-tra**.

Дериваційна модель М 7 (1 ФО)

Модель **М 7** передбачає утворення фармаконімів шляхом основоскладання двох корневих номеноелементів та афіксації. У якості допоміжних номеноелементів виступають не тільки суфікси, а й префікс, наприклад, *Neoanalginas* (гр. *νέο/ς/* – *новий* + гр. префікс *-an-* – *відсутність* + гр. *ἄλγ/ος/* – *біль* + лат. *-in-* + лат. *-as*). При цьому наголосимо, дериваційні моделі, побудовані на основі поєднання двох корневих НЕФ та двох і більше допоміжних НЕФ, не є характерними для латинськомовної фармацевтичної номенклатури, адже вони ускладнюють сприйняття та запам'ятовування назви ЛП, і, як наслідок, призводять до зниження «конкурентоздатності» ЛП, порівняно з іншими аналогами, що мають лаконічні назви.

Структурний аналіз фармаконімів групи аналгетиків та антипіретиків виявив найбільш ефективні способи словотворення, притаманні для найменувань препаратів даної групи. Відтак, можемо підсумувати: для латинськомовної фармацевтичної номенклатури найбільш властивими є способи компресивного словотворення, що узгоджується з тенденцією до скорочення назв ЛП та економією мовних засобів. Назви з одним корневим номеноелементом репрезентують 3 дериваційні моделі, утворені шляхом суфіксації (11 ФО), префіксації (14 ФО) та за допомогою префіксально-суфіксального способу (16 ФО). Найменування із двома або більше корневими номеноелементами представлені у 5 словотвірних моделях. Найбільшу групу репрезентують фармаконіми, утворені за допомогою складання двох основ, у тому числі і скорочених (200 ФО). Серед фармаконімів, способом творення яких є аббревіація, представлено ініціальні аббревіатури (18 ФО), мішані, або ініціально-складові аббревіатури (7 ФО). За

допомогою основоскладання та суфіксації утворено 37 ФО; префіксації і основоскладання – 13 ФО; при творенні 2 ФО поєднуються три основи, а 1 ФО утворений шляхом поєднання двох основ, префікса та двох суфіксів.

3.6. Основні морфонологічні явища словотвору фармаконімів-комполітів

Словотвірна морфонологія неодноразово була об'єктом наукових студій, про що свідчать ґрунтовні напрацювання відомих дослідників, серед яких: Р. Аванесов, І. Бодуен де Куртене, В. Горпинич, Є. Карпіловська, Н. Клименко, М. Крушевський, О. Реформатський, М. Трубецькой [1; 26; 77; 120; 132; 133; 143; 155; 262; 318] та ін. Структурний та морфолого-синтаксичний аналіз ФО на позначення анагетичних та антипиретичних ЛП дозволив виявити такі регулярні морфонологічні явища, характерні для комполітного словотворення, а саме: *прирощення* звуків до корневих номеноелементів і *накладання* корневих морфем при основоскладанні. Усі визначені морфонологічні явища відбуваються у позиції на стику двох корневих номеноелементів (корневих морфем), тобто йдеться про т. зв. «морфемний шов». Так, за умови збігу двох приголосних на стику корневих номеноелементів може відбуватися *прирощення* звука **-a-**, наприклад: **Pyrahexal** (гр. **πῦρ** – жар + **-a-** + гр. **ἕξ** – шість + **-al**), **Actavis** (лат. **act/io/** – дія + **-a-** + лат. **vis** – сила) та ін. Також варто підкреслити, що у випадку збігу двох голосних на стику корневих номеноелементів може відбуватися *прирощення* приголосного звуку (**-d-** / **-n-**), зокрема, артикульована особливість яскраво простежується у прикладах: **Biodalgic** (гр. **βίος** – життя + **-d-** + гр. **ἄλγος** / – больове відчуття + **-ic**), **Pyronal** (гр. **πῦρ** / – жар + **-n-** + гр. **ἄλγος** / – больове відчуття тощо).

За умови часткового збігу фонетичного складу номеноелементів явище *накладання* морфем можна спостерігати також у позиції на стику двох корневих номеноелементів, що ілюструють такі приклади:

Bradol (гр. βράδ/ος – *повільний* + лат. **dol/or** – *біль*), **Fortradol** (лат. **fort/is** – *сильний* + **-tra-** від **Tra/madolum/** + лат. **dol/or/** – *біль*), **Dolac / Dolak** (лат. **dol/or/** – *біль* + **-lac / -lak**) та ін.

3.7. Синтаксична будова фармаконімів на позначення аналгетичних та антипіретичних препаратів

Сукупність засобів номенклатурної деривації в цілому відображає сучасні тенденції розвитку мови. При цьому зауважимо, під складанням розуміється особливий вид компресивної деривації, який реалізується за допомогою поєднання двох слів або основ. Відтак, складні номени є функціональними одиницями інформаційного процесу нового типу, які постійно поповнюють лексичний фонд наукової мови. Як свідчить проаналізований матеріал, особливого поширення в системі наукової номенклатури набула так звана аналітична деривація, пор.: **Acidum acetylsalicylicum-Darnitsa, Upsarin Upsa, New-Asper, Aspirin York; Aspirin Quality, Aspirin Cardio, Aspirin Direct**. Багатокомпонентні ФО мають виразні структурні властивості, легко вбудовуються в ієрархічну систему фармацевтичної номенклатури. Водночас вони є прототипними словосполученнями – розгорнутими описовими конструкціями, на основі яких із часом виникають нові композитні утворення. За синтаксичною будовою представлені фармаконіми є *складеними лексичними одиницями*, переважно дво- або трикомпонентними, із різними видами зв'язку (сурядний, підрядний). Залежно від кількості та складу номенокомпонентів, типу синтаксичного зв'язку ми виділяємо 11 синтаксичних моделей, за якими побудовані ФО-словосполучення. Моделі, утворені за допомогою підрядного зв'язку, класифіковано за його видами – узгодження, керування, прилягання.

На нашу думку, синтаксичні моделі, так само як і дериваційні, корелюють з ономасіологічними моделями, тому головне слово у ФО-

словосполученні, як правило, є ономасіологічним базисом, а залежний номенокomпонент виражає ономасіологічну ознаку.

Синтаксична модель М 1 (160 ФО)

Синтаксична модель **М 1** представлена передусім двокомпонентними синонімічними назвами, поєднаними за допомогою підрядного зв'язку *прилягання*. До складу ФО, утворених за цією моделлю, належать два номенокomпоненти, виражені іменниками у формі *nom. sing.* Перший номенокomпонент є головним у словосполученні (ономасіологічний базис), другий – означенням-прикладкою (ономасіологічна ознака). У більшості випадків атрибутивний номенокomпонент репрезентує *КН-ідентифікатор* фірми-виробника, тобто своєрідну торгову марку. Ідентифікуюча функція щодо аналізованого матеріалу асоціюється, в першу чергу, з «меморіальними» назвами, а тому серед цієї групи атрибутивних номенокomпонентів переважають різні види власних назв: теоніми, антропоніми, топоніми. Проаналізуємо спосіб словотворення та номінативну стратегію, покладену в основу ФО-ідентифікаторів, відповідно до синонімічних рядів, які утворюють базові номенокomпоненти (МНН) у латинськомовній фармацевтичній номенклатурі. Відтак, найбільш показовими є такі види:

1) синонімічний ряд препаратів із МНН ***Morphinum***: *Morfin Meda / Nycomed / Dak; Morfina / Apolo / Braun / Denver / Dosa; Morphine Renaudin* та ін. Міжнародна непатентована назва походить від теоніма ***Morpheus*** – ім'я грецького бога сну. Атрибутивний компонент цього фармацевтичного синонімічного ряду також виражений власними назвами, а саме: теонімом ***Apolo***, утвореним від імені грецького бога краси (***Apollo***); антропонімами

Braun, Renaudin, які походять від прізвищ засновників фармацевтичних компаній; астіонімом (від гр. **ἄστυ** – *місто* та **ὄνομα** – *ім'я*) **Denver** – назвою міста у штаті Колорадо; аббревіатурами **Dak** (від англ. **Denmark**); **Nycomed** (від імені норвезького провізора Morten Nyegaard). Номенокomпонент **Meda** є складовою аббревіатурою від лат. **medicamentum**, ФО **Dosa** – метафорична назва фармацевтичної компанії;

2) синонімічний ряд із МНН **Buprenorphin** містить такі ФО: Buprenorphin **Teva** / **Arrow** / **Sandoz**. Атрибутивний компонент **Teva** – *природа* є запозиченим з іврити. Фармацевтична компанія з такою назвою була заснована в Ієрусалімі в 1901 р. як аптечно-дистриб'юторське підприємство. Атрибутивний номенокomпонент **Arrow** є частиною найменування фармацевтичної компанії Arrow Pharmacy і походить від англ. **arrow** – *стріла*. Атрибутивний компонент **Sandoz** є антропонімом, утвореним від прізвища одного із засновників компанії. У 1886 р. в Базелі Едуард Сандоз (1853 – 1928) та доктор Альфред Керн (1850 – 1893) заснували хімічну компанію «Kern & Sandoz», яка у XX ст. була перейменована на «Sandoz Ltd.».

3) синонімічний ряд із МНН **Tramadolum** складається з таких ФО: Tramadololum **Zdorovje** / **Ciclum** / **Memphis**. Атрибутивний номенокomпонент **Zdorovje** – назва вітчизняної фармацевтичної компанії, що походить від рос. *здоровье*; водночас аналізована одиниця підкреслює те, що засновники підприємства бажають вселити споживачеві (покупцеві) лікарського препарату сподівання на найкращі результати завдяки прийому продукції, виробником якої є саме ця компанія. Атрибутивний номенокomпонент **Ciclum** походить від гр. **κύκλος** – *коло*: компанія дотримується чіткої послідовності дій при багаторазовому виготовленні препаратів («по колу» – *С.Л.*). Атрибутивний номенокomпонент **Memphis** є астіонімом – назвою міста Мемфіс (США) і вказує в такому випадку на локальне розміщення фірми-виробника.

4) синонімічний ряд із МНН **Aspirinum** (Acidum acetylsalicylicum), представлений такими ФО: *Aspirin Bayer* / *Bayer Aspirin* / *Aspirin Quality*. Перші 2 атрибутивні номеноконпоненти є «меморіальними» назвами (антропонімами), які пов'язані з іменем засновника акціонерного товариства (1863 р.) – Фрідріха Байера, згодом товариство перетворилося на німецьку фармацевтичну компанію, добре відому на українському ринку. Атрибутивний номеноконпонент **Quality** – *якість*, адаптований англійською мовою, походить від лат. **qualitas** – *якість*, що гарантує високу ефективність ЛП.

Таким чином, власні назви (антропоніми, топоніми, теоніми), широко представлені у цій синтаксичній моделі як атрибутивні номеноеlementи та номеноконпоненти, виконують важливу меморіальну функцію. Фармаконіми, до складу яких входять власні назви, легко запам'ятовуються споживачами ліків і викликають позитивні асоціації, а це, у свою чергу, сприяє збільшенню продажу ЛП. Наведемо ще декілька прикладів: *Metamizol Normon*, де атрибутивний номеноконпонент – антропонім (прізвище засновника іспанської фармацевтичної компанії Normon); *Paracetamolum Belmac* із атрибутивним номеноконпонентом-антропонімом: прізвище засновника іспанської хімічної лабораторії, на базі якої була створена фармацевтична компанія.

Другою за кількістю групою власних назв, що вживаються у якості атрибутивних номеноконпонентів, є топоніми-астіоніми, наприклад, ФО *Naloxone Hameln*, у якому атрибутивний номеноконпонент походить від назви німецького міста Hameln; ФО *Aspirin York*, утворений за допомогою атрибутивного номеноконпонента **York**, що походить від назви міста New-York.

Синтаксична модель М 2 (40 ФО)

Синтаксична модель **М 2** є модифікацією моделі **М 1**. Різниця полягає в тому, що атрибутивний номенокomпонент, який може займати як початкову, так і кінцеву позицію у словосполученні, виражений іменником у *скороченій формі*. Цікаво, що скорочений атрибутивний номенокomпонент може писатися через дефіс або окремо, наприклад: **Аро**-Butorphanol, де прикладка **Аро** *αποθήκη* – *склад, магазин*; Analginum-**Ros**, де атрибутивний номенокomпонент походить від латинізованої назви **Россия** – *Росія*; Tramadol **Meda**, де атрибутивний номенокomпонент є складовою аббревіатурою від лат. **medicamentum** – *ліки*; Nalbuphine **Serb** із атрибутивним номеноеlementом, утвореним від англ. **Serbia** – Сербія та ін.

Синтаксична модель М 3 (39 ФО)

Атрибутивний компонент-прикладка також може бути виражений ФО-комполитом, наприклад: Tramadol **Farmindustria**, де атрибутивний номенокomпонент є комполитом, утвореним шляхом поєднання двох основ (**Farm-**, що походить від гр. *φάρμακον* – *ліки* + лат. **industria** – *діяльність*); Tramadol **Copyfarm** – атрибутивний номенокomпонент походить від англ. **to copy** – *відтворювати* і гр. *φάρμακον* – *ліки*, що вказує на виробництво препаратів-генериків; Tramadol **Actavis**, де атрибутивний номенокomпонент, утворений від лат. **act/io** – *дія* + *-a-* + лат. **vis** – *сила*, назва підкреслює дієвість ЛП у порівнянні з іншими препаратами цього синонімічного ряду. ФО Tramadol **Alternova** – атрибутивний номенокomпонент походить від лат.

alter – *один із двох, інший* і лат. **novus** – *новий*, вказує на те, що виробник спеціалізується на випуску препаратів-генериків. У фармаконімі Ketorolac **Hexpharm** атрибутивний компонент є назвою індонезійської фармацевтичної компанії і походить від гр. ἕξ – *шість* і гр. φάρμακον/ – *ліки*, у такому разі підкреслюється історія підприємства, що виникло внаслідок об'єднання шести аптечних фірм. ФО Buprénorphine **Biogaran** містить атрибутивний номенокomпонент, що походить від фр. **bio-équivalence garantie** – *гарантія біо-еквівалентності* та свідчить, що дана компанія спеціалізується на тиражуванні препаратів-генериків високої якості. ФО Tramadol **Genfar** містить атрибутивний номенокomпонент (назва фірми-виробника), утворений від лат. **gen/ericus/** – *генерик* і гр. φάρμακον/ – *ліки*, відтак, у назві виражено те, що підприємство спеціалізується на випуску генериків. ФО Tramadol **biomo** має атрибутивний номенокomпонент, утворений від гр. βίος/ – *життя* і лат. **mo/difico/** – *встановлювати міру, видозмінювати*. У ФО Metamizol **Cinfa** атрибутивний номенокomпонент походить від ісп. **cin/co/** – *п'ять* і гр. φάρμακον/ – *ліки*, числівник *п'ять* у назві компанії вказує на п'ять напрямків роботи компанії: генеричні лікарські засоби, безрецептурні лікарські засоби, ортопедичні засоби, косметичні засоби і NS-системи (система натуральних поживних розчинів). Атрибутивний номенокomпонент **Cinfamed** є поширеним варіантом **Cinfa** та ознакою дочірнього підприємства іспанської компанії Cinfa. ФО Ketorolaco **Naturgen** / Ketorolaco **Perugen** мають атрибутивні номенокomпоненти, що містять спільний формант **-gen-**, утворений від гр. γένος/ – *походження*. У першому атрибутивному номенокomпоненті початковий елемент **natur-** походить від лат. **natur/alis/** – *природний*, що вказує на походження сировини для виготовлення ЛП. Другий атрибутивний номенокomпонент із початковим елементом **Peru** містить інформацію про місце розташування виробництва – вказівка на країну-виробника (Перу). У ФО Tramadol **Angenerico** атрибутивний номенокomпонент утворений шляхом поєднання гр. άν/αλογός/ – *співмірний* і лат. **genericus** – *похідний*, що вказує на виробництво препаратів-аналогів.

Синтаксична модель М 4 (25 ФО)

НФ

НКФ (N nom.sing.)

НФ

НКФ (аббревіатура)

Окрім того, атрибутивний компонент-прикладка в аналізованій групі фармаконімів може бути виражений *аббревіатурою*. Найбільш поширеними є *ініціальні* аббревіатури, які знаходяться у постпозиції щодо головного слова (ономасіологічний базис), наприклад: Buprenorphin **AWD** (від нім. **Arzneimittel werk Dresden** – *виробництво лікарських засобів у Дрездені*); Tramadolium **Stada** (від нім. **Standes gemeinschaft Deutscher Apotheker** – *професійна спілка німецьких аптекарів (фармацевтів)*). Спочатку аббревіатура вживалася у такому вигляді – (**St.d.A.**), але згодом трансформувалася у **Stada**. ФО Tramadol **LPH** походить від англ. **Lincoln pharmaceuticals** – *фармацевтична компанія, названа на честь Лінкольна*. ФО Trama **KD** – аббревіатура, утворена від імені **R. Kade** (Germany) – засновника аптеки, яка згодом стала назвою фармацевтичного підприємства. ФО Metamizol **Ur** атрибутивний номенокomпонент є аббревіатурою від англ. **User Requirement** – *вимоги користувачів*, що підкреслює турботу виробника ЛПІ про потенційних пацієнтів, а отже, привертає увагу споживачів. ФО Paracetamolium **AbZ** – аббревіатура від нім. «von **A** wie Alendronsäure **bis Z** wie Zopiclon» – «*від А, як Алендрон до Z, як Зопіклон*». Атрибутивний номенокomпонент, що означає «від А до Я», тобто все, відтак, є прихованою рекламою широкого асортименту лікарських засобів, які випускає фірма. У ФО Paracetamol **BC** / Paracetamol **CF** аббревіатурами є буквені ідентифікатори фірм-виробників: у першому випадку (**BC**) фігурує назва німецької фармацевтичної компанії **Berlin-Chemie**, а у другому (**CF**) – назва нідерландської компанії **Centrafarm** (лат. **centra/lis** – *центральний* і англ. **pharm/acy/** – *аптека*). ФО **IMS** Naloxone містить аббревіатуру (як виняток, знаходиться у препозиції щодо головного слова) фірми-виробника

IMS, яка походить від англ. **International medical service** – міжнародна медична служба.

Крім ініціальних аббревіатур, атрибутивний номенокomпонент може бути виражений аббревіатурами *мішаного* типу – ініціально-складовими, наприклад, Nalbuphin **Amomed**, де атрибутивний номенокomпонент складається з аббревіатури **AMO** (від англ. **assistant medical officer** – помічник лікаря) і скороченої основи **med-** (від лат. *medicamentum* – ліки). У ФО Nalbuphin **OrPha** атрибутивний номенокomпонент є аббревіатурою від лат. **originalis** – справжній і гр. *φάρμακον* – ліки. Прикладом звукової аббревіатури можна вважати назву аргентинської фармацевтичної фірми «**Gemepe**», яка походить від англ. **Generic medical preparation**, – атрибутивний номенокomпонент фармаконіма Nalbufina **Gemepe**.

Синтаксична модель М 5 (11 ФО)

Атрибутивна двокомпонентна модель **М 5** репрезентує словосполучення іменника та прикметника, який виконує роль узгодженого означення. Більшість атрибутивних номенокomпонентів адаптована до сучасних європейських мов, тому зберігає лише етимологічний зв'язок із латинською мовою. Граматична адаптація, що спостерігається, в першу чергу, в англійській мові, позбавила латинські за походженням прикметники властивих їм закінчень, наприклад: **special, direct** та ін. У більшості випадків у ролі означення (ономасіологічної ознаки) виступають прикметники, що вказують на *спосіб дії* препарату (*особливий, прямий* та ін.), зокрема: Morfin **Special**, де адаптований атрибутивний номенокomпонент походить від лат. **specialis**, **e** – *особливий*; Aspirin **Direct** з атрибутивним номенокomпонентом, що походить від лат. **directus** – *прямий*. Можливі також варіанти ономасіологічної ознаки, що вказує на клінічне спрямування ЛП,

наприклад, *Aspirina* **Cardiologica**, або на назву фірми-виробника: *Paracetamolum* **Almus**, де атрибутивний компонент, представлений латинським прикметником **almus** – *благодатний*, не узгоджується з опорним словом (причиною цієї особливості, на нашу думку, є те, що це назва фармацевтичної компанії).

За синтаксичною моделлю **М 5** з узгодженим означенням побудовані також ФО, запозичені з хімічної номенклатури, наприклад: *Acidum acetylsalicylicum*, *Butorphanol Tartrate*, *Ketorolacum trometamolum*, *Nalbuphinum hydrochloridum*, *Nalbuphine Hydrochloride*, *Naloxonum Hydrochloricum*, *Tramadol chloride* та ін. У такому разі атрибутивний номеноконponent, виражений прикметником, вказує на склад хімічної сполуки. Граматична форма прикметника, відповідно до латинської граматики, має флексію середнього роду II відміни **-um**. Трапляється також варіант із закінченням **-e**, адаптований до сучасних європейських граматичних стандартів, що репрезентує, як правило, непатентовані національні назви (ННН).

Синтаксична модель М 6 (1 ФО)

Синтаксична модель **М 6** представлена двокомпонентним словосполученням, у якому атрибутивний номеноконponent (ономасіологічна ознака) поєднується із головним словом (ономасіологічний базис) за допомогою зв'язку прилягання, оскільки виражений прислівником, наприклад: *Analginum Ultra*, де лат. **Ultra** – *більше, надмірно*; **NurofenTM Forte**, де лат. **Forte** – *сильно*. Прислівники, вжиті у якості ономасіологічної ознаки вказують на посилену дію препарату.

Синтаксична модель М 7 (15 ФО)

Атрибутивна двокомпонентна модель **М 7** представлена неузгодженим означенням, вираженим іменником у формі gen. sing. За таким зразком побудовані назви хімічних сполук, запозичені з хімічної номенклатури. Вони є *лексико-граматичними варіантами* моделі **М 5**, пор.: Butorphanoli **tartras** / Butorphanol **Tartrate**; Naloxoni **hydrochloridum** / Naloxonium **Hydrochloricum**; Tramadolі **hydrochloridum** / Tramadol **Hydrochloride** та ін. Подібна варіативність зумовлена використанням двох найбільш поширених способів утворення назв солей у хімічній номенклатурі.

Синтаксична модель М 8 (3 ФО)

Аналізована дієслівна двокомпонентна синтаксична модель передбачає предикативний зв'язок між першим номенокomпонентом, вираженим іменником у формі nom. sing. (умовний підмет), та другим номенокomпонентом, вираженим дієсловом (умовний присудок). Така синтаксична модель ґрунтується на увиразненні функції ЛП, наприклад, запобігання хворобі, захист від хвороби, стримування хвороби тощо, пор.: Aspirina **Prevent** / Aspirina **Protect**, де іменниковий номенокomпонент Aspirina виконує роль умовного підмета, а дієслівний номенокomпонент латинського походження, граматично адаптований до сучасних європейських мов (англ. **prevent** – *запобігати*, від лат. **praevenio** – випереджати; англ. **protect** – *захищати*, від лат. **protego** – прикривати), – умовного присудка; Tradolan **Retard** / Tramadolium **Retard** / Tramal[®] **retard**, де

дієслівний номенокomпонент представлений англ. дієсловом **Retard**, що походить від лат. **retardo** – *стримувати*.

Синтаксична модель М 9 (10 ФО)

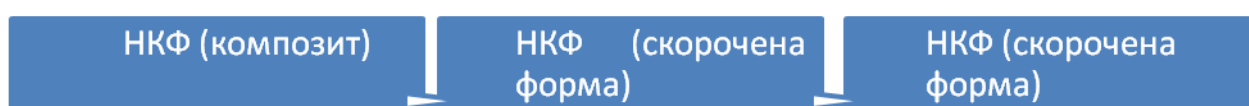
НН	НКФ (N nom.sing.)	НН	НКФ (Adj nom.sing.)	НН	НКФ (N nom.sing.)
----	-------------------	----	---------------------	----	-------------------

Дериваційна модель **М 9** є ускладненою третім номенокomпонентом атрибутивною моделлю **М 5**. ФО побудовані за цим зразком складаються з головного слова (ономасіологічний базис) та двох означень (ономасіологічні ознаки), що ідентифікують: 1) хімічний склад препарату (ННН); 2) показчик фірми-виробника. За граматичною формою, як правило, це трислівні атрибутивні словосполучення з узгодженим та неузгодженим означеннями. Узгоджене означення виражене прикметником, що вказує на склад хімічної сполуки, наприклад: Morfina **Clorhidrato Molteni / Monico**, де латинський прикметник *Clorhidrato* граматично адаптований до іспанської або італійської мов, а третій атрибутивний номенокomпонент виражений іменником *КН-ідентифікатором* фірми-виробника. Як відомо, Molteni є назвою підприємства, засновниками якого були представники роду Молтені; Monico – прізвище засновника італійської фармацевтичної фірми «Silvano Monico», створеної у 1945 р. ФО Naloxone **Cloridrato Galenica** має аналогічну будову, де неузгоджене означення **Galenica** вказує на назву фірми виробника, що походить від лат. **praeparata galenica** – *галенові препарати*, що, у свою чергу, отримали назву від імені давньоримського лікаря Галена (**Galenus**). ФО **Acidum acetylsalicylicum-Darnitsa / Acido Acetilsalicylico Afom** містять узгоджене означення та прикладку. Граматична форма узгоджених іменника і прикметника варіюється залежно від країни виробника та мовної приналежності потенційних споживачів: італійський / іспанський варіант національної непатентованої назви (ННН) – **Acido Acetilsalicylico**, англійський – **Acetylsalicylic Acid**. Третім атрибутивним

компонентом словосполучень є КН-ідентифікатори фірми-виробника: **Acidum acetylsalicylicum-Darnitsa**, **Acido Acetilsalicylico Afom**.

У ФО **Morfin Epidural Meda** означення виражене адаптованим до англійської мови прикметником, який походить від лат. **epiduralis** (гр. **epi** – *над* + **durus** – *твердий* + **al/is**) – *той, що знаходиться над твердою мозковою оболонкою*, та вказує на спосіб введення ЛП. При цьому атрибутивний компонент **Meda** є прикладкою.

Синтаксична модель М 10 (2 ФО)

Трикомпонентна синтаксична модель **М 10** представлена сполученням головного слова (ономасіологічний базис) із двома означеннями-прикладками (ономасіологічні ознаки), вираженими іменниками у скороченій формі, наприклад, **Ibuprofen Sprint Caps**, де два атрибутивні номеноконпоненти ідентифікують: 1) швидкість дії препарату: англ. **Sprint** – *біг на коротку відстань*; 2) лікарську форму ЛП: англ. **Caps**, що походить від лат. **capsula** – *капсула*. ФО **Tramadol Kern Pharma** містить два атрибутивні номеноконпоненти, які є назвою фірми-виробника, утвореної від нім. **Kern** – *ядро* і гр. **φάρμα/κον/** – *ліки*.

Синтаксична модель М 11 (2 ФО)

Синтаксична модель **М 11** є поєднанням номеноконпонента-комползита із цифровим номеноконпонентом-символом, наприклад, **Ibutard 300**, **Trama 24**, де номеносимвол вказує на дозування ЛП.

Висновки до Розділу 3

1. У результаті дослідження структурно-морфологічних ознак латинськомовних ФО на позначення аналгетиків та антипіретиків виявлено кореляцію між словотвірною будовою фармаконіма та номінативними стратегіями його формування. Для латинськомовної фармацевтичної номенклатури найбільш характерними є способи компресивного словотворення (основоскладання та аббревіація), що пов'язано з тенденцією до скорочення назв ЛП, підпорядкованої універсальному мовному закону – економії мовних ресурсів.

2. Морфолого-синтаксичний аналіз латинськомовних ФО дозволив визначити 7 дериваційних моделей. Назви з одним кореневим номеноелементом представляють 3 дериваційні моделі, серед яких виділяємо ФО, утворені шляхом суфіксації (11 ФО), префіксації (14 ФО) та префіксально-суфіксальним способом (16 ФО), усього – 41 ФО. Назви із двома або більше кореневими номеноелементами представляють 4 словотвірні моделі творення композитних ФО – із двома кореневими номенокомпонентами (243 ФО) та трьома кореневими номенокомпонентами (2 ФО). Найбільш продуктивними виявилися дериваційні моделі М 4 і М 5, утворені шляхом складання двох номеноелементів, у тому числі, і скорочених (237 ФО). У результаті аббревіації утворено 25 ФО, серед яких ініціальні аббревіатури представлено у 18 ФО, мішані, або ініціально-складові, аббревіатури в 7 ФО відповідно.

3. Кількісний аналіз складених ФО різної синтаксичної будови виявив, що найбільш частотними є однокомпонентні (343 ФО) та двокомпонентні найменування (236 ФО), менш частотними – трикомпонентні (11 ФО). Синтаксичні моделі, аналогічно до дериваційних, корелюють з ономасіологічними моделями, тому головне слово у ФО-словосполученні, як правило, є ономасіологічним базисом, а залежний номенокомпонент виражає ономасіологічну ознаку.

4. Структурний аналіз складених ФО дозволив визначити 11 синтаксичних моделей із різними видами синтаксичного зв'язку та кількістю номенокomпонентів. Найбільш поширеною синтаксичною моделлю є атрибутивна. Атрибутивний номенокomпонент словосполучення у більшості випадків виражений неузгодженим означенням у вигляді прикладки (225 ФО), іменником у повній формі (160 ФО), скороченій формі (40 ФО), аббревіатурою (25 ФО). Атрибутивний номенокomпонент може бути виражений також прикметником – узгоджене означення (11 ФО) або іменником у формі род. відмінка однини – неузгоджене означення (15 ФО). Найменш частотними є дієслівні моделі з предикативним зв'язком (3 ФО). Синтаксична модель **М 11** утворена поєднанням кореневого номенокomпонента та цифрового номеносимвола (2 ФО).

5. Морфолого-синтаксичний аналіз ФО на позначення аналгетичних та антипіретичних ЛП виявив такі регулярні морфонологічні явища, характерні для композитного словотворення: *прирощення* звуків до корневих номеноеlementів і *накладання* корневих морфем при основоскладанні. Усі визначені морфонологічні явища відбуваються у позиції на стику двох корневих номеноеlementів (корневих морфем) – явище «морфемного шва».

6. У більшості випадків (225 ФО) атрибутивний номенокomпонент представляє *КН-ідентифікатор* фірми-виробника, тобто торгову марку. Асоціативні (меморіальні) назви виконують, в першу чергу, ідентифікуючу функцію, що пояснює переважання серед аналізованих атрибутивних номенокomпонентів різних видів власних назв: антропонімів, топонімів, теонімів. Найбільш поширеними є антропоніми (імена та прізвища засновників фармацевтичних компаній і фірм). У такий спосіб фармаконіми легко запам'ятовуються споживачами ліків, викликають позитивні асоціації – усе це сприяє збільшенню продажу ЛП.

7. Основна мета фірм-виробників, що створюють оригінальні препарати або препарати-аналоги, полягає у приверненні уваги та зацікавленні споживача ліків, що досягається завдяки віднайденню

привабливої назви, яка містить корисну інформацію або добре відоме (прецедентне) ім'я. Саме тому до складу фармаконімів широко залучаються так звані меморіальні назви – епоніми та топоніми. Вживання ономастичних номенокomпонентів значно підвищує рівень мотивованості назви ліків, а отже, забезпечує популярність та запит на ЛП серед споживачів.

Основні положення розділу відображено у відповідних публікаціях автора: [192; 193].

ВИСНОВКИ

1. Встановлено, що сучасна фармацевтична номенклатура належить до штучно створених наукових систем відкритого типу, які постійно оновлюються та розвиваються за рахунок появи нових одиниць та виходу з ужитку застарілих. Цей процес зумовлений впливом як позамовних, так і власне мовних чинників. Мовною причиною синонімії у фармацевтичній номенклатурі є співіснування наукової (систематичної) назви і тривіальної (звичайної) назви ЛП. Готові лікарські засоби з тією самою активною речовиною з'являються у торговельній мережі під декількома комерційними назвами (торговими найменуваннями), що також сприяє виникненню номенклатурної синонімії. Наявність великої кількості торгових назв для готових ЛП з тією самою лікарською речовиною або аналогічним хімічним складом призводить до виникнення «світової» (міжмовної) синонімії лікарських засобів. До позамовних чинників виникнення синонімії у фармацевтичній номенклатурі належить вплив мовного середовища споживачів, що відображено в непатентованих національних назвах, утворених за мовними зразками країни, де поширюється лікарський засіб. Національні непатентовані найменування є валідними тільки в межах однієї країни.

2. Доведено, що в основу фармацевтичного синонімічного ряду покладено ієрархічний принцип побудови фармацевтичної номенклатури, де таксоном вищого рангу вважається *міжнародна непатентована назва ЛП* (МНН), рекомендована Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ). У синонімічному ряді остання виконує функцію домінанти. Крім МНН, країна-виробник надає еквівалентний національний відповідник МНН – *національну непатентовану назву* (ННН), яка є таксоном нижчим, ніж МНН. Таксонами найнижчого рангу є *торговельні назви* (ТН), під якими ЛП поширюються у торговельній мережі.

3. Проаналізовано кореляцію понять «синонімія» та «варіативність» у фармацевтичній номенклатурі. Основним критерієм розмежування синонімії та варіативності є *генетичний принцип*, варіанти мають спільну генетичну субстанцію і не збігаються тільки в межах фонетичних або інших формально-граматичних перетворень усередині певного ФО. Залежно від виду варіативного номеноелемента або номенокompонента фармаконіма розрізняємо *графічні, словотвірні, еліптичні, аббревіатурні та синтаксичні* варіанти. Номенклатурними синонімами є фармаконіми, які належать до одного синонімічного ряду з фармаконімом-домінантою, що репрезентує міжнародна непатентована назва (МНН), яка вказує на діючу речовину ЛП. Більшість таких фармаконімів є повними або частковими синонімами *еквівалентного типу*, оскільки складаються з синонімічних номеноелементів різної генези, які відрізняються одним кореневим номеноелементом, але мають спільне значення.

4. З'ясовано, що мінімальною одиницею плану вираження фармаконіма морфемного рівня є номеноелемент (НЕФ) – *сегмент морфемного складу* фармаконіма зі стабільним значенням, представлений коренем або сполученням кореня з афіксами. Мінімальною одиницею плану вираження фармаконіма лексико-синтаксичного рівня є номенокompонент (НКФ) – лексична одиниця (ЛО) у складі фармаконіма-словосполучення. Найбільш продуктивною частиною мови при творенні фармаконімів у групі аналгетиків та антипіретиків є іменник (86 НЕФ), далі – прикметник (36 НЕФ), дієслово (24 НЕФ), числівник (4 НЕФ), натомість найменш продуктивним – прислівник (2 НЕФ). Залежно від позиції номеноелемента у ФО виділено початкові, серединні та кінцеві номеноеlementи. Кінцевий номеноеlement у складному фармаконімі, як правило, є базовим, а початковий виражає ознаку, яка може змінюватися. За мовною належністю домінують номеноеlementи латинського (79 НЕФ) та грецького походження (44 НЕФ), незначною є кількість національних

номеноелементів, серед яких пріоритет належить англомовній генезі (24 НЕФ).

5. Встановлено, що процес творення фармацевтичних назв ґрунтується на інформаційно-комунікативній стратегії номінації, яка реалізується у дворівневих ономасіологічних моделях. Першим рівнем є *ономасіологічний базис*, що вказує на архісему головного слова прототипного словосполучення, другим – *ономасіологічна ознака*, що реалізує семантичний множник головного слова прототипного словосполучення. Ономасіологічні ознаки, актуалізовані в номінативній моделі фармаконімів-синонімів, об'єднано у групи на позначення: 1) *терапевтичного ефекту* (знеболювального, жарознижувального тощо); 2) *діючої речовини* (хімічний склад препарату); 3) *способу дії* (повільно, добре, безпосередньо); 4) *лікарської форми* (капсули, таблетки); 5) *клінічного спрямування* (грип, мігрень); 6) *способу введення* (епідуральний, пероральний); 7) *симптомів захворювання* (біль, жар); 8) *вікової групи споживачів* (діти, підлітки, дорослі).

6. У результаті ономасіологічного аналізу фармаконімів-синонімів визначено 43 ономасіологічні моделі. Синонімічні фармаконіми-аналгетики та антипіретики представлені ономасіологічними моделями з різним ономасіологічним базисом та ознаками. Найбільшу кількість становлять моделі з архісемами: «знеболення» – 16 моделей; «жар», «зниження жару» – 4 моделі; «хвороба» – 3 моделі; «лікування, запобігання» – 5 моделей; «орган» – 3 моделі; «діюча речовина», «хімічний склад» – 12 моделей.

7. Дослідження структурно-морфологічних ознак латинськомовних ФО на позначення аналгетиків та антипіретиків дозволило встановити кореляцію між словотвірною будовою фармаконіма та номінативними стратегіями його формування. Найбільш характерними для латинськомовної фармацевтичної номенклатури виявилися способи компресивного словотворення (основоскладання та аббревіація), що пояснюється тенденцією до скорочення назв ЛП та економією мовних ресурсів. У дисертаційній праці визначено

7 дериваційних моделей. Назви з одним кореневим номеноеlementом репрезентують 3 дериваційні моделі, серед яких: ФО, утворені суфіксацією (11 ФО), префіксацією (14 ФО) та префіксально-суфіксальним способом (16 ФО), разом – 41 ФО. Назви з двома або більше кореневими номеноеlementами представлені 4 словотвірними моделями – із двома кореневими номенокomпонентами (243 ФО) та трьома кореневими номенокomпонентами (2 ФО). Найбільш продуктивними виявилися дериваційні моделі, утворені складанням двох номеноеlementів, у тому числі і скорочених (237 ФО). Способом аббревіації утворено 25 ФО, серед яких ініціальні аббревіатури (18 ФО), мішані, або ініціально-складові, аббревіатури (7 ФО).

8. Аналіз ФО на позначення аналгетичних та антипіретичних ЛП виявив такі регулярні морфологічні явища, характерні для композитного словотворення: *прирощення* звуків до корневих номеноеlementів і *накладання* корневих морфем при основоскладанні. Усі визначені морфологічні явища відбуваються в позиції на стику двох корневих номеноеlementів (корневих морфем), а отже, йдеться про «морфемний шов».

9. У результаті проведеного кількісного аналізу складених ФО різної синтаксичної будови встановлено, що найбільш частотними є однокомпонентні (343 ФО) та двокомпонентні найменування (236 ФО), менш частотними – трикомпонентні (11 ФО). Синтаксичні моделі, як і дериваційні, корелюють з ономасіологічними моделями, тому опорне слово у ФО-словосполученні, як правило, є ономасіологічним базисом, а залежний номенокomпонент – ономасіологічною ознакою.

10. У дисертаційній праці визначено 11 синтаксичних моделей з різними типами синтаксичного зв'язку та кількістю номенокomпонентів. Найбільш поширеною синтаксичною моделлю виявилася атрибутивна. Атрибутивний номенокomпонент словосполучення, як правило, є неузгодженим означенням у вигляді прикладки (230 ФО), виражений

іменником у повній формі (160 ФО), скороченій формі (40 ФО), аббревіатурою (25 ФО). Атрибутивний номенокomпонент може бути виражений прикметником – узгоджене означення (11 ФО) або іменником у формі род. відмінка однини – неузгоджене означення (15 ФО). Найменш частотними є дієслівні моделі з предикативним зв'язком (3 ФО), а також синтаксична модель, утворена поєднанням кореневого номенокomпонента та цифрового номеносимвола (2 ФО).

11. З'ясовано, що в більшості випадків (225 ФО) атрибутивний номенокomпонент репрезентує *КН-ідентифікатор* фірми-виробника, тобто є своєрідною торговою маркою. Ідентифікаційну функцію виконують передусім асоціативні назви, тому серед цієї групи атрибутивних номенокomпонентів переважають різні види власних назв: антропоніми, топоніми, теоніми. Найбільш поширеними є антропоніми (імена та прізвища засновників фармацевтичних компаній і фірм), які легко запам'ятовуються споживачами ліків і викликають позитивні асоціації, що сприяє збільшенню продажу ЛП.

12. Основна мета фірм-виробників, що створюють оригінальні препарати або препарати-синоніми, полягає в бажанні привернути увагу та зацікавити споживача ліків, що досягається за допомогою віднайдення привабливої назви, яка містить корисну інформацію або добре відоме (прецедентне) ім'я. Саме тому до складу фармаконімів широко залучаються асоціативні назви – епоніми (теоніми, антропоніми), топоніми, які містять додаткову культурологічну інформацію. Вживання ономастичних номенокomпонентів значно підвищує ступінь мотивованості назви ліків, створює позитивний імідж ЛП.

Перспективність отриманих у дисертації висновків виявляється у:
а) розвитку методики лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного аналізу в контексті актуальних проблем сучасного термінознавства; б) деталізації методики когнітивно-ономасіологічного та морфолого-синтаксичного аналізу термінів та найменувань при дослідженні прогностичних шляхів розвитку

терміносистеми; в) розробці теоретико-методологічних проблем когнітивної лінгвістики; г) системному дослідженні явища термінологічної та номенклатурної синонімії; г) об'єктивації магістральних шляхів розвитку латинськомовної фармацевтичної терміносистеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аванесов Р. И. Фонетика современного русского литературного языка [Текст] : учеб. пособие для гос. ун-тов и пед. ин-тов / Р. И. Аванесов. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1956. – 240 с.
2. Авербух К. Я. Общая теория термина [Текст] / К. Я. Авербух. – М. : Иваново, 2004. – 252 с.
3. Авербух К. Я. Терминологическая вариантность : теоретический и прикладной аспекты [Текст] / К. Я. Авербух // Вопросы языкознания. – 1986. – № 6. – С. 38–49.
4. Азнаурова Э. С. Стилистический аспект номинации словом как единицей речи [Текст] / Азнаурова Э. С. // Языковая номинация: виды наименований. – М. : Наука, 1977. – С. 86–128.
5. Акулинина Т. В. Экстралингвистическая обусловленность особенностей английской терминологии компьютерной информатики [Текст] : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.02 / Т. В. Акулинина. – Омск, 2003. – 23 с.
6. Апресян Ю. Д. Лексическая семантика (синонимические средства языка) [Текст] / Ю. Д. Апресян // Избранные труды. – Т. I. – 2-изд., испр. и доп. – М. : Языки русской культуры, 1995. – 464 с.
7. Апресян Ю. Д. Проблема синонима [Текст] / Ю. Д. Апресян // Вопросы языкознания. – 1957. – № 6. – С. 84–88.
8. Апресян Ю. Д. Синонимия и синонимы [Текст] / Ю. Д. Апресян // Вопросы языкознания. – 1969. – № 4. – С. 75–91.
9. Арсеньева М. Г. О тождестве слова [Текст] / М. Г. Арсеньева, Т. В. Строева, А. П. Хазанович // Научные доклады высшей школы : филологические науки. – 1965. – № 2. – С. 59–68.

10. Арутюнова Н. Д. Образ (опыт концептуального анализа) [Текст] / Н. Д. Арутюнова // Референция и проблемы текстообразования. – М. : Наука, 1988. – С. 22–26.
11. Арутюнова Н. Д. Типы языковых значений. Оценка. Событие. Факт / Арутюнова Н. Д. – М. : Наука, 1988. – 341 с.
12. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека [Текст] / Арутюнова Н. Д. – 2-е изд., испр. – М. : Яз. рус. культуры, 1999. – XV, 895 с. – (Язык. Семиотика. Культура).
13. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов [Текст] / О. С. Ахманова. – 4-е изд., стереотип. – М. : КомКнига, 2007. – 576 с.
14. Аюпова Е. И. К вопросу о тождестве слова [Текст] / Е. И. Аюпова // II Международные Бодуэновские чтения : Казанская лингвистическая школа : традиции и современность : труды и материалы : В 2 т. – Казань : Изд-во Казан. ун-та, 2003. – Т. 1. – С. 118–120.
15. Бабанова С. Ю. Вариантность терминов в научном языке [Текст] / С. Ю. бабанова // Терминоведение. – М., 1994. – Вып. 1. – С. 89–91.
16. Бабошкина Л. В. О номинации в фармацевтической терминологии [Текст] / Л. В. Бабошкина // Язык медицины : Всероссийский межвузовский сборник научных трудов. – Вып. II. – Самара : [б. ук. на изд.], 2007. – С. 47–50.
17. Беляев Р.С. Ономаσιологический анализ греко-латинских терминоэлементов (на материале латинской клинической терминологии) [Текст] : дисс... канд. филол. наук : спец. 10.02.14; 10.02.19 / Р. С. Беляев. – К., 1990. – 237 с.
18. Бергольц М. Х. Новые лекарственные средства и лекарственные формы [Текст] / М. Х. Бергольц. – М. : Медицина, 1952. – 207 с.
19. Бережан С. Г. Семантическая эквивалентность лексических единиц [Текст] / С. Г. Бережан. – Кишинев : Штиинца, 1973. – 373 с.

20. Березникова Р. Е. Лингвистический анализ наименований лекарственных средств [Текст] : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Р. Е. Березникова. – М., 1975. – 27 с.

21. Березникова Р. Е. Актуальные вопросы графического и грамматического оформления наименований лекарственных средств [Текст] / Р. Е. Березникова, Т. А. Костромина // Язык медицины : Всероссийский межвузовский сборник научных трудов. – Вып. II. – Самара : [б. ук. на изд.], 2007. – С. 52–56.

22. Березникова Р. Е. Место номенов в лексической системе языка [Текст] / Р. Е. Березникова // Имя нарицательное и собственное. – М. : Наука, 1978. – С. 42–59.

23. Березникова Р. Е. Подача номенов в словарях различных типов [Текст] / Р. Е. Березникова // Проблематика определений терминов в словарях разных типов ; АН СССР, Научный совет по лексикологии и лексикографии. – Л. : Наука, ЛО, 1976. – С. 83–91.

24. Бібла С. Види та джерела варіативності в системі української церковної термінології [Текст] / С. Бібла // Сучасна українська богословська термінологія: від історичних традицій до нових концепцій : Матеріали всеукр. наук. конф., 13–15 травня 1998 р. – Л., 1998. – С. 258–264.

25. Блумфильд Л. Ряд постулатов для науки о языке [Текст] / Л. Блумфильд // Звегинцев В. А. История языкознания XIX и XX веков в очерках и извлечениях : в 2-х тт. – М. : Учпедгиз, 1960. – Т. 2. – С. 144–152.

26. Бодуэн-де-Куртенэ И. А. Из лекций по латинской фонетике [Текст] / И. Бодуэн-де-Куртенэ (J. Baudouin de Courtenay). – Воронеж : тип. В. И. Исаева, 1893. – [2], 464, XXXVIII с. – Отд. отт. из «Филол. записок», издаваемых А. А. Хованским.

27. Божно Л. Научно-техническая терминология как один из объектов изучения закономерностей развития языка [Текст] / Л. Божно // Филологические науки. – 1971. – № 5. – С. 102–108.

28. Борисюк І. Явище синонімії в термінології [Текст] / Іван Борисюк // Дивослово. – 2000. – № 4. – С. 27–28.
29. Будагов Р. А. Борьба идей и направлений в языкознании нашего времени [Текст] / Р. А. Будагов. – М. : Наука, 1978. – 248 с.
30. Будагов Р. А. Литературные языки и языковые стили [Текст] / Р. А. Будагов. – М. : Высш. шк., 1967. – 376 с. – (Библиотека филолога).
31. Будагов Р. А. Человек и его язык [Текст] / Р. А. Будагов. – 2-е расшир. изд. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1976. – 429 с.
32. Будагов Р. А. Что такое развитие и совершенствование языка? [Текст] / Р. А. Будагов. – М. : Наука, 1977. – 264 с.
33. Будагов Р. А. Язык – реальность – язык [Текст] / Р. А. Будагов. – М. : Наука, 1983. – 262 с.
34. Бужина Т. П. Современные тенденции терминологического словообразования в номенклатуре лекарственных средств [Текст] / Т. П. Бужина // Язык медицины : Всероссийский межвузовский сборник научных трудов. – Вып. II. – Самара : [б. ук. на изд.], 2007. – С. 76–80.
35. Булат З. М. Вопросы синоними научно-технических терминов-словосочетаний (на материале английской и американской литературы по железнодорожному транспорту) [Текст] : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / З. М. Булат. – К., 1970. – 24 с.
36. Вакулик І. І. Давньогрецька та латинська мови як джерело сучасної наукової термінології [Текст] / І. І. Вакулик. – К. : ВЦ НУБіП України, 2014. – 234 с.
37. Вакулик І. І. Біномінальні терміни біологічної номенклатури [Текст] / І. І. Вакулик // Мова і культура. – Вип. 142. – К. : ВД Дмитра Бураго, 2013. – С. 76–88.
38. Вакулик І. І. Проблема визначення синонімів у сучасній лінгвістиці [Текст] / Вакулик І. І., Швидченко А. В. // Науковий вісник НУБіП України, серія «Філологічні науки». – К. : ВПЦ «НУБіП», 2013. – № 186 (1). – С. 27–32.

39. Вакулик І. І. Системність у вивченні латинської мови на шляху формування сучасних універсальних знань [Текст] / І. І. Вакулик // Науковий вісник НУБіП. Серія : Філологічні науки. – Вип. 215 (1). – К. : Міленіум, 2015. – С. 159–166.

40. Васильева Н. В. Греко-латинские элементы в лингвистической терминологии [Текст] : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.15 / Н. В. Васильева. – М., 1983. – 16 с.

41. Вахек Й. Лингвистический словарь пражской школы [Текст] / Й. Вахек ; [пер. с фр., нем., англ. и чеш. И. А. Мельчука и В. В. Санникова]. – М. : Прогресс, 1964. – 359 с.

42. Васильева Н. В. Греко-латинские элементы в лингвистической терминологии : автореф. дисс. канд. филол. наук : спец. 10.02.15 / Н. В. Васильева. – М., 1983. – 16 с.

43. Вейсман А. Д. Греческо-русский словарь [Текст] / А. Д. Вейсман ; Греко-латинский кабинет Ю. А. Шичалина. – Репр. 5-е изд. 1899 г. – М. : [б. и.], 1991. – 1379 стб.

44. Веклинець Л. М. Лексико-семантичний словотвір у терміносистемі української психології [Текст] / Веклинець Л. М. // Система і структура східнослов'янських мов : [Міжкафедральний зб. наук. праць]. – К. : УДПУ, 1997. – С. 73–78.

45. Веклинець Л. М. Паронімія в українській психологічній термінології [Текст] / Веклинець Л. М. // Проблеми граматики і лексикології української мови : [Зб. наук. праць]. – К. : [б. вид.], 1998. – С. 126–130.

46. Веклинець Л. М. Становлення української психологічної термінології [Текст] / Веклинець Л. // Дивослово. – 1996. – № 11. – С. 26–29.

47. Верхратський С. А. Історія медицини : Підручник для студентів медичних інститутів [Текст] / С. А. Верхратський, П. Ю. Заблудовський. – Вид. 4-те, випр. і доп. – К. : Вища школа, 1991. – 432 с.

48. Веселов П. В. Оправданный случай синонимии в терминологии [Текст] / П. В. Веселов // Русская речь. – 1969. – № 5. – С. 77–81.
49. Веселов П. В. Термины и номенклатурные наименования [Текст] / П. В. Веселов // Стандартизация. – 1966. – № 11. – С. 12–17.
50. Вильчинский С. С. Взаимодействие терминологии, номенклатуры и общелитературной лексики (на материале патентной документации) [Текст] : дисс. ... к. филол. наук / Вильчинский С. С. – К., 1987. – 190 с.
51. Вилюман В. Г. Английская синонимика: (введение в теорию синонимии и методику изучения синонимов) [Текст] : Учебное пособие для вузов / В. Г. Вилюман. – М. : Высшая школа, 1980. – 128 с. – (Б-ка филолога).
52. Винокур Г. О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии [Текст] / Г. О. Винокур // Труды Московского ин-та истории, философии и литературы : [Сб. статей по языковедению]. – Т. 5. – М., 1939. – С. 3–54.
53. Витгенштейн Л. Логико-философский трактат [Текст] / Л. Витгенштейн ; [пер. с нем. Добронравова И. и Лахути Д. ; общ. ред. и предисл. Асмуса В. Ф.] – М. : Наука, 2009. – 133 с.
54. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови [Текст] / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська ; ред. І. Р. Вихованець. – К. : Університетське видавництво «Пульсари», 2004. – 398 с. – (Академічна граматики української мови).
55. Волкова И. Н. Исследование и разработка принципов и методов стандартизации научно-технической терминологии [Текст] : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / И. Н. Волкова. – М., 1982. – 18 с.
56. Волкова И. Н. Стандартизация научно-технической терминологии / И. Н. Волкова. – М. : [б. ук. на изд.], 1984. – 285 с.

57. Володина М. Н. Когнитивно-информационная природа термина (на материале терминологии средств массовой информации) [Текст] / М. Н. Володина. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2000. – 181 с.

58. Володина М. Н. Теория терминологической номинации [Текст] : монография / М. Н. Володина. – М. : Изд-во МГУ, 1997. – 180 с.

59. Ворона І. Терміни-дублети в українській церковно-релігійній термінології [Текст] / Іванна Ворона // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2010. – № 675. – С. 72–74.

60. Воронова О. Н. Проблемы товароведной терминологии в фармации [Текст] / О. Н. Воронова // Язык медицины : Всероссийский межвузовский сборник научных трудов. – Вып. II. – Самара : [б. ук. на изд.], 2007. – С. 81–85.

61. Воскобойник-Шпинта Г. М. Латиномовна ентомологічна номенклатура: структурно-семантичний аспект [Текст] : монографія / Галина Воскобойник-Шпинта ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – К. : Вадим Карпенко, 2013. – 195 с.

62. Вступ до мовознавства [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2007. – Ч. 2 : [І. О. Голубовська та ін. ; відп. ред. І. О. Голубовська]. – 2010. – 223 с. – (Бібліотека Інституту філології).

63. Гак В. Г. Лингвистические словари и экстралингвистическая информация [Текст] / В. Г. Гак // Вопросы языкознания. – № 2. – 1987. – С. 3–16.

64. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів [Текст] / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища школа, 1985. – 360 с.

65. Герд А. С. Терминологическое значение и типы терминологических значений [Текст] / А. С. Герд // Проблематика определений терминов в словарях разных типов ; АН СССР, Научный совет по лексикологии и лексикографии. – Л. : Наука, ЛО, 1976. – С. 101–107.

66. Герд А. С. Проблемы формирования научной терминологии (на материале русских научных названий рыб) [Текст] : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / А. С. Герд. – Л., 1969. – 18 с.

67. Герд А. С. Язык науки и техники как объект лингвистического изучения [Текст] / А. С. Герд // Филологические науки. – 1986. – № 2. – С. 54–59.

68. Глушко М. М. Функциональный стиль общественного языка и методы его исследования [Текст] / М. М. Глушко. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1974. – 198 с.

69. Голев Н. Д. О некоторых общих особенностях принципов номинации в диалектной лексике флоры и фауны [Текст] / Н. Д. Голев // Русские говоры Сибири. – Томск : Изд-во ТГУ, 1981. – С. 17–28.

70. Головин Б. Н. Лингвистические основы учения о терминах [Текст] / Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. – М. : Высшая школа, 1987. – 105 с.

71. Гольцгакер Л. А. Основы фармацевтической терминологии и правила прописывания лекарственных форм по X изданию государственной фармакопии [Текст] : учебное пособие / Л. А. Гольцгакер ; Ленинградский ветеринарный институт. – Ленинград : [б. и.], 1976. – 22 с.

72. Голубовская И. А. Структурно-семантические особенности глагольной полисемии [Текст] : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / И. А. Голубовская. – К., 1989. – 27 с.

73. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу [Текст] : монографія / І. О. Голубовська ; КНУТШ. – К. : Логос, 2004. – 284 с.

74. Голубовська І. О. Етнічні особливості української національно-мовної картини світу [Текст] / І. О. Голубовська // *Studia linguistica* : [зб. наук. пр.] / КНУ ім. Тараса Шевченка. – К., 2010. – Вип. 4 : До 80-річного ювілею професора Нікітіної Фіонілли Олексіївни. – С. 400–412.

75. Горбачевич К. С. Вариативность слова и языковая норма (на материале современного русского языка) [Текст] / К. С. Горбачевич. – Л. : Наука, 1978. – 238 с.

76. Городкова Ю. И. Элементы латинского языка и основ медицинской терминологии [Текст] : Учебник / Ю. И. Городкова. – Изд. 2-е, доп. – М. : Медицина, 2001 – 274 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://studmedlib.ru>

77. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія [Текст] : Навч. посіб. / В. О. Горпинич. – К. : Вища школа, 1999. – 207 с.

78. Греб В. Я. Пути формирования специальных терминологических систем в немецком языке (на материале истории медицинской лексики) [Текст] : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / В. Я. Греб. – М., 1977. – 24 с.

79. Греб В. Я. Развитие немецкой анатомической терминологии до XVIII века [Текст] / В. Я. Греб // Труды Волгогр. мед. ин-та. – Т. 24. – Волгоград, 1971. – С. 717–720.

80. Гречко В. А. Лексическая синонимика современного русского литературного языка [Текст] / В. А. Гречко. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1987. – 152 с.

81. Гречко В. А. Синонимия терминов [Текст] / В. А. Гречко // Актуальные проблемы лексикологии и словообразования. – Новосибирск, 1974. – Вып. 3. – С. 147–150.

82. Гриджук О. Є. Актуальність курсу «Фахова термінологія» у вищій школі нефілологічного профілю [Текст] / О. Є. Гриджук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Психологія і педагогіка. – 2014. – Вип. 30. – С. 50–54. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2014_30_12

83. Гриджук О. Є. Термінологічний словник як джерело засвоєння фахової лексики [Текст] / О. Гриджук // Педагогіка і психологія професійної

освіти. – 2014. – № 1. – С. 47–57. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pippo_2014_1_6

84. Гринев С. В. Введение в терминоведение [Текст] / С. В. Гринев. – М. : Московский лицей, 1993. – 309 с.

85. Гринев С. В. О современном состоянии терминоведения (от комплексной науки к комплексу научных дисциплин) [Текст] / С. В. Гринев // Научно-техническая терминология. – Вып. I. – М., 2004. – С. 20–25.

86. Гринев С. В. Терминоведение на пороге третьего тысячелетия [Текст] / С. В. Гринёв // Научно-техническая терминология. – 2000. – Вып. 1. – С. 31–34.

87. Гумецкая Л. Л. Заметки о терминологической синонимии в языке украинских грамот XIV в. [Текст] / Л. Л. Гумецкая // Лексическая синонимия [Текст] : сб. ст. / АН СССР ; [отв. ред. С. Г. Бархударов]. – М. : Наука, 1967. – С. 174–177.

88. Гусева И. Г. Когнитивно-дискурсивный анализ межотраслевой экологической терминологии в области рыбного промысла (на материале английского языка) [Текст] : дисс. канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / И. Г. Гусева. – Калининград, 2004. – 291 с.

89. Гусятинская В. С. Терминология лекарственных препаратов [Текст] / В. С. Гусятинская // Парадигматические характеристики лексики : [Межвуз. сб. научн. труд.]. – М. : МГПИ, 1986. – С. 93–100.

90. Даниленко В. П. Лексико-семантические и грамматические особенности слов-терминов [Текст] / В. П. Даниленко // Исследования по русской терминологии. – М. : Наука, 1971. – С. 42–57.

91. Даниленко В. П. Лингвистические проблемы упорядочения научно-технической терминологии [Текст] / В. П. Даниленко // Терминология и норма. – 2000. – № 10. – С. 15–25.

92. Даниленко В. П. Лингвистические требования к стандартизуемой терминологии [Текст] / В. П. Даниленко // Терминология и норма. – 2000. – № 9. – С. 20–27.

93. Даниленко В. П. Ономаσιологическое направление в истории грамматики [Текст] / В. П. Даниленко // Вопросы языкознания. – 1988. – № 3. – С. 108–131.

94. Даниленко В. П. Русская терминология. Опыт лингвистического описания [Текст] / В. П. Даниленко. – М. : Наука, 1977. – 246 с.

95. Дворецкий И. Х. Латинско-русский словарь [Текст] : около 200000 слов и словосочетаний / И. Х. Дворецкий. – 6-е изд., стереотип. – М. : Русский язык, 2000. – 845 с. – (А–Я).

96. Демидова В. Г. Варьирование и синонимия в англоязычной терминосистеме переводоведения [Текст] / В. Г. Демидова // Известия Самарского научного центра Российской академии наук. – Т. 12. – № 5 (2). – 2010. – С. 494–497. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.ssc.smr.ru/media/journals/izvestia/2010/2010_5_494_497.pdf

97. Дремова Н. Б. Номенклатура лекарственных средств: особенности формирования и фармацевтическая информация [Текст] / Н. Б. Дремова, Р. Е. Березникова ; М-во здравоохранения Рос. Федерации, Всерос. учеб.-метод. центр по непрерыв. мед. и фармацевт. образ. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – Курск : Издательство Курск. гос. мед. ун-та, 2002. – 151 с.

98. Дроговоз С. М. Фармакологія на допомогу лікарю, провізору та студенту [Текст] : підручник-довідник для студ. вищ. навч. закладів / С. М. Дроговоз, В. В. Страшний. – Х. : ІЦ ХАІ, 2002. – 480 с.

99. Дудецкая С. Г. Метафоризация как способ терминообразования (на материале английской терминологии черепно-челюстно-лицевой хирургии и стоматологии) [Текст] : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / С. Г. Дудецкая. – Самара, 2007. – 21 с.

100. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти [Текст] / Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. – К. : КМ Akademia, 2000. – 218 с.

101. Жаботинская С. А. Когнитивные и номинативные аспекты класса числительных (на материале современного английского языка) [Текст] / С. А. Жаботинская. – М. : Ин-т языкознания РАН, 1992. – 112 с.
102. Жаботинская С. А. Концептуальный анализ: типы фреймов [Текст] / С. А. Жаботинская // Вісник Черкаського ун-ту. Серія : Філолог. науки. – Вип. 11. – Черкаси, 1999. – С. 12–25.
103. Жаботинская С. А. Ономазиологические модели в свете современных школ когнитивной лингвистики [Текст] / С. А. Жаботинская // С любовью к языку ; Сб. научн. труд., посвящ. Е. С. Кубряковой. – М.–Воронеж : ИЯ РАН, Воронежский ГУ, 2002. – С. 115–123.
104. Жаналина Л. К. Номинация и словообразовательные отношения [Текст] : Спецкурс / Л. К. Жаналина. – Алматы, 1993. – 49 с.
105. Жлуктенко Ю. А. Английские неологизмы [Текст] / Ю. А. Жлуктенко, В. П. Березинский, И. И. Борисенко / под ред. Ю. А. Жлуктенко. – К. : Наукова думка, 1983. – 172 с.
106. Забинкова Н. Н. Термины и номенклатурные слова в ботанических словарях [Текст] / Н. Н. Забинкова // Проблематика определений терминов в словарях разных типов ; АН СССР, Научный совет по лексикологии и лексикографии. – Л. : Наука, ЛО, 1976. – С. 91–101.
107. Зеликсон Ю. И. Лекарственные средства Древнего Рима [Текст] / Зеликсон Ю. И., Кондратьева Т. С. // Фармация. – 1992. – № 6. – С. 87–89.
108. Иванова Л. Заимствованные коннотонимы в лингво-имагологическом аспекте [Текст] / Л. Иванова // Реквием филологический : Сборник научных статей, посвященный памяти Е. С. Отина. – К. : ИД Дмитрия Бурого, 2015. – С. 147–153. [Электронные ресурс]. – Режим доступа : <http://azbuka.in.ua/wp-content/uploads/2015/04/ivan.pdf>
109. Ивина Л. В. Лингвокогнитивные основы анализа отраслевых терминосистем [Текст] / Л. В. Ивина. – М. : Академический Проект, 2003. – 304 с.

110. Ильиш Б. А. История английского языка [Текст] / Б. А. Ильиш. – Л. : Просвещение, 1973. – 351 с.
111. Исакова А. А. Эволюция прагматического пространства: структура, семантика, прагматика (на материале современной механонимии) [Текст] : автореф. дисс. ... д-ра филол. наук : спец. 10.02.19 / А. А. Исакова. – Краснодар, 2008. – 48 с.
112. Казарина С. Г. Типологические характеристики отраслевой терминологии [Текст] : дисс. ... д-ра филол. наук : спец. 10.02.01 / Светлана Георгиевна Казарина. – М., 1999. – 385 с.
113. Каледина Е. В. О некоторых особенностях медицинских паразитологических терминов [Текст] / Е. В. Каледина // Медицинская терминология и гуманитарные аспекты образования в медицинском ВУЗе : тез. докл. всерос. науч. конф. – Самара : СГМУ 1998. – С. 90–92.
114. Канделаки Т. Л. К вопросу о номенклатурных наименованиях [Текст] / Т. Л. Канделаки // Вопросы разработки научно-технической терминологии. – Рига : Зинатне, 1973. – С. 60–72.
115. Канделаки Т. Л. Семантика и мотивированность терминов [Текст] / Т. Л. Канделаки. – М. : Наука, 1977. – 167 с.
116. Карасик В. М. Прошлое и настоящее фармакологии и лекарственной терапии (исторический очерк) [Текст] / В. М. Карасик. – Л. : Медицина, 1965. – 273 с.
117. Карлова Т. Є. Ономастологічний клас предикатів «мислення» в синхронічному та діяхронічному вимірах [Текст] : дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.15. – Донецьк, 2013. – 200 с.
118. Карлова Т. Є. Особливості метамови медичної науки [Текст] / Т. Є. Карлова // *Studia linguistica* [Зб. наук. праць]. – Вип. 8. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2014. – С. 82–86.
119. Карпенко Г. А. Антагонизм лекарственных веществ и их несовместимые сочетания [Текст] / Г. А. Карпенко, Н. М. Туркевич. – К. : Гос. мед. изд-во УССР, 1958. – 261 с.

120. Карпіловська Є. А. Суфіксальна підсистема сучасної української літературної мови: будова та реалізація [Текст] : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : спец. 10.02.01 / Євгенія Анатоліївна Карпіловська. – К., 2000. – 36 с.

121. Карпинская Е. В. Унификация, стандартизация, кодификация терминов. Понятие о гармонизации терминов и терминосистем [Текст] : учебник / Е. В. Карпинская. – М. : НОРМА, 2003. – С. 207–213.

122. Кацнельсон С. Д. Содержание слова, значение и обозначение [Текст] / С. Д. Кацнельсон. – М.–Л. : Наука, Ленингр. отд-ние, 1965. – 112 с. – (АН СССР, Ин-т языкознания).

123. Ким Л. А. Критерии выделения неизменяемых зависимых компонентов в составе терминологических единиц [Текст] / Л. А. Ким // Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Мовознавство. – 2010. – Т. 18, вип. 16. – С. 151–159. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2010_18_16_28.

124. Ким Л. А. Структурно-семантическая характеристика терминов-неологизмов с неизменяемым зависимым компонентом (на материале экономической терминологии) [Текст] / Л. А. Ким // Вісник Дніпропетр. ун-ту. Серія : Мовознавство. – 2003. – Вип. 9. – С. 89–93.

125. Кириллова В. В. Полисемия и синонимия в терминосистеме (на материале терминологической лексики по целлюлозно-бумажному производству) [Текст] / В. В. Кириллова // Вестник Ленинградского ун-та. – Сер. 2. История, языкознание, литературоведение. – Вып. 4. – 1991. – С. 60–64.

126. Кириллова Т. С. Пути формирования и лексикологические особенности английской терминологии подъязыка медицины (дерматология-венерология) [Текст] : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Т. С. Кириллова. – Пятигорск, 1990. – 17 с.

127. Киселева Е. В. Онимные и отонимные окказионализмы, созданные ad hoc (на материале англоязычной публицистики) [Текст] / Е. В. Киселева // Реквием филологический : Сборник научных статей,

посвященный памяти Е. С. Отина. – К. : ИД Дмитрия Бурого, 2015. – С. 176–183. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://azbuka.in.ua/wp-content/uploads/2015/04/kis.pdf>

128. Кичигина Г. И. Греко-латинские терминологические элементы в английской микробиологической терминологии [Текст] : автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Г. И. Кичигина. – К., 1991. – 20 с.

129. Кияк Т. Р. О видах мотивированности лексических единиц / Т. Р. Кияк // Вопросы языкознания. – 1989. – № 1. – С. 98–107.

130. Кім Л. А. Терміни з незмінюваним залежним компонентом у системі засобів спеціальної номінації [Текст] : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.02 / Л. А. Кім. – Д., 2006. – 18 с.

131. Кісельова О. Г. Медична термінологія у країнах Сходу (на матеріалі арабської, турецької та китайської мов) [Текст] / О. Г. Кісельова // Науковий вісник Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. – Вип. 2. – К., 2009. – С. 211–218.

132. Клименко Н. Ф. Основы морфеміки сучасної української мови [Текст] : навч. посібник для студентів філол. факультетів університетів та педінститутів / Н. Ф. Клименко. – К. : ІЗМН, 1998. – 182 с.

133. Клименко Н. Ф. Словотворна морфеміка сучасної української літературної мови [Текст] / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська. – К., 1998. – 161 с. – (НАН України. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні).

134. Клименко Н. Ф. Словотворча структура і семантика складних слів у сучасній українській мові [Текст] / Н. Ф. Клименко. – К. : Наук. думка, 1984. – 251 с.

135. Климовицкий Я. А. Термин и обусловленность определения понятия в системе [Текст] / Я. А. Климовицкий // Проблематика определений терминов в словарях разных типов ; АН СССР, Научный совет по лексикологии и лексикографии. – Л. : Наука, ЛО, 1976. – С. 107–114.

136. Коваль А. П. Синоніміка в термінології [Текст] / А. П. Коваль // Дослідження з лексикології й лексикографії. – К. : Наук. думка, 1965. – С. 157–169.
137. Козак Л. В. Українська електротехнічна термінологія (словотвірний аспект) [Текст] : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Л. В. Козак. – Дніпропетровськ, 2000. – 18 с.
138. Козлик М. Явление синонимии в русской химической терминологии [Текст] : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.02 / М. Козлик. – К., 1989. – 18 с.
139. Комарова З. И. Семантическая структура специального слова и её лексикографическое описание [Текст] / З. И. Комарова. – Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1991. – 156 с.
140. Комарова З. И. Семантические проблемы русской отраслевой терминологии [Текст] : автореф. дисс. ... д-ра филол. наук / З. И. Комарова. – Екатеринбург, 1991. – 34 с.
141. Комарова З. И. О сущности термина [Текст] / З. И. Комарова // Термин и слово. – Горький : Изд-во ГГУ им. Н. И. Лобачевского, 1979. – С. 3–23.
142. Копач О. И. К вопросу о методике когнитивно-онимасиологического исследования топонимов [Текст] / О. И. Копач // Актуальные вопросы славянской ономастики : Материалы III Международной конференции «Славянская ономастика в этимологическом, хронологическом и ареальном аспектах», Гомель, 6–7 октября 2006 г. / Отв. ред. Р. М. Козлова. – Гомель : ГГУ им. Ф. Скорины. – С. 120–129.
143. Коржавых Э. А. Методика упорядочения фармацевтической терминологии [Текст] / Э. А. Коржавых, Л. В. Мошкова // Экономический вестник фармации. – 2002. – № 8. – С. 55–64.

144. Коржавых Э. А. Теоретические и методические основы фармацевтического терминоведения [Текст] : дис. ... д-ра филол. наук : спец. 15.00.01 / Коржавых Элеонора Александровна. – М., 2005. – 357 с.

145. Корнейко І. Україномовні терміни із процесуальними значеннями [Текст] / І. Корнейко, М. Пилипенко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології. – 2013. – № 765. – С. 38–42. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPUT_2013_765_9

146. Коршунова С. О. Тезаурусное моделирование терминологии синтаксиса [Текст] : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / Коршунова Светлана Олеговна. – Иркутск, 2009. – 257 с.

147. Кочан І. М. Варіанти і синоніми термінів з міжнародними компонентами [Текст] / І. М. Кочан // Вісник Національного ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – № 620. – 2008. – С. 14–19.

148. Кочан І. М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові [Текст] / І. М. Кочан ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2004. – 520 с.

149. Кочан І. М. Синонімія у термінології [Текст] / І. Кочан // Мовознавство. – 1992. – № 3. – С. 32–34.

150. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства [Текст] : підручник / М. П. Кочерган. – Вид. 2-ге. – К. : ВЦ «Академія», 2008. – 368 с. – (Альма-матер).

151. Кочерган М. П. Загальне мовознавство [Текст] : підручник для студ. філол. спец. вузів / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 1999. – 288 с. – (Альма-матер).

152. Краковецкая Г. А. Метафоризация как средство формирования медицинской терминологии. [Текст] : дис. ... канд. филол. наук / Галина Алексеевна Краковецкая. – Полтава, 1979. – 188 с.

153. Крижанівська А. В. Як відрізнити термін від нетерміна / А. В. Крижанівська [Текст] // Культура мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine27-14.pdf>
154. Крицкая С. Ю. Многообразие типов основ в латинском языке [Текст] / С. Ю. Крицкая // Семантика и структура деривационных моделей. – Владивосток : [б. и.], 1988. – С. 135–142.
155. Крушевский Н. В. Избранные работы по языкознанию [Текст] / Н. В. Крушевский ; Отв. ред. В. Н. Ярцева ; Сост. и вступ. ст. Ф. М. Березина. – М. : Наследие, 1998. – 296 с.
156. Кубрякова Е. С. К определению понятия имиджа [Текст] / Е. С. Кубрякова // Вопросы когнитивной лингвистики. – 2008. – № 2. – С. 5–11.
157. Кубрякова Е. С. О семиотически маркированных объектах и семиотически маркированных ситуациях в языке [Текст] / Е. С. Кубрякова // Концептуальное пространство языка : [Сб. н. тр., посвящ. юбилею Н. Н. Болдырева]. – Тамбов : ТГУ, 2005. – С. 95–101.
158. Кубрякова Е. С. Ономасиология [Текст] / Е. С. Кубрякова // Лингвистический энциклопедический словарь ; гл. ред. В. Н. Ярцева. – 2-е изд., доп. – М. : Большая Российская энциклопедия, 2002. – С. 345–346.
159. Кубрякова Е. С. Проблемы многозначности и пути их решения [Текст] / Е. С. Кубрякова // Вестник МГЛУ. – Вып. 44. Серия лингвистика «Тенденции развития англ. лексикона». – М. : РЕМА, 2008. – С. 5–13.
160. Кубрякова Е. С. Словообразование [Текст] / Е. С. Кубрякова // Общее языкознание. Внутренняя структура языка. – М. : Наука, 1972. – С. 346–347.
161. Кубрякова Е. С. Части речи в ономасиологическом освещении [Текст] : монография / Е. С. Кубрякова. – Изд. 2-е. – М. : ЛКИ, 2008. – 115 с.

162. Кубрякова Е. С. Что такое словообразование [Текст] : учебное пособие / Е. С. Кубрякова. – М. : Наука, 1965. – 79 с.

163. Кубрякова Е. С. Язык и знание. На пути получения знаний о языке: части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира [Текст] / Е. С. Кубрякова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 555 с., [1] л. портр. – (Язык. Семиотика. Культура).

164. Куделько З. Б. Екстралінгвістичні чинники нормалізації термінології [Текст] / З. Куделько // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : [Зб. наук. праць]. – Чернівці, 2005. – Вип. 231 : Германська філологія. – С. 112–118.

165. Куделько З. Б. Синонімія в мові економіки та бізнесу [Текст] / З. Б. Куделько // Науковий вісник Чернівецького університету : [Зб. наук. пр.] – Чернівці : Рута, 2000. – Вип. 71 : Германська філологія. – С. 118–123.

166. Кудрина А. Н. О смысловом значении общих терминов, употребляемых для обозначения лекарственных средств [Текст] / А. Н. Кудрина // Фармация. – 1973. – №5. – С. 53–55.

167. Кузьмин Н. П. Отглагольные существительные в специальной лексике (на материале лексики станкостроения, приборостроения и общего машиностроения) [Текст] / Н. П. Кузьмин // Исследования по русской терминологии : сб. статей / ред В. П. Даниленко. – М. : Наука, 1971. – С. 183–199.

168. Культура русской речи [Текст] : Учебник для вузов / Под ред. проф. Л. К. Граудиной и проф. Е. Н. Ширяева. – М. : Издательская группа НОРМА–ИНФРА–М., 1999. – 560 с.

169. Кунин А. В. Курс фразеологии современного английского языка [Текст]: учебник для студ. ин-тов и фак. иностр. языков / А. В. Кунин. – 2-е изд., перераб. – М. : Высшая школа ; Дубна : Феникс, 1996. – 381 с.

170. Курилович Е. Очерки по лингвистике [Текст] : Сб. статей / Е. Курилович . – М. : Изд-во иностранной литературы, 1962. – 456 с.

171. Курышко Г. Ф. Явление синонимии в профессиональной лексике (на материале немецкой и русской медицинской терминологии) [Текст] / Г. Ф. Курышко. – М. : Народный учитель, 2001. – 133 с.

172. Кутина Л. Л. Языковые процессы, возникающие при становлении научных терминологических систем [Текст] / Л. Л. Кутина // Лингвистические проблемы научно-технической терминологии. – М. : Наука, 1970. – С. 23–57.

173. Лагутина А. В. Абсолютные синонимы в синонимической системе языка [Текст] / А. В. Лагутина // Лексическая синонимия : [сб. статей] / отв. ред. С. Г. Бархударов. – М. : Наука, 1967. – С. 121–129.

174. Лазарев Н. В. Эволюция фармакологии [Текст] / Н. В. Лазарев ; Гл. воен.-мед. упр. Вооруж. Сил СССР. Воен.-мор. мед. акад. – Л. : Воен.-мор. мед. акад., 1947. – 276 с.

175. Лазарева М. Н. Лингвистические проблемы современных наименований лекарственных средств [Текст] / М. Н. Лазарева // Язык медицины : Всероссийский межвузовский сборник научных трудов. – Вып. II. – Самара : [б. ук. на изд.], 2007. – С. 184–193.

176. Лазарева М. Н. Номенклатура лекарственных средств в гомеопатии: особенности классификации и номинации / М. Н. Лазарева // Язык медицины : Всероссийский межвузовский сборник научных трудов. – Вып. II. – Самара : [б. ук. на изд.], 2007. – С. 193–203.

177. Латинский язык и основы медицинской терминологии: учебное пособие для иностранных студентов (на английском языке) / В. В. Жура, Ж. С. Мартинсон, Н. В. Протопопова, Т. И. Губа. – Волгоград : Изд-во ВолгГМУ, 2011. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.volgmed.ru

178. Левинштейн И. И. О вредных синонимах и синонимах вообще [Текст] / И. И. Левинштейн // Фармация. – №5. – 1938. – С. 29–32.

179. Левковская К. А. Теория слова, принципы ее построения и аспекты изучения лексического материала [Текст] / К. А. Левковская. – М. : Высшая школа, 1962. – 296 с.

180. Лейчик В. М. Номенклатура – промежуточное звено между терминами и собственными именами [Текст] / В. М. Лейчик // Вопросы терминологии и лингвистической статистики. – Воронеж : Изд-во Воронежского ун-та, 1974. – С. 13–25.

181. Лейчик В. М. Оптимальная длина и оптимальная структура термина [Текст] / В. М. Лейчик // Вопросы языкознания. – 1981. – № 2. – С. 63–73.

182. Лейчик В. М. Семантические и формальные признаки терминологических элементов [Текст] / В. М. Лейчик // Отраслевая терминология и ее экстралингвистическая обусловленность. – Воронеж, 1982. – С. 98–107.

183. Лейчик В. М. Термины-синонимы, дублеты, эквиваленты, варианты [Текст] / В. М. Лейчик // Актуальные проблемы лексикологии и словообразования : [сб. научн. труд.]. – 1973. – Вып. 2. – С. 103–107.

184. Лемов А. В. Десинонимизация лингвистических терминов [Текст] / А. В. Лемов // Языки профессиональной коммуникации. – Челябинск : Изд-во ЧелГУ, 2003. – С. 238–246.

185. Лемов А. В. Система, структура и функционирование научного термина (на материале русской лингвистической терминологии) [Текст] / А. В. Лемов. – Саранск : Изд-во Мордов. ун-та, 2000. – 192 с.

186. Лепеха Т.В. Лексико-семантичні та словотвірні-структурні особливості судово-медичної термінології [Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Т. В. Лепеха. – Дніпропетровськ, 2000. – 19 с.

187. Лехніцька С. Комунікативно-прагматичний потенціал найменувань лікарських засобів [Текст] / С. Лехніцька // Studia Slawistyczne 2. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2015. – С. 71–75.

188. Лехніцька С. Лінгво-прагматична характеристика синонімів-фармаконімів на позначення препаратів групи анестезуючих [Текст] /

С. І. Лехніцька // Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» / Переяслав-Хмельницький, 2015. – Вип. 17. – С. 309–311. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rmuphdpu.webnode.com.ua

189. Лехніцька С. І. Епонімічний і топонімічний компоненти у фармацевтичній термінології і номенклатурі [Текст] / С. І. Лехніцька // *Studia linguistica* : [Зб. наук. пр.]. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2013. – Вип. 7. – С. 443–448.

190. Лехніцька С. І. Епонімічний компонент в ботанічній номенклатурі [Текст] / С. І. Лехніцька // Український науково-медичний молодіжний журнал. – № 1. – К. : НМУ імені О. О. Богомольця», 2011. – С. 257–258.

191. Лехніцька С. І. Метафоричні найменування лікарських засобів [Текст] / С. І. Лехніцька // *Studia linguistica* : [Зб. наук. пр.]. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2009. – Vol. II (III). – С. 173–176.

192. Лехніцька С. І. Морфолого-синтаксична характеристика терміноелементів у латиномовних назвах лікарських засобів [Текст] / С. І. Лехніцька // *Science and Education a new Dimension. Philology*. – Budapest : «Seaneuwin», 2014. – Is. 29. – С. 52–54.

193. Лехніцька С. І. Основні дериваційні моделі у латинських фармацевтичних назвах [Текст] / С. І. Лехніцька // Мовні і концептуальні картини світу: [зб. наук. пр.]. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2008. – Вип. 24, ч. 2. – С. 191–194.

194. Лехніцька С. І. Синонімічні назви аналгетичних препаратів у фармацевтичній номенклатурі [Текст] / С. І. Лехніцька // Мовні і концептуальні картини світу : [зб. наук. пр.]. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2007. – Вип. 21, ч. 2. – С. 156–159.

195. Лехніцька С. І. Синонімічні назви у номенклатурі гормональних препаратів [Текст] / С. І. Лехніцька // *Studia linguistica* : [Зб. наук. пр.]. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2009. – Vol. II (II). – С. 232–237.
196. Лехніцька С. І. Синонімічні найменування у номенклатурі седативно-снودійних препаратів [Текст] / С. І. Лехніцька // *Studia linguistica* : [Зб. наук. пр.]. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2011. – Вип. 5. – С. 521–526.
197. Лехніцька С. І. Синонімія у назвах вітамінів [Текст] / С. І. Лехніцька // *Мовні і концептуальні картини світу* : [зб. наук. пр.]. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2007. – Вип. 23, ч. 2. – С. 82–85.
198. Лехніцька С. І. Структурно-семантичний і комунікативно-прагматичний потенціал найменувань лікарських препаратів [Текст] / С. І. Лехніцька // *Studia linguistica* : [Зб. наук. пр.]. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2012. – Вип. 6. – С. 284–290.
199. Лехніцька С. І. Терміноелемент як основний компонент фармацевтичного терміна [Текст] / С. І. Лехніцька // *Науковий вісник НМУ ім. О. О. Богомольця*. – К. : НМУ імені О. О. Богомольця, 2008. – Вип. 4, № 21. – С. 216–218.
200. Литвин О. О. Образні значення номенів рослин [Текст] / О. О. Литвин. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/znphnpu_lingv/2010_30/20_Litvin.pdf
201. Лотте Д. С. Краткие формы научно-технических терминов [Текст] / Д. С. Лотте ; АН СССР, Комитет научно-технической терминологии. – М. : Наука, 1971. – 83 с.
202. Лотте Д. С. Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминологических элементов [Текст] / Д. С. Лотте. – М. : Наука, 1982. – 149 с.
203. Лотте Д. С. Некоторые принципиальные вопросы отбора и построения научно-технических терминов [Текст] / Д. С. Лотте. – М.–Л. : Изд-во АН СССР, 1941. – 24 с.

204. Лотте Д. С. Образование и правописание трехэлементных научно-технических терминов [Текст] / Д. С. Лотте. – М. : Наука, 1969. – 119 с.
205. Лотте Д. С. Основы построения научно-технической терминологии : Вопросы теории и методики [Текст] / Д. С. Лотте. – М. : Изд-во АН СССР, 1961. – 158 с.
206. Луценко Н. А. Введение в лингвистику слова [Текст] / Н. А. Луценко. – Горлівка : Вид-во ГДПШМ, 2003. – 141 с.
207. Макаев Э. А. О статусе морфологии и единицах ее описания [Текст] / Макаев Э. А., Кубрякова Е. С. // Единицы разных уровней грамматического строя и их взаимодействие. – М. : Наука, 1969. – С. 87–132.
208. Макаев Э. А. Проблема детерминативов в индоевропейском и общегерманском языках [Текст] / Э. А. Макаев // Вопросы языкознания. – 1969. – № 1. – С. 3–21.
209. Малевич Л. Теоретичні проблеми термінологічної варіантності [Текст] / Л. Малевич // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми української термінології». – Львів, 2002. – № 453. – С. 75–81.
210. Малевич Л. Термінологічна омонімія (на матеріалі гідромеліоративної лексики) [Текст] / Л. Малевич // Культура слова. – 1999. – Вип. 52. – С. 65–70. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kulturamovy.org.ua/KM/pdfs/Magazine52-14.pdf>
211. Малинка А. В. Лексическая номинация: ономаσιологический и когнитивный подходы [Текст] / Малинка А. В., Нагель О. В. // Язык и культура. – 2011. – №4 (16). – С. 44–56.
212. Маркевич О. П. Російсько-українсько-латинський зоологічний словник. Термінологія і номенклатура [Текст] / О. П. Маркевич, К. І. Татарко. – К. : Наукова думка, 1983. – 412 с.
213. Мартине А. Основы общей лингвистики [Текст] / А. Мартине // Новое в лингвистике. – М. : Прогресс, 1963. – Вып. 3. – С. 347–566.

214. Марченко В. С. Основні способи термінотворення (на матеріалі будівельної термінології) [Текст] / В. С. Марченко // Культура слова. – К. : Наук. думка, 1980. – С. 36–40.
215. Мацько О. М. Аббревіатури як згорнені мовні формули в дипломатичних текстах [Текст] / Мацько О. М. // Мовознавство. – 2000. – № 1. – С. 31–36.
216. Мацюк Г. П. Про термінологізацію одиниць загальноживаної лексики [Текст] / Г. П. Мацюк // Мовознавство. – 1984. – № 5. – С. 68–71.
217. Мельников Г. П. Основы терминоведения [Текст] : научн. пособие / Г. П. Мельников. – М. : Изд-во УДН, 1991. – 116 с.
218. Мельников Г. П. Типы мотивированности языковых знаков [Текст] / Г. П. Мельников // Материалы семинара по проблемам мотивированности языкового знака. – Л. : Наука, 1969. – С. 3-6.
219. Микитюк О. Р. Український прикметник як стрижень національної картини [Текст] / О. Р. Микитюк // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. : Філологічні науки. – 2014. – Вип. 3. – С. 138–146. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpufn_2014_3_19.
220. Михайлишин Б. Несловесні позначення та їх роль у термінотворенні [Текст] / Богдан Михайлишин // Українська термінологія і сучасність : [зб. наук. праць] / НАН України, Ін-т укр. мови, Комітет наук. термінології ; ред. кол. : Симоненко (відп. ред.) та ін. – К., 1998. – С. 155.
221. Михайлова Е. Г. Ахиллесова пята как вербальный прецедентный феномен [Текст] / Е. Г. Михайлова // Non multum, sed multa: Немного о многом. У когнитивных истоков современной терминологии : [Сб. научн. тр.]. – М. : Авторская академия, 2010. – С. 547–554.
222. Михайлова О. Г. Медична та біологічна латина : основи термінології [Текст] : [навч. посібник для студентів вищих навч. закладів] / О. Г. Михайлова, Г. Г. Кононко. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2007. – 160 с.

223. Міжнародний кодекс зоологічної номенклатури [Текст] / перекл. Ю. Некрутенко. – 4-те вид. – К. : Бібліотека офіційних видань, 2003. – 176 с.

224. Молодец В. Н. Некоторые проблемы терминологической синонимии [Текст] / В. Н. Молодец // Термин и слово. – Горький, 1983. – С. 11–21.

225. Мотченко И. В. Основные тенденции в формировании английской медицинской терминологии [Текст] : автореф. дисс... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / И. В. Мотченко. – М., 2001. – 20 с.

226. Мультиановский М. П. История медицины [Текст] : учебное пособие для медицинских ВУЗов / М. П. Мультиановский. – М. : Медицина, 1967. – 272 с.

227. Нариси історії медицини [Текст] / ред. С. Й. Кухта ; Львівський національний медичний ун-т ім. Данила Галицького. – Л. : [б.в.], 2007. – 244 с.

228. Насакіна С. В. Структура та функціональне навантаження власних назв у рекламних текстах фармацевтичних препаратів [Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.15 / Світлана Вікторівна Насакіна. – Одеса, 2014. – 18 с.

229. Насакина С. В. Эмоционально-экспрессивная функция собственных имен в рекламных текстах фармацевтических препаратов [Текст] / С. В. Насакина // Реквием филологический : Сборник научных статей, посвященный памяти Е. С. Отина, 2015. – К. : ИД Дмитрия Бураго. – С. 200–203. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://azbuka.in.ua/wp-content/uploads/2015/04/nas.pdf>

230. Національні та інтернаціональні компоненти в сучасних терміносистемах [Текст] / Л. О. Симоненко, С. О. Соколова, І. В. Коропенко, М. П. Годована, В. С. Марченко. – К. : Наук. думка, 1993. – 237 с.

231. Неклесова В. Ю. Етноцентричні та космоцентричні хрононіми [Текст] / В. Ю. Неклесова // Реквием филологический : Сборник

научных статей, посвященный памяти Е. С. Отина, 2015. – К. : ИД Дмитрия Бураго. – С. 204–209. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://azbuka.in.ua/wp-content/uploads/2015/04/nekl.pdf>

232. Неклесова В. Ю. Когнітивна природа власних назв на позначення часу [Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.15 / В. Ю. Неклесова. – О., 2010. – 20 с.

233. Нелюба А. М. Осново- і словоскладання в контексті словотвірної номінації [Текст] / А. М. Нелюба [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www-philology.univer.kharkov.ua/Nauka_files/naukovi_konferencii/naukovikonferencii.files/dopovidi/neluba.htm.

234. Нечай М. Н. Ботаническая терминология как структурная составляющая тривиальных наименований лекарственных средств [Текст] / М. Н. Нечай // Язык медицины : Всероссийский межвузовский сборник научных трудов. – Вып. II. – Самара : [б. ук. на изд.], 2007. – С. 227–231.

235. Нечитайло О. І. Синоніми в лексикографії [Текст] / О. І. Нечитайло // АН УРСР. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наукова думка, 1987. – 132 с.

236. Нифантьев О. Е. Аббревиатуры, термины и определения в сфере обращения лекарственных средств [Текст] : (Словарь-справочник) / О. Е. Нифантьев, А. П. Мешковский, Е. О. Нифантьев. – М. : Акрихин, 2001. – 252 с.

237. Новиков Л. А. Семантика русского языка [Текст] : учебное пособие / Л. А. Новиков. – М. : Высшая школа, 1982. – 272 с.

238. Новодранова В. Ф. Еще раз о статусе терминоэлемента [Текст] / Новодранова В. Ф. / Терминоведение. – 1994. – Вып. 1. – С. 46–47.

239. Новодранова В. Ф. Именное словообразование в латинском языке и его отражение в терминологии. *Laterculi vocum latinarum et terminorum* [Текст] : монография / В. Ф. Новодранова. – М. : Языки славянских культур, 2008. – 328 с.

240. Новодранова В. Ф. Латинские основы медицинской терминологии (именное словообразование) [Текст] : автореф. дисс... канд. филол. наук / В. Ф. Новодранова. – М., 1989. – 48 с.

241. Ожогин Е. Н. Аббревиатуры в военном подъязыке [Текст] : автореф. дисс... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / Е. Н. Ожогин. – М., 1999. – 21 с.

242. Оленич Р. М. *Lingua latina* [Текст] : навч. посіб. / Р. М. Оленич, І. Р. Оленич, Б. В. Чернюх. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – Л. : Світ, 2008. – 472 с.

243. Отин Е. С. Гидронимия бассейна реки Битюг [Текст] / Е. С. Отин // Восточноукраинский лингвистический сборник : [сб. науч. тр.] / Отв. ред. Е. С. Отин. – Вып. 11. – Донецк, 2007. – С. 69–96.

244. Отин Е. С. Гидронимия Дона ниже устья реки Тузлов, его дельта и гирла [Текст] / Е. С. Отин // Восточноукраинский лингвистический сборник : [сб. науч. тр.] / Отв. ред. Е. С. Отин. – Вып. 13. – Донецк, 2009. – С. 125–155.

245. Отин Е. С. Из дополнений к словарю коннотативных собственных имен [Текст] / Е. С. Отин // Восточноукраинский лингвистический сборник : [сб. науч. тр.] / Отв. ред. Е. С. Отин. – Вып. 12. – Донецк, 2008. – С. 87–96.

246. Отин Е. С. Из словаря коннотативных собственных имен [Текст] / Е. С. Отин // Образ мира в зеркале языка. – М. : Флинта : Наука, 2011. – Вып. 1. – С. 129–139.

247. Парновський Б. Л. Інформаційний підхід до аналізу розвитку фармацевтичної науки [Текст] / Б. Л. Парновський // Фармацевтичний журнал : наук.-практ. журн. – К., 1975. – № 1. – С. 86–88.

248. Першина К. П. О вариативности гидронимов (функциональный аспект) [Текст] / К. П. Першина // Реквием филологический : Сборник научных статей, посвященный памяти Е. С. Отина. – М. : ИД Дмитрия

Бураго, 2015. – С. 209–216. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://azbuka.in.ua/wp-content/uploads/2015/04/persh1.pdf>

249. Плющ М. Я. Граматика української мови [Текст] : У 2 ч. : Підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. – Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія / М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 2005. – 286 с.

250. Подорожный П. Г. Клиническая витаминология [Текст] / Подорожный П. Г., Томашевский Я. И. – К. : Здоров'я. – 1977. – 144 с.

251. Потебня О. Думка й мова (фрагменти) [Текст] / Олександр Потебня // Слово. Знак. Дискурс : Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів : Літопис, 1996. – С. 23–39.

252. Потебня О. О. Естетика і поетика слова: збірник [Текст] / О. О. Потебня ; пер. з рос. : А. І. Колодна ; вступ. ст., упоряд. і приміт. : І. Іваньо, А. І. Колодна. – К. : Мистецтво, 1985. – 302 с. – (Пам'ятки естетичної думки).

253. Пражский лингвистический кружок [Текст] : [Сб. ст.] / Составление, редакция и предисловие Н. А. Кондрашова. – М. : Прогресс, 1967. – 630 с.

254. Практикум по латинскому языку и медицинской терминологии [Текст] / Е. Г. Киселева, Ю. В. Бражук, С. И. Лехницкая. – К. : Книга-плюс, 2011. – 207 с.

255. Пророченко О. П. Факторы, обуславливающие явление синонимим в терминосистеме современного немецкого языка [Текст] / Пророченко О. П., Тимофеева А. И. // Отраслевая терминология и ее экстралингвистическая обусловленность : Межвуз. сб. научн. тр. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1980. – С. 67–74.

256. Прохорова В. Н. Синонимия в терминологии [Текст] / В. Н. Прохорова // Семиотические проблемы языков науки, терминологии и информатики. – М., 1971. – С. 471–472.

257. Пуряєва Н. Варіантність у сучасній церковно-обрядовій термінології: проблема термінографічного відображення [Текст] /

Н. Пуряєва // Християнство й українська мова : матеріали наукової конференції. – К., 2000. – С. 101–111.

258. Рахманов И. В. Синонимы немецкого языка [Текст] / И. В. Рахманов. – М. : Просвещение, 1971. – 268 с.

259. Ражина В. А. Ономастические реалии: лингво-культурологический и прагматический аспекты [Текст] : автореф. дисс... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / В. А. Ражина. – Ростов н/Д, 2007. – 23 с.

260. Ревина Ю. Н. Автомобильная терминология в немецком и русском языках: структурно-семантический и функциональный аспекты [Текст] : автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.20 / Ю. Н. Ревина. – Омск, 2011. – 193 с.

261. Рейцак А. Терминология и номенклатура [Текст] / А. Рейцак // Вопросы разработки научно-технической терминологии. – Рига, 1973. – С. 71–79.

262. Реформатский А. А. Введение в языковедение [Текст] / А. А. Реформатский. – М. : Просвещение, 1967. – 542 с.

263. Реформатский А. А. Как назвать новый химический элемент? [Текст] / А. А. Реформатский, А. В. Суперанская. // Вопросы культуры речи. – 1966. – Вып. 7. – С. 89–94.

264. Реформатский А. А. Что такое термин и терминология? [Текст] / А. А. Реформатский // Вопросы терминологии : [Мат-лы Всесоюзного терминологического совещания]. – М. : [б. ук. на узд.], 1961. – С. 46–54.

265. Робочий зошит до практикуму з латинської мови та медичної термінології [Текст] / О. Г. Кісельова, Г. М. Воскобойник-Шпинта, С. І. Лехніцька. – К. : Книга-плюс, 2013. – 168 с.

266. Російсько-українсько-латинський тлумачний словник назв лікарських засобів [Текст] : навч. посіб. (слов.-довід.) для студ. вищ. мед. закл. освіти III-IV рівнів акредитації / Упоряд. : Киричок Л. Т., Фоміна Л. В. ; За ред. І. С. Чекмана. – К. : Здоров'я, 2004. – 178 с.

267. Руденко С. М. Актуальні проблеми уніфікації графічного оформлення номенклатурних одиниць (на матеріалі лексики харчування) [Текст] / С. М. Руденко, О. А. Покровська // Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців : тези доповідей міжнародної наук.-метод. конф. 19 лист. 2003 р. – Х. : ХДУХТ, 2003. – С. 25–28.

268. Руденко С. М. Теоретичне обґрунтування необхідності введення в науковий обіг терміна «номенклатурно-термінологічне сполучення» [Текст] / С. М. Руденко // Лінгвістичні дослідження : [зб. наук. пр.]. – Х. : ОВС, 2004. – Вип. 13. – С. 37–42.

269. Рудницька Л. І. Аббревіатури як особливий клас засобів номінації в сучасній українській мові [Текст] / Л. І. Рудницька // Лексико-грамматические инновации в современных восточнославянских языках : 3 международная конференция : материалы. – Днепропетровск : Пороги, 2007. – С. 54–56.

270. Русский язык [Текст] : Энциклопедия / Под ред. Ю. Н. Караулова. – М. : Большая Российская энциклопедия, 2003. – 704 с.

271. Сакал Т. М. Історико-ономасіологічне та когнітивне дослідження префіксальних неологізмів у англійській мові [Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Т. М. Сакал. – Л., 2004. – 20 с.

272. Світлична Є. І. Латинська мова [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. І. Світлична, І. О. Толок ; М-во освіти і науки України. – 2-ге вид. – К. : Професіонал, 2005. – 400 с.

273. Селиванова Е. А. Когнитивная ономасиология [Текст] / Е. А. Селиванова ; Черкасский гос. ун-т им. Богдана Хмельницкого. – К. : Фитосоциоцентр, 2000. – 247 с.

274. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми [Текст] : підручник / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с.

275. Семчинський С. В. Загальне мовознавство [Текст] : підручник для студ. філол. фак. ун-тів / С. В. Семчинський. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : ОКО, 1996. – 416 с.

276. Сенів М. Г. Еволюція і динаміка розвитку прийменникових конструкцій у грецькій мові [Текст] / М. Г. Сенів // Античність – сучасність (питання філології). – Вип. № 4. – Донецьк: ДонУн, 2013. – С. 142–152.

277. Сенів М. Г. Латинська мова [Текст] : підруч. для студ. гуманіт. ф-тів / М. Г. Сенів, І. Г. Альошина ; Донец. нац. ун-т. – Вид. 3-тє, допов. і поліпш. – Донецьк : Ноулідж, 2009. – 350 с.

278. Сенів М. Г. Прикметники з часовою семантикою у латинській мові [Текст] / М. Г. Сенів // Граматичні студії : [зб. наук. пр.] / наук. ред. А. П. Загнітко. – Вінниця : ТОВ «Мілан ЛПД», 2015. – С. 88–94.

279. Сенів М. Г. Структурно-семантична характеристика просторових дієслів (на матеріалі різних періодів латинської мови) [Текст] / М. Г. Сенів // Мовний простір граматики : актуальні студії : [зб. наук. пр.] / наук. ред. проф. М. О. Вінтонів. – Донецьк : ДонНУ, 2014. – С. 237–242.

280. Сидоренко Е. Н. Ономатологические единицы в современном русском языке : типология, структура, грамматические особенности [Текст] / Сидоренко Е. Н., Гирская Т. Б., Пономаренко Е. А. // Русская филология : украинский вестник. – № 1–2 (18). – Харьков, 2001. – С. 11–14

281. Симоненко Л. О. Формування української біологічної термінології [Текст] / Л. О. Симоненко / АН УРСР. Ін-т мовознавства ; відп. ред. М. М. Пещак. – К. : Наук. думка, 1991. – 152 с.

282. Сифоров В. И. Методологические аспекты терминологической работы (из опыта КНТТ) [Текст] / В. И. Сифоров, Т. Л. Канделаки // Международный симпозиум «Теоретические и методологические вопросы терминологии». – М., 1979. – С. 47.

283. Словотвір сучасної української літературної мови [Текст] / За ред. М. А. Жовтобрюха. – К. : Наук. думка, 1979. – 407 с.

284. Смирнов В. С. Современные средства профилактики и лечения гриппа и ОРВИ [Текст] / В. С. Смирнов. – СПб. : ФАРМиндекс, 2008. – 48 с.

285. Снитко Е. С. Внутренняя форма в процессах номинации (на материале русского языка) [Текст] : автореф. дис... д-ра филол. наук / Е. С. Снитко. – К., 1990. – 35 с.

286. Соболева Т. А. Товарные знаки [Текст] / Т. А. Соболева, А. В. Суперанская ; Отв. ред. В. П. Нерознак. – М. : Наука, 1986. – 176 с. – (Литературоведение и языкознание).

287. Соколова А. М. К вопросу о синонимии термина [Текст] / А. М. Соколова // Сочетаемость языковых единиц и преподавание языка. – М. : МГУ, 1981. – С. 94.

288. Солнцев В. М. Вариативность как общее свойство языковой системы [Текст] / В. М. Солнцев // Вопросы языкознания. – 1984. – № 2. – С. 32–43.

289. Соснина Л. В. Ономаσιологические классы деривационных композитов [Текст] / Л. В. Соснина // Реквием филологический. Памяти Е. С. Отина : Сб. трудов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://azbuka.in.ua/wp-content/uploads/2015/04/sosn.pdf>

290. Соссюр Ф. де. Курс общей лингвистики [Текст] / Соссюр Ф. де ; Редакция Ш. Балли и А. Сеше ; Пер. с франц. А. Сухотина. Де Мауро Т. Биографические и критические заметки о Ф. де Соссюре ; Примечания / Пер. с франц. С. В. Чистяковой ; Под общ. ред. М. Э. Рут. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 1999. – 432 с.

291. Сташко М. В. Формування та розвиток української бібліотечно-бібліографічної термінології [Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / М. В. Сташко. – К., 1999. – 19 с.

292. Степанов Ю. С. Основы общего языкознания [Текст] : учеб. пособие для студентов филол. специальностей пед. ин-тов / Ю. С. Степанов. – 2-е изд., перераб. – М. : Просвещение, 1975. – 271 с.

293. Суперанская А. В. Общая терминология : Вопросы теории [Текст] / А. В. Суперанская, Н. В. Подольская, Н. В. Васильева. – М. : Институт этнологии и антропологии РАН, 2003. – 288 с.
294. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного [Текст] / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1973. – 366 с.
295. Суперанская А. В. Терминология и номенклатура [Текст] / А. В. Суперанская // Проблематика определений терминов в словарях разных типов : сб. статей. – Л. : Наука, 1976. – С. 73–83.
296. Сучасна латинська медична термінологія [Текст] : навч. посіб. / Л. Мисловська, О. Пилипів, С. Шарипкін ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2012. – 104 с.
297. Сучасна українська літературна мова [Текст] : Підручник для студ. філолог. спец. вищих навч. закладів / За ред. М. Я. Плющ. – 3-тє вид. стер. – К. : Вища школа, 2001. – 430 с.
298. Стасевський С. Б. Шляхи виникнення термінологічних значень [Текст] / С. Б. Стасевський // Культура мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine15-12.pdf>
299. Теля В. Н. Архетипические представления как источник метафорических процессов, лежащих в основе образа мира [Текст] / В. Теля // XII Международный симпозиум по психолингвистике и теории коммуникации. Москва, 2-4 июня 1997 г. : материалы симпозиума – М., 1997. – С. 150–151.
300. Теля В. Н. Эпидигматическое измерение – ключ к культурной интерпретации фразеологических знаков [Текст] // В. Н. Теля // Проблемы семантического анализа лексики : тез. докл. междунар. конф. – М. : Русские словари, 2002. – С. 94–97.
301. Теркулов В. И. Два типа трактовки эквивалентности «слово – словосочетание» в «Толково-словообразовательном словаре сложносокращенных слов русского языка» [Текст] / В. И. Теркулов // Реквием филологический. Памяти Е. С. Отина : Сб. трудов [Электронный

ресурс]. – Режим доступа : <http://azbuka.in.ua/wp-content/uploads/2015/04/terk.pdf>

302. Теркулов В. И. О понятии «номинатема» [Текст] / В. И. Теркулов // Східнослов'янська філологія : [зб. наук. праць]. – Горлівка : Вид-во ГДПШМ, 2004. – Вип. 4. – С. 45–52.

303. Теркулов В. И. Ономаσιологический падеж [Текст] / В. И. Теркулов // Язык и ментальность : [сборник статей] / Отв. ред. М. В. Пименова. – СПб., 2010. – С. 103–111. – (Серия «Славянский мир». Вып. 5).

304. Теркулов В. И. Особенности заимствования композитов-номинатом [Текст] / В. И. Теркулов // Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка : філологічні науки : [зб. наук. праць]. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – № 15 (95). – Ч. 1. – С. 72–78.

305. Теркулов В. И. Слово и номинатема : опыт комплексного описания основной номинативной единицы языка [Текст] : монографія / В. И. Теркулов. – Горловка : Изд-во ГГПИИЯ, 2007. – 240 с.

306. Теркулов В. И. Этимологические дублеты латино-романского происхождения в русском языке [Текст] : дисс... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / Теркулов Вячеслав Исаевич. – Донецк, 1994. – 202 с.

307. Термины в фармакологии и фармации [Текст] : словарь / И. С. Чекман, В. А. Туманов, Н. А. Горчакова [и др.]. – К. : Вища шк., 1989. – 208 с.

308. Термінологія лікарських засобів (методичні матеріали до Державної фармакопеї Х видання) [Текст] / М. М. Туркевич, І. Р. Гнідець, Р. М. Піняжко та ін. / Львівський медичний університет ; Львівське наукове товариство фармацевтів. – Львів : [б. вид.], 1971. – 68 с.

309. Терпигорев А. М. Об упорядочении технической терминологии [Текст] / А. М. Терпигорев // Вопросы языкознания. – 1953. – № 1. – С. 71–76.

310. Тимофеев К. А. О некоторых понятиях словообразования [Текст] / К. А. Тимофеев // Актуальные проблемы лексикологии. – Новосибирск, 1969. – Вып. 2, ч. 2. – С. 4–10.

311. Тимошук О. Проблема семантичного розмежування терміна і номена [Текст] / О. Тимошук // Актуальні проблеми медичної термінології : [Тези доповідей]. – Львів, 1993. – С. 55.

312. Ткач А. В. Медичні терміни-словосполучення: структура та особливості функціонування [Текст] / А. В. Ткач // Мовознавчий вісник. – 2014. – Вип. 18. – С. 102–107.

313. Ткачева Л. Б. Основные закономерности английской терминологии [Текст] / Л. Б. Ткачева. – Томск : Изд-во Томского ун-та, 1987. – 200 с.

314. Толикина Е. Н. Некоторые лингвистические проблемы изучения термина [Текст] / Е. Н. Толикина // Лингвистические проблемы научно-технической терминологии. – М. : [б. изд.], 1970. – С. 63–67.

315. Толикина Е. Н. Синонимы или дублиеты? [Текст] / Е. Н. Толикина // Исследования по русской терминологии. – М. : [б. изд.], 1971. – С. 78–89.

316. Толок И. А. Латинская номенклатура отечественных и зарубежных лекарственных форм [Текст] : метод. пособие / И. Толок ; Украинская фармацевтическая академия. – Х. : [б.в.], 1994. – 72 с.

317. Трафименкова Т. А. Терминология болезней как объект ономазиологического, семантико-парадигматического и лексико-графического исследования [Текст] : автореф. дисс ... канд. филол. наук : спец. 10.02.01 / Трафименкова Татьяна Александровна. – Орел, 2008. – 20 с.

318. Трубецкой Н. С. Некоторые соображения относительно морфонологии [Текст] / Н. С. Трубецкой // Пражский лингвистический кружок. – М. : [б. узд.], 1967. – С. 115–119.

319. Тупчий Н. А. Латинская химическая терминология и рецептура [Текст] : учеб.-вспом. пособие для мед. институтов / Н. А. Тупчий. – Мн. : Вышэйш. школа, 1980. – 128 с.

320. Туркевич М. Фармацевтична хімія (стероїдні гормони, їх синтетичні замінники і гетероциклічні сполуки як лікарські засоби) [Текст] / Туркевич М., Владзімірська О., Лесик Р. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2003. – 464 с.

321. Турчин В. В. Лінгвопрагматичні аспекти німецького філософського терміна [Текст] : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / В. В. Турчин. – К., 2001. – 20 с.

322. Турчин В. В. Проблема філософії історії в контексті лінгвістики термінології [Текст] / В. В. Турчин // Вчені записки Харківського гуманітарного інституту «Народна українська академія». – 2000. – Т. 6. – С. 521–526.

323. Українська мова. Енциклопедія [Текст] / НАНУ ; Ред. кол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. – 752 с.

324. Українське термінознавство [Текст] : підручник для студ. гум. спеціальностей вузів / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів : Світ, 1994. – 216 с.

325. Усенко В. Теория брэнда [Текст] / В. Усенко // Ремедиум. – 2000. – № 1–2. – С. 79–81. [Електронний ресурс]. – Режим доступа : www.remedium.ru/bussiness/pharm/analysis/market/brand-theory.asp.

326. Уфимцева А. А. Лексическая номинация (первичная нейтральная) [Текст] / А. А. Уфимцева. – Изд. 2-е. – М. : URSS, 2010. – 84 с. – (Лингвистическое наследие XX века).

327. Уфимцева А. А. Опыт изучения лексики как системы : (на материале англ. яз.) [Текст] / А. А. Уфимцева. – 2-е изд., испр. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 286 с. – (Лингвистическое наследие XX века).

328. Уфимцева А. А. Структурная организация лексики и ее единиц [Текст] / А. А. Уфимцева // Общее языкознание : внутренняя структура языка. – М. : Наука, 1972. – С. 394–454.

329. Уфимцева А. А. Типы словесных знаков [Текст] : монография / А. А. Уфимцева. – Изд. 2-е, стер. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 205 с. – (Лингвистическое наследие XIX века).

330. Фаворин В. К. Синонимы в русском языке : научно-популярный очерк [Текст] / В. К. Фаворин. – Свердловск : Свердловское книжное издательство, 1953. – 71 с.

331. Фармакологія – Сіто! [Текст] : фармакол. логіка [Текст] : підручник / Нац. фармацевт. ун-т ; за ред. С. М. Дроговоз. – Харків : Тітул, 2015. – 231 с.

332. Фармацевтический этимологический словарь [Текст] / Кочкарева А. Г., Рыжкина З. А. ; Под. ред. В. Ф. Новодрановой. – М. : ММСИ, 1991. – 128 с.

333. Фарминдекс'98 – лекарственные препараты [Текст] / В. Н. Коваленко, А. П. Викторова. – К. : [б. изд.], 1998. – 1148 с.

334. Федина Е. А. Синонимические отношения в немецкой медицинской терминологии [Текст] : дис. ...канд. филол. наук : 10.02.04 / Федина Елена Анатольевна. – Иркутск, 2013. – 199 с.

335. Федюкович Н. И. Современные зарубежные лекарственные препараты [Текст] : справочник / Н. И. Федюкович. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2002 ; Минск : Интерпрессервис. Книжный дом, 2002. – 688 с. – (Медицина для вас).

336. Фрей А. Соссюр против Соссюра? Статьи разных лет [Текст] / Фрей Анри ; [пер. с фр. Мазо В. Д.]. – М. : КомКнига, 2006. – 208 с. – (Женевская лингвистическая школа).

337. Фролова О. П. К вопросу о синонимии в терминологической лексике китайского языка (на материале биологических терминов) [Текст] /

О. П. Фролова // Актуальные проблемы лексикологии : [Тезисы докл. лингв. Конференции]. – Вып. 2. – Ч. 1. – Новосибирск, 1969. – С. 116–122.

338. Худолєєва С. П. Про варіантність і синонімічність термінів [Текст] / С. П. Худолєєва // Мовознавство. – 1980. – № 4. – С. 62–64.

339. Худолій А. О. Динаміка функціональних змін у мові американської публіцистики кінця ХХ – на поч. ХХІ ст. [Текст] : дис. на здоб. наук. ступ. кандидата філол. наук : спец. 10.02.04 / А. О. Худолій. – К., 2003. – 275 с.

340. Цимбал Н. Сучасна українська термінологія органічної хімії [Текст] / Наталія Цимбал. – Умань : РВЦ «Софія», 2007. – 135 с.

341. Чекман І. С. Історичні аспекти лікознавства стародавнього Єгипту, стародавньої Індії та стародавнього Китаю [Текст] / І. Чекман // Вісник фармакології та фармації. – 2005. – № 2. – С. 49–51.

342. Чекман І. С. Історичні етапи розвитку фамакології: досягнення, перспективи досліджень (погляд на проблему) [Текст] / І. С. Чекман, С. Б. Французова // Український біофармацевтичний журнал. – 2013. – № 4. – С. 119–122.

343. Черданцева Т. З. Очерки по лексикологии итальянского языка [Текст] : Учеб. пособие для институтов и факультетов иностр. яз. / Т. З. Черданцева. – М. : Высшая школа, 1982. – 184 с.

344. Черданцева Т. З. Прагматика и семантика идиом (теоретический подход к проблеме эквивалентности идиом разных языков) [Текст] / Т. З. Черданцева // Res philologica = Филологические исследования. Памяти академика Г. В. Степанова. – М., Л. : Наука, 1990. – С. 273–282.

345. Черемисина М. И. Синонимия как функциональная эквивалентность языковых знаков [Текст] / М. И. Черемисина // Синонимия в языке и речи : [Сб. статей]. – Новосибирск : Изд-во НГУ, 1970. – С. 14–35.

346. Чернышева М. И. К вопросу об источниках лексической вариантности в ранних славянских переводах с греческого языка [Текст] / М. И. Чернышева // Вопросы языкознания. – 1994. – № 2. – С. 97–106.

347. Чернюх Б. В. Історична граматика латинської мови [Текст] : підручник / Б. В. Чернюх ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2008. – 290 с.

348. Чернявский М. Н. Некоторые вопросы присвоения наименований лекарственным средствам [Текст] / М. Н. Чернявский // Актуальные вопросы упорядочения медицинской терминологии : [Сб. статей]. – М., 1981. – С. 67–70.

349. Чернявский М. Н. Краткий очерк истории и проблем упорядочения медицинской терминологии [Текст] / М. Н. Чернявский // Энциклопедический словарь медицинских терминов : [В 3-х тт.]. – Т. 3. – М. : Советская энциклопедия, 1984. – С. 410–425.

350. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы фармацевтической терминологии [Текст] / М. Н. Чернявский. – М. : Медицина, 1994. – 384 с.

351. Шапиро А. Б. Некоторые вопросы теории синонимов [Текст] / А. Б. Шапиро // Доклады и сообщения Института языкознания АН СССР. – М., 1955. – Т. 8. – С. 69–87.

352. Шарапова Р. А. Процессы деривации и терминологизации в подсистеме русского языка: на материале номинаций биологически активных добавок [Текст] : автореф. дисс... канд. филол. наук : спец. 10.02.01 / Рано Ахматовна Шарапова. – Новосибирск, 2008. – 19 с.

353. Шелов С. Д. Об одном классе научно-технической лексики (три подхода к выделению номенклатурных наименований) [Текст] / С. Д. Шелов // Научно-техническая информация. – Серия 2. – № 3. – М. : ВИНТИ, 1985. – С. 1–7.

354. Шовковий В. М. Латинська мова для агробіологів : метод. посібник для студентів агробіологічного профілю [Текст] / В. М. Шовковий. – К. : НАУ, 2001. – 180 с.

355. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки [Текст] : учебно-методическое пособие / Умберто Эко ; Пер. с ит. Е. Костюкович. – 2-е изд. – М. : Университет, 2003. – 240 с.

356. Яворский Д. А. Разработка стратегии формирования рациональных наименований лекарственных препаратов на основе концепции многомерного пространства решений [Текст] : автореф. дисс... канд. фарм. наук / Д. А. Яворский. – М., 2010. – 24 с.

357. Яворский Д. А. Проблемы рационального выбора названий лекарств [Текст] / Яворский Д. А., Выровщикова А. В., Дудченко В. В. // ИС. Промышленная собственность. – 2004. – № 3. – С. 11–19.

358. Яворский Д. А. Система международных непатентованных названий лекарственных средств ВОЗ: процедура представления и рассмотрения заявки [Текст] / Яворский Д. А., Выровщикова А. В., Дудченко В. В. // Экспертиза и регистрация лекарственных средств : [Мат-лы практ. Семинара]. – М. : ФГУ НЦ ЭСМП, 2004. – С. 38–41.

359. Языковая номинация : общие вопросы [Текст] / Под ред. А. А. Уфимцевой, Б. Л. Серебrenикова. – М. : Наука, 1977. – 360 с.

360. Яковлева О. Е. Семиотические типы прагматонимов современного русского языка (на материале номинаций продуктов питания) [Текст] : автореф. дис... канд. филол. наук / Яковлева Ольга Евгеньевна. – Новосибирск, 2006. – 20 с.

361. Яхонтов С. Е. О морфологической классификации языков [Текст] / С. Е. Яхонтов // Морфологическая типология и проблема классификации языков. – М. ; Л. : Наука, 1974. – С. 46–53.

362. Anreiter P. Pharmakonyme : Benennungsmotive und Strukturtypologie von Arzneimittelnamen [Text] / P. Anreiter. – Wien : Ed. Praesens, 2002. – 461 s.

363. Bybee J. Morphology : A study of the relation between meaning and form [Text] / J. Bybee. – Amsterdam : Benjamins, 1985. – 234 p.

364. Cottez H. Dictionnaire des structures du vocabulaire savant. Elements et modules de formation [Text] / Cottez H. – P. : Les usuels de Robert, 1980. – 461 p.

365. Delaveau P. Words, memory and pharmacy [Text] / P. Delaveau // Ann. Pharm. Fr. – 1993. – Vol. 51. – N 5. – Pp. 217–227.
366. Dokulil M. Tvoreni slov v češtině. I. Teorie odvozování slov [Text] / M. Dokulil. – Praha : CAV, 1962. – 263 s.
367. Flaiser M. The structure of medical and pharmaceutical terminology in the Romanian language [Text] / Flaiser M. // Rev. Med. Chir. Soc. Med. Nat. Jasi. – 1999. – Vol. 103. – № 1–2. – Pp. 246–250.
368. Gantner F. Naming, classification and trade mark selection : implications for market success of pharmaceutical products [Text] / Gantner F., Schweiger Ch., Schiander M. // Drug Inf. J. – 2002. – Vol. 36. – Pp. 807–824.
369. Jackson H. Words and their Meaning [Text] / H. Jackson. – London and New York : Longman, 1995. – 279 p.
370. Jakobson R. Verbal Art, Verbal Sign, Verbal Time [Text] / Roman Jakobson. – University of Minnesota Press, 1984. – 224 p.
371. Of Minds and Language : A Dialogue with Noam Chomsky in the Basque Country [Text] / ed. by Massimo Piattelli-Palmarini, Juan Uriagereka, and Pello Salaburu. – New York : Oxford University Press, 2009. – 472 p.
372. Lekhnitska S. The communicational and pragmatic potential of the drug's names [Text] / S. I. Lekhnitska // Humanities and Social Sciences in Europe : Achievements and Perspectives. – Vienna : «East West», 2013. – Pp. 272–278.
373. Medical Latin terminology [Text] : Workbook / O. Kiselyova, S. Lekhnitska, G. Voskoboinyk-Shpynta. – K. : Книга-плюс, 2014. – 168 с.
374. Melichar M. Farmaceutická terminologie. I. O smyslu, potřebě a významnosti farmaceutické terminologické práce [Text] / Melichar M. // Čes. Farm. – 1988. – R. 37. – N 3. – S. 138–142.
375. Modern drug encyclopedia and therapeutic index [Text]. – New York, 1946. – 1157 p.
376. Nida E. A. Componential analysis of meaning [Text] / E. A. Nida. – The Hague-Paris, Mouton, 1975. – 272 p.

377. Predelli S. Context Meaning, Truth, and the Use of Language [Text] / Predelli Stefano. – Oxford : Clarendon Press ; Oxford University Press, 2005. – 198 p.

378. Pustejovsky J. Lexical Semantics : the Problem of Polysemy [Text] / J. Pustejovsky, B. Boguraev. – Oxford : Language Arts & Disciplines, 1996. – 214 p.

379. Ravin Y. Polysemy : theoretical and Computational Approaches [Text] / Y. Ravin, C. Leacock. – Oxford : Oxford University Press, 2000. – 227 p.

380. Rondeau G. Introduction a la terminologie [Text] / Guy Rondeau. – 2-d edition. – Quebec, 1984. – 238 p.

381. Savory T. H. The Language of Science [Text] / Theodore H. Savory, Andre Deutsch. – London, 1953. – 184 p.

382. Sedraszko S. Słownik lekarski angielsko-polski [Text] / Sedraszko Sabina. – Warsz., 1979. – 576 s.

383. Uchibayashi M. An etymology of pharmacy in the Western languages [Text] / M. Uchibayashi // Yakushigaku Zasshi. – 2003. – Vol. 38. – N 2. –Pp. 205–209.

384. Vitamins and hormones. Advances in research and applications [Text]. – Vol. XII. – New York, 1956. – 305 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

385. Компендиум 2008 – Лекарственные препараты / Под ред. В. Н. Коваленко, А. П. Викторова. – К. : Морион, 2008. – 2270 с.
386. Компендиум 2013 – Лекарственные препараты / Под ред. В. Н. Коваленко, А. П. Викторова. – К. : Морион, 2013. – 2295 с.
387. Компендиум 2015 – Лекарственные препараты / Под ред. В. Н. Коваленко, А. П. Викторова. – К. : Морион, 2015. – 2298 с.
388. Машковский М. Д. Лекарственные средства / М. Д. Машковский. – 15-е изд., перераб., испр. и доп. – М. : Новая Волна, 2006. – 1206 с.
389. Синоніми лікарських засобів. – К. : 125 Медпромінфо, 1999. – 135 с.
390. Міжнародний інтернет-ресурс: www.drugs.com.

ДОДАТОК
СИНОНІМІЧНІ РЯДИ ФАРМАКОНІМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ
АНАЛГЕТИЧНИХ ТА АНТИПРЕТИЧНИХ ПРЕПАРАТІВ

№	МНН / ННН / тривіальна назва	Дериваційна /синтаксична модель	Спосіб словотвору / вид синтаксичного зв'язку	Інформація за видом знань
1.	Morphinum (МНН)	лат. Morph/eus/ - <i>бог сну</i> у давніх греків + -in- суфікс приналежності + -um	суфіксація	асоціативна назва – теонім
2.	Morphini hydrochloridum (ННН)	N (gen. sing.) + N (nom. sing.) (hydrochloridum, від гр. ὕδωρ – вода і гр. χλωρός – зелений)	керування	асоціативна назва –теонім, хімічний склад
3.	Morfin SAD	N (nom. sing.) + Abbr (TM)	прилягання	асоціативна назва –теонім, фірма- виробник
4.	Morfina Dosa	N (nom. sing.) + Abbr (TM)	прилягання	асоціативна назва –теонім, фірма- виробник
5.	Morfinâ	лат. Morph/eus/ - <i>бог сну</i> + -in- суфікс приналежності + -a (рум.)	суфіксація	асоціативна назва-теонім
6.	Analmorph	гр. ἀνάλογος – <i>відповідний,</i> <i>подібний</i> + лат. Morph/eus/ – <i>бог</i> <i>сну</i>	основоскладання	асоціативна назва – теонім, спосіб виробництва
7.	Docmorphine	Doc pharma (лат./англ. doctor – <i>лікар</i> і гр. φάρμακον – <i>ліки</i>) + лат. Morph/eus/ – <i>бог сну</i> + -in- суфікс приналежності + e (англ.)	основоскладання, суфіксація	асоціативна назва –теонім, фірма- виробник
8.	M.O.S.	Abbr від англ. Morphine oral solution, що походить від лат. morphini solutio pe roralis	ініціальна аббревіація	асоціативна назва –теонім, хімічний склад, лікарська форма, спосіб введення
9.	Morfin Dak	N (nom. sing.) + Abbr (TM) (Dak від англ. Denmark)	прилягання	асоціативна назва –теонім,

				фірма-виробник, місце виробництва
10.	<i>Morfin Epidural Meda</i>	N (nom. sing.) + Adj (nom. sing.) + Abbr (TM) (<i>epidural</i> , від лат. epiduralis , е 'той, що знаходиться над твердою мозковою оболонкою'), (<i>Meda</i> , від лат. medicamentum – ліки)	узгодження, прилягання	асоціативна назва –теонім, фірма-виробник, спосіб введення
11.	<i>Morfin Meda</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) (<i>Meda</i> , від лат. medicamentum – ліки)	прилягання	асоціативна назва –теонім, фірма-виробник
12.	<i>Morfin Nycomed</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) (<i>Nycomed</i> , від «Nyegaard & Co» + лат. medicamentum – ліки)	прилягання	асоціативна назва - теонім, фірма-виробник
13.	<i>Morfin Special</i>	N (nom. sing.) + Adj (nom.sing.) (<i>Special</i> , від лат. specialis , е 'особливий')	узгодження	асоціативна назва –теонім, якість продукту
14.	<i>Morfina Apolo</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.) (TM) (<i>Apolo</i> , від гр. Apollo – бог-покровитель мистецтв, символ чоловічої краси)	прилягання	асоціативні назви – теоніми, фірма-виробник
15.	<i>Morfina Braun</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.) (TM) (<i>Braun</i> , від англ. «B. BRAUN MEDICAL»)	прилягання	асоціативна назва - теонім, фірма-виробник – антропонім
16.	<i>Morfina Clorhidrato L.CH.</i>	N (nom. sing.) + Adj (nom. sing.) + Abbr (TM) (<i>Clorhidrato</i> , від гр. χλωρός – зелений і гр. ὕδωρ – вода)	узгодження, прилягання	асоціативна назва - теонім, хімічний склад, фірма-виробник
17.	<i>Morfina Clorhidrato</i>	N (nom. sing.) + Adj (nom.sing.)	узгодження	асоціативна назва –теонім, хімічний склад
18.	<i>Morfina cloridrato Molteni</i>	N (nom. sing.) + Adj (nom.sing.) + N (nom. sing.) (TM) (<i>Molteni</i> – назва підприємства, засновниками якого були представники роду Молтені)	узгодження, прилягання	асоціативна назва - теонім, хімічний склад, фірма-виробник - антропонім

19.	<i>Morfina Cloridrato Monico</i>	N (nom. sing.) + Adj (nom.sing.) + N (nom. sing.) (TM) (Monico – назва італійської фармацевтичної фірми «Silvano Monico», створена на честь засновника)	узгодження, прилягання	асоціативна назва -теонім, хімічний склад, фірма-виробник – антропонім
20.	<i>Morfina cloridrato Salf</i>	N (nom. sing.) + Adj (nom.sing.) + Abbr (TM) (Salf , від італ. <i>soluzione acquosa laboratorio farmacologico</i> , що походить від лат. solutionis aquosae laboratoria pharmacologica)	узгодження, прилягання	асоціативна назва – теонім, хімічний склад, фірма-виробник
21.	<i>Morfina Denver</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.) (TM) (Denver – назва міста у штаті Колорадо)	прилягання	асоціативна назва – теонім фірма-виробник, місце виготовлення-астіонім
22.	<i>Morfina Fada</i>	N (nom. sing.) + N (Abbr) (TM) (Fada , від ісп. Fábrica Argentina de Ampollas – аргентинська фабрика ампул)	прилягання	асоціативна назва – теонім фірма-виробник
23.	<u>Nalbuphinum</u> (МНН)	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -bu-(лат. Butylmethylium) + -phin- (Ерохімор phin а + -in- суфікс приналежності) + -um	аббревіація, основоскладання, суфіксація	хімічний склад
24.	<i>Nubain (HHH)</i>	Nuba - назва народності + -in- суфікс приналежності	суфіксація	асоціативна назва –етнонім
25.	<i>Nalbuphinum hydrochloridum (HHH)</i>	N (nom. sing.) + Adj (nom. sing.) (hydrochloridum , від гр. ὑδωρ – вода і гр. χλωρός – зелений + суфікс -id- + -um)	керування	хімічний склад
26.	<i>Nalbuphin</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -bu-(лат. Butylmethylium) + -phin- (Ерохімор phin а + -in- суфікс приналежності)	аббревіація, основоскладання, суфіксація	хімічний склад
27.	<i>Nalbuphine</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -bu-(лат. Butylmethylium) + -phin- (Ерохімор phin а + -in- суфікс приналежності) + -e (англ.)	аббревіація, основоскладання, суфіксація	хімічний склад

28.	<i>Nalbuphina</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -bu-(лат. Butylmethylium) + -phin- (Ерохімор phinan + -in- суфікс приналежності) + -a (ісп.)	аббревіація, основоскладання, суфіксація	хімічний склад
29.	<i>Nalbun</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -bu-(лат. Butylmethylium) + +-n- суфікс приналежності)	аббревіація + основоскладання	хімічний склад
30.	<i>Nalcryn</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -cry- (Cryopharma - ТМ) + -n- суфікс приналежності)	аббревіація, основоскладання	хімічний склад, фірма- виробник
31.	<i>Nalphin</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -bu-(лат. Butylmethylium) + -phin- (Ерохімор phinan + -in- суфікс приналежності)	аббревіація, основоскладання, суфіксація	хімічний склад
32.	<i>Nalufin</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -u-(лат. Butylmethylium) + -phin- (Ерохімор phinan)	аббревіація, основоскладання, суфіксація	хімічний склад
33.	<i>Bufigen</i>	Bu- (лат. Butylmethylium) + -fi- (Ерохімор phinan + -gen (гр. γένεσις – походження)	основоскладання	хімічний склад
34.	<i>International Apex Nalbuphine</i>	Adj (nom.sing.) + N (nom. sing.) (ТМ) + N (nom. sing.) International Apex (англ. international – міжнародний, лат. apex – вершина - ТМ)	узгодження, прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
35.	<i>Nalbufina Chobet</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.) (ТМ) (Chobet – засновник аргентинської аптеки Soubeiran Chobet)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник, асоціативна назва- антропонім
36.	<i>Nalbufina Denver</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.) (ТМ) Denver – (англ. назва міста у штаті Колорадо)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник, асоціативна назва-астіонім
37.	<i>Nalbufina Gemepe</i>	N (nom. sing.) + Abbr (ТМ) Gemepe (англ. Generic medical preparation)	прилягання	фірма- виробник

38.	<i>Nalbufina Gray</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.) (TM) (Gray - засновники компанії Стефан і Ендрю Грей)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник, асоціативна назва- антропонім
39.	<i>Nalbuphin Amomed</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) Amo- (англ. assistant medical officer – помічник лікаря) + -med- (лат. medicamentum – ліки)	прилягання	фірма- виробник
40.	<i>Nalbuphin Orpha</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) Orpha (лат. originalis – справжній + гр. φάρμακον – ліки)	прилягання	фірма- виробник
41.	<i>Nalbuphine Aguettant</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) (Aguettant - один із засновників фармацевтичного підприємства «Tavernier&Aguettant»)	прилягання	фірма- виробник, асоціативна назва- антропонім
42.	<i>Nalbuphine Hydrochloride</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.)	прилягання	хімічний склад
43.	<i>Nalbuphine Mylan</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) (Mylan , від англ. Mylan Pharmaceuticals , що походить від імені засновника компанії Мілана Пушкаря)	прилягання	фірма- виробник асоціативна назва- антропонім
44.	<i>Nalbuphine Renaudin</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) (Renaudin – прізвище засновника компанії)	прилягання	фірма- виробник, асоціативна назва- антропонім
45.	<i>Nalbuphine Serb</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) (Serb , від англ. Serbia)	прилягання	фірма- виробник, місце виробництва- топонім
46.	<i>Nalbutin</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -but- (лат. Butylmethylium) + -in- суфікс приналежності)	аббревіація, основоскладання, суфіксація	хімічний склад
47.	<i>Nalpain</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -pain (англ. pain – біль)	аббревіація, основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
48.	<i>Naltrox</i>	N (лат. Nitrogenium) + -al- (гр. ἄλγος – біль) + -t/ox- (лат. Butylmethylium + Epoximorphan)	основоскладання	хімічний склад

49.	<i>Nopain</i>	англ. no – <i>ні</i> + англ. pain – <i>біль</i>	префіксація	терапевтичний ефект
50.	<i>Buphain</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -pha- (лат. Eroximorphinan) + -in- суфікс приналежності	основоскладання	хімічний склад
51.	<i>Bifin</i>	Bi- (лат. bis – <i>двічі</i>) + (лат. Eroximorphinan)	основоскладання	хімічний склад
52.	<i>Bufimorf</i>	Abbr Bu- (лат. Butylmethylum) + -fimorf (Eroximorphinan)	основоскладання (метатеза)	хімічний склад
53.	<u>Buprenorphinum</u>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -prenorph- (Normorphinum) + -in- суфікс приналежності + -um	основоскладання суфіксація	хімічний склад
54.	<i>Buprenorphinum Ethypharm</i>	N (nom. sing.) + N (TM) Ethy- ἐθύμων – <i>істина</i>) + -pharm (гр. φάρμακον – <i>ліки</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
55.	<i>Buprenorphini hydrochloridum</i>	N (gen. sing.) + N (nom. sing.)	керування	хімічний склад
56.	<i>Buprenorphin</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -prenorph- (Normorphinum) + -in- суфікс приналежності	осново-складання + суфіксація	хімічний склад
57.	<i>Buprenorphine</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -prenorph- (Normorphinum) + -in- суфікс приналежності + -e (англ.)	осново-складання + суфіксація	хімічний склад
58.	<i>Buprenorphin AWD</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) AWD (нім. Arzneimittelwerk Dresden , що походить від Arzneimittelwerk – <i>виробництво лікарських засобів</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник, асоціативна назва-топонім
59.	<i>Butrans</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -trans (лат. transeo – <i>переходити</i>)	основоскладання	хімічний склад
60.	<i>Norspan</i>	Nor- (лат. Normorphinum) + -span (англ. to span – <i>перекривати</i>)	основоскладання	лікарська форма
61.	<i>Temgesic</i>	Tem- (англ. temperature – <i>температура</i>) + -gesic (гр. ἄλγησης – <i>больове відчуття</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
62.	<i>Triquisic</i>	Нез'ясованого походження		
63.	<i>Bunondolum</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -non- (лат. non – <i>заперечення</i>) + -dol (лат. dolor – <i>біль</i>) + -um	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
64.	<i>Buprenorphin</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM)	прилягання	хімічний склад,

	<i>Nycomed</i>			фірма-виробник, асоціативна назва
65.	<i>Buprénorphine Arrow</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.) (TM) Arrow (англ. arrow – <i>стріла</i> , - назва фармацевтичної компанії Arrow Pharmacy)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
66.	<i>Buprénorphine Biogaran</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) Biogaran (фр. Bio <i>équivalence garantie</i> – <i>гарантія біоеквівалентності</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
67.	<i>Buprénorphine Sandoz</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) Sandoz - один із засновників компанії Едуард Сандоз	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник, асоціативна назва-антропонім
68.	<i>Buprénorphine Teva</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.) (TM) Teva (іврит – <i>природа</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
69.	<i>Buprenotex</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -preno- (Normorphinum) + -tex (лат. textus – <i>сплетіння</i>)	основоскладання	хімічний склад, лікарська форма
70.	<i>Bunondol</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -non- (лат. non – <i>заперечення</i>) + -dol (лат. dolor – <i>біль</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
71.	<i>Bunondole</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -non- (лат. non – <i>заперечення</i>) + -dol (лат. dolor – <i>біль</i>) + -e (англ.)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
72.	<i>Buprecare</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + -precare (англ. precare – <i>попереджати</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
73.	<i>Vetergesic</i>	Veter- (лат. veterina – <i>робоча худоба</i>) + -ges- (гр. ἄλγησις – <i>больове відчуття</i>) + -ic	основоскладання суфіксація	терапевтичний ефект, група споживача
74.	<i>Buprenovet</i>	Bu- (лат. Butylmethylum) + preno- (Nomorphinum) + -vet (лат. veterina – <i>робоча худоба</i>)	основоскладання	хімічний склад, група споживача
75.	Butorphanol (МНН)	But- (лат. Butylum – <i>бутил</i>) + -orph- (Morphinum) + -an- + -ol- (від alcohol) + -um	основоскладання суфіксація	хімічний склад

76.	<i>Butorphanole</i> (HHH)	But- (лат. Butylium – <i>бутил</i>) + - orph- (Morphinum) + -an- + -ol- (від alcohol) + -e (англ.)	основоскладання, суфіксація	хімічний склад
77.	<i>Butorphanoli</i> <i>tartars</i> (HHH)	N (gen. sing.) + N (nom. sing.) tartars (гр. Τάρταρος – <i>тартар</i> , <i>підземелля</i>)	керування	хімічний склад, асоціативна назва - міфонім
78.	<i>Stadol</i>	Sta- (лат. stabilis – <i>постійний</i>) + -dol (лат. dolor – <i>біль</i>)	основоскладання	терапевтич- ний ефект
79.	<i>Dolorex</i>	Dolor- (лат. dolor – <i>біль</i> + лат. -ex – <i>відсутність</i>)	префіксація (метатеза префікса)	терапевтич- ний ефект
80.	<i>Torbutrol</i>	Butorphanol/um/	основоскладання (метатеза, накладання морфем)	хімічний склад
81.	<i>Alvegesic</i>	Alve- (лат. alv/us/ – <i>черев</i> , <i>живіт</i>) + -ges- (гр. ἄλγος/ις – <i>больове</i> <i>відчуття</i>) + -ic	основоскладання, суфіксація	орган, на який спрямоване лікування, терапевтич- ний ефект
82.	<i>Apo-Butorphanol</i>	Abbr (TM) + N (nom. sing.) Apo (αποθήκη – <i>склад, магазин</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
83.	<i>Butador</i>	Buta- (лат. Butorphanolum) + -dor	основоскладання	хімічний склад
84.	<i>Butaro</i>	Buta- (лат. Butorphanolum) + -ro	основоскладання	хімічний склад
85.	<i>Butomidor</i>	Buto- (лат. Butorphanolum) + -midor	основоскладання	хімічний склад
86.	<i>Butordol</i>	Butor- (лат. Butorphanolum + -dol (лат. dolor – <i>біль</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
87.	<i>Butorphanol</i> <i>Tartrate</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing.) tartrate (гр. Τάρταρος – <i>тартар</i> , <i>підземелля</i>)	прилягання	хімічний склад, асоціативна назва-міфонім
88.	<i>Butorphanol</i>	But- (лат. Butylium – <i>бутил</i>) + - orph- (Morphinum) + -an- + -ol- (від alcohol)	основоскладання, суфіксація	хімічний склад
89.	<i>Butorphic</i>	But- (лат. Butylium – <i>бутил</i>) + - orph- (Morphinum) + -ic	основоскладання, суфіксація	хімічний склад
90.	<i>Butrum</i>	But- (лат. Butylium – <i>бутил</i>) + -r- (Morphinum) + -um	основоскладання	хімічний склад
91.	<i>Moradol</i>	Mora- (лат. mora – <i>затримка</i>) + - dol (лат. dol/or/ – <i>біль</i>)	основоскладання	терапевтич- ний ефект

92.	<i>Morphasol</i>	Morpha- (лат. Morphinum) + -sol (лат. solubilis – розчинний)	основоскладання	асоціативна назва-теонім, хімічний склад, лікарська форма
93.	<i>PMS-Butorphano</i>	Abbr (TM) + N (nom. sing.) PMS (акронім, від англ. pharmacy management system – аптечна система управління)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
94.	<i>Torbugesic</i>	Torbu- (лат. Butylium – бутил + Morphinum) + -ges- (гр. ἄλγησις – больове відчуття) + -ic	основоскладання суфіксація (метатеза)	хімічний склад, терапевтичний ефект
95.	<i>Torphasol</i>	Torpha- (лат. Butylium – бутил + Morphinum) + -sol (лат. solubilis – розчинний)	основоскладання (метатеза)	хімічний склад, лікарська форма
96.	<i>Torpuodor</i>	Нез'ясованого походження		
97.	Promedolum (МНН)	Prome- (триметил-4-пропіонілокси-4-фіенілпіперидина гідро хлорид) + -dol (лат. dolor – біль) + -um	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
98.	<i>Trimeperedinum</i> (ННН)	триметил-4-пропіонілокси-4-фіенілпіперидина гідрохлорид + -um	основоскладання	хімічний склад
99.	Phentanylum (МНН)	1-(2-Фенілетил)-4-Н-пропіонілфеніламіно)-піперидил + -um	основоскладання	хімічний склад
100.	<i>Phentanyl</i> (ННН)	1-(2-Фенілетил)-4-Н-пропіонілфеніламіно)-піперидил	основоскладання	хімічний склад
101.	<i>Phentanyle</i>	1-(2-Фенілетил)-4-Н-пропіонілфеніламіно)-піперидил + -e	основоскладання	хімічний склад
102.	<i>Sentonylum</i>	Sent-o- (лат. sentio – відчувати) + -nyl- (Phentanyl) + -um	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
103.	<i>Fentanylcitrat</i>	Fentanyl- (лат. Phentanylum + -citrat (лат. citras , citrat – цитрат, від лат. citrum – лимон)	основоскладання	хімічний склад
104.	<i>Leptanal</i>	Нез'ясованого походження		
105.	<i>Sublimaze</i>	Sublim- (лат. sublimo – піднімається, злітати +	основоскладання	терапевтичний ефект,

		-az- (азотогрупа) + -e		хімічний склад
106.	<i>Phendivia</i>	Phen – (лат. Phentanylum) + -divia (Divia – божественна)	основоскладання	асоціативна назва-теонім, хімічний склад
107.	<i>Durogesic</i>	Dur-o (лат. durus, a, um – тяжкий) + -ges- (гр. ἄλγησις – больове відчуття) + -ic	основоскладання суфіксація	терпапевтичний ефект
108.	<u>Tramadolum</u> (МНН)	Trama- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид + -dol (лат. dolor – біль) + -um	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
109.	<i>Tramadoli hydrochloridum</i> (ННН)	N (gen. sing.) + N (nom. sing.)	керування	хімічний склад
110.	<i>Tramadol</i>	Trama- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид + -dol (лат. dolor – біль)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
111.	<i>Tramadol long</i>	N (nom. sing.) + Adj(nom.sing.) long (англ. long – довгий, від лат. longus – довгий)	узгодження	хімічний склад, терапевтичний ефект, тривалість дії
112.	<i>Tramadolum Stada</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) Stada (нім. Standes gemeinschaft Deutscher Apotheker – професійна спілка німецьких аптекарів / фармацевтів)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
113.	<i>Tramadolum Retard</i>	N (nom. sing.) + V retard (англ. to retard - затримувати, від лат. retardo – уповільнювати)	узгодження	хімічний склад, терапевтичний ефект, тривалість дії
114.	<i>Tramadolum-Zdorovje</i>	N (nom. sing.) + N (nom.sing) Zdorovje (рос. здоровье)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
115.	<i>Tramadolum-Zentiva</i>	N (nom. sing.) + N (nom. sing) Zentiva (нез'ясованого походження)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
116.	<i>Tramal[®]</i>	Abbr Tramal- (транс-2-	основоскладання	хімічний склад

		(диметиламіно)метил-(метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид)		
117.	<i>Tramal[®] retard</i>	Abbr Tramal- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид retard (англ. to retard – затримувати, від лат. retardo – уповільнювати)	прилягання	хімічний склад, швидкість дії
118.	<i>Tramalginum</i>	Abbr Tram- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид + -alg- (гр. ἄλγος – біль) + in- суфікс приналежності + -um	основоскладання суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
119.	<i>Tramolum</i>	Abbr Tram- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид + суфікс -ol- + -um	основоскладання суфіксація	хімічний склад
120.	<i>Astradol</i>	Astra- (ТМ, від гр. ἄστρον – зірка) + -dol (лат. dolor – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
121.	<i>Corsadol</i>	Corsa- (ТМ, від лат. Corsica – Корсика) + -dol (лат. dolor – біль)	основоскладання	асоціативна назва – топонім, терапевтичний ефект, ,
122.	<i>Dolsic</i>	Dol- (лат. do/lor/ – біль) + -sic (лат. sic/cus/ – сухий)	основоскладання	терапевтичний ефект
123.	<i>Lumidol</i>	Lum-i- (лат. lumen – надія, допомога) + -dol (лат. dolor – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
124.	<i>Noax</i>	Нез'ясованого походження		
125.	<i>Noax uno</i>	N + uno (від лат. unus – єдиний)	прилягання	терапевтичний ефект
126.	<i>Nomal</i>	No- (англ. no- відсутність) + -mal (лат. malus – поганий)	префіксація	терапевтичний ефект
127.	<i>Nonalges</i>	Non- (лат. non – не(ма)) + -alges (гр. ἄλγος/ις – больове відчуття)	префіксація	терапевтичний ефект
128.	<i>Tradol</i>	Tra- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид + -dol (лат. dolor – біль)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
129.	<i>Trama 24</i>	Trama- (транс-2-	основоскладання	хімічний

		(диметиламіно)метил- (метоксифеніл) циклогексанола гідро хлорид) + 24 (символ)	прилягання	склад, тривалість дії
130.	<i>Tramabene</i>	Trama- (транс-2- (диметиламіно)метил- (метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид +- bene (лат. bene – <i>добре</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
131.	<i>Tramacalm</i>	Trama- (транс-2- (диметиламіно)метил- (метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид +- calm (англ. to calm – <i>заспокоювати</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
132.	<i>Tramacur</i>	Trama- (транс-2- (диметиламіно)метил- (метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид + -cur (лат. cur/o – <i>лікувати, доглядати</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
133.	<i>Tramadis</i>	Trama- (транс-2- (диметиламіно)метил- (метоксифеніл) циклогексанола гідрохлорид +- dis (гр. dys – <i>двічі</i>)	суфіксація (метатеза)	хімічний склад
134.	<i>Tramadol Eel</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) Eel (нез'ясованого походження)	прилягання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект, фірма- виробник
135.	<i>Tramadol Genfar</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) Genfar (лат. genericus – <i>генерик</i> + гр. φάρμακον – <i>ліки</i>)	прилягання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект, фірма- виробник
136.	<i>Tramadol LPH</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) LPH (англ. Lincoln pharmaceuticals – назва компанії, що походить від прізвища відомого американського діяча і політика Лінкольна)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, терапевтич- ний ефект, фірма- виробник
137.	<i>Tramadol Meda</i>	N (nom. sing.) + Abbr (TM) Meda (лат. medicamentum – <i>ліки</i>)	прилягання	хімічний склад, терапевтич-

				ний ефект, фірма- виробник
138.	<i>Tramadole</i>	Trama- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид + -dol (лат. dolor – <i>біль</i>) + -e	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
139.	<i>Tramag</i>	Trama- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид. + -mag (лат. magnus – <i>великий</i>)	основоскладання (накладання морфем)	хімічний склад, терапевтичний ефект
140.	<i>Tramadolor</i>	Trama- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид + -dolor (лат. dolor – <i>біль</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
141.	<i>Tramale</i>	Tram- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид) + -al + -e	основоскладання суфіксація	хімічний склад
142.	<i>Tramafort</i>	Trama- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид) + -fort (лат. fort/is/ – <i>сильний</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
143.	<i>Tramafash</i>	Trama- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид) + -fash (англ. fash – <i>спалах, просвіт</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
144.	<i>Tramy</i>	Tram- (транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид) + -y	основоскладання	хімічний склад
145.	<i>Anadol</i>	Ana- (гр. ανα – <i>відновлення процесу</i>) + -dol (лат. dol/or /- <i>біль</i>)	префіксація	терапевтичний ефект
146.	<i>Biodalgic</i>	Bio-d- (гр. βίος – <i>життя</i>) + -alg- (гр. ἄλγος /- <i>біль</i> + -ic- (прикметниковий суфікс-категоризатор)	основоскладання, суфіксація	терапевтичний ефект
147.	<i>Biodol</i>	Bio- (гр. βίος – <i>життя</i>) +	основоскладання	терапевтич-

		-dol (лат. dol/or /- біль)		ний ефект
148.	<i>Contram</i>	Con- (лат. префікс con-сполучення) + tram- (транс-2- (диметиламіно)метил- (метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид	префіксація, основоскладання	терапевтичний ефект, хімічний склад
149.	<i>Contramal</i>	Con- (лат. префікс con-сполучення) + tram- (транс-2- (диметиламіно)метил- (метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид + -al	префіксація основоскладання суфіксація	терапевтичний ефект, хімічний склад
150.	<i>Cromatodol</i>	Cromat- о (ТМ) + -dol (лат. dol/or /- біль)	основоскладання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
151.	<i>Doctramado</i>	Doc- (ТМ Docpharma (лат./англ. doctor – лікар і гр. <i>φάρμακον</i> – ліки) + -trama- (транс-2- (диметиламіно)метил- (метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид) + -do (лат. do/or /- біль)	основоскладання	терапевтичний ефект, хімічний склад, фірма-виробник
152.	<i>Dolan</i>	Dol- (лат. dol/or /- біль) + -an (гр. an- відсутність)	суфіксація (метатеза)	терапевтичний ефект
153.	<i>Dolana</i>	Dol- (лат. dol/or /- біль) + -ana (гр. <i>ανα</i> – відновлення процесу	суфіксація	терапевтичний ефект
154.	<i>Dolgesik</i>	Dol- (лат. dol/or /- біль) + -ges- (гр. <i>ἄλγησις</i> – больове відчуття) + -ic	основоскладання суфіксація	терапевтичний ефект
155.	<i>Dolmal</i>	Dol- (лат. dol/or /- біль) + -mal (лат. malus – поганий)	основоскладання	терапевтичний ефект
156.	<i>Dolocap</i>	Dol- о- (лат. dol/or /- біль) + -cap (лат. capsula – капсула)	основоскладання	терапевтичний ефект, лікарська форма
157.	<i>Dolodol</i>	Dol- о- (лат. dol/or /- біль) + -dol (лат. dol/or /- біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
158.	<i>Dolol</i>	Dol- (лат. dol/or /- біль) + -ol	суфіксація	терапевтичний ефект
159.	<i>Doloran</i>	Dolor - (лат. dolor - біль) + -an (гр. an- відсутність)	суфіксація (метатеза)	терапевтичний ефект
160.	<i>Dolotral</i>	Dolo - (лат. dolor - біль) + -tr- (транс-2- (диметиламіно)метил- (метокси феніл) циклогексанола гідрохлорид) + al	основоскладання суфіксація	терапевтичний ефект, хімічний склад
161.	<i>Dolotram</i>	Dolo - (лат. dolor - біль) + -tram (транс-2- (диметиламіно)метил- (метокси феніл) циклогексанола	основоскладання	терапевтичний ефект, хімічний склад

		гідрохлорид)		
162.	<i>Dolpar</i>	Dol- (лат. dol/or /- біль) + -par (лат. par – <i>підходящий</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
163.	<i>Dolpaz</i>	Dol- (лат. dol/or /- біль) + -paz (нім. paz- <i>нас</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
164.	<i>Dols</i>	Dol- (лат. dol/or /- біль) + -s	усічення	терапевтичний ефект
165.	<i>Dolzam</i>	Dol- (лат. dol/or /- біль) + -zam (TM)	основоскладання	терапевтичний ефект
166.	<i>Dolzam Uno</i>	N + Uno (лат. unus – <i>єдиний</i>)	прикладка	терапевтичний ефект, фірма-виробник
167.	<i>Domadol</i>	Dom-a- (лат. domo – <i>приборкувати</i>) + -dol (лат. dol/or /- біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
168.	<i>Ecodolor</i>	Eco- (гр. οἶκος – <i>середовище</i>) + dolor (лат. dolor – <i>біль</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
169.	<i>Etigesic</i>	Eti- (гр. αἰτία /- <i>причина</i> + гр. ἄλγος/ις – <i>больове відчуття</i> лат. -ic	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
170.	<i>Eufindol</i>	Eufin- (TM) + -dol (лат. dol/or /- біль)	основоскладання	терапевтичний ефект фірма-виробник
171.	<i>Fortradol</i>	Fortr- (лат. fort/is – <i>сильний</i>) + -tra- (<i>транс-2-(диметиламіно)метил</i>) + -dol (лат. dol/or – <i>біль</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект, хімічний склад
172.	<i>Gelotradol</i>	Gelo- (гр. γέλως – <i>посмішка</i> , назва фірми-виробника) + -tra- (лат. <i>транс-2-(диметиламіно)метил</i> + -dol (лат. dol/or – <i>біль</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект, хімічний склад, фірма-виробник
173.	<i>Tramabeta</i>	Trama- (<i>транс-2-(диметиламіно)метил-(метокси фенил) циклогексанола гідрохлорид</i>) + -beta (βέτα – друга літера грецького алфавіту, TM)	основоскладання	хімічний склад, фірма-виробник
174.	<i>International Apex Tramadol</i>	Adj.+N(TM) +N (nom.sing.)	узгодження, прилягання	терапевтичний ефект, хімічний склад, фірма-виробник
175.	<i>Jutadol</i>	TM + -dol (лат. dol/or – <i>біль</i>)	основоскладання	фірма-виробник, терапевтичний

				ний ефект
176.	<i>Lumidol</i>	<i>Lum</i> -(лат. lumen, inis – надія, допомога) + <i>-i-</i> + <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
177.	<i>Millidol</i>	<i>Mill</i> -(лат. mille – тисяча) + <i>-i-</i> + <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
178.	<i>Minidol</i>	<i>Min</i> -(лат. min/imus/ – найменший) + <i>-i-</i> + <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
179.	<i>Monoalgic</i>	<i>Мопо</i> -(гр. μόνος – один, єдиний) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγος – біль) + лат. -ic	основоскладання	терапевтичний ефект
180.	<i>Monotramal</i>	<i>Мопо</i> -(гр. μόνος – один, єдиний) + <i>-tramal</i> (лат. -tramal- від <i>транс-2-(диметиламіно)метил</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
181.	<i>Nufapotram</i>	<i>Nufa</i> (TM) + <i>-potram</i> (<i>транс-2-(диметиламіно)метил</i>) (<i>Nufa</i> – від Nufarindo (Indonesia), що походить від Nusa Jaya Farma Indonesia , де Nusa Jaya – назва населеного пункту в Індонезії)	основоскладання	хімічний склад, фірма-виробник, асоціативна назва – топонім
182.	<i>Opidol</i>	<i>Opi</i> -(лат. Opium – опій) + <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
183.	<i>Osmadol</i>	<i>Osm</i> -(гр. – нюх) + <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
184.	<i>Oratram</i>	<i>Ora</i> -(лат. ora/lis/ – оральний) + <i>-tram</i> (лат. -tram- від <i>транс-2-(диметиламіно)метил</i>)	основоскладання	спосіб введення, хімічний склад
185.	<i>Painlax</i>	<i>Pain</i> -(англ. pain – біль) + <i>-lax</i> (лат. laxāre – послаблювати)	основоскладання	терапевтичний ефект
186.	<i>Poltram</i>	<i>Pol</i> -(англ. Poland – Польща) + <i>-tram</i> (лат. -tram- від <i>транс-2-(диметиламіно)метил</i>)	основоскладання	країна-виробник, хімічний склад
187.	<i>Prontalgin</i>	<i>Pront</i> -(італ. Pronto – готовий) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγος) + -in- суфікс приналежності	осново-складання + суфіксація	терапевтичний ефект
188.	<i>Ralgen</i>	<i>R</i> -(лат. r/e/- – поновлювати дію) + <i>-al-</i> (гр. ῥάλγος) + <i>-gen</i> (гр. γένεσις – походження)	префіксація + основоскладання	терапевтичний ефект
189.	<i>Syndol</i>	<i>Syn</i> -(гр. σύν – розповсюдження на) + <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)	префіксація	терапевтичний ефект
190.	<i>Tadol</i>	<i>Ta</i> -(лат. Ta- від <i>транс-2-</i>	основоскладання	хімічний

		<i>(диметиламіно)метил)+</i> <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)		склад, терапевтич- ний ефект
191.	<i>Takadol</i>	<i>Taka</i> (лат. Така- від <i>транс-2-</i> <i>(диметиламіно)метил)+</i> <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)	основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
192.	<i>TDL</i>	<i>TDL</i> (лат. Tramadolum)	аббревіація	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
193.	<i>Theradol</i>	<i>Ther-</i> (гр. θερ/απεία/ – лікування)+ <i>-a</i> (гр. <i>a-</i> відсутність)+ <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)	основоскладання	терапевтич- ний ефект
194.	<i>Topalgic</i>	<i>Top-</i> (гр. τόπος – місце)+ <i>-alg-</i> (гр. ἄλγος/ – біль) + лат. -ic	осново- складання+ суфіксація	терапевтич- ний ефект
195.	<i>Tradolan</i>	<i>Tra-</i> (лат. Tra- від <i>транс-2-</i> <i>(диметиламіно)метил)+</i> <i>-dol</i> (лат. dol/or – біль)+ <i>an</i> (гр. <i>-</i> – без)	осново- складання+ суфіксація	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
196.	<i>Tradolan Retard</i>	N (nom.sing.)+ V	прилягання	терапевтич- ний ефект, хімічний склад, тривалість дії
197.	<i>Tragesik</i>	<i>Tra-(tra-</i> від <i>транс-2-</i> <i>(диметиламіно)метил)+</i> <i>-ges-</i> (гр. /ἄλγης/ – больове відчуття) + лат. -ic	осново- складання, суфіксація	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
198.	<i>Trama KD</i>	N + Abbr. (TM) trama- (від <i>транс-2-</i> <i>(диметиламіно)метил)+</i> Abbr. TM (KD від власного імені засновника аптеки Рудольфа Каде)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма- виробник
199.	<i>Tramadol AbZ</i>	N (nom.sing.)+ Abbr. TM	прилягання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект, фірма- виробник
200.	<i>Tramadol acis</i>	N (nom.sing.)+ N TM (Acis – Ацис, коханий <i>Галатеї</i>)	прилягання	асоціативна назва – міфонім, хімічний склад, терапевтич- ний ефект,

				фірма-виробник,
201.	<i>Tramadol Actavis</i>	N (nom.sing.)+ N TM Actavis (лат. acta – дія і vis – сила)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
202.	<i>Tramadol Alternova</i>	N (nom.sing.)+ N TM Alternova (від лат. alter,era,erum – рівний, подібний і novus,a,um – новий)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
203.	<i>Tramadol Angenerico</i>	N (nom.sing.)+ N TM Angenerico (гр. ἀναλογός – співмірний і лат. genericus – похідний)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
204.	<i>Tramadol Arrow</i>	N (nom.sing.)+ N TM	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
205.	<i>Tramadol axcount</i>	N (nom.sing.)+ N TM	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
206.	<i>Tramadol Basics;</i>	N (nom.sing.)+ N TM Basics (англ. basics – основи, що, у свою чергу, походить від лат. basis – основа)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
207.	<i>Tramadol Bexal</i>	N (nom.sing.)+ N TM Bexal (Bexal – ім'я засновника компанії Bexal pharmaceutical.)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
208.	<i>Tramadol Biogaran</i>	N (nom.sing.)+ N TM Biogaran (гр. βίος – життя і англ. guarantee – гарантія, запорука)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект,

				фірма-виробник
209.	<i>Tramadol biomo</i>	N (nom.sing.)+ N TM <i>biomo</i> (гр. βίος – <i>життя</i> і - <i>мо</i> від лат. <i>modificāre</i> – <i>встановлювати міру, видозмінювати</i>)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
210.	<i>Tramadol Ciclum;</i>	N (nom.sing.)+ N TM Ciclum (гр. κύκλος – <i>коло</i>)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
211.	<i>Tramadol Cinfa;</i>	N (nom.sing.)+ N TM	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
212.	<i>Tramadol Copyfarm</i>	N (nom.sing.)+ N TM Copyfarm (від англ. to copy – <i>відтворювати</i> і гр. φάρμακον – <i>ліки</i>)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
213.	<i>Tramadol Hydrochloride</i>	N (nom.sing.)+ N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект
214.	<i>Tramadol K</i>	N (nom.sing.)+ Abbr TM	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
215.	<i>Tramadol Kern Pharma</i>	N (nom.sing.)+ N TM (Kern Pharma від нім. kern – <i>ядро</i> і Pharma утворене від гр. φάρμακον – <i>ліки</i>)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект, фірма-виробник
216.	<u>Naloxonium</u>	<u>Naloxon-</u> (від N-аллїл-14-оксїнордїгїдроморфїнон)+ -um	основоскладання	хімічний склад
217.	<i>Naloxoni hydrochloridum</i>	N (gen.sing) + N (nom.sing.)	узгодження	хімічний склад
218.	<i>Naloxoni hydrochloridum Polfa</i>	N (gen.sing) +N (nom.sing.) +N (nom.sing.) (Polfa від англ. Poland – <i>Польща</i> і	Узгодження+прилягання	Асоціативна назва – топонім,

		гр. φάρμακον – ліки)		хімічний склад, фірма-виробник
219.	<i>Narcan</i>	<i>Narc</i> -(гр. ναρκάω — заціпеніти, стати одурманеним)+ <i>-an</i> (гр. <i>-без</i>)	суфіксація	терапевтичний ефект
220.	<i>Naloxone HCl</i>	N (nom.sing.)+ Abbr <i>HCl</i> – хімічна формула	прилягання	хімічний склад
221.	<i>Naloxona Denver</i>	N (nom.sing.)+ N (nom.sing.)	прилягання	Асоціативна назва – топонім, хімічний склад, місце виробництва
222.	<i>Naloxone</i>	<i>Naloxon</i> -(N-алліл-14-оксінордигідроморфінон)+-e	основоскладання	хімічний склад
223.	<i>Naloxon</i>	<i>Naloxon</i> -(N-алліл-14-оксінордигідроморфінон)	основоскладання	хімічний склад
224.	<i>Naloxona</i>	<i>Naloxon</i> -(N-алліл-14-оксінордигідроморфінон)+-a	основоскладання	хімічний склад
225.	<i>Naloxoni hydrochloride</i>	N (nom.sing.)+ N (gen.sing)	узгодження	хімічний склад
226.	<i>Antiopiaz</i>	<i>Anti</i> -(лат. anti – проти) + <i>-opi</i> -(лат. Opium – опій)+ <i>-az</i> (-az – азотогрупа)	префіксація+ основоскладання	Хімічний склад, терапевтичний ефект
227.	<i>Grayxona</i>	TM+ -xon- (від оксінордигідроморфінон)+ -a Gray (Gray – прізвище засновника фірми-виробника)	основоскладання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник,
228.	<i>Evzio</i>	Нез'ясованого походження		
229.	<i>International Apex Naloxone</i>	A (nom.sing.)+N (nom.sing.)+ N (nom.sing.)	узгодження, прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
230.	<i>Nalone</i>	<i>Nalon</i> (N-алліл-14-оксінордигідроморфінон)+-e	основоскладання	хімічний склад
231.	<i>Naloxon Actavis</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	хімічний склад, місце виробництва
232.	<i>Naloxon Amomed</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	хімічний склад, місце виробництва
233.	<i>Naloxon B. Braun</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, місце виробництва

234.	<i>Naloxon DeltaSelect</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	хімічний склад, місце виробництва
235.	<i>Naloxon Hameln</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.) Hameln (назва німецького міста Hameln)	прилягання	асоціативна назва – топонім, хімічний склад, місце виробництва
236.	<i>Naloxon Inresa</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
237.	<i>Naloxon OrPha</i>	N (nom.sing.)+ Abbr TM	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
238.	<i>Naloxona Clorhidrato</i>	N (nom.sing.)+ N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад
239.	<i>Naloxona Gemepe</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник
240.	<i>Naloxona Kern Pharma</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник,
241.	<i>Naloxone Aquettant</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник
242.	<i>Naloxone Cloridrato Galenica</i>	N (nom.sing.)+ N (nom.sing.)+ N (nom.sing.) Galenica (лат. praeparata galenica – <i>галенові препарати</i>)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник,
243.	<i>Naloxone Cloridrato Hospira</i>	N (nom.sing.)+ N (nom.sing.)+ N (nom.sing.) Hospira (англ. hospital – <i>лікарня</i> +англ. spirit – <i>дух</i> + лат.sperāre - <i>сподіватись</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
244.	<i>Naloxone Cloridrato Molteni</i>	N (nom.sing.)+ N (nom.sing.)+ N (nom.sing.)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник
245.	<i>Naloxone</i>	N (nom.sing.)+ N (nom.sing.)+	прилягання	хімічний

	<i>Cloridrato Salf</i>	N (nom.sing.)		склад, фірма-виробник
246.	<i>Naloxone Mylan</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник,
247.	<i>Naloxon-hameln</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.)	прилягання	Асоціативна назва – топонім, хімічний склад, місце виробництва
248.	<i>Naloxon-ratiopharm</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing.) ratiopharm (лат. ratio – розум і гр. φάρμακον – ліки)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
249.	<i>Naloxonium Hydrochloricum</i>	N (nom.sing.)+ A (nom.sing.)	узгодження	хімічний склад
250.	<i>Narcane</i>	<i>Narc</i> -(гр. ναρκάω — заціпеніти, стати одурманеним)+ <i>-an</i> -(гр. ἄν- – без)+-e	суфіксація	терапевтичний ефект
251.	<i>Narcanti</i>	<i>Narc</i> -(гр. ναρκάω — заціпеніти, стати одурманеним)+ <i>-anti</i> (лат. anti – проти)	суфіксація	терапевтичний ефект
252.	<i>Narcotan</i>	<i>Narc</i> -(гр. ναρκάω — заціпеніти, стати одурманеним)+ <i>-ot</i> + <i>-an</i> (гр. ἄν- – без)	суфіксація	терапевтичний ефект
253.	<i>Narxona</i>	<i>Nar</i> -(гр. ναρκάω — заціпеніти, стати одурманеним)+ <i>-хона-</i> (N-алліл-14-оксінордигідроморфінон)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
254.	<i>Naxone</i>	<i>Naxon</i> -(N алліл-14-оксінордигідроморфінон)+-e	основоскладання	хімічний склад
255.	<i>Nexodal</i>	<i>Nexodal</i> (N алліл-14-оксінордигідроморфінон)	основоскладання	хімічний склад
256.	<i>Narcan Neonatal</i>	N (nom.sing.)+ A (nom.sing.) (лат. <i>neonatalis</i> – новонароджений)	узгодження	хімічний склад, група-споживача
257.	<i>Nalokson</i>	<i>Naloks</i> -(N алліл-14-оксінордигідроморфінон)+лат. суфікс <i>-on</i>	основоскладання	хімічний склад
258.	<u>Nalorphinum</u>	<i>Nalorph</i> -(N-аллілнорморфін)+ -in -суфікс приналежності+ <i>-um</i>	основоскладання	хімічний склад

259.	<i>Nalorphini hydrocloridum</i>	N (gen.sing.)+N(nom.sing.)	керування	хімічний склад
260.	<i>Nalorphine</i>	Nalorph- (N-аллілнорморфін)+ -in- суфікс приналежності -e	основоскладання	хімічний склад
261.	<i>Nalorphin</i>	Nalorph –(N-аллілнорморфін)+-in- суфікс приналежності	основоскладання	хімічний склад
262.	<i>Nalorphina</i>	Nalorph-(N-аллілнорморфін)+-in- суфікс приналежності –a	основоскладання	хімічний склад
263.	<i>Nalorfina</i>	Nalorph-(N-аллілнорморфін)+-in- суфікс приналежності –a	основоскладання	хімічний склад
264.	<i>Nalorphine Serb</i>	N (nom.sing.)+N (TM)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
265.	<i>Tidigesic</i>	Tidi+гр. /ῥῖν/γῆς/ – <i>больове відчуття</i> + лат. -ic	суфіксація	терапевтич- ний ефект
266.	<i>Anarcon</i>	гр. - - без +гр. <i>ναρκάω</i> – заціпеніти, стати одурманеним+ - on	префіксація+ суфіксація	терапевтич- ний ефект
267.	<i>Nalline</i>	Nall-(N-аллілнорморфін))+ -in- суфікс приналежності+ -e	основоскладання	хімічний склад
268.	<i>Norfin</i>	Norf-(N-аллілнорморфін)+-in суфікс приналежності	основоскладання	хімічний склад
269.	<u>Metamizolum</u>	Metamizol-(метиламінопіразолон- 5-N-метансульфонат натрія)+-um	основоскладання	хімічний склад
270.	<i>Analginum</i>	An-(гр. ἄν- - без) + -alg- (гр. ἄλγος – <i>біль</i>) + -in- суфікс приналежності + -um	префіксація+ суфіксація	терапевтич- ний ефект
271.	<i>Novamidazophen</i>	Nov-(лат. novus – <i>новий</i>) + amidazophen- (метиламінопіразолон-5-N- метансульфонат натрія)	основоскладання	хімічний склад
272.	<i>Analginum – Darnitsa</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Darnitsa – назва лівобережної частини Києва)	прилягання	асоціативна назва – топонім, терапевтич- ний ефект, фірма- виробник
273.	<i>Analginum- Zdorovje</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	терапевтич- ний ефект, фірма- виробник
274.	<i>Analginum-Ros</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) Ros (рос. Россия – Росія)	прилягання	асоціативна назва – топонім,

				терапевтичний ефект, фірма-виробник, країна-виробник
275.	<i>Analginum – Rusfar</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) <i>Rusfar</i> (англ. Russia – <i>Росія</i> і гр. φάρμακον – <i>ліки</i>)	прилягання	асоціативна назва – топонім, терапевтичний ефект, фірма-виробник, країна-виробник
276.	<i>Analginum Ultra</i>	N (nom.sing)+Adv (лат. Ultra – <i>більше, надмірно</i>)	прилягання	терапевтичний ефект, тривалість дії
277.	<i>Analginum Ferein</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Ferein від прізвища засновника компанії Карла Ферейна)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, терапевтичний ефект, фірма-виробник
278.	<i>Metamizol</i>	Metamizol (метиламінопіразолон-5-N-метансульфонат натрія)	основоскладання	хімічний склад
279.	<i>Metamizole</i>	Metamizol (метиламінопіразолон-5-N-метансульфонат натрія)+-e	основоскладання	хімічний склад
280.	<i>Dipyrone</i>	di- (гр. δύο – <i>два</i>) + -pyr- (гр. πῦρ – <i>жар</i>)+ лат. -on + -e	префіксація+суфіксація	терапевтичний ефект
281.	<i>Novaminsulfon</i>	<i>Nov-</i> (лат. novus – <i>новий</i>) + <i>-aminsulfon-</i> (метиламінопіразолон-5-N-метансульфонат натрія)	основоскладання	хімічний склад
282.	<i>Sulpyrinum</i>	<i>Sul-</i> (лат. Sul/fur /– <i>сірка</i>)+ <i>-pyr-</i> (гр. πῦρ – <i>жар</i>) + лат. -in- суфікс приналежності+лат. -um	основоскладання+суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
283.	<i>Sulpyrine Isei</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
284.	<i>Sulpyrine Mylan</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, терапевтичний ефект, фірма-виробник
285.	<i>Sulpyrine Is</i>	N (nom.sing)+Abbr	прилягання	терапевтичний ефект,

				фірма-виробник
286.	<i>Magnopyrol</i>	<i>Magn</i> -(лат. magn/us – великий)+ /o/+ -pyr-(гр. πῦρ – жар) + лат.- ol	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
287.	<i>Alginodia</i>	<i>Alg</i> -(гр. ἄλγος /– біль)+лат.- in -+ - odi- (гр. ὀδύνη /– біль)+лат.- ia	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
288.	<i>Alkagin</i>	Нез'ясованого походження		
289.	<i>Analginas</i>	<i>An</i> -(гр. ἄν – без) + -alg- (гр. ἄλγος – біль)+лат.- in - суфікс приналежності +лат.- as	префіксація+суфіксація	терапевтичний ефект
290.	<i>Analginas L</i>	N (nom.sing)+Abbr(TM)	прилягання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
291.	<i>Analginas Sanitas</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Sanitas від лат. <i>sanitas</i> – оздоровлення)	прилягання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
292.	<i>Andolor</i>	<i>An</i> -(гр. αν - відсутність) + -dolor (лат. dolor – біль)	префіксація	терапевтичний ефект
293.	<i>Antalgin Berlico</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Berlico від нім. Berlin – Берлін, від лат. <i>cooperatio</i> – співробітництво)	прилягання	асоціативна назва – топонім, терапевтичний ефект, фірма-виробник, місце виробництва
294.	<i>Fenalgina</i>	<i>Fen</i> -(лат. Fenolum – фенол)+ -alg-(гр. ἄλγος /– біль)+ лат.- in - суфікс приналежності + ісп.- a	осново-складання+суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
295.	<i>Metalgina</i>	Met- (гр. μετέωρα – небесні явища) + -alg-(гр. ἄλγος /– біль)+лат.- in - суфікс приналежності + ісп.- a	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
296.	<i>Optalgin</i>	<i>Opt</i> -(лат. opt/imus /– найкращий)+ -alg-(гр. ἄλγος /– біль)+лат.- in - суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
297.	<i>Phanalgin</i>	<i>Ph</i> -(лат. Ph/enolum /– фенол) + -an- (гр. αν - відсутність)+ -alg- (гр. ἄλγος /– біль)+лат.- in - суфікс приналежності	префіксація+осново-складання+суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект

298.	<i>Promalgen-N</i>	<i>Prom-</i> (лат. prom/ĕre /– <i>виносити</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -en +N (від лат. Nitrogenium – <i>азот</i>)	осново-складання + суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
299.	<i>Ronalgin</i>	<i>Ron-</i> (ісп. ron/da/ – <i>раунд, коло</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in суфікс приналежності	осново-складання + суфіксація	терапевтичний ефект
300.	<i>Scanalgin</i>	<i>Scan-</i> (англ. to scan – <i>розпізнавати</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in суфікс приналежності	осново-складання + суфіксація	терапевтичний ефект
301.	<i>Algi Mabo</i>	N (nom.sing.) + N (nom.sing)	прилягання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
302.	<i>Dioxadol</i>	di- (гр. δύο – <i>два</i>) + <i>-ox-</i> (– <i>гострий</i>) + <i>-a-</i> (гр. α- <i>відсутність</i>) + <i>-dol-</i> (лат. dol/or/ – <i>біль</i>)	осново-складання, префіксація	терапевтичний ефект
303.	<i>Dolemicin</i>	<i>Dol-</i> (лат. dol/or/ – <i>біль</i>) + <i>-e-</i> / + <i>-mic-</i> (лат. micāre – <i>пульсувати</i>) + лат. -in	осново-складання, префіксація	терапевтичний ефект
304.	<i>Dolocalma</i>	<i>Dol-</i> (лат. dol/or/ – <i>біль</i>) + <i>-o-</i> / + <i>-calm-</i> (англ. to calm – <i>заспокоювати</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
305.	<i>Lisalgil</i>	<i>Lis-</i> (гр. Λίς – <i>лев</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/) + лат. -il	осново-складання, префіксація	терапевтичний ефект
306.	<i>Metamizol Cinfa</i>	N (nom.sing.) + N (nom.sing) Cinfa (ісп. cinco – <i>п'ять</i> і гр. φάρμακον – <i>ліки</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма
307.	<i>Metamizol Cinfamed</i>	N (nom.sing.) + N (nom.sing) Cinfa (ісп. cinco – <i>п'ять</i> і гр. φάρμακον – <i>ліки</i> і лат. medicamentum – <i>ліки</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма
308.	<i>Metamizol Cuve</i>	N (nom.sing.) + N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
309.	<i>Metamizol Kern Pharma</i>	N (nom.sing.) + N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
310.	<i>Metamizol Normon</i>	N (nom.sing.) + N (nom.sing)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник

311.	<i>Metamizol Pensa</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) Pensa (ісп. pensa – <i>думати, мислити</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
312.	<i>Metamizol Stada</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
313.	<i>Metamizol Ur</i>	N (nom.sing)+ Abbr Ur (англ. User Requirement – <i>вимоги користувачів</i>)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
314.	<i>Somalgyl</i>	Som-(гр. – <i>тіло</i>) + -alg-(гр. ἄλγος / - <i>біль</i>)+лат.-yl	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
315.	<i>Algocalmin</i>	Alg-(гр. ἄλγος / - <i>біль</i>)+/o/+ -calm-(англ. to calm – <i>заспокоювати</i>)+лат.-in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
316.	<i>Algopyrin</i>	Alg-(гр. ἄλγος / - <i>біль</i>)+/o/+ -pyr-(гр. πῦρ – <i>жар</i>) + лат.-in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
317.	<i>Algoremin</i>	Alg-(гр. ἄλγος)/+o/+ -rem-(лат. <i>remeāre</i> – <i>проходити</i>)+ лат.-in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
318.	<i>Algozone</i>	Alg-(гр. ἄλγος)/+o/+ -zon- (гр. ζώνη/ – <i>поясниця</i>)+e	основоскладання	терапевтичний ефект
319.	<i>Analgin 'Biomed'</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
320.	<i>Analgin Sopharma</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Sopharma від назви столиці Болгарії <i>Софії</i> і гр. φάρμακον – <i>ліки</i>)	прилягання	асоціативна назва – топонім, терапевтичний ефект, фірма-виробник, місто-виробник
321.	<i>Analgin TFT</i>	N (nom.sing)+ Abbr	прилягання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
322.	<i>Antalgin Corsa</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
323.	<i>Antalgina</i>	Ant-(лат. anti / – <i>проти</i>) + -alg-(гр. ἄλγος)+лат.-in суфікс приналежності+ -a	префіксація+суфіксація	терапевтичний ефект
324.	<i>Baralgin</i>	Bar-(гр. βαρ /ύς/ - <i>важкий</i>)+ -alg-(гр. ἄλγος)+лат.-in суфікс	осново-складання+	терапевтичний ефект

		приналежності	суфіксація	
325.	<i>Baralgin M</i>	N (nom. sing)+ Abbr	прилягання	терапевтичний ефект, фірма-виробник
326.	<i>Bosalgin</i>	<i>Bos</i> -(англ. Bos/nia/ – <i>Боснія</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/) + лат. -in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	асоціативна назва – топонім, країна-виробник, терапевтичний ефект
327.	<i>Centralgin</i>	<i>Centr</i> -(лат. centralis- <i>центральний</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/) + лат. -in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	фірма-виробник, терапевтичний ефект
328.	<i>Dialgin</i>	di- (гр. δύο – <i>два</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
329.	<i>Hexalgin</i>	<i>Hex</i> -(гр. ἕξ – <i>шість</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
330.	<i>Minalgin</i>	<i>Min</i> -(лат. min/imus – <i>найменший</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
331.	<i>Neoanalginas</i>	<i>Neo</i> -(гр. νέος – <i>новий</i>) + <i>an</i> -(гр. префікс an- – <i>відсутність</i>) + <i>alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in- + лат. -as	префіксація+осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
332.	<i>Nevralgin</i>	<i>Nevr-</i> (гр. νεῦρ/ον/ <i>нерв</i>) + <i>-alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
333.	<i>Nogesic</i>	<i>No</i> -(англ. no – <i>не(ма)</i>) + <i>ges</i> (гр. /ἄλ/γησις/ – <i>больове відчуття</i>) + лат. -ic	префіксація+суфіксація	терапевтичний ефект
334.	<i>Proalgin</i>	<i>Pro</i> (лат. pro- <i>рух вперед</i>) + <i>alg</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in	префіксація+суфіксація	терапевтичний ефект
335.	<i>Pyrahexal</i>	<i>Pyr</i> (гр. πῦρ – <i>жар</i>) + <i>hex</i> -(гр. ἕξ – <i>шість</i>) + лат. -al	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
336.	<i>Pyralginum</i>	<i>Pyr</i> -(гр. πῦρ – <i>жар</i>) + <i>alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in-/ um	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
337.	<i>Pyralgin</i>	<i>Pyr</i> -(гр. πῦρ – <i>жар</i>) + <i>alg-</i> (гр. ἄλγ/ος/ – <i>біль</i>) + лат. -in	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
338.	<i>Pyronal</i>	<i>Pyr</i> -(гр. πῦρ – <i>жар</i>) + лат. -on + лат. -al	суфіксація	терапевтичний ефект
339.	<i>Metapyrin</i>	Met- (гр. μετέωρα – <i>небесні явища</i>) + <i>-pyr</i> -(гр. πῦρ – <i>жар</i>) + лат. -in	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект

340.	<i>Sintocalmin</i>	<i>Sint-</i> (гр. <i>συνθήκω</i> – виснажувати, розплавляти)+ /o/+ <i>-calm-</i> (англ. <i>to calm</i> – заспокоювати)+лат. <i>-in</i> суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
341.	<i>Tonialgin</i>	<i>Toni-</i> (англ. <i>tonic</i> – укріплюючий)+ <i>alg-</i> (гр. <i>ἄλγος</i> – біль) + лат. <i>-in</i> суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
342.	<i>Vetalgin</i>	<i>Vet-</i> (лат. <i>vet/erina/</i> – робоча худоба) + <i>-alg-</i> (гр. <i>ἄλγος</i> – біль) + лат. <i>-in</i> суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
343.	<i>Bradol</i>	<i>Bra-</i> (гр. <i>βράδυνς</i> – повільний) + <i>-dol-</i> (лат. <i>dol/or/</i> – біль)	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
344.	<i>Dipidol</i>	<i>di-</i> (гр. <i>δύο</i> – два) + <i>-pi-</i> (гр. <i>πίων</i> – багатий)+ <i>-dol</i> (лат. <i>dol/or/</i> – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
345.	<i>Dolofur</i>	<i>Dol-</i> (лат. <i>dol/or/</i> – біль) +/o/+ <i>-fur</i> (лат. <i>fur/or/</i> – викрадати, позбавляти)	основоскладання	терапевтичний ефект
346.	<i>Nopain</i>	<i>No-</i> (англ. <i>no</i> – ні) + <i>-pain</i> (англ. <i>pain</i> – біль)	префіксація	терапевтичний ефект
347.	<i>Novalgin</i>	<i>Nov-</i> (лат. <i>nov/us/</i> - новий)+ <i>-alg-</i> (гр. <i>ἄλγος</i> – біль) + лат. <i>-in</i> -суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
348.	<i>Novalgina</i>	<i>Nov-</i> (лат. <i>nov/us/</i> - новий)+ <i>-alg-</i> (гр. <i>ἄλγος</i> – біль + лат. <i>-in</i> -суфікс приналежності + <i>-a</i>	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
349.	<i>Pharmalgin</i>	<i>Pharm-</i> (гр. <i>φάρμακον</i> – ліки)+ <i>-alg-</i> (гр. <i>ἄλγος</i> – біль) + лат. <i>-in</i> суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект
350.	<u>Phenazonum</u>	<i>Phen-</i> (лат. <i>Phen/olum/</i> - фенол)+ <i>-azon-</i> /um/ - азотогрупа	основоскладання	хімічний склад
351.	<i>Anodynin</i>	<i>An-</i> (гр. <i>αν</i> – відсутність)+ <i>-odyn-</i> (гр. <i>ὀδύνη</i> – біль)+ лат. <i>-in</i> суфікс приналежності	префіксація+суфіксація	терапевтичний ефект
352.	<i>Azophen</i>	<i>Az</i> (<i>azon-</i> азотогрупа)+ /o/+ <i>-phen</i> (лат. <i>Phen/olum/</i> - фенол)	основоскладання	хімічний склад
353.	<i>Phenazon</i>	<i>Phen-</i> (лат. <i>Phen/olum/</i> - фенол)+ <i>-azon-</i> азотогрупа	основоскладання	хімічний склад
354.	<i>Phenazone</i>	<i>Phen</i> (лат. <i>Phen/olum/</i> - фенол)+ <i>-azon-</i> азотогрупа+ <i>-e</i>	основоскладання	хімічний склад
355.	<i>Methozin</i>	<i>Meth-</i> (лат. <i>Methylum</i> – метил)+/o/+ <i>-zin-</i> азотогрупа	основоскладання	хімічний склад
356.	<i>Parodyne</i>	<i>Par-</i> (гр. <i>παρά</i> – при)+ <i>-odyn-</i> (гр. <i>ὀδύνη</i> – біль)+ <i>-e</i>	префіксація	терапевтичний ефект
357.	<i>Phenyldimethylpyrazolone</i>	<i>Pheny-l</i> (лат. <i>Phenyl/um/</i> - фенил)+ <i>di-</i> (гр. <i>δύο</i> – два) + <i>-methyl-</i> (лат. <i>Methylum</i> – метил)+ <i>-pyr-</i> (гр. <i>πῦρ</i> – жар)+ <i>-azol-</i> азотогрупа+лат. <i>-on-</i> + <i>-e</i>	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект

358.	<i>Phenylon</i>	<i>Phenyl</i> -(лат. Phenyl/um/ - фенил) + лат. -он	суфіксація	хімічний склад
359.	<i>Antipyrine</i>	<i>Anti</i> -(лат. anti/i/ – проти)+ - <i>pyr</i> -(гр. πῦρ – жар)+ лат. – in суфікс приналежності+ -e	префіксація, суфіксація	терапевтичний ефект
360.	<i>Antipyrinum</i>	<i>Anti</i> -(лат. anti – проти)+ - <i>pyr</i> -(гр. πῦρ – жар)+ лат. – in суфікс приналежності+ -um	префіксація, суфіксація	терапевтичний ефект
361.	<i>Antotalgin</i>	<i>Ant</i> -(лат. anti/i/ – проти)+ - <i>ot</i> -(гр. ὠτός – вухо)+ - <i>alg</i> -(гр. ἄλγος – біль) + лат. – in суфікс приналежності	префіксація, основоскладання, суфіксація	терапевтичний ефект
362.	<i>Kranit</i>	<i>Kran</i> -(гр. κράνιον – череп)+лат. - it – запалення	суфіксація	терапевтичний ефект
363.	<i>Migräne-Kranit</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing)	прилягання	терапевтичний ефект
364.	<i>Migränin Phenazon</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing)	прилягання	терапевтичний ефект
365.	<i>Oricalm</i>	<i>Ori</i> -(лат. oriri – починатися) і - <i>calm</i> -(англ. to calm – заспокоювати)	основоскладання	терапевтичний ефект
366.	<u>Paracetamol</u>	Paracetamol (лат. Para-acetylaminophenolum)+ -um	основоскладання	терапевтичний ефект
367.	<i>Panadolum</i>	<i>Pan</i> -(гр. π – усякий)+/a/+ - <i>dol</i> -(лат. dol/or/ – біль) + -um	основоскладання	терапевтичний ефект
368.	<i>Rapidolum</i>	<i>Rapid</i> -(лат. rapidus – швидкий)+ - <i>dol</i> -(лат. dolor – біль)+um	основоскладання	терапевтичний ефект
369.	<i>Adol</i>	<i>A</i> -(гр. an – відсутність)+ - <i>dol</i> -(лат. dol/or/ – біль)	префіксація	терапевтичний ефект
370.	<i>Aldolor</i>	<i>Al</i> -(гр. ἄλλος – інший)+ - <i>dolor</i> (лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
371.	<i>Aminadol</i>	<i>Amina</i> -(лат. Am/mon/i/acum – аміак) + - <i>dol</i> (лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
372.	<i>Dolo</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – біль)+ -o	суфіксація	терапевтичний ефект
373.	<i>Calpol</i>	<i>Cal</i> -(лат. calor – жар) і - pol – (від Para-acetylaminophenol)	основоскладання	терапевтичний ефект, хімічний склад
374.	<i>Lecadol</i>	Lek (TM) + - <i>dol</i> (лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
375.	<i>Hovo-Jesic</i>	TM+ <i>Jes</i> (гр. ἄλγος/ις – больове відчуття) + лат. - ic	осново-складання+ суфіксація	терапевтичний ефект, фірма-виробник
376.	<i>Pamol</i>	<i>Pamol</i> (Para-acetylaminophenol)	основоскладаання	хімічний склад

377.	<i>Paracetamolum-Damitsa</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing)	прилягання	асоціативна назва – топонім, хімічний склад, місце-виробництва
378.	<i>Paracetamolum-Zdorovje</i>	N (nom.sing.)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
379.	<i>Efferalgan</i>	<i>Effer</i> -(лат. effero – <i>виносити</i>) + - <i>alg</i> -(гр. ἄλγος / – <i>біль</i>) + лат. - an суфікс	осново- складання, суфіксація	терапевтичний ефект
380.	<i>Acertol</i>	<i>Acertol</i> (від Para- acetylaminophenol)	основоскладання	хімічний склад
381.	<i>Acet</i>	<i>Acet</i> (від Para- acetylaminophenol)	усічення	хімічний склад
382.	<i>Acetafen</i>	<i>Acetafen</i> (від Para- acetylaminophenol)	основоскладання	хімічний склад
383.	<i>Acetagen</i>	<i>Aceta</i> -(Para- acetylaminophenol)+ - <i>gen</i> (гр. γένος - <i>походження, рід</i>)	основоскладання	хімічний склад
384.	<i>Acetalgin</i>	<i>Acet</i> (Para- acetylaminophenol) +- <i>alg</i> - (гр. ἄλγος / – <i>біль</i>) + лат. - in суфікс	осново- складання+ суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
385.	<i>Acetalis</i>	<i>Acet</i> -(Para- acetylaminophenol) + лат. суфікс- al + is	осново- складання+ суфіксація	хімічний склад
386.	<i>Acetamin</i>	<i>Acetamin</i> (від Para- acetylaminophenol)	осново- складання+ суфіксація	хімічний склад
387.	<i>Acetolit</i>	<i>Acet</i> (від Para- acetylaminophenol) +- <i>lit</i> - (гр. λίτός – <i>простий</i>)	основоскладання	хімічний склад
388.	<i>Acetamol</i>	<i>Acetamol</i> (від Para- acetylaminophenol)	основоскладання	хімічний склад
389.	<i>Adolef</i>	<i>A</i> -(<i>z</i> /v/ – <i>відсутність</i>) +- <i>dol</i> - (лат. dol/or / – <i>біль</i>)+ - <i>ef</i> лат. ef/fero / – <i>виносити</i>	осново- складання+ префіксація	терапевтичний ефект
390.	<i>Algiafin</i>	<i>Algia</i> -(гр. ἄλγος / – <i>біль</i>)+ - <i>fin</i> лат. finire – <i>завершувати</i>	основоскладання	терапевтичний ефект
391.	<i>Alginox</i>	<i>Alg</i> -(гр. ἄλγος / – <i>біль</i>)+/i/+ - <i>nox</i> (лат. nox – <i>ніч</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
392.	<i>Algocit</i>	<i>Alg</i> -(гр. ἄλγος / – <i>біль</i>)+/o/+ - <i>cit</i> (лат. citus – <i>швидкий</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
393.	<i>Analgan</i>	<i>An</i> -(г – <i>відсутність</i>)+ - <i>alg</i> - (гр. ἄλγος / – <i>біль</i>)+ суфікс - an	префіксація+ суфіксація	терапевтичний ефект
394.	<i>Antidol</i>	<i>Anti</i> -(лат. anti – <i>проти</i>)+ - <i>dol</i> (лат. dol/or / – <i>біль</i>)	префіксація	терапевтичний ефект
395.	<i>Anti-Gripe Asclépius</i>	<i>Anti</i> (лат. anti – <i>проти</i>)+ <i>Gripe</i> (лат. grippus – <i>грип</i>)+ <i>Asclépius</i> (від грец. Ασκληπιός, також Ескулап від лат. Aesculapius – бог лікування)	керування, прилягання	асоціативна назва – теонім, терапевтичний ефект

396.	<i>APA</i>	<i>APA</i> (від <i>Para-acetylamino</i> phenol)	аббревіатура	хімічний склад
397.	<i>Biocetamol</i>	<i>Bio</i> -(гр. βίος – <i>життя</i>)+ <i>cetamol</i> (<i>Para-acetylamino</i> phenol)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
398.	<i>Biogesic</i>	<i>Bio</i> (гр. βίος – <i>життя</i>) + <i>ges</i> -(гр. / ἄλγησις / – <i>больове відчуття</i>) + лат. -ic	осново- складання+ суфіксація	терапевтичний ефект
399.	<i>Biogrip-T</i>	<i>Bio</i> (гр. βίος – <i>життя</i>)+ <i>-grip</i> (лат. grip/pus /– <i>гріп</i>)+ <i>TM</i>	основоскладання	терапевтичний ефект фірма-виробник
400.	<i>Claradol</i>	<i>Clar</i> -(лат. clarus – <i>ясний</i>) + <i>a</i> -(гр. <i>a-</i> <i>відсутній</i>)+ <i>-dol</i> (лат. dol/or/ – <i>біль</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
401.	<i>Cytramon-P</i>	<i>Cytram</i> -(лат. <i>Para-acetylamino</i> phenol)+лат. -on + <i>TM</i>	основоскладання	хімічний склад
402.	<i>Diclogesic</i>	<i>Dicl</i> -(лат. Diclophenum – диклофен)+ <i>o/+ -ges</i> - (гр. / ἄλγησις / – <i>больове відчуття</i>) + лат. -ic	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
403.	<i>Doc Para</i>	<i>TM</i> + <i>Para</i> (лат. <i>Para/-acetylamino</i> phenol)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
404.	<i>Dolal</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – <i>біль</i>)+ лат. суфікс -al	суфіксація	терапевтичний ефект
405.	<i>Dolostop</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – <i>біль</i>)+ <i>o/+ -stop</i> (англ. to stop – <i>зупиняти</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
406.	<i>Dolotec</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – <i>біль</i>)+ <i>o/+ -tec</i> (лат. <i>tectus</i> – <i>прихований</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
407.	<i>Dolviran</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – <i>біль</i>)+ <i>-vir</i> -(лат. vir/us/ - <i>вірус</i>)+суфікс -an	осново- складання+ суфіксація	терапевтичний ефект
408.	<i>Influbene</i>	<i>Influ</i> -(лат. influ/enza /– <i>застиуда</i>)+ <i>bene</i> (лат. bene – <i>добре</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
409.	<i>Magnidol</i>	<i>Magn</i> -(лат. magn/us/ – <i>великий</i>) + <i>/i/+ -dol</i> (лат. dol/or/ – <i>біль</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
410.	<i>Normotemp</i>	<i>Norm</i> -(лат. norm/a/ – <i>правило, норма</i>)+ <i>o/+ -temp</i> (лат. temp/eratura/ – <i>потрібна міра</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
411.	<i>Painamol</i>	<i>Pain</i> -(англ. Pain – <i>біль</i>)+ <i>amol</i> - (лат. <i>Para-acetylamino</i> phenol)	основоскладання	терапевтичний ефект, хімічний склад
412.	<i>Panadol Adultos</i>	<i>N</i> (nom.sing)+ <i>Adj</i> (nom.sing) (Adultos від лат. Adultus – <i>дорослий</i>)	узгодження	терапевтичний ефект, група споживача
413.	<i>Panadol Baby</i>	<i>N</i> (nom.sing)+ <i>N</i> (nom.sing) (Baby походить від англ. baby – <i>немовля</i>)	прилягання	терапевтичний ефект, група

				споживача
414.	<i>Panadol Infantil</i>	N (nom.sing)+Adj (nom.sing) (Infantil – від лат. infantilis – дитячий)	узгодження	терапевтичний ефект, група споживача
415.	<i>Panadol Junior</i>	N (nom.sing)+Adj (nom.sing) (Junior – від англ. junior – молодший, підлітковий)	узгодження	терапевтичний ефект, група споживача
416.	<i>Panagesic Adultos</i>	N (nom.sing)+Adj (nom.sing)	узгодження	терапевтичний ефект, група споживача
417.	<i>Panagesic Infanti</i>	N (nom.sing)+Adj (nom.sing)	узгодження	терапевтичний ефект, група споживача
418.	<i>Paracetamol</i>	<i>Paracetamol</i> (лат. Para-acetylaminophenol)	основоскладання	хімічний склад
419.	<i>Paracetamol AbZ</i>	N (nom.sing)+Abbr (AbZ є аббревіатурою від нім. «von A wie Alendronsäure bis Z wie Zopiclon» – «від <i>A</i> , як Алендрон до <i>Z</i> , як Зопіклон»)	прилягання	хімічний склад, фірма
420.	<i>Paracetamol Actavis</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
421.	<i>Paracétamol Almus</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Almus від лат. almus – благочинний, сприятливий)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
422.	<i>Paracetamol Alter</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Alter від лат. alter – інший)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
423.	<i>Paracetamol Apotex</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
424.	<i>Paracétamol Arrow</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
425.	<i>Paracetamol axcount</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
426.	<i>Paracetamol BC</i>	N (nom.sing)+Abbr (BC є аббревіатурою від назви німецької фармацевтичної компанії Berlin-Chemie)	прилягання	асоціативна назва – топонім, хімічний склад, фірма-виробник, місце виробництва
427.	<i>Paracetamol</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	асоціативна

	<i>Belmac</i>			назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник
428.	<i>Paracétamol Biogaran</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
429.	<i>Paracetamol Biomendi</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
430.	<i>Paracetamol CF</i>	N (nom.sing)+ Abbr (від лат. centralis – <i>центральний</i> і англ. pharmacy – <i>аптека</i> .)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
431.	<i>Paracetamol Cinfa</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
432.	<i>Paracétamol CristerS</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
433.	<u>Ketorolacum</u>	Ket-(лат. Ketonum (походить від к(альцій) і (ац)етон))+/oro/+ -lac- (лат. Acidum/ lac /ticum – <i>молочна кислота</i>)+-um	основоскладання	хімічний склад
434.	<i>Ketorolacum trometamololum</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад
435.	<i>Ketorolac</i>	Ket-(лат. Ketonum (походить від к(альцій) і (ац)етон))+/oro/+ -lac- (лат. Acidum/ lac /ticum – <i>молочна кислота</i>)	основоскладання	хімічний склад
436.	<i>Ketalginum</i>	Ket-(лат. Ketonum – <i>кетон</i>) + -alg-(гр. ἄλγος – <i>біль</i>)+ суфікс -in	осново- складання+ суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
437.	<i>Ketanov</i>	Ket-(лат. Ket/orolacum/) + -nov(лат. novus – <i>новий</i>)	основоскладання	хімічний склад
438.	<i>Ketolong-Damitsa</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник, місце-виробництва
439.	<i>Ketolong</i>	Ket-(лат. Keto/rolacum/) + /o/+ -long (англ. long – <i>довгий, довготривалий</i>)	основоскладання	хімічний склад
440.	<i>Ketorolacum–Zdorovje</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
441.	<i>Ketorolacum-</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	асоціативна назва –

	<i>Norton</i>			антропонім, хімічний склад, фірма- виробник
442.	<i>Novalket-Zdorovje</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
443.	<i>Algias</i>	<i>Alg</i> -(гр. <i>ἄλγος</i> – біль)+/i/+ суфікс -as	суфіксація	терапевтич- ний ефект
444.	<i>Analgesium</i>	<i>An</i> -(гр. <i>ἄν</i> – відсутність)+ -alges- (гр. <i>ἄλγης/ις</i> – больове відчуття) + -ium	префіксація	терапевтич- ний ефект
445.	<i>Cortadol</i>	<i>Cort</i> -(лат. cort /ex/ – кора, оболонка) + -a -(гр. <i>ἄν</i> /v/ – відсутність) + -dol (лат. dol/or – біль)	префіксація+ основоскладання	терапевтич- ний ефект
446.	<i>Dolnix</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or – біль) + -nix (лат. nixāri – чинити опір)	основоскладання	терапевтич- ний ефект
447.	<i>Dolorex</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or – біль)+/o/ -ex (лат. -ex – відсутність)	суфіксація	терапевтич- ний ефект
448.	<i>Kelac</i>	<i>Ke</i> -(лат. Ke/tonum – кетон) + <i>lac</i> -(<i>Acidum/ lac/ticum</i> – молочна кислота)	основоскладання я	терапевтич- ний ефект
449.	<i>Ketodolor</i>	<i>Ket</i> -(лат. Ket/tonum – кетон) + -dolor (лат. dolor – біль)	основоскладання	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
450.	<i>Ketolgan</i>	<i>Ket</i> -(лат. Ket/tonum – кетон) +/o/+lg(гр. <i>ἄλγος</i> – біль)+ суфікс -an-	осново- складання+ суфіксація	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
451.	<i>Ketomax</i>	<i>Ket</i> -(лат. Ket/tonum – кетон) +/o/+ -max (лат. maximus – найсильніше)	основоскладання	хімічний склад
452.	<i>Ketones</i>	<i>Keton</i> -(лат. Keton/um – кетон)+суфікс -es	суфіксація	хімічний склад
453.	<i>KetoVision</i>	<i>Ket</i> -(лат. Ket/tonum – кетон)+ TM	основоскладання	хімічний склад, фірма- виробник
454.	<i>Ketorol</i>	<i>Ket</i> -(лат. Ket/tonum – кетон)+/or/+суфікс --ol	суфіксація	хімічний склад
455.	<i>Ketorolac Northia</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Northia від лат. назви рослини Northia – нортія)	прилягання	асоціативна назва – фітонім, хімічний склад, фірма- виробник
456.	<i>Ketorolaco Farindustria</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
457.	<i>Ketorolaco Farvet</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Farvet від гр. <i>φάρμακον</i> – ліки і лат. veterina – худоба)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник

458.	<i>Ketorolaco G&R</i>	N (nom.sing)+Abbr	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
459.	<i>Ketorolaco Genfar</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
460.	<i>Ketorolaco Hersil</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Hersil – прізвище засновника)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник,
461.	<i>Ketorolaco Induquimic</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
462.	<i>Ketorolaco Infarmasa</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
463.	<i>Ketorolaco Iqfarma</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
464.	<i>Ketorolaco Marfan</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
465.	<i>Ketorolaco Medifarma</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
466.	<i>Ketorolaco Naturgen</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (лат. naturalis – природний+) гр. γένος – рід, походження)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
467.	<i>Ketorolaco Perugen</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Perugen від Peru (Перу) і гр. γένος – рід, походження)	прилягання	асоціативна назва – топонім, хімічний склад, фірма-виробник, країна-виробник
468.	<i>Maxidol</i>	Maxi-(лат. maximus – найсильніше) + -dol(лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
469.	<i>Oradol</i>	Ora-(лат. ora/lis/ – оральний) + -dol(лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
470.	<i>Toradol</i>	Tor-(лат. Tor/tur/a – больові судоми) + -a- (гр. ἄ/ν/ – відсутність) + -dol(лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
471.	<i>Algikey</i>	Alg-(гр. ἄλγος/ – біль) + /i/ + -key(англ. key – основний, ключовий)	основоскладання	терапевтичний ефект
472.	<i>Dolac</i>	Dol-(лат. dol/or/ – біль) + -lac(Acidum/ lac/ticum – молочна)	основоскладання	терапевтичний ефект,

		<i>кислота)</i>		хімічний склад
473.	<i>Dolak</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – біль) + <i>-lak</i> (Acidum/ lac/ticum – молочна кислота)	основоскладання	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
474.	<i>Dolgenal</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – біль) + <i>-gen</i> (гр. γέν/ος/- походження, рід) + суфікс -al	основоскладання +суфіксація	терапевтич- ний ефект
475.	<i>Dolikan</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – біль)+/i/ + <i>-k</i> -(лат. K/etinum/ – кетон) + -an	основоскладання	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
476.	<i>Doloket</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – біль)+/o/ + <i>-ket</i> (лат. Ket/onum/ – кетон)	основоскладання	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
477.	<i>Dolotor</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – біль)+/o/ + <i>-tor</i> (лат. tor/tura/ – больові судоми)	основоскладання	терапевтич- ний ефект
478.	<i>Dolten</i>	<i>Dol</i> -(лат. dol/or/ – біль)+ <i>-ten</i> (лат. ten/ēre/ – стримувати)	основоскладання	терапевтич- ний ефект
479.	<i>Farpain</i>	<i>Far</i> -(англ. far – віддалений, слабкий) + <i>-pain</i> (pain – біль)	основоскладання	терапевтич- ний ефект
480.	<i>Kenalgescic</i>	<i>Ken</i> -(лат. Ke/to/n/um/ – кетон) + <i>-algesc</i> -(гр. ἄλ/γησ/ις/ – больове відчуття)+ суфікс -ic	осново- складання+ суфіксація	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
481.	<i>Ketalgin</i>	<i>Ket</i> -(лат. Ket/onum/ – кетон) + <i>-alg</i> -(гр. ἄλγ/ος/ – біль)+суфікс -in	осново- складання+ суфіксація	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
482.	<i>Ketogesic</i>	<i>Ket</i> -(лат. Ket/onum/ – кетон) +/o/ + <i>-ges</i> -(гр. ἄλ/γησ/ις/ – больове відчуття)+ суфікс -ic	осново- складання+ суфіксація	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
483.	<i>Ketopain</i>	<i>Ket</i> -(лат. Ket/onum/ – кетон) + <i>-pain</i> (англ. pain – біль)	осново- складання+ суфіксація	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
484.	<i>Ketopharm</i>	<i>Ket</i> -(лат. Ket/onum/ – кетон) +/o/ + <i>-pharm</i> (гр. φάρμ/ακον/ – ліки)	основоскладання	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
485.	<i>Ketorolac Grindeks</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Grindeks від імені хіміка Давіда Ієроніма Гринделя)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма- виробник
486.	<i>Ketorolac Hexpharm</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
487.	<i>Ketorolaco Trometamina Dany</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
488.	<i>Lacdol</i>	<i>Lac</i> -(лат. Acidum/ lac/ticum – молочна кислота) + <i>-dol</i> (лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	терапевтич- ний ефект, хімічний склад

489.	<i>Lixidol</i>	<i>Lix-</i> (лат. lix – основа) +/i/ + <i>-dol</i> (лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект, хімічний склад
490.	<i>Mavidol</i>	Mav- (від англ. імені Mavic (mavis) , що, у свою чергу, походить від старофранцузького mauvis – дрозд) +/i/ + <i>-dol</i> (лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	асоціативна назва – орніпонім, терапевтичний ефект
491.	<i>Ocudol</i>	<i>Ocu-</i> (лат. ocu/lus/ – око) + <i>-dol</i> (лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
492.	<i>Oftalgesic</i>	<i>Oftal-</i> (гр. ὀφθαλμός – око) + <i>-ges-</i> (ἄλγησις – больове відчуття)+ суфікс -ic	основоскладання	терапевтичний ефект
493.	<i>Ophthaker</i>	<i>Ophth-</i> (гр. ὀφθαλμός – око) +/a/ + ker- (лат. Ketorolacum)	основоскладання	терапевтичний ефект
494.	<i>Painoff</i>	<i>Pain-</i> (англ. pain – біль) і off – у даному контексті набуває значення «припинення»	основоскладання	терапевтичний ефект
495.	<i>Remopain</i>	<i>Rem-</i> (англ. to remove – знімати) +/o/+ <i>-pain</i> (англ. pain – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
496.	<i>Syndol</i>	<i>Syn-</i> (гр. σύν – разом) + <i>-dol</i> (лат. dol/or/ – біль)	префіксація	терапевтичний ефект
497.	<i>Topadol</i>	<i>Top-</i> (гр. τόπος – місце) + <i>-a-</i> (гр. ἄ/v/ – відсутність) + <i>-dol</i> (лат. dol/or/ – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
498.	<i>Ketomed</i>	<i>Ket-</i> (лат. Ket/onum/ – кетон) +/o/+ <i>-med</i> (лат. medicamentum – ліки)	основоскладання	терапевтичний ефект
499.	<i>Torpain</i>	<i>Tor-</i> (лат. tor/tura/ – больові судоми) + <i>-pain</i> (англ. pain – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
500.	<i>Killpain</i>	<i>Kill-</i> (англ. to kill – вбивати) + <i>-pain</i> (англ. pain – біль)	основоскладання	терапевтичний ефект
501.	<u>Acidum acetylsalicylicum</u>	N(nom.sing.)+Adj (nom.sing.)	узгодження	хімічний склад
502.	<i>Aspirinum (HHH)</i>	<i>Aspir-</i> (лат. Acidum spiricum)+лат. суфікс- <i>in</i> + <i>-um</i>	основоскладання	хімічний склад
503.	<i>ASA</i>	<i>ASA</i> (лат. Acidum acetylsalicylicum)	аббревіація	хімічний склад
504.	<i>Aspecard</i>	<i>Asp-</i> (лат. Acidum spiricum)+/e/ + <i>-card</i> (гр. καρδία – серце)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект

505.	<i>Aspeter</i>	<i>Asp</i> -(лат. Acidum spiricum) +/e/+суфікс -ter	суфіксація	хімічний склад
506.	<i>Polocard</i>	<i>Pol</i> -(англ. Pol/and/ – <i>Польща</i>)+/-o-/ +card(гр. καρδ/ια/ - <i>серце</i>)	основоскладання	асоціативна назва – топонім, терапевтич- ний ефект, країна- виробник
507.	<i>Anopirin</i>	<i>An</i> -(гр. ἄν – <i>відсутність</i>) +/o/ <i>-pir</i> -(лат. Acidum spiricum)+ суфікс -in	префіксація+ суфіксація	хімічний склад
508.	<i>Asprovit</i>	<i>Aspr</i> -(лат. Acidum spiricum)+ /o/+ <i>-vit</i> (лат. vit/a/ – <i>життя</i>)	основоскладання	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
509.	<i>Acecardin</i>	<i>Ace</i> -(лат. Acidum acetylsalicylicum) + <i>-card</i> -(гр. καρδ/ια/ - <i>серце</i>) + суфікс -in	основоскладання	терапевтич- ний ефект, хімічний склад
510.	<i>Acidum acetylsalicylicu m-Darnitsa</i>	N(nom.sing.)+Adj (nom.sing.)+ N(nom.sing.)	узгодження+ прилягання	асоціативна назва – топонім, хімічний склад, фірма- виробник, місце- виробництва
511.	<i>Terapin</i>	<i>Terap</i> -(гр. θεραπ/εία/ – <i>лікування</i>)+суфікс -in	суфіксація	терапевтич- ний ефект
512.	<i>Thrombogard</i>	<i>Thromb</i> (гр. θρόμβος – <i>ком, тромб</i>) +- gard (англ. guard – <i>захисник</i>)	основоскладання	терапевтич- ний ефект
513.	<i>Trombo ACC</i>	N(nom.sing.)+ Abbr	прилягання	терапевтич- ний ефект
514.	<i>Upsarin Upsa</i>	N (nom.sing)+ Abbr	прилягання	фірма- виробник
515.	<i>Novandol</i>	<i>Nov</i> -(лат. novus – <i>новий</i>) + <i>an</i> -(гр. ἄν – <i>відсутність</i>) +- <i>dol</i> (лат. dol/or/ – <i>біль</i>)	основоскладання	терапевтич- ний ефект
516.	<i>New-Asper</i>	Adj (nom.sing.) + N(nom.sing.)	узгодження	хімічний склад
517.	<i>Aspirin York</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (York від назви міста New-York)	прилягання	асоціативна назва – топонім, хімічний склад, місце виробництва
518.	<i>Aspirin Quality</i>	N(nom.sing.) +N (nom.sing.)	прилягання	хімічний склад

519.	<i>Aspirin Cardio</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, терапевтичний ефект
520.	<i>Aspirin Direct</i>	N (nom.sing)+ Adj (Direct від англ. direct – <i>прямий</i>)	прилягання	хімічний склад, напрямок дії
521.	<i>Acard</i>	A-(лат. A/cidum acetylsalicylicum/) + <i>-card</i> (гр. <i>καρδ/ια</i> – <i>серце</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
522.	<i>Acesan</i>	<i>Ace</i> -(лат. A/cidum/ ace /tylsalicylicum/) + <i>-san</i> (лат. sanāre – <i>зцілювати</i>)	основоскладання	хімічний склад, терапевтичний ефект
523.	<i>Acetisal</i>	<i>Acetisal</i> (лат. A/cidum/ ace /tylsalicylicum)	основоскладання	хімічний склад
524.	<i>Acetylin</i>	<i>Acetyl</i> -(лат. A/cidum/ ace /tylsalicylicum/) + суфікс -in	осново- складання+ суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
525.	<i>Acetylsalicylic Acid</i>	Adj (nom.sing.) + N(nom.sing.)	узгодження	хімічний склад
526.	<i>Acido Acetilsalicylico Afom</i>	Adj (nom.sing.) + N(nom.sing.)+ N(nom.sing.)	узгодження, прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
527.	<i>Aciprin CV</i>	N (nom.sing)+Abbr	прилягання	хімічний склад, фірма- виробника
528.	<i>Alfacor</i>	<i>Alfa</i> (гр. <i>ἄλφα</i> – <i>перша літера грецького алфавіту</i>) + <i>-cor</i> (лат. cor – <i>серце</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
529.	<i>Algo-Bebe</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Bebe від ісп. bebe – <i>немовля</i>)	прилягання	терапевтичний ефект, група споживача
530.	<i>Amisprin</i>	<i>Amispr</i> -(лат. Acidum spiricum) +суфікс -in	суфіксація	хімічний склад
531.	<i>Anbol</i>	<i>An</i> -(гр. <i>ἄν</i> – <i>відсутність</i>) + <i>-bol</i> (рос. боль)	префіксація	терапевтичний ефект
532.	<i>Andol</i>	<i>An</i> -(гр. <i>ἄν</i> – <i>відсутність</i>) + <i>-dol</i> (лат. do/or – <i>біль</i>)	префіксація	терапевтичний ефект
533.	<i>Angiprin</i>	<i>Angi</i> -(гр. <i>αἷον</i> – <i>судина</i>) + <i>-pr</i> -(лат. Acidum spiricum)	осново- складання+	терапевтичний ефект

		+суфікс -in	суфіксація	
534.	<i>Anopyrin</i>	An-(гр. ἄν – відсутність)+/o/ + гр. πῦρ – жар + лат. -in суфікс приналежності	префіксація+ суфіксація	терапевтич- ний ефект
535.	<i>Asatab</i>	Asa-(лат. Acidum acetylsalicylicum) + <i>-tab</i> (лат. tab/uletta/ – таблетка)	основоскладання	хімічний склад, лікарська форма
536.	<i>ASA-Tabs</i>	ASA (лат. Acidum acetylsalicylicum) + <i>Tabs</i> (лат. tab/uletta/ – таблетка)	основоскладання	хімічний склад, лікарська форма
537.	<i>Ascard</i>	As(лат. Acidum spiricum) + <i>-card</i> (гр. καρδ/ια/ – серце)	основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
538.	<i>Aspicard</i>	Asp-(лат. Acidum spiricum) +/i/ + <i>-card</i> (гр. καρδ/ια/ – серце)	основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
539.	<i>Aspicor</i>	Asp-(лат. Acidum spiricum) +/i/ + <i>-cor</i> (лат. cor – серце)	основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
540.	<i>Aspi-Cor</i>	Asp-(лат. Acidum spiricum) +/i/ + <i>Cor</i> (лат. cor – серце)	основоскладання	хімічний склад, терапевтич- ний ефект
541.	<i>Aspirin Adult</i>	N (nom.sing)+Adj (nom.sing.)	узгодження	хімічний склад, група споживачів
542.	<i>Aspirin Bayer</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник, асоціативна назва
543.	<i>Aspirin Cardio</i> N	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
544.	<i>Aspirin</i> <i>Children's</i>	N (nom.sing)+N	прилягання	хімічний склад, група споживачів
545.	<i>Aspirin Dexcel</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник
546.	<i>Aspirin</i> <i>Domesco</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	хімічний склад, фірма- виробник

547.	<i>Aspirin for Children</i>	N (nom.sing)+P+N (nom.sing)	керування	хімічний склад, група споживачів
548.	<i>Aspirina Cardiologica</i>	N (nom.sing)+Adj(nom.sing.)	узгодження	хімічний склад, терапевтичний ефект
549.	<i>Aspirina Fabra</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Fabra – прізвище засновника)	прилягання	асоціативна назв – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник
550.	<i>Aspirina Fecofar</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Fecofar – прізвище засновника компанії)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник
551.	<i>Aspirina Gervasi</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing) (Gervasi – прізвище засновника компанії)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник,
552.	<i>Aspirina Prevent</i>	N (nom.sing)+V (Prevent від лат. praevenio – запобігати)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
553.	<i>Aspirin Protect</i>	N (nom.sing)+V (Protect від лат. protego – захищати, запобігати)	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
554.	<i>Aspirina Vent-3</i>	N (nom.sing)+Abbr	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
555.	<i>Aspirin UPSA</i>	N (nom.sing)+Abbr	прилягання	хімічний склад, фірма-виробник
556.	<i>Bayaspirin</i>	TM+- <i>aspir</i> -(лат. A/cidum/spir/icum/) + суфікс -in	осново-складання+суфіксація	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник
557.	<i>Bayer Aspirin Cardio</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)+N (nom.sing) (Bayer – компанія заснована Фрідріхом Байером)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, терапевтичний ефект,

				фірма-виробник
558.	<i>Bayer Aspirin</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад, фірма-виробник,
559.	<i>Bestpirin</i>	<i>Best</i> -(англ. best – <i>найкращий</i>) + <i>-pir</i> -(лат. A/cidum/ spir/icum/) +суфікс -in	осново-складання+суфіксація	хімічний склад
560.	<i>Be-Tabs Aspirin</i>	<i>Tabs</i> (лат. tabuletta – <i>таблетка</i>)+ <i>Aspirin</i> (лат. A/cidum/ spir/icum/ + суфікс -in)	прилягання	хімічний склад, лікарська форма
561.	<i>Cardio</i>	<i>Cardi</i> -(гр. καρδί/α/ – <i>серце</i>) + <i>-o</i>	суфіксація	терапевтичний ефект
562.	<i>Cardioaspirin</i>	<i>Cardi</i> -(гр. καρδ/ία/ - <i>серце</i>)+ <i>/o/</i> + <i>-aspirin</i> (лат. A/cidum/ spir/icum/ +суфікс -in)	осново-складання+суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
563.	<i>Cardioaspirinum</i>	<i>Cardi</i> -(гр. καρδ/ία/ - <i>серце</i>)+ <i>/o/</i> + <i>-aspirin</i> (лат. A/cidum/ spir/icum/ +суфікс -in)+ -um	осново-складання+суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
564.	<i>Angiprine</i>	<i>Angi</i> -(гр. ἄ ov – <i>судина</i>) + <i>-pr</i> -(лат. Acidum spiricum) +суфікс -in + -e	основоскладання	хімічний склад
565.	<i>Cardioton</i>	<i>Cardi</i> -(гр. καρδ/ία/ - <i>серце</i>) + <i>/o/</i> + <i>-ton</i> (гр. τόνος – <i>удар</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
566.	<i>Cardiphar</i>	<i>Cardi</i> -(гр. καρδί/α/ – <i>серце</i>) + <i>-phar</i> (гр. φάρμακον – <i>ліки</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
567.	<i>Cardopyrin</i>	<i>Card</i> -(гр. καρδ/ία/ - <i>серце</i>) + <i>/o/</i> +гр. <i>πυρ</i> -(πῦρ – <i>жар</i>) + лат. -in суфікс приналежності	основоскладання	терапевтичний ефект
568.	<i>Cardopyrinum</i>	<i>Card</i> -(гр. καρδ/ία/ - <i>серце</i>)+ <i>/o/</i> + <i>-pyr</i> -(гр. πῦρ – <i>жар</i>)+ лат. -in суфікс приналежності	основоскладання	терапевтичний ефект
569.	<i>Cor-Aspi</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	терапевтичний ефект
570.	<i>Encopyrin</i>	TM+ <i>-pyr</i> -(гр. πῦρ – <i>жар</i>)+ лат. -in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект, фірма-виробник
571.	<i>Gacopyrin</i>	TM+ <i>-py</i> -(гр. πῦρ – <i>жар</i>)+ лат. -in суфікс приналежності	осново-складання+суфіксація	терапевтичний ефект, фірма-виробник

572.	<i>Galocard</i>	TM +-card(гр. καρδ/ια/ - <i>серце</i>) (Galo- походить від імені давньоримського лікаря Галена (Galenus))	основоскладання	асоціативна назва – антропонім, терапевтичний ефект, фірма-виробник,
573.	<i>Kalmopyrin</i>	<i>Kalm-</i> (англ. to calm – <i>заспокоювати</i>) +/o/+ <i>-pyr-</i> (гр. πῦρ – <i>жар</i>) + лат. -in суфікс приналежності	осново- складання+ суфіксація	терапевтичний ефект, фірма-виробник
574.	<i>Thrombo AS</i>	N(nom.sing.)+ Abbr	прилягання	терапевтичний ефект
575.	<i>Thrombo ASS</i>	N(nom.sing.)+ Abbr	прилягання	терапевтичний ефект
576.	<i>Thrombostad</i>	<i>Thromb-</i> (гр. θρόμβος – <i>тромб</i>)+ - <i>stad</i> (нім. stad/t/ – <i>зупинка</i>)	основоскладання	терапевтичний ефект
577.	<i>Upsalgin-N</i>	<i>Upsa</i> (TM)+ <i>-alg-</i> (гр. ἄλγος/ – <i>біль</i>)+ суфікс -in +N	основоскладання	терапевтичний ефект
578.	<u>Ibuprofenum</u>	Ibuprofen-(2-(4-ізобутил фенил) пропіонова к-та)+-um	основоскладання	хімічний склад
579.	<i>Ibuprom</i>	<i>Ibuprom</i> (2-(4-ізобутил фенил) пропіонова к-та)	основоскладання	хімічний склад
580.	<i>Ibuprom Sprint Caps</i>	N(nom.sing.)+ N(nom.sing.)+ N(nom.sing.) (Caps від лат. capsula – <i>капсула</i> ; Sprint походить від англ. sprint – <i>біг на коротку відстань</i> .)	прилягання	хімічний склад, швидкість дії, лікарська форма
581.	<i>Ibutard</i>	<i>Ibu-</i> (2-(4-ізобутил фенил) пропіонова к-та/)+- <i>tard</i> (лат. tard/o/ – <i>сповільнювати</i>)	основоскладання	хімічний склад, швидкість дії
582.	<i>Ibutard 300</i>	N(nom.sing.)+S	прилягання	хімічний склад, доза
583.	<i>Ibufen[®]</i>	<i>Ibufen</i> (2-(4-ізобутил/ фен /ил) пропіонова к-та/)	основоскладання	хімічний склад
584.	<i>Imet[®]</i>	<i>Imet</i> (2-(4-ізобутил/ фен /ил) пропіонова к-та/)	основоскладання	хімічний склад
585.	<i>NurofenTM</i>	nur- (англ. nourishing – <i>живлячий</i>)+/o/ + <i>-fen</i> (2-(4-ізобутил/ фен /ил) пропіонова к-та/)	основоскладання	хімічний склад
586.	<i>NurofenTM Forte</i>	N(nom.sing.)+ Adj (nom.sing.) (лат. fortis – <i>сильний</i>)	узгодження	хімічний склад, терапевтичний ефект

587.	<i>Bolinet</i>	<i>Boli</i> -(рос. боль) + <i>-net</i> (рос. нет – немає болю)	основоскладання	терапевтичний ефект
588.	<i>Ibalgin</i>	<i>Ib</i> -(2-(4-/i/зо/бу/тилфенил) пропіонова к-та/) + <i>-alg</i> -(гр. ἄλγος – біль) + суфікс -in	осново- складання+ суфіксація	хімічний склад, терапевтичний ефект
589.	<i>Ibuprofen-Damitsa</i>	N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	асоціативна назва – топонім, хімічний склад, фірма- виробник місце- виробництва
590.	<i>Ibuprofen Norton</i>	– N (nom.sing)+N (nom.sing)	прилягання	асоціативна назва – антропонім, хімічний склад